ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಮರದ
ಗೀಯ ಗೀತೆಗಳು

ಸಂಪಾದಕರು ಸೂರ್ಯನಾಥ ಕಾಮತ್

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಮರದ ಗೇಯ ಗೀತೆಗಳು

ಸಂಪಾದಕರು
ಡಾ|| ಸೂರ್ಯನಾಥ ಕಾಮತ್

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ
ಬೆಂಗಳೂರು

Swathantraya Samarada Geyageetegalu :
An Anthology of Kannada Poems Edited by :
Dr. Suryanath Kamath & Published by D.K. Shyamsundara
Rao, Registrar **Karnataka Sahitya Academy**, Nrupathunga
Road, Bangalore-560002 First Impression 1988. Pp.
248+vi+xxvi

ಬೆಲೆ : ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ

ಮುದ್ರಕರು : ಪಲ್ಲವಿ ಮುದ್ರಣ
ನಂ. 1, 3ನೇ ಕ್ರಾಸ್, ಬಾಲಾಜಿನಗರ
ಸುದ್ದುಗುಂಟೆಪಾಳ್ಯ, ಡಿ.ಆರ್. ಕಾಲೇಜ್ ಅಂಚೆ,
ಬೆಂಗಳೂರು-560029

ನಾಲ್ಕು ಮಾತು

ಭಾರತೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿದ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ರಾಷ್ಟ್ರವ್ಯಾಪಿಯಾದ ಒಂದು ಸಮಗ್ರ ಆಂದೋಲನವಾಗಿದೆ. ಪರಕೀಯ ಪ್ರಭುತ್ವದಿಂದ ಈ ದೇಶವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲು ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿಯವರ ಮುಂದಾಳುತನದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಈ ಅಭೂತ ಪೂರ್ವವಾದ ಹೋರಾಟ ಇಡೀ ಭಾರತದ ಎಲ್ಲ ಸ್ತರಗಳವರನ್ನೂ ತನ್ನ ತೆಕ್ಕೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಹೇಗೆ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವೂ, ಯಶಸ್ವಿಯೂ ಆಯಿತೆಂಬುದು ಈಗ ಚರಿತ್ರೆಯ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿದೆ. ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾದ ಈ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಪಾಲುಗೊಂಡ ಶ್ರೀ ಸಾಮಾನ್ಯ ಹಾಗೂ ಅಸಾಮಾನ್ಯರನ್ನು ಕುರಿತು, ಅವರ ತ್ಯಾಗ ಸೇವೆ-ಬಲಿದಾನಗಳನ್ನು ಕುರಿತು, ಅವರು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು, ನಂಬಿಕೊಂಡ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಕುರಿತು, ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಶಿಷ್ಟ ಹಾಗೂ ಜಾನಪದೀಯ ದನಿಗಳು, ಕವಿತೆಗಳ ಮೂಲಕ, ಹಾಡುಗಳ ಮೂಲಕ, ಲಾವಣಿ-ಗೀಗೀ ಪದ-ದುಂದುಮೆಗಳ

ಮೂಲಕ, ಎಂಥ ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡಿ ಅಂದಿನ ಆಂದೋಲನಕ್ಕೆ ನೆರವಾದವು ಎಂಬುದನ್ನು, ಡಾ. ಸೂರ್ಯನಾಥ ಕಾಮತ್ ಅವರು ಸಂಪಾದಿಸಿರುವ 'ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಮರದ ಗೇಯ ಗೀತೆಗಳು' ಎಂಬ ಈ ಸಂಗ್ರಹ, ದಾಖಲಿಸಿರುವ ಕ್ರಮ ವಿಶೇಷ ರೀತಿಯದಾಗಿದೆ.

ಭಾರತೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿಯಿಂದ ಸ್ಫೂರ್ತಿಗೊಂಡ ಹಾಗೂ ಅಂದಿನ ಹೋರಾಟಗಾರರಿಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ನೀಡಿದ ಈ ಗೇಯಗೀತೆಗಳು ಅಂದಿನ ಕುದಿಗೊಂಡ ಪರಿಸರದ ಚಿತ್ರವೊಂದನ್ನು ತೆರೆಯುತ್ತಾ, ಒಂದು ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಭಟನಾ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಎಲ್ಲ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನೂ ಒಳಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ವರೂಪದವುಗಳಾಗಿವೆ. ಮತ್ತು ಅಂದು ಎಚ್ಚರ ಗೊಂಡ ಆ ರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರಜ್ಞೆ, ಹೋರಾಟದ ಕೆಚ್ಚು, ಸರ್ವೋದಯದ ಆದರ್ಶ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಭಾರತವು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದು ನಾಲ್ಕು ದಶಕಗಳಿಗೂ ಮೀರಿದೆ ಇಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಯಾಕೆ ನಿಜವಾದ ವಾಸ್ತವಗಳಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬ ವಿಷಾದದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತವೆ.

ಈ ಗೇಯ ಗೀತೆಗಳನ್ನು, 'ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದ ಸ್ಮೃತಿಗಳು' ಎಂಬ ಬೃಹತ್ ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಡಾ. ಸೂರ್ಯನಾಥ ಕಾಮತ್ ಅವರೇ ಸಂಪಾದಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ತುಂಬ ಅರ್ಥ ಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ. ಈ ಗೇಯ ಗೀತೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವರು ಅನುಸರಿಸಿರುವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಇದರಲ್ಲಿ ಸೇರ್ಪಡೆ ಯಾಗಿರುವ ಗೀತೆಗಳ ಔಚಿತ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಡಾ. ಕಾಮತರು, ಈ ಕೃತಿಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಾಗಿ ಬರೆದಿರುವ 'ಸಮೀಕ್ಷೆ' ಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಹಿತ್ಯಕವಾಗಿ, ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾಗಿ, ಮೌಲಿಕವಾದ ಈ ಗೇಯ ಗೀತೆಗಳನ್ನು, ಕರ್ನಾಟಕ

ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಕೋರಿಕೆಯ ಮೇರೆಗೆ, ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಡಾ. ಸೂರ್ಯನಾಥ ಕಾಮತ್ ಅವರನ್ನು ನಾನು ತುಂಬ ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ನೆನೆಯುತ್ತೇನೆ. ಮತ್ತು ಈ ಕೃತಿಯ ಅಚ್ಚಿನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿ ಕೊಟ್ಟ....ಪಲ್ಲವಿ ಮುದ್ರಣಾಲಯದ ಅವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ವಂದನೆಗಳು.

ಜಿ. ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ

ನವೆಂಬರ್ 1988

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಸಂಪಾದಕರ ಮಾತು

'ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಮರದ ಗೇಯ ಗೀತೆಗಳು' 1988ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿರುವ ನನ್ನ ಮೂರನೇಯ ಪುಸ್ತಕ. 'ಕ್ವಿಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಮೂವ್‌ಮೆಂಟ್ ಇನ್ ಕರ್ನಾಟಕ' ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕೃತಿ ಹಾಗೂ 'ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದ ಹಲವು ಮುಖಗಳು' ಕನ್ನಡ ಸಂಪ್ರಬಂಧಗಳ ಸಂಗ್ರಹ ಆಗಸ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದುವು. ಪ್ರಸಕ್ತ ಗೀತೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹವು ಈ ಹಿಂದೆಯೇ ಪ್ರಕಟವಾಗಬೇಕಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಸಂಕಲಿಸಿ ಕೊಡಲು ನನ್ನಿಂದಲೇ ವಿಳಂಬವಾಯಿತು. ಈ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ನೆರವಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಉಪಕಾರವನ್ನು ನಾನು ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಬೇರೆಡೆ ಸ್ಮರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ವಿನಂತಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಪ್ರಚಾರ ನೀಡಿದ ನಾಡಿನ ಹಿರಿಯ ದಿನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಾದ 'ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ', 'ಉದಯವಾಣಿ', 'ಕನ್ನಡಪ್ರಭ' ಹಾಗೂ 'ಪ್ರಜಾವಾಣಿ'ಗಳು ನೀಡಿದ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಅವರ ಅಪಾರವಾದ ನೆರವನ್ನು ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ನೆನೆಯುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲದೆ ನನ್ನ ನೆರೆಹೊರೆಯವರೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಯೋಧರೂ ಆದ ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣಸ್ವಾಮಿ ಕರಡನ್ನು ತಾಳೆ ನೋಡಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಇದನ್ನು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಬೆರಳಚ್ಚು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದಾರೆ. ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಹಾಗೂ ನನ್ನ ಹಿತೈಷಿ ಪ್ರೊ॥ ಜಿ. ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪನವರು ಇದಕ್ಕೆ ಮುನ್ನುಡಿ ಬರೆದು ಪುಸ್ತಕದ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಿಗೆಲ್ಲ ನನ್ನ ವಂದನೆಗಳು.

25-11-1988

ಸೂರ್ಯನಾಥ ಕಾಮತ್

ಸಮೀಕ್ಷೆ

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳವಳಿಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಭೆ ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಜನರು ಸೇರುವಂತೆ ಆಕರ್ಷಿಸಲು, ಸಭೆಗೆ ನೆರೆದ ಜನರ ಮನೋಭೂಮಿಕೆಯನ್ನು ಭಾಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು, ಮೆರವಣಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಗಿದಾಗ ಜನರಿಗೆ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಲು, ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸ್ವತಃ ಚಳವಳಿಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಲ್ಲಿ ಸ್ಫೂರ್ತಿತುಂಬಿ, ಅವರ ಮನೋನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿ, ಅವರಲ್ಲಿ ತಾತ್ವಿಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಬಿಂಬಿಸಿ ಧ್ಯೇಯವಾದದಲ್ಲಿ ಅವರ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ಗೇಯವಾದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದುದು ಸರ್ವವಿದಿತ. ಇಂಪಾದ ದನಿಯಲ್ಲಿ, ವೀರಾವೇಶದಿಂದ ಇಲ್ಲವೆ ಸಾಲಾಗಿ ಸಾಗುವ ಕವಾಯತಿನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಂಚಲನ ಗೀತೆಯಾಗಿ ('ಮಾರ್ಚಿಂಗ್ ಸಾಂಗ್') ಅವುಗಳನ್ನು ಹಾಡುವುದರಿಂದ ನಾನಾ ರೀತಿಯ ಪ್ರಭಾವಗಳಾಗುತ್ತಿದ್ದುವು. ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಲಾವಣಿ ಮತ್ತು ಗೀಗೀ ಪದಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ, ಒಂದು ರೀತಿಯ ಜಾನಪದ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಅದನ್ನು ಹಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. 'ಸ್ವಾತಂತ್ರ ಸಂಗ್ರಾಮದ ಸ್ಮೃತಿಗಳು' ಬೃಹತ್ ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಹಲವಾರು ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದೆ. ಈಗ ಈ ಕೃತಿಯ ಸಂಪಾದನೆಯ ಪ್ರೇರಣೆ ದೊರೆತಾಗ ಇನ್ನಷ್ಟು ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದೆ. ಅವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 400 ಮೀರಿತು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಮಾತ್ರ–ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕವಾಗಿ–ಇಲ್ಲಿ ಸಂಕಲಿಸಿದೆ.

ಇಲ್ಲಿನ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕವಿಗಳಿಂದ ರಚಿತವಾದವುಗಳು. ಕೆಲವು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪ್ರೇಮಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕವಿಗಳಿಂದ ರಚಿತವಾದವು. ಕೆಲವು ಬಾರಿ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯಗುಣ ಕಡಿಮೆ ಇದೆ ಅನಿಸಿದರೂ ಅವುಗಳ ಗೇಯಗುಣ, ಅಂದು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಯೋಧರ ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂಸೇವಕರ ಮನ ಮುಟ್ಟುವಲ್ಲಿ ಅವು ಕಂಡ ಯಶಸ್ಸು ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಸಬದ್ಧವಾಗಿ ಅಥವಾ ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದ ಸಕಾಲಿಕ ಮತ್ತು ಸಾರ್ಥಕ ವಿಚಾರ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಅವುಗಳ ಜನಪ್ರಿಯತೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿ. ಚಳವಳಿಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದ

ಹಾಡುಗಳಿಗೇ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ನೀಡಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವು ಪ್ರೇರಕ ಹಾಗೂ ಜೀವಂತ ಸಾಹಿತ್ಯ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಈ ಸಂಕಲನದಿಂದ ದೂರವಿರಿಸಿದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ 1947 ಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಪ್ರಕಟವಾದ ಹಾಡಿನ ಪುಸ್ತಿಕೆಗಳೇ ಇದಕ್ಕೆ ಆಧಾರ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿನ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಕಲನಗಳು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಚಳವಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧವುಳ್ಳವರುಗಳಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾದವುಗಳು. ಹಾಗೂ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿ ಹಾಡಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಅಂಥ ಸಂಕಲನಗಳಲ್ಲಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಾನದೊರೆಯಿತು. ಕರ್ಣಾಕರ್ಣಿಯಾಗಿ ಸಾಗಿದ ಎಷ್ಟೋ ಹಾಡುಗಳ ಲೇಖಕರು ಯಾರೆಂಬುದೂ ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ತಿಳಿಯದೇ ಹೋಗಿದೆ. ಆದರೆ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಬರೆದು, ಹಾಡುತ್ತಲೂ ಇದ್ದ ಅನೇಕ ದೇಶಭಕ್ತ ಕವಿಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಥವರಲ್ಲಿ ಹುಲಕುಂದ ಭೀಮಕವಿ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಬಸಪ್ಪ ಸಂಗಪ್ಪ ಬೆಟಗೇರಿಯವರು ("ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗೀಗೀ ಪದಗಳು"), ಅದೇ ರೀತಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಲಾವಣಿಕಾರರೆಂದು ಖ್ಯಾತರಾಗಿ, ಅದನ್ನೇ ತಮ್ಮ ಉದ್ಯೋಗವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಚಾರಗಳ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೂ ತಮ್ಮ ಶಕ್ತಿ. ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ವಿನಿಯೋಗಿಸಿದ ಬಿ. ನೀಲಕಂಠಯ್ಯ (ಬೆಂಗಳೂರು) ಹಾಗೂ ಅವರ ಶಿಷ್ಯರೆಂದು ತಮ್ಮನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಅವರಿಗೆ ನಿಕಟರಾಗಿದ್ದ ಮೈಸೂರಿನ ಎನ್. ವಿಷಕಂಠ ರಾವ್ ಸೇರಿದ್ದಾರೆ. ಕೊನೆಯ ಇಬ್ಬರು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರಿನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಲಾವಣಿಕಾರರು. ಇವರಿಗೂ ಹಿರಿಯರಾಗಿದ್ದ ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಎಂಬವರ ರಚನೆಗಳು ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ನೀಲಕಂಠಯ್ಯನವರ ಹಾಡುಗಳು ಅವರೇ ಹಾಡಿದಂತೆ ಗ್ರಾಮಫೋನ್ ರೆಕಾರ್ಡ್‌ಗಳಾಗಿಯೂ ಬಂದಿವೆ. ಬಿ. ನೀಲಕಂಠಯ್ಯನವರ 'ನವಯುಗ ಪದ್ಧತಿ ನವಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರ ನವರಂಗಾಟಗಳೆಚ್ಚಾಯ್ತು' ಹಾಗೂ 'ಫೈಷಕ್ ತಮಾಷಾ ಟೈಗರ್ ನಿಶಾನಾ' ನಾಲ್ಕು ದಶಕಗಳಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಕನ್ನಡಿಗನೂ ಕೇಳಿರಬಹುದಾದ ಲಾವಣಿಗಳಾಗಿವೆ. ಮೊದಲಿನ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಅಂಧಾನುಕರಣೆಯ ಹರಿತವಾದ ಲೇವಡಿ ಅದ್ವಿತೀಯವಾಗಿದ್ದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಾಗೃತಿಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅದು ಗಣನೀಯ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿರಬೇಕು. ಇವಲ್ಲದೆ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ (ಈಗ ಕೇರಳ

ವಲ್ಲಿರುವ) ಕಾಸರಗೋಡಿನವರಾದ ಖ್ಯಾತ ರಾಷ್ಟ್ರಭಕ್ತ ಕವಿ ಪುಂಡೂರು ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಪುಣಿಂಚಿತ್ತಾಯರ 'ಸ್ವರಾಜ್ಯಗೀತಾಮೃತ' (1947) ಹಾಗೂ 'ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತ ರತ್ನಾಕರ' (1924), ಆಗಲೇ ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲ ಭಾಗಗಳ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಬಾರಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಅವರ ಜನಪ್ರಿಯ ಗೀತೆಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಸಂಗ್ರಹಗಳು. ಸಿದ್ಧಾಪುರದ ತಿಪ್ಪಯ್ಯ ಮಾಸ್ತರರ ಹಾಡುಗಳ ಸಂಗ್ರಹ 'ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪದ್ಯಗಳು' 1930 ರಲ್ಲೇ ಪ್ರಕಟವಾಗಿತ್ತು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕಮಿಟಿಯ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದಲೋ ಸ್ವಯಂ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದಲೋ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಹಾಡಿನ ಸಂಗ್ರಹಗಳು ಪಾಕೆಟ್ ಬುಕ್‌ಗಳ ಆಕಾರದಲ್ಲಿ (ಸಭೆ, ಮೆರವಣಿಗೆಗಳ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹಾಡಲು ಜೇಬಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲೆಂದೇ ಅವುಗಳನ್ನು ಆ ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು). ಹೊರಬಂದಿವೆ. 'ಜೈ ಭಾರತ ಗೀತೆಗಳು' ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಖ್ಯಾತ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದಿ ಪ್ರಕಾಶನ ಸಂಸ್ಥೆ 1947 ರಲ್ಲಿ ಹೊರತಂದ ಇಂಥ ಒಂದು ಕಿರುಹೊತ್ತಿಗೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇಂಥ ಹಿಂದಣ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳ ಕೊನೆಯ ಆವೃತ್ತಿಯಾಗಿರಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಕು. ಕ್ರೌನ್ 1/16 ರ ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಎಂಟು ಪಾಯಿಂಟಿನ ಮೊಳೆಗಳಲ್ಲಿ, ಬಹುಶಃ ಮಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾದ ನನಗೆ ದೊರೆತ ಎರಡು ಕಿರು ಹೊತ್ತಿಗೆಗಳ ಹಿಂದು ಮುಂದಿನ ಹಲವು ಪುಟಗಳೂ ಕಟ್ಟು ಹಾಕಿದ ಹೊರ ಪುಟವೂ ಕಿತ್ತು ಹೋಗಿರುವುದರಿಂದ, ಅವುಗಳ ಹೆಸರು, ಅವುಗಳ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ವರ್ಷ ಹಾಗೂ ಪ್ರಕಾಶಕರ ಮತ್ತು ಸಂಪಾದಕರ ಹೆಸರೂ ತಿಳಿಯದಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳು ಆ ಚಳವಳಿಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಡುಗಳ ಸಂಗ್ರಹಗಳಾಗಿದ್ದು, ಆಗಲೇ ಅವುಗಳ ಕವಿಗಳ ಹೆಸರೂ ತಿಳಿಯದಷ್ಟು ಕರ್ಣಾಕರ್ಣಿಯಾಗಿ ಹರಡಿದ ಹಾಡುಗಳು ಅವಾಗಿದ್ದವು. ಈ ಪೈಕಿ ಒಂದು ಈ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ತಿಪ್ಪಯ್ಯ ಮಾಸ್ತರರ 'ಗಾಂಧಿಯೇ ಗಾಂಧಿ ಸರ್ವತ್ರ ಗಾಂಧಿ' ಅವರ ಹೆಸರಿಲ್ಲದೇ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಶಾಂತಕವಿಗಳ 'ನಮ್ಮದೀ ನಮ್ಮದೀ ಭರತ ಭೂಮಿ' ಹಾಗೂ ಎಂ. ಎನ್. ಕಾಮತರ ಹಲವು ರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕವಿಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಇದರಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ತೀರ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿದ್ದ ಹಾಡು 'ಭಾರತೀಯರೆ ನಮ್ಮ ಭಾಗ್ಯ ಸಂಪತ್ತು' ಎಂಬುದನ್ನು 'ಪೆ. ರ. ಮು.' ಎಂಬ

ಕವಿಯ ಹೆಸರನ್ನು ಕೊನೆಗೆ ಗುರುತಿಸಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಖ್ಯಾತ ರಾಜಕಾರಣಿ ಆನಂದ ಕುಂದಹೆಗ್ಗಡೆಯವರು ಇದನ್ನು ಪುಣೆಂಜತ್ತಾಯರ ಕವಿತೆ ಎಂದು ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಈ ಕವಿತೆಯ ಕೊನೆಗೆ 'ಪೇಳಿದ ತಾ ರಘುರಾಮ ದಾಸ ತಾಕರೆದೂ' ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ರಘುರಾಮ ಎಂಬುದು ಕವಿಯ ಹೆಸರಿನ ಭಾಗವೆಂದು ಊಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಪೆ. ರ. ಮ. ಎಂಬ ಕವಿ ನಾಮ ಕೊನೆಗೆ ಸೂಚಿಸಿದೆ 'ಪೆ' ಎಂಬುದು ಅವರ ಊರ ಹೆಸರಿನ ಪ್ರಥಮಾಕ್ಷರ ಹಾಗೂ 'ಮ' ಎಂಬುದು ಮನೆತನದ (ಧಾರವಾಡ ಕಡೆಯ 'ಅಡ್ಡ ಹೆಸರು') ಹೆಸರಿನ ಭಾಗವಾಗಿರಬಹುದು. ಪುಂಡೂರರ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ 'ಲಕ್ಷ್ಮಿಕಾಂತ', 'ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ' ಮುಂತಾದ ಮುದ್ರಿಕೆಗಳಿವೆ. ಇದೇ ರೀತಿ ಬಿ. ನೀಲಕಂಠಯ್ಯ, ಭೀಮಕವಿ. ವಿಷಕಂಠರಾವ್ ಮುಂತಾದವರು ತಮ್ಮ ಹಾಡುಗಳ ಕೊನೆಗೆ ತಮ್ಮ ಮುದ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದು ಅವುಗಳನ್ನು ದಪ್ಪಕ್ಷರದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕವಿಗಳಾದ ಬೇಂದ್ರೆ (ಉದಾ : 'ಇದೊಹೊರಟಿವ್ರ ಬಿಡುಗಡೆಗಾಗಿ' ಇತ್ಯಾದಿ), ಕುವೆಂಪು ('ನಡೆಮುಂದೆ ನಡೆಮುಂದೆ' ಇತ್ಯಾದಿ), ಬಿ. ಎಂ. ಶ್ರೀ ('ಭರತಮಾತೆಯ ಎಂದು ನೀಂತಲೆ ಎತ್ತುವೆ ?') ಇವರುಗಳು ಬರೆದ ಹಾಡುಗಳು ಚಳವಳಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಾಡಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವುಗಳನ್ನು ಈ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ, ಅವು ಅವರ ವಿವಿಧ ಸಂಗ್ರಹಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ಹಾಗೂ ಓದುಗರಿಗೆ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಲಬ್ಧವಾಗುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಹಲವು ಹಾಡುಗಳು ಅಜ್ಞಾತ ಕವಿಗಳವು ಇಲ್ಲವೆ. ಈಗ ಅಷ್ಟೊಂದು ಮುದ್ರಣದಲ್ಲಿ ಬಾರದೇ ಇದ್ದವುಗಳು. ಪಂಜೆಯವರಂತೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಬರಹಗಾರರ ಹಲವು ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದ್ದು ಅವು ಈಗ ಮುದ್ರಣದಲ್ಲಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ, ಎಂಬುದು ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ. ಮತ್ತು ಇಂಥವರಲ್ಲಿ ಅನೇಕರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ವಹಿಸಿದ ಪಾತ್ರದ ಪರಿಚಯ ಕೂಡ ಇಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಯತ್ನ ಮಾಡಿದೆ,

ಸಾಹಿತಿಗಳಾದ ಬಸವರಾಜ ಕಟ್ಟೀಮನಿ, ಭಾರತೀಸುತ, ನಿರಂಜನ, ಶಂ. ಭಾ. ಜೋಶಿ, ತಿ. ತಾ. ಶರ್ಮ, ತ. ರಾ. ಸು, ಸಿದ್ದವನಹಳ್ಳಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮ,

ರಂ. ರಾ. ದಿವಾಕರ, ಗೊರೂರು ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್, ಡಿ. ಕೆ. ಭಾರದ್ವಾಜ. ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾವ್, ಮಿರ್ಜಿ ಅಣ್ಣಾರಾವ್, ಕೋ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ, ಚಳವಳಿಯ ಜೊತೆ ನಿಕಟ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದಿದ್ದರು, ಅಥವಾ ಅದರಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಜೈಲು ಕಂಡವರು, ಆದರೆ ಇವರು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರೇರಣೆಯ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೇ ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯದು. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರು ತಾವು ಬರೆದಿದ್ದ (ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ) "ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತ ಸುಧಾಕರ" 1924 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿತ್ತೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಕೆ. ಕೆ, ಶೆಟ್ಟಿ, ಬಿ. ದಾಮೋದರ ವಾಳಿಗಾ, ಎನ್. ಎಸ್. ಕಿಲ್ಲೆ, ದೇವುಡು, ಪಂಡಿತ ತಾರಾನಾಥ, ಎಸ್. ಎನ್. ಹೊಳ್ಳ, ಮ್ಯಾಳಪ್ಪ ಪೈ, ಭಾಲಚಂದ್ರ ಘಾಣೇಕರ, ವಾಮನ ಹೊದಿಕೆ, ಹಿರಿಯಡ ರಾಮರಾಯ ಮಲ್ಯ, ಕೃಷ್ಣಕುಮಾರ ಕಲ್ಲೂರ, ಜಯರಾಮಾಚಾರ್ಯ ಕೊಪ್ಪಳ ಮುಂತಾದ ಹಲವಾರು ಗಣ್ಯರು ಬರೆದಿದ್ದರೆಂದು ಹೇಳಲಾದ ಹಾಡುಗಳು ನನಗೆ ದೊರೆತಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಅಜ್ಞಾತ (ಹೆಸರು ತಿಳಿಯದ) ಕವಿಗಳ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಸಮಾವೇಶವಾಗಿರಲಿಕ್ಕೂ ಸಾಕು.

ಖ್ಯಾತ ಬರಹಗಾರರೂ ಶಾಂತಕವಿಗಳು (ಬಾಳಾಚಾರ್ಯ ಸಕ್ಕರಿ, 1856–1920) ಬರೆದ ಹಾಡು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ಅವರ 'ಏಳು ಸಾಯಣ ಕಟ್ಟು ಗ್ರಂಥವ ಏಳು ಪಂಪಾಶೀರಕೆ' ಎಂಬ ಹಾಡು ದೊರೆಯದೆ ಹೋಯಿತು. ಅವರು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೀರ್ತನಕಾರರೂ ಆಗಿದ್ದರು. "ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತ್ವವೇ ಯುಗಧರ್ಮ ಎಂದು ಸಾರಿದ್ದು, ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ದುಡಿದದ್ದು ಶಾಂತಕವಿಗಳ ಹಿರಿಮೆ".

ಸಾಲಿ ರಾಮಚಂದ್ರರಾಯರ (1888–1978) ಒಂದು ಹಾಡು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ಅವರು ಗಣ್ಯ ದೇಶಭಕ್ತರು ಹಾಗೂ ಉದ್ದಾಮ ಸಾಹಿತಿಗಳು ; ಬೇಂದ್ರೆ, ಆಲೂರರ ಸಹವರ್ತಿಗಳಾಗಿದ್ದರು.

ತಿಪ್ಪಯ್ಯ ಮಾಸ್ತರರು ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಿದ್ದಾಪುರ ಊರಿನವರು.

ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿದ್ದ ಮುಂದೆ ಸವಕರಿ ಹಾಗೂ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕಳೆದು ಕೊಂಡ ಈ ಅಭಿಜಾತಕವಿ ಬರೆದ ಹಾಡುಗಳ ಒಂದು ಸಂಗ್ರಹ 1930ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಇವರು ಕೀರ್ತನಕಾರರೂ ಆಗಿದ್ದರು. 'ಗಾಂಧಿಯೇ ಗಾಂಧಿ ಸರ್ವತ್ರ ಗಾಂಧಿ' ಇವರ ತೀರ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಕವಿತೆಯಾಗಿದೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೂ (1939) ಆಗಿದ್ದ ಮುದವೀಡು ಕೃಷ್ಣರಾಯರು (1874–47) ಧಾರವಾಡದ ಗಣ್ಯ ಪತ್ರಕರ್ತರೂ ಅದ್ವಿತೀಯ ವಾಗ್ಮಿಗಳೂ ಏಕೀಕರಣ ವಾದಿಗಳೂ ನಟರೂ ನಾಟಕಕಾರರೂ ಆಗಿದ್ದು ಚಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ಜೈಲುಕಂಡವರು. ಅವರ ಹಲವು ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ.

'ಆನಂದಕಂದ' ರೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಕವಿ, ಸಾಹಿತಿ, ಪತ್ರಕರ್ತ (ಸಂಪಾದಕ : 'ಜಯಂತಿ') ಬೆಟಗೇರಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮ ಬೆಳಗಾವಿಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಹಲವು ವರ್ಷ ದುಡಿದವರಾಗಿದ್ದು ಅವರ ಹಲವು ಹಾಡುಗಳು ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿ ಹಾಡಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದವು.

ಶ್ರೀಧರ ಖಾನೋಲ್ಕರ್ (ಶಂ. ಭಾ. ಜೋಶಿಯವರ ಊರಾದ) ಗುರ್ಲ ಹೊಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರು. ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಅವರು ಗೆಳೆಯರ ಗುಂಪಿನ ಸದಸ್ಯ ಹಾಗೂ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಪರಮಮಿತ್ರ. ಜೈಲು ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಕ್ಕಿದ್ದ ಅವರು ಬರೆದು ದೇಶೀದುಮುದುಮ್ಮ ಒಂದು ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯ ಹಾಗೂ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಲಾವಣಿ. ಅಂಕೋಲಾದಲ್ಲಿ ಉಪ್ಪಿನ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ನಡೆದಾಗ, ಸಭೆಗೆ ಮೊದಲು ಅದನ್ನು ನಿತ್ಯ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಅಲ್ಲಿನವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಲಾವಣಿಯನ್ನು 1921 ರಲ್ಲಿ 'ಸೀತಾತನಯ' ಎಂಬ ಕಾವ್ಯ ನಾಮದಿಂದ ಪುಸ್ತಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಯಿತು. ಇದರ ಕವಿ ಪೋಲೀಸರಿಗೆ ಅಜ್ಞಾತನಾಗಿ ಉಳಿದು, ಇದರ ಪ್ರಕಾಶಕರಾದ ರಂ. ರಾ. ದಿವಾಕರರಿಗೆ ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಮೂರು ವರ್ಷ ಶಿಕ್ಷೆ ಆಯಿತು.

ಸಿಂಪಿ ಲಿಂಗಣ್ಣ ನಾಡಿನ ಗಣ್ಯ ಹಿರಿಯ ಸಾಹಿತಿಗಳು, ಹಲಸಂಗಿಯ

ಮಧುರಚೆನ್ನರ ಸಹವರ್ತಿಗಳು ಚಳವಳಿಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಸ್ತರಿಕೆಮಾಡುತ್ತ ಚಳವಳಿಯ ಜೊತೆ ಸಂಪರ್ಕವಿರಿಸಿಕೊಂಡ ಕಾರಣದಿಂದ ಹಲವು ಬಾರಿ 'ಪತ್ತಂಗಡಿ'ಗೆ ಬಳಗಾದವರು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರ ತಿಳಿಯ ಬಯಸುವವರು 'ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದ ಸ್ಮೃತಿಗಳು' ಸಂಪುಟ III ರಲ್ಲಿ ಅವರ ಬರಹವನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಜಾನಪದ ಶೈಲಿಯ ಸೊಗಡಿಗೆ ಹೆಸರಾದ ಅವರ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲೂ ಅದನ್ನು ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಎಂ. ಎನ್. ಕಾಮತ್ (1883–1940) ಕನ್ನಡದ ಆದ್ಯ ಕತೆಗಾರರೂ ಬಹುಮುಖ ಪ್ರತಿಭೆಯ ಸಾಹಿತಿಗಳೂ ಆಗಿದ್ದವರು. ಚಳವಳಿಯ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ಹಲವು ಹಾಡುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದವರು. ರವೀಂದ್ರರ ಹಲವು ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ಎಲ್ಲಿ ಮನಕಳುಕಿರದೊ' ಅವರದೇ ಭಾಷಾಂತರ. 'ಜನಗಣಮನ'ವನ್ನು ಅವರು ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದ್ದು ಇಲ್ಲಿ ಅದು ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ಹರಿಜನರ ಜೊತೆ ಸಹಭೋಜನಮಾಡಿ ಜಾತಿಯಿಂದ ಬಹಿಷ್ಕೃತರಾಗಿದ್ದವರು, ಅವರ ಹಲವಾರು ಅನ್ಯ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲೂ ದೇಶ ಭಕ್ತಿಭಾವ ಉಕ್ಕುತ್ತದೆ.

ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈ ಕಾಸರಗೋಡಿನ, ಕನ್ನಡದ ಗಡಿನಾಡಿನ, ದಿಗ್ಗಜವಾಗಿರುವ ಕವಿ. 1942ರ ಚಳವಳಿಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ 'ರಾಷ್ಟ್ರಬಂಧು' (ಮಂಗಳೂರು) ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕ ವರ್ಗದಲ್ಲಿದ್ದಾಗಲೇ ಭೂಗತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸುತ್ತಿದ್ದವರು. ಅವರ 'ಶ್ರೀಮುಖ' ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಹಲವು ದೇಶಭಕ್ತಿಪರ ಹಾಡುಗಳಿವೆ. ಚಳವಳಿಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಎರಡು ಕವನಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ,

'ಚುಟುಕ ಬ್ರಹ್ಮ' ದಿನಕರ ದೇಸಾಯಿ (1900–1982) ಅಂಕೋಲೆಯ ದೇಶಭಕ್ತರ ಮನೆತನದವರು. ಅವರ ಅಣ್ಣ ಶಂಕರ ದೇಸಾಯಿ ಚಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ಜೈಲು ಕಂಡಿದ್ದರು. ದಿನಕರರು ಬರೆದ ಹಲವು ದೇಶಭಕ್ತಿ ಪೂರಿತ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಜನಪ್ರಿಯವಾದ ಒಂದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ. ಅಂಕೋಲೆಯ ಧೀರನಾಡವರ ಕುರಿತು ಆ ಹಾಡು ಇದೆ.

ಪುಂಡೂರು ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯ (1899-1952) ಕಾಸರಗೋಡು ಬಳಿಯ ನೆಕ್ರಾಜೆಯವರು. ಅಭಿಜಾತ ಕವಿಗಳಾಗಿದ್ದು ಇವರಷ್ಟು ದೇಶಭಕ್ತಿ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಇನ್ನಾರೂ ಬರೆದಿರಲಾರರು. ಅವರ ಎರಡು ಹಾಡಿನ ಸಂಗ್ರಹಗಳ ಉಲ್ಲೇಖ, ಈ ಮೊದಲೇ ಮಾಡಿದೆ. ಮಂಗಳೂರು, ಉಡುಪಿ, ಬೆಂಗಳೂರು, ಮೈಸೂರು, ಧಾರವಾಡ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲ ಗಣ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲೂ ಇವರ ಕವಿತೆಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ಇವರ 'ಬಾಲ ಗಂಗಾಧರ ಸ್ತವ' 56 ನುಡಿಗಳ ಹಾಡಾಗಿದ್ದು, 192? ರಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಗಾಂಧೀಜಿಯ ಮುಂದೆ ಅದನ್ನು ಇವರು ಹಾಡಿ ಮೆಚ್ಚಿಗೆ ಪಡೆದರಂತೆ, 'ಗಾಂಧೀವಿಜಯ' ಎಂಬ ಇನ್ನೊಂದು ನೀಳ್ಗವಿತೆ 101 ನುಡಿಗಳದು. ಬೆಳಗಾವಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಪ್ರಕಟವಾದ (1924) 'ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತ ರತ್ನಾಕರ'ಕ್ಕೆ ಗಂಗಾಧರರಾವ್ ದೇಶಪಾಂಡೆ ಮುನ್ನುಡಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ದೇಶದ ಎಲ್ಲ ಗಣ್ಯ ನಾಯಕರ ಬಗೆಗೆ, ಚಳವಳಿಯ ಕಾಲದ ಎಲ್ಲ ಮುಖ್ಯ ಘಟನೆಗಳ ಬಗೆಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸಿ ಅವರು ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಮ್ಯವಾದ ಬಗೆಗೂ ಅಂದು ಅವರು ಬರೆದ ಒಂದು ಕವಿತೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ. ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವರ ಬರೆದಿರುವ ಹಾಡು ಇಂದಿಗೂ ಆಧುನಿಕ ವೆನಿಸುವಂತಿದೆ.

ಸ. ಪ. ಗಾಂವಕರ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಗಣ್ಯ ಬರಹಗಾರರು. ನಾಡವರು ಚಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ಗಣ್ಯ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿದ್ದ ಅಂಕೋಲಾ ತಾಲೂಕಿಗೆ ಸೇರಿದವರಾದ ಇವರು 1942 ರಲ್ಲಿ ಜೈಲು ಕಂಡಿದ್ದರು. ಮುಂದೆ ಶಾಸಕರೂ ಆದರು. ಅವರ ಒಂದು ಜನಪ್ರಿಯ ಹಾಡು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ, ಇವರು ಪ್ರತಿಭಾ ಶಾಲಿಯಾದ ಕವಿ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತಿಗಳು.

ಜಿ. ನಾರಾಯಣ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದು 'ವಿನೋದ' ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿ ಪರಿಚಿತರು, 1942 ರಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹುದಲಿ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಖಾದಿ ಉತ್ಪನ್ನದಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗಲೇ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಮಾಡಿ ಜೈಲು ಕಂಡವರು. 'ಅಕ್ಷರವ ನೀವ್ ಕಲಿಯಿರಿ' ಎಂಬ 100 ನುಡಿಗಳ ಒಂದು ನೀಳ್ಗವನವನ್ನು ಅವರು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಚಳವಳಿಯ ಬಿಸ್ನೆಲಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಅಂದು ಸಭೆ ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಅವರೇ

ಅವನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು, ಅಲ್ಲದೇ 1946 ರಲ್ಲಿ ದೇಶಪಳ್ಳಿಯ ಗ್ರಾಮ ಸೇವಾನಿಲಯು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ 'ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪದಗಳು' ಎಂಬ ಅವರ ಹಾಡುಗಳ ಸಂಗ್ರಹದಿಂದ ಮೂರು ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ.

ನಲವಡಿ ಶ್ರೀಕಂಠಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು (1889–1967) ಗದಗಿನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದ ಖ್ಯಾತ ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಹಾಗೂ 50 ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ ನಾಟಕಕಾರರು. 'ಹೇಮರೆಡ್ಡಿ ಮಲ್ಲಮ್ಮ' ಇವರ ಖ್ಯಾತ ನಾಟಕ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದಿಗಳಾದ ಇವರು ಬರೆದ ಹಲವು ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ 'ಕೇಳಿರಿದೋ ಈ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಕಥೆಯಾ ಹೈದರಾ-ಬಾದಿನ ಶರಣಾಗತಿಯ ॥' ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಲಾವಣಿ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ತರ ಕಾಲದ ರಚನೆಯೆಂದು ಅವನ್ನು ಈ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಲ್ಲವಾದರೂ ಅವರ ಇತರ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿದೆ. ಡಾ॥ ಮೃತ್ಯುಂಜಯ ಹೊರಕೇರಿ ಅವರು ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕುರಿತು ಪಿ. ಎಚ್. ಡಿ. ಅಧ್ಯಯನದ ಪ್ರಬಂಧ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ 'ರಿವಾಯತ್' ಶೈಲಿಯ ಮೊಹರಂ ಪದಗಳೂ ಇದೆ.

ಗಣ್ಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಯೋಧರೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೀರ್ತನಕಾರರೂ ಡಾ॥ ಹರ್ಡೀಕರರ ಸಹವರ್ತಿಗಳೂ ಆದ ದಿ॥ ರಾ. ವೆ. ಕರಗುದರಿ (1905–?) ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಊರವರಾಗಿದ್ದು ಮೂಲತಃ ಹಾನಗಲ್ಲಿನಿಂದ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದವರು. ಧಾರವಾಡದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದ ವರಿಂದ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಅವರ ಅಧ್ಯಾಪಕ. ಉಪ್ಪಿನ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಅಂಕೋಲೆಗೆ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಿಂದ ಹೊರಟ ಸ್ವಯಂಸೇವಕರ ತಂಡವನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ 'ಧನ್ಯ ಭಾರತ ವೀರಕೇಸರಿಗಳೇ ಭಾಪ್ಪ' ಎಂಬ ತಾವು ರಚಿಸಿದ ಹಾಡನ್ನು ಹಾಡಲಾಗಿ "ಕೂಡಿದ ಸರ್ವರೂ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಗಳೂ ಆನಂದ ಭಾಷ್ಪವನ್ನು ಸುರಿಸಿದರು" ಎಂದಿರುವರಲ್ಲದೆ, ಅದೇ ರೀತಿ ತಾವು ಜೈಲಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗ "ಮನೆ–ಮಾರು. ಅಪ್ತೇಷ್ಟರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕಷ್ಟಕಾರ್ಪಣ್ಯಗಳನ್ನು ನಗುತ್ತ ಸಹಿಸಿಕೊಂಡು ಇರಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಆ ಜೀವನದಿಂದ ಆಗಾಗ ಮನಸ್ಸು ಬೇಸರ ಗೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂತಹ ಮನೋವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಮಾಧಾನದಿಂದ ಇರಲು

ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಲು" ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ 'ಚಿಂತಿಸದಿರು ಮನಸೇ, ನೆನೆಸೆ' ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ (ಸ್ವಾ. ಸಂ. ಸ್ಮೃತಿಗಳು I, ಪು 670-78 ನೋಡಿ). ಇವರ ಹಾಡುಗಳು ಅಣ್ಣು ಗುರೂಜಿಯವರು ಬರೆದ "ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಮರ"ದಲ್ಲೂ ಮುದ್ರಿತವಾಗಿದೆ.

ರಾಮರಾವ್ ಪೆಜೀಬ ಅವರು ಬರೆದ 'ಕರ್ಣಾಟಕ ವೀರರೇಳಿ' ಎಂಬ ಹಾಡು ತೀರ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿತ್ತು. ಪೆಜೀಬರ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿವರಗಳೇನೂ ತಿಳಿಯದು. ಅವರು ಧಾರವಾಡದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಾಲೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ಇದ್ದರಂತೆ. ಅವರ ಹಾಡು ಎಷ್ಟು ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿತ್ತೆಂದು ಸೂಚಿಸಲು ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ: 1942 ರಲ್ಲಿ ಹೊಸಪೇಟೆಯ ಕೆಲವು ಗಣ್ಯನಾಯಕರು ಚಳ ವಳಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸದೆ ಮೂಲೆ ಹಿಡಿದಿರಲು ಈ ಹಾಡನ್ನೇ ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಬರೆದು ಪ್ರತಿಮಾಡಿ ಅಂಥ ನಾಯಕರ ಮನೆ ಮುಂದೆ ಅಂಟಿಸಿದ್ದ ರಂತೆ: ಹೊಸಪೇಟೆ ಸೂರರೇಳಿ, ಬಳೆಗಾರ ಕೂಗಕೇಳಿ, ಬಳೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳಿ ..."(—ಕೋರಿಶೆಟ್ಟಿ ಜಂಬಣ್ಣ, 'ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದ ಸ್ಮೃತಿ ಗಳು,' I, ಪು. 921). ಜೈಲಹೊಂಗಲದ ಮ. ಬಾ. ಕುಲಕರ್ಣಿ ಎಂಬುವರು ಬರೆದ ಹಾಡು "ಹೇಳಮ್ಮ ಭರತಮಾತೆ, ಏನಿದಾಯ್ತು...." ತೀರ ಮಾರ್ಮಿಕ ವಾಗಿದ್ದು ಅದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಆ ಕವಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದೇ ವಿವರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಆಗಲಿಲ್ಲ.

ಮಹಿಳೆಯರ ಪೈಕಿ ತಿರುಮಲೆ ರಾಜಮ್ಮ ('ಭಾರತಿ' ಕಾವ್ಯ ನಾಮಾಂಕಿತೆ) ಬರೆದ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿದ್ದ 'ಜೈ ಭಾರತ ಭುವಿಗೆ' ಹಾಡನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ. ಖ್ಯಾತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಯೋಧ, ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಿ ದಿ॥ ತಿರುಮಲೆ ತಾತಾಚಾರ್ಯ ಶರ್ಮರ ಪತ್ನಿಯಾಗಿದ್ದ ಇವರು ದೇಶಭಕ್ತರಾದ ಕಂದಾಡೆ ಮನೆ ತನದ ಕನ್ಯೆ. ವೀಣಾ ಶೇಷಣ್ಣನವರ ಶಿಷ್ಯೆ. ಗಾಂಧೀಜಿಯವರೂ ಇವರ ವೀಣಾವಾದನಕ್ಕೆ ತಲೆದೂಗಿದರು. ತಿರುಮಲೆ ರಾಜಮ್ಮ ಕನ್ನಡದ ಖ್ಯಾತ ಬರಹಗಾರ್ತಿ ಕೂಡ.

ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಪಡೆದ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಮಹಿಳಾ ಲೇಖಕಿ ಮೊಗೇರಿ

ಚಂದ್ರಮ್ಮ. ಇವರು ಖ್ಯಾತ ಕನ್ನಡ ಕವಿ ಪ್ರೊ. ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಅಡಿಗರ ತಂದೆಯ ತಂಗಿ. ಪ್ರೊ॥ ಅಡಿಗರ ತಂದೆ ಮೊಗೇರಿ ರಾಮಪ್ಪ ಅಡಿಗರು ಬರೆದ ಒಂದು ಹಾಡೂ ಅವರ ಸಂಬಂಧಿಗಳಾದ ಬಲವಾಡಿ ಸೀತಾರಾಮ ಹೆಬ್ಬಾರ (ಪ್ರೊ॥ ಬಿ. ಎಚ್. ಶ್ರೀಧರರ ತಂದೆ), ಅವರ ಸೋದರ ಬಲವಾಡಿ ಹಿರಿಯಣ್ಣ ಹೆಬ್ಬಾರ ಇವರು ಬರೆದ ಒಂದೊಂದು ಹಾಡೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಪಡೆದಿವೆ. ಇವರು ಬರೆದಿದ್ದ ಇತರ ಹಾಡುಗಳು ಕೈಸೇರಿದ್ದರೂ ಸ್ಥಳಾಭಾವದಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿಲ್ಲ.

ಇನ್ನು ಗೀತೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವುದರ ಜೊತೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಹಾಡುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಅಗ್ರಗಣ್ಯರಾದ ಹಾಗೂ ಚಳವಳಿಯ ಜೊತೆ ನಿಕಟ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದಿ ಹಲವು ಬಾರಿ ಜೈಲುವಾಸ ಅನುಭವಿಸಿದವರೂ ಆದ ಖ್ಯಾತ ಲಾವಣಿಗಾರ 'ಲಾವಣಿ ವಿದ್ವಾನ' 'ತುರಾಬಿರುದಾರ್' ಬಿ. ನೀಲಕಂಠಯ್ಯನವರ ಅನೇಕ ಜನಪ್ರಿಯ ಲಾವಣಿಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದೆ. ಗಣಪತಿ ಗಲಾಟೆ, ವಿದುರಾಶ್ವತ್ಥ ದುರಂತ, ಮುಂದೆ ಮೈಸೂರು ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನ ಸಮಗ್ರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಪರಿಚಯ ನೀಡುವ ಇವರ ಲಾವಣಿಗಳು ತೀರ ಖ್ಯಾತ. 3-9-79ರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ 72ನೇಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತೀರಿಕೊಂಡ ಅವರು ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ದೇವಾಂಗ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದವರಾಗಿ ನೇಕಾರರಾಗಿದ್ದರೂ ಮುಂದೆ ಲಾವಣಿ ಹೇಳುವುದನ್ನು ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಇವರ ಲಾವಣಿಗಳಿಲ್ಲದೇ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಯಾವ ಸಭೆ, ಸಮ್ಮೇಳನಗಳು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವೇ ಅಲ್ಲದೆ ಇತರ ಅನೇಕ ಕಥನ ಲಾವಣಿಗಳನ್ನೂ ಅವರ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅವು ಗ್ರಾಮೊಫೋನ್ ತಟ್ಟೆಗಳಾಗಿ ಬಂದ ವಿಚಾರ ಈ ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದೆ. 'ನೀಲಕಂಠ' ಎಂಬ ಹೆಸರು ಸೂಚಿಸುವ ಇವರ ಮುದ್ರಿಕೆ ಇವರ ಲಾವಣಿಗಳ ಕೊನೆಗೆ ಇದೆ.

ಇವರ ಶಿಷ್ಯರೆಂದು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೈಸೂರಿನ ಎಸ್. ವಿಷಕಂಠರಾಯರೂ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಖ್ಯಾತ ಲಾವಣಿಕಾರರು. ನೀಲಕಂಠಯ್ಯನವರ ಲಾವಣಿಗಳನ್ನು ಹಾಡುವುದರ ಜೊತೆ ಸ್ವತಃ ಇವರೇ ಬರೆದ ಲಾವಣಿಗಳೂ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ.

ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಿತ್ತೂರ ಬಳಿಯ ಭಿಷ್ಟಪ್ಪ ಮಂಡೇದ ಅವರು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಯೋಧರೂ ಹಾಡುಗಾರರೂ ಸ್ವತಃ ಪದಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವ ಕವಿಗಳೂ ಆಗಿದ್ದರು. 1911ರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಇವರು ತಮ್ಮ ಊರ ಇಬ್ಬರು ಹರಿಜನ ಬಾಲಕರನ್ನು ಜೊತೆಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಗೀಗೀಮೇಳ ಕಟ್ಟಿ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕ್ವಿಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಚಳವಳಿಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಿಗಡೊಳ್ಳಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಯೋಧರ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡಿ ವಿಧ್ವಂಸಕ ಕೃತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲುಗೊಂಡು ದೀರ್ಘಕಾಲ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದರು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾನಂತರ ಇವರ ಹಲವು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಧಾರವಾಡ ಆಕಾಶವಾಣಿಯಲ್ಲೂ ಬಂದಿವೆ. ಕಥನ, ವರ್ಣನಾತ್ಮಕ ಕವನಗಳ ಜೊತೆ, ಉತ್ತಮ ಕಾವ್ಯಗುಣದ ದೇಶಭಕ್ತಿಭಾವದ ಕವನಗಳನ್ನೂ ಇವರು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಯಾವುದೇ ಹಾಡುಗಳ ಪುಸ್ತಕ ಕಂಡು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇವರು ದಿವಂಗತರಾಗುವ ಮೊದಲು ಅವರೇ ಸ್ವತಃ ಕೆಲವನ್ನೂ ಜನ್ನಪ್ಪ ಪಾಲಿಯವರು ಕೆಲವನ್ನೂ ನನಗೆ ಒದಗಿಸಿದ್ದರು. ‘ಬಿಷ್ಟಂಣ’ ಎಂಬ ಇವರ ಮುದ್ರಿಕೆ ಹಾಡುಗಳ ಕೊನೆಗೆ ಇದೆ,

ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಲಾವಣಿಕಾರ ಹಾಗೂ ಕವಿ ಹುಲಕುಂದ ಭೀಮ-ಕವಿ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಹುಲಕುಂದದ (ರಾಮದುರ್ಗ ತಾ॥) ಬಸಪ್ಪ ಸಂಗಪ್ಪ ಚಿಟಗೇರಿ; ಅವರು ತಮ್ಮದೇ ಗೀಗೀಮೇಳ ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಇವರ ಮೇಳವು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿತ್ತು. ಇವರ ಮುದ್ರಿತ ಪುಸ್ತಕ ಒಂದರಿಂದ ಹಲವು ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಆರಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ. ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಯೋಧ ಹಣಮಪ್ಪ ಬಸಪ್ಪ ಮಿರ್ಜಿ ಇವರ ಮೇಳದಲ್ಲಿ ಇದ್ದು. ಅವರು ರಚಿಸಿದ ಹಾಡುಗಳೂ ಈ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಇವೆ. 1930ರಲ್ಲಿ ರೂಪು ತಾಳಿದ ಈ ಮೇಳದ ಬಗ್ಗೆ ಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ ಬರೆದ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಣಮಪ್ಪ ಬಸಪ್ಪ ಮಿರ್ಜಿಯವರು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ: ‘‘ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನಿಂದ ರೂಢಿಯೊಳಗಿದ್ದ ಗೀಗೀ ಪದಗಳು ಕಾಲಮಾನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ. ಸಾಮಾಜಿಕ. ಧಾರ್ಮಿಕ, ನೈತಿಕ ವಿಷಯಗಳ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುತ್ತ ಬಂದ ಸಂಗತಿಯು ತಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಕು. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ದೇಶವು ಪಾರತಂತ್ರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ ಜನತೆಯು ಅಜ್ಞಾನಂದಕಾರದಲ್ಲಿ

ಮುಕ್ತಿಗಿ ಕೇವಲ ಸ್ವಾರ್ಥಲೋಲುಪರಾಗಿ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮರೆತು ವಿಷಯಾಸಕ್ತರಾಗಿ ಶೃಂಗಾರ ಪದಗಳಿಗೆ ಮೋಹಿತರಾದ್ದರಿಂದ ಪದಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವನೂ ಹಾಡುವವರೂ ಭಿಬತ್ಸ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಶೃಂಗಾರ ಪದಗಳನ್ನು (ಹರದೇಸಿ ನಾಗೇಸಿ ಅಥವಾ ಕಲಿಗಿ ತುರಾಯಿಯೆಂಬ) ಪದಗಳನ್ನು ಹಾಡತೊಡಗಿದರು, ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರಂತೂ ತಮ್ಮ ವಿರಾಮ ಕಾಲವನ್ನೆಲ್ಲ ಇಂಥ ಪದಗಳನ್ನು ಕೇಳುವುದರಲ್ಲಿದೆ ಬೇರೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳವಷ್ಟು ಅಸಮರ್ಥರಾದರು...." ಎಂದು ಹೇಳಿರುವರಲ್ಲದೆ ಗಾಂಧಿ ಪ್ರಣೀತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಹಳ್ಳಿಯ ಅಜ್ಞಾನಿ ಜನರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿಹೇಳಲು "ಹಳ್ಳಿಗರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಹಳ್ಳಿಗರಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಹಳ್ಳಿಗರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನರಿತ ಹಳ್ಳಿಗರಾದ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟರಡ್ಡಿ ಹೂಲಿಯವರಿಗೆ ಗೀ, ಗೀ ಪದಗಳಿಂದ ತಿಳಿಸಿದರೆ ತಿಳಿಯಬಹುದೆಂದು ಭರವಸೆಯಾಯಿತು." ಅವರ ಪ್ರೇರಣೆಯೇ ಇಂಥ ಮೇಳವನ್ನು 1930ರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುಹಾಕಲು ಕಾರಣವೆಂದು ಅವರು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ನನಗೆ ದೊರೆತ ಮುದ್ರಿತವಾದ ಈ "ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗೀ ಗೀ ಪದಗಳು" ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿನ ಅವರ ಕೊನೆಯ ಹಲವು ಹಾಳೆಗಳು ಕಿತ್ತು ಹೋಗಿವೆ, ಹಲವು ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಆಯ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದು ಅವುಗಳ ಕೊನೆಗೆ ಭೀಮಕವಿಯ ಅಂಕಿತವಿದೆ. ಆದರೆ ದಾಮಪ್ಪ ಬಸಪ್ಪ ಮಿರ್ಜಿ ಬರೆದ ಖಾದಿಯ ಮಹತ್ವ. ಹುಲಕುಂದ ಪಟ್ಟಣದವರು ಬರೆದ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಪ್ರಾಚೀನ ವೈಭವದ ವರ್ಣನೆ, ಸಿದ್ದರಾಮ ಗಿರಿಮಲ್ಲ ಸಂಗಯ್ಯನವರ ಚರಖಾ, ಆಧುನಿಕ ಹೆಣ್ಣುಗಂಡಿನ ಉಡುಪು ಮತ್ತು ಚಟಗಳ ವರ್ಣನೆಯುಳ್ಳ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇವು ನನಗೆ ದೊರೆತ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ.

ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿಯ ಟಿ. ಡಿ. ಕಾಮತ್ ಎಂಬ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಯೋಧರು 1942ರ ಚಳವಳಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಮಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದ 'ಸತ್ಯಪ್ರಕಾಶ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಕಿರುಪುಸ್ತಿಕೆಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದು 1942ರ ಚಳವಳಿಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವ ಒಂದು ಲಾವಣಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಅದನ್ನೂ ಇನ್ನೊಂದು ಅದರೊಳಗಿನ ಹಾಡನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದೆ. ರಾಣೆಬೆನ್ನೂರಿನ ಖ್ಯಾತ ಲಾವಣಿಕಾರ ಸಮದ್ ಸಾಹೇಬರು ಬರೆದಿದ್ದ ಮೈಲಾರರ ಬಗೆಗಿನ ಹಾಡನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದೆ.

ಸಮದ್ ಸಾಹೇಬರು ಖ್ಯಾತ ಲಾವಣಿಕಾರರಾಗಿದ್ದು ಆಕಾಶವಾಣಿಯಲ್ಲೂ ಅವರು ಹಾಡಿದ್ದಾನೆ.

ಇಲ್ಲಿನ ಹಾಡುಗಳ ವಿಷಯ ನಿರೂಪಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ಮಾತು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕು. ನಾನು ತಜ್ಞವಿಮರ್ಶಕನಲ್ಲ, ಗುಣಗ್ರಾಹಿ ರಸಿಕ ಓದುಗನಾಗಿ ಮಾತ್ರ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ, ತಜ್ಞವಿಮರ್ಶಕರಿಗೆ ಈ ಸಂಗ್ರಹ ಈಗ ಉಪಲಬ್ಧವಾಗಲಿದ್ದು ನನಗಿಂತ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಅವುಗಳ ವಿಮರ್ಶೆ, ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಅವರಿಂದ ಆಗಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಭಾರತಮಾತೆ, ಭಾರತದೇಶದ ವರ್ಣನೆ, ಅದರ ಗತವೈಭ, ವರ್ತಮಾನದ ದುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ಮೊದಲ 19 ಹಾಡುಗಳು ಇಂಥವಾಗಿವೆ. ಮುಂದೆ. ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಕರೆನೀಡುವ, ಅಸಹಕಾರದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವ, ಸ್ವಯಂಸೇವಕ ಅಥವಾ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಯ ಗುಣಗಳು, ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವ ಹಾಡುಗಳಿವೆ. ಕೆಲವು ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಹೋರಾಟಗಾರನಲ್ಲಿರಬೇಕಾದ ವೀರವ್ರತ, ಧೃಢನಿಶ್ಚಯ, ಕಷ್ಟಸಹಿಷ್ಣುತೆ, ತ್ಯಾಗಭಾವ, ಬಲಿದಾನಕ್ಕಾಗಿ ಸಿದ್ಧತೆ ಮುಂತಾದ ಗುಣಗಳ ವಿವರಣೆ, ಸೂಚ್ಯವಾಗಿ, ವಾಚ್ಯವಾಗಿ, ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ದಾಸರ ಪದಗಳಂತೆ ಕಾಣುವ 'ನಾನೋಡಿದ ಮಂಗ' ಹಾಗೂ 'ಕಳ್ಳಿ' ಎಂಬ ಹಾಡುಗಳು ಪರಿಸರದ ರೂಪಕಗಳೊಂದಿಗೆ ಮೂಡಿಬಂದ ಪ್ರಭಾವೀ ಕವಿತೆಗಳು. ಇಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ವೈಷಮ್ಯ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರ ವೈಷಮ್ಯ, ಹಿಂದು-ಮುಸಲ್ಮಾನ್ ಐಕ್ಯ ಇವುಗಳ ವಿಚಾರ ಸೂಚನೆ ನೀಡುವ ಹಾಡುಗಳೂ ಇವೆ. ದೇಶದ ಕೃಷಿ. ಕೈಗಾರಿಕೆ, ಕಸಬು, ಆಡಳಿತ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಸೂಚ್ಯವಾಗ ಹೇಳುವ ಕವಿತೆಗಳೂ ಉಂಟು. ಕ್ರಮಾಂಕ 51ರಿಂದ ಮುಂದಿನ ಹಾಡುಗಳು ಗಾಂಧಿ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಯಾವ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಜನರು ಮಹಾತ್ಮರನ್ನು ಹೇಗೆ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು, ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆ ನೀಡುತ್ತವೆ. ಕ್ರಮಾಂಕ 72ರಿಂದ ಮುಂದಿನ ಹಾಡುಗಳು ಖಾದಿಯ ಮಹಿಮೆ, ನೂಲುವುದರ ಅವಶ್ಯಕತೆ. ಗೃಹಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಮಹತ್ವ. ವಿದೇಶೀಯರ ಆರ್ಥಿಕ ಶೋಷಣೆಯ ಸ್ವರೂಪ ಇವುಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳುವ ಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತವೆ.

ಕ್ರ. 70ರ 'ಭಾರತೀಯರೆ ನಮ್ಮ ಭಾಗ್ಯ ಸಂಪತ್ತು' ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆಡಳಿತ ತಂದ ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ವಿಷದವಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಸಂಗ್ರಹದ ಕೊನೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ 'ದೇಶೀದುಮುದುಮ್ಮೆ' ಸಮಗ್ರ ಭಾರತದುರ್ದೆಶೆ, ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆಡಳಿತದಿಂದ ಸಕಲ ರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಆದ ಪತನ, ಆರ್ಥಿಕ, ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ನೈತಿಕ ಸಂಕಟಗಳ ಸಮರ್ಪಕ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಭಗತ್‌ಸಿಂಗ್, ಸಂಗೊಳ್ಳಿ ರಾಯಣ್ಣ, ಗಂಗಾಧರರಾವ್, ಚೆನ್ನಪ್ಪ ವಾಲಿ, ಮೈಲಾರ ಮಹಾದೇವ, ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಗಣ್ಯ ದೇಶಭಕ್ತರ ಬಗೆಗಿನ ಹಾಡು, ಲಾವಣಿಗಳು ಮುಂದೆ ಬಂದಿವೆ. ಕ್ರ. 83ರಿಂದ ಮುಂದೆ 13 ಹಾಡುಗಳು ಮದ್ಯಪಾನದ ನಿಷೇಧವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹೇಳುವ ಕವಿತೆಗಳು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಮದ್ಯಪಾನ ನಿಷೇಧಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಈ ಹಾಡುಗಳ ಈ ಚಟಗಳಿಂದ ದೇಶಕ್ಕಾಗುವ ಆರ್ಥಿಕ ನಷ್ಟ, ಬಡವರಿಗಾಗುವ ಆರ್ಥಿಕ, ದೈಹಿಕ, ಕೌಟುಂಬಿಕ ಹಾಗೂ ನೈತಿಕ ಹಾನಿಗಳ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳನ್ನು ಎಳೆಎಳೆಯಾಗಿ ಬಿಡಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಚಹಾಪಾನದ ವಿರುದ್ಧವೂ ಧ್ವನಿಯೆತ್ತಿರುವುದು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. 'ಹರಿಜನ ಸಂಧಾನ' ಪ್ರಂಡೂರು ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯರ ದೀರ್ಘ ಕವನವಾಗಿದ್ದು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತಾ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಹಲವು ಮುಖಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಬಿಡಿಸಿ ಹೇಳಿ ಮನಃಪರಿವರ್ತನೆಯ ಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಖ್ಯಾತ ಕವಿ ಪಂಜೆಯವರೂ ಇಂಥದೇ ಒಂದು ಕಿರು ಹಾಡನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದರು. ದೇಶಭಕ್ತಿಪರವಾದ ಅವರ 'ತೂಕಡಿಕೆಯು ಕಳೆಯದೇಕೆ ಕುಳಿತಿಹೆ ಗೆಳೆಯ' ಆ ಕಾಲದ ಹಾಡುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿದ್ದ ಕಿರುಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಈ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದೆ. ಉಳಿದ ಅವರ ಹಾಡುಗಳು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವುಗಳಾಗಿದ್ದರೂ ಚಳವಳಿಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹಾಡಲ್ಪಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೈ ಬಿಟ್ಟಿದೆ.

ಚಳವಳಿಯ ವಿವಿಧ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಕೊನೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿವೆ. ಇಲ್ಲಿನ ವರ್ಗೀಕರಣ ತೀರ ಸ್ಥೂಲವಾದದ್ದು. ಎಲ್ಲ ಭಾಗಗಳ ಎಲ್ಲ ಕಾಲದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕದ ಹಾಡುಗಳೊಂದೂ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ನಲವಡಿ ಶ್ರೀಕಂಠ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ಹಾಡುಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿದ್ದವು.

ಆದರೆ ಸ್ವತಃ ಅವರು ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯವರು. ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕಿಂತ ಹಿಂದೀ ಹಾಡುಗಳು ಜನಪ್ರಿಯವಾದ್ದವು. ಉಳಿದ ಕಡೆಯೂ ಹಿಂದೀ, ಮರಾಠೀ, ಬಂಗಾಳಿ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. 'ಸಾರೇ ಜಹಾಂಸೇ ಅಚ್ಛಾ' 'ಝಂಡಾ ಊಂಚಾ ರಹೇ ಹಮಾರಾ' 'ಬನೇಹಮ ಹಿಂದ ಕೇ ಯೋಗಿ', ಮುಂತಾದ ಹಲವು ಜನಪ್ರಿಯ ಹಿಂದೀ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಬಹುದುದು. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದೆ. ಶೇಕಡಾ 90 ಹಾಡುಗಳು ಆ ಕಾಲದ ಮುದ್ರಿತ ಹಾಡುಗಳ ಪುಸ್ತಿಕೆಗಳಿಂದ ಆಯ್ದವು. ಗೇಯವಾಗಿದ್ದ, ಜನಪ್ರಿಯ ಹಾಡುಗಳಷ್ಟೇ ಅಂಥ ಪುಸ್ತಿಕೆಗಳು ಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಅಂಥ ಎಲ್ಲ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಸಂಕಲನ ಇದು ಅಷ್ಟೆ. ನನ್ನಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 400ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಹಾಡುಗಳು ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿವೆಯೆಂದು ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ದೊರೆತು ನಾಲ್ಕು ದಶಕಗಳಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಒಂದು ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ನಾನು ಹೇಳಿದಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ನೀಡಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾದೆಮಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಮುಂದೆ ನನಗೇ ಈ ಕೆಲಸ ಒಪ್ಪಿಸಿದಾಗ ಅಚ್ಚರಿ ಆಯಿತು. ನನಗಿರುವ ಹಲವಾರು ಇತಿಮಿತಿಗಳ ನಡುವೆ ಈ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ.

ಕೊನೆಯದಾಗಿ, ಈ ಪ್ರಕಟನೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಬಳಸಿಕೊಂಡ ಮುದ್ರಿತ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಕೆಲವು ಜನಪ್ರಿಯ ಹಾಡುಗಳು ಮುದ್ರಿತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ, ಅವುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನು. ಆಯಾ ಹಾಡನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಿದ್ದರ ಜೊತೆಗೆ, ಅದರ ಕೆಳಗಡೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹವಾದ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಧದಷ್ಟು ಮೊದಲೇ. 'ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದ ಸ್ಮೃತಿಗಳು' ಸಂಕಲನದ ಕಾಲಕ್ಕೇ ನನ್ನ ಕೈ ಸೇರಿಸಿದ್ದು. ಉಳಿದರ್ಧವನ್ನು ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಸಂಕಲನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಪತ್ರಿಕಾ ಪ್ರಕಟಣೆ ನೀಡಿ ಸಾರ್ವ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದೆ.

1. 'ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗೀಗಿ ಪದಗಳು ಲೇಖಕರು: ಬಸಪ್ಪ ಸಂಗಪ್ಪ,'

ಜಿಟಗೇರಿ (ಮುಲಕುಂದ ಭೀಮಕವಿ)ಯ ಹಣಮಪ್ಪ ಬಸಪ್ಪ ಮಿರ್ಜಿ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ. 1939 ? ಇವನ್ನು ಮಿರ್ಜಿಯವರೇ ನನಗೆ ಒದಗಿಸಿದ್ದರು).

2. ದೇಶೀ ಮುಮುದುಮ್ಮೆ.' ಸೀತಾತನಯ, ಧಾರವಾಡ, ಸು. 1921. ಗೋಕರ್ಣ ಸ್ವಾಮಿ ಸರ್ಕಲ್ ಗ್ರಂಥಾಲಯದಿಂದ.

3. 'ಸೇವಾದಲ ಗೀತೆಗಳು,' ಸಂ॥ ಬುರ್ಲಿ ಬಿಂದು ಮಾಧವ, ಧಾರವಾಡ, 1946 (ಶ್ರೀ ಗೋವಿಂದಮೂರ್ತಿ ದೇಸಾಯಿ ಒದಗಿಸಿದ್ದು).

4. 'ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ವಿಶೇಷ ಲಾವಣಿ,' ಎನ್ ವಿಷಕಂಠರಾವ್, ಮೈಸೂರು, 1939. (ಎನ್. ರಂಗರಾವ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಯೋಧರು, ಹುಮಚ, ಇವರು, ಒದಗಿಸಿದ್ದು)

5. 'ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಜಯ' ಎನ್. ವಿಷಕಂಠರಾವ್, ಮೈಸೂರು, 1937 (ಶ್ರೀ ಎನ್. ರಂಗರಾವ್, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಯೋಧರು, ಹುಮಚ, ಇವರು ಒದಗಿಸಿದ್ದು)

6. 'ಜಯಂತಿ ಲಾವಣಿ ಕಾಣಿಕೆ,' ಎನ್. ವಿಷಕಂಠರಾವ್. ಮೈಸೂರು. 1949 (ಶ್ರೀ ಜಿ. ಎನ್. ವಿಶ್ವನಾಥಶೆಟ್ಟಿ, ರಾಜಾಜಿನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು ಇವರು ಒದಗಿಸಿದ್ದು).

7. 'ಜೈಭಾರತ್ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆಗಳು'' ವಿಚಾರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೆಂಗಳೂರು, 1947 (ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪಾಂಡುರಂಗ ಬಾಳಿಗಾ, ರಮಾಶಕ್ತಿ ಮಿಶನ್, ಮಂಗಳೂರು, ಇವರು ಒದಗಿಸಿದ್ದು).

8. 'ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪದ್ಯಗಳು,' ಸಿದ್ದಾಪುರ ತಿಪ್ಪಯ್ಯ ಮಾಸ್ತರ, ಕುಮಟಾ, 1930. (ಶ್ರೀ ಮಾರುತಿ ಜಿಟಗೇರಿ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ ವಿ. ಎನ್, ಪೈ, ಮಾಲ್ಕೋಡಕರ, ಸಿದ್ದಾಪುರ, ಇವರು ಒದಗಿಸಿದ್ದು).

9. ತೀರ ಕಿರಿದಾದ, ಎರಡು ಪುಸ್ತಕಗಳು, ತೀರ ಕಿರು ಅಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿತವಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳ ಮುಖ ಪುಟಗಳು ಹರಿದುದರಿಂದ ಪುಸ್ತಕಗಳ

ಹೆಸರು, ಮುದ್ರಣದ ವರ್ಷ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಕೇವಲ 'ಮುದ್ರಿತ' ಎಂದು ಸೂಚಿಸಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಮೇಲೆ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪಾಂಡುರಂಗ ಬಾಳಿಗಾ, ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಒದಗಿಸಿದವರು ಶ್ರೀಮತಿ ರಾಜೀವಿ ಯಾನೆ ರಾಧಾ ಕಾಮತ್, ಸಂತೆಕಟ್ಟೆ, ದ.ಕ.

10. 'ಸತ್ಯಪ್ರಕಾಶ,' 1942 (ಮಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಮುದ್ರಿತವೆಂದೂ ತಾವೇ ಅದರಲ್ಲಿನ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಬರೆದುದೆಂದೂ ಅದನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ ತೀರ್ಥ ಹಳ್ಳಿಯ ಬಿ. ವಿ, ಕಾಮತ್ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.)

11. ನೂತನ ತುರಾ ಲಾವಣಿ, ಶ್ರೀ ಬಿ, ಬಿ. ನೀಲಕಂಠಯ್ಯ, ಬೆಂಗ ಳೂರು. 1946 ಹಾಗೂ ಅದರ ಇದರ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಲ್ಲಿರುವ ಅವರ ಮಗ ಶ್ರೀ ಬಿ. ಎನ್. ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಒದಗಿಸಿದರು.

12. ಪುಂಡೂರು ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯರ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತ ರತ್ನಾಕರ,' ಮಂಗಳೂರು, 1924 ಹಾಗೂ 'ಸ್ವರಾಜ್ಯಗೀತಾಮೃತ,' ಕಾಸರ ಗೋಡು 1947 ಇವುಗಳನ್ನು ಅವರ ಪುತ್ರಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಸುಲೋಚನಾ ಆರ್. ಬಲ್ಲಾಳ್, ಮಂಗಳೂರು ಅವರು ಒದಗಿಸಿದರು.

ಪರಿವಿಡಿ

೧. ನಮ್ಮದೀ ನಮ್ಮದೀ ಭರತಭೂಮಿ

(ರಾಗ: ಕಾಂಬೋಧಿ ತಾಳ: ಝಂಪ)

ನಮ್ಮದೀ ನಮ್ಮದೀ ಭರತಭೂಮಿ ॥ ಪ ॥
ಪರಪರಂ ಸಂಜದಲೆ ಜಗದೀಶ್ವರಂತಾನೇ ।
ಧರಿಸಿ ನಾನಾವತಾರಂಗಳನ್ನು ॥
ಕರೆವ ಸರ್ವಸ್ವಮಂ ಧರೆಯು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ।
ತೆರವ ಕಲಿಸಿದ ಪೂರ್ವ ಪಾಠಶಾಲೆ ॥

ಉಚ್ಚ ತತ್ವಾರ್ಥಗಳ ನಾಚರಿಸಿ ಲೋಕವು ।
ನೆಚ್ಚರಿಸಿ ದೇವರಿಚ್ಛಾಜ್ಯೋತಿಯಂ ॥
ಅಚ್ಚಳಿಯದೊಲು ಗೈದ ಸುಋಷಿಪದವೀಧರರು
ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂ ನೆಲೆಗೈದ ಸುಕ್ಷೇತ್ರವು ॥

ಪದವೀಧರರ್ ಪೇಳ್ದ ಪದ್ಧತಿಗಳಂ ಬಿಡದೆ ।
ಸದಭಿಮಾನೈಕ್ಯ ಶೌರ್ಯೋತ್ಸಾಹದಿಂ ॥
ಉದಿತ ಸುಸ್ಫೂರ್ತಿಯಿಂದೆಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರಿದ್ದ ।
ಮುದವ ಭಾಗ್ಯದ ನಿಧಿಯು ಮಂದಿರವಿದು ॥

ದೇವಋಷಿಪೂರ್ವಜರುದಾತ್ತವೃತ್ತಿಪ್ರಭಾ ।
ಭಾವನಾಮೃತ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂ ಬೆಳೆಯುವ ॥
ಭಾವಿಸುಖ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಮೆಂಬ ಸತ್‌ಫಲಗಳಂ ।
ನೀವ ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟ ನಂದನವನಂ ॥

ಲೇಖಕರು : ಶಾಂತಕವಿ

("ಜೈಭಾರತ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆಗಳು" ಸಂಗ್ರಹದಿಂದ)

೨. ಮರೆತೆ ಏತಕಯ್ಯಾ

ಮರೆತೆ ಏತಕಯ್ಯಾ ನಿನ್ನ ಮಾತೃಭೂಮಿಯ ॥ ಪಲ್ಲವಿ ॥
ನಿರುತ ನಿನ್ನ ಹೊರೆಯ ಹೊತ್ತು ಪೊರೆವ ತಾಯಿಯ ॥
ಮರೆತೆ ಏತಕಯ್ಯಾ ॥ ಅನು ಪಲ್ಲವಿ ॥

ಒಂಭತ್ತು ತಿಂಗಳು ತನ್ನೊಳಿಂಬು ಗೊಟ್ಟವಳು ತಾಯಿ ।
ತೊಂಬತ್ತು ವರುಷವಾದರು ಪೊರೆವ ಕುಂಭಿನಿ ತಾಯಲ್ಲೋ ।
ಮಾತೃಭೂಮಿಯ ॥ ೧ ॥

ನಡೆನುಡಿ ಬರುವತನಕ ಒಡಲಿಗನ್ನ ಕೊಡುವಳು ತಾಯಿ
ಕಡೆತನಕ ನಿನ್ನೊಡಲಿಗೆ ಅನ್ನ ಕೊಡುವಳು ತಾಯಲ್ಲೊ
ಮಾತೃಭೂಮಿಯ ॥ ೨ ॥

ಗೇಣು ಭೂಮಿಗಾಗಿ ಎನ್ನ ಪ್ರಾಣ ಹೋಗಲಿ ಎಂದೆನ್ನುವಿ ।
ಕಾಣದೇನೂ ನಾಡೇ ಪರರಾಧೀನವಾಗಿರುವದು ಮನುಜಾ ।
ಮಾತೃಭೂಮಿಯ ॥ ೩ ॥

ಲೇಖಕರು : ಮುದವೀಡು **ಕೃಷ್ಣರಾಯರು** (1920)

('ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಮರ' ಸಂಗ್ರಹದಿಂದ)

೩. ಮಾತೃಭೂಮಿ ಜನನಿ

ಮಾತೃಭೂಮಿ ಜನನಿ ನಿನ್ನ ಚರಣ ಸೇವೆ ಮಾಡುವಾ ।
ಪರಮ ಹರುಷದಿಂದ ನಿನ್ನ ಸುಖಕೆ ಪ್ರಾಣವೀಯುವಾ ॥ ಪಲ್ಲವಿ ॥

ತನುಮನಧನದಿಂದ ನಿನ್ನ ಘನತೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವಾ ।
ದಣಿಯದೆ ಅನುದಿನವು ದುಡಿದು ಗುಣಗಳನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಾ ॥ ೧ ॥

ಒಂದುನಿಂದ ತೊಂದರೆಗಳ ಸಂದಣಿಯನು ಸರಿಸುವಾ ।
ಮುಂದೆ ಅಡಿಯನಿಡುತ ಒಂದುಗೂಡಿ ಜಯವ ಪೊಂದುವಾ ॥ ೨ ॥

ಒಂದಮಾತೆ ಬಂಧುಭಾವದಿಂದ ನಿನ್ನ ಕಂದರು ।
ಒಂದುಗೂಡಿ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯ ಬಂಧವ ಹರಿದೊಗೆವೆವು ॥ ॥ ೩ ॥

ಕೆಟ್ಟ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಳ್ಪ ದುಷ್ಟಜನರಿಗಂಜದೆ ।
ದಿಟ್ಟತನದೊಳೆಲ್ಲರೊಟ್ಟುಗೂಡುತಿಹೆವು ಕಷ್ಟಕೆ ॥ ೪ ॥

ಲೇಖಕರು : **ಕವಿಭೂಷಣ ಬೆಟಗೇರಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮ**

('ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಮರ' ಸಂಗ್ರಹದಿಂದ)

೪. ಭರತ ಭೂಮಿಯ ಸುಪ್ರಭಾತ

ಅಪಿಸದು ನೊರವಾಲನೊಲ್ಲೆನು । ದೇವಲೋಕದ ಸುತೆಯನೊಲ್ಲೆನು ॥
ದೇವಿ ನಿನ್ನಯ ನಾಮದದ್ಭುತ ರುಚಿಯನರಿತಿಹೆನು ॥
ಪಾವನೆ ನಿನ್ನಂಘ್ರಿ ಕಮಲವು । ಸೇವಿಸಲು ದೊರೆತಿರಲಿ ಭಾರತಿ ॥
ಶ್ರೀವರನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಮತ್ತಿನ್ನೇನು ಬೇಡೆನಗೆ ॥ ॥ ೧ ॥

ಬರಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲಿ ಜನ್ಮವು । ಬರಲಿ ಮಾದಿಗರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೆ ।
ಇರದು ಚಿಂತೆಯು ತಾಯೆ ನಿನ್ನುದರದಲಿ ಜನಿಸಿದರೆ ॥
ಪರಮ ಭಾಗ್ಯವು ಎಂಬುದರಿವೆನು । ಮರೆಯದೆಲೆ ಪ್ರತಿಜನ್ಮದೊಳು ॥ಶ್ರೀ॥
ಧರನು ದಯೆಯಿಂದೆನಗೆ ನಿನ್ನೊಳು ಕೊಡಲಿ ಜನುಮವನು ॥ ॥ ೨ ॥

ಇರಲೆನಗೆ ಕರಕನ್ನ ಉಣ್ಣಲು । ಬರಿಯ ನೆಲವಿರಲೆನಗೆ ಮಲಗಲು ।
ಹರಕು ಬಟ್ಟೆಗಳೆನ್ನ ಮೈಯನು ಮುಚ್ಚಿದರು ಸಾಕು ॥
ಮುರುಕು ಗುಡಿಸಲು ಇರಲಿ ವಾಸಕೆ । ಸಿರಿಯರಸ ಮತ್ತೇನು ಬೇಡೆನು ।
ಭರತ ಭೂಮಿಯಲಿರುವುದೇ ಎನಗೊಂದು ಸುಖ ಸಾಕು ॥ ॥ ೩ ॥

ಧನವಬೇಡೆನು ನಾನು ನಾರಾಯಣನೆ ಸನ್ಮಾನವನುವಿದ್ವ-
ಜ್ಜನರ ಸಭೆಯಲಿ ಬೇಡೆನೈ. ನಾಬೇಡೆ ಕೀರ್ತಿಯನು ।
ಕನಸುಮನಸಿನಲಿರಲಿ ಕರುಣಾಘನನೆ ಧ್ಯಾನವು ಜನ್ಮಭೂಮಿಯ
ತನುವು ಸವೆಯುತಲಿರಲಿಹಗಲಿರುಳವಳ ಸೇವೆಯಲಿ ॥ ೪ ॥

ಲೇಖಕರು : ಸಾಲಿ ರಾಮಚಂದ್ರರಾಯರು

(ಸಂಗ್ರಾಹಕಿ : ಇಂದಿರಾ ಹಾಲಂಬಿ-(ಅತ್ರಾಡಿ-ಉಡುಪಿ)

೫. ನಮ್ಮ ಭಾರತವರ್ಷ

ರಾಗ : ಕಾಂಬೋದಿ, ತಾಳ–ಝುಂಪೆ

ನಮ್ಮವರು ನಾವು ನಮ್ಮದು ಭರತದೇಶಾ ।
ಸುಮ್ಮನೇ ಒಡಕು ಮತ್ಸರ ಜಾತಿದ್ವೇಷಾ ॥ ಪಲ್ಲವಿ ॥

ಸಿಂದು ಪಂಜಾಬ ವರ್ಹಾಡ ಕಾಶ್ಮೀರವಾ ।
ಬಂಗಾಲವಾಸಾಮು ಬ್ರಹ್ಮದೇಶಾ ॥
ಮುಂದೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಗುಜರಾಥ ಕರ್ಣಾಟಕವಿ ।
[illegible] ಮದ್ರಾಸ ಸಿಂಹಳದ್ವೀಪ ಕೂಡಿ ॥ ೧ ॥

ಕೇರಳವು ಆಂಧ್ರ ಮಧ್ಯಪ್ರಾಂತ ವುತ್ಕಲ ಬಿ ।
ಹಾರತಂಜಾವರವು ಮಳಿಯಾಳ ದೇಶಾ ।
ಭೂರುಹ ಹಿಮಾಚಲವು ಕನ್ಯಾಕುಮಾರಿಯುಳ ।
ಸೇರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಮುದ್ರ ಮೇರೆಯೊಳು ॥ ೨ ॥

ಹಿಂದಿಯರು ಗಾಂಧಿಯರು ವಂದಲ್ಲದೇಕಿನ್ನು ।
ಹಿಂದು ಮುಹಮ್ಮದಿ ಪಾರ್ಸಿ ಕ್ರೈಸ್ತಯುಹುದೀ ॥
ಸಂದೇಹವೇನಿದಕೆ ಹಿಂದೂಮಾತೆಯ ಸುತರು ।
ನಂದನರು ನಾವೆಲ್ಲ ಬಂಧುಬಾಂಧವರೂ ॥ ೩ ॥

ವೀರಶೈವರು ತಾವು ದೂರವೆಂದೆನ್ನುವರು ।
ವೀರವೈಷ್ಣವ ಸ್ಮಾರ್ತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರರೂ ।
ದಾರಿಯನು ತೋರಿಸುವ ಗಾಂಧಿಮತವನೆ ಬಿಟ್ಟು ।
ಬೇರೆಬೇರೆಂತೆಂದು ಹಾರಿ ನೋಡುವರೂ ॥ ೪ ॥

ನಿತ್ಯದಲಿ ಬಳಸುತಿಹ ಉಪ್ಪು ಕಟ್ಟಿಗೆಜೂರು ।
ಭತ್ತನುಚ್ಚಂಗಳಿಗೆ ದಾರಿದ್ರ್ಯವೊ ॥
ಅತ್ತೆ ಸೊಸೆಯನು ಬೈದುಫಲವೇನು ನಾವೆಲ್ಲ ।
ರೊತ್ತಾಗಿ ನಿತ್ಯಮಾತೆಯ ಮಕ್ಕಳೆನಿಸಿ ॥ ೫ ॥

ಅವರಕಂಡರೆ ದ್ವೇಷ ಇವರು ಉಂಡರೆ ದ್ವೇಷ ।
ಭುವನದೊಳು ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮರ ದ್ವೇಷವೂ ।
ನವನವೀನರು ಬಂದು ನೆರೆಯುವರ ಸುಲಿದೊಯ್ಯೆ ।
ದ್ವೇಷವಿಲ್ಲದೆ ಮಂದಹಾಸವ್ಯಾಕಯ್ಯಾ ॥ ೩ ॥

ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದ ದೇಶವೆನಿಸಿತೀ ಭಾರತವು ।
ರಟ್ಟೆಯೊಳಗಿಲ್ಲ ದುಡಿಯುವ ಶಕ್ತಿಯೂ ।
ಕೊಟ್ಟೆನೆಂಬುವರಿಲ್ಲ ಕೆಟ್ಟೆನೆಂಬುವರೆಲ್ಲ ।
ಇಷ್ಟಾದರೊಟ್ಟು ಗೂಡುವ ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲಾ ॥ ೭ ॥

ಬಲ್ಲವರು ಬಲ್ಲಿದರು ನಾವೆಂಬ ಬಡಿವಾರ ।
ದಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಶಾಸ್ಪರ್ಶವದಗಣಿಸುತಾ ।
ಕೊಲ್ಲುವರು ಗೆಲ್ಲುವರು ನಿಲ್ಲುವವ ಕಾಯುವವ ।
ರೆಲ್ಲಿರುವರೆಂದು ಮಂಥನ ಗೈಯ್ಯುತಿಪರೋ ॥ ೮ ॥

ಭಂಗಾರ ಬೆಳೆಯುತಿಹ ಸಿದ್ಧನಗರವು ಭೂಮಿ ।
ಭಂಗಾರದಾ ಭೂಮಿ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನ ।
ಕಂಗೆಡುವ ಕಾರಣದ ಇಂಗಿತವ ತೂಗದೆಲೆ ।
ಮುಂಗಾಣದಿರುವದೇ ಮಂಗ ದೋಷಾ ॥ ೯ ॥

ಲೇಖಕರು : **ತಿಪ್ಪಯ್ಯ ಮಾಸ್ತರರು**

(ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪದಗಳು . 1936)

೬. ಹೇಯುನ್ನ ಭರತಮಾತೆ

ಹೇಯುನ್ನ ಭರತಮಾತೆ । ಏನಿದಾಯ್ತೊ । ಏನಿದಾಯ್ತೊ ॥ ಪಲ್ಲವಿ ॥

ದೋಲ ಹಸಿಯುಲು ಹುಲಿಯು ಮೊಲೆ ಕುಡಿದು ।
ಒಲಿವಂತೆ ವೈರವನು ಗೆಲಿದು ।
ಬಲವಾದ ಐಕ್ಯವನು ಗೈದು ।
ನಲಿವ ಆ ಋಷಿಗಳಾಶ್ರಮವು । ಧೀರರಾಗರವು ।
ತೋರದಂತಾಯ್ತೊ । ತೋರದಂತಾಯ್ತೊ ॥ ಹೇ ಯುನ್ನ ॥ ೧ ॥

ವೈರಾಗ್ಯದ ಧ್ವಜಮೇಲೆ ಹಿಡಿದಾ ।
ಕ್ರೂರರನು ಪಾದದಲಿ ತುಳಿದಾ ।
ಗೌರವದಿ ಲೋಕವನು ಪೊರೆದಾ
ಭಾರತೀಯರ ನೃಪಾಸನವು । ಕಲಿಗಳಾಗರವು ।
ಇಲ್ಲದಂತಾಯ್ತೋ । ಇಲ್ಲದಂತಾಯ್ತೋ ॥ ಹೇ ಯುನ್ನ ॥ ೨ ॥

ಮನಸೆಳೆಯುವ ಒಡವೆಯು ರಚಿಸಿ ।
ಜನಕೊಳ್ವ ದೇಶ ಸಂಚರಿಸಿ ।
ಘನ ವಿಭವವಿಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿ।
ನೆಲಿಸಿದಾ ಕನಕ ಪರ್ವತವು । ಧನದ ಮಂದಿರವು ।
ಕನಸಿನಂತಾಯ್ತೊ । ಕನಸಿನಂತಾಯ್ತೊ ॥ ಹೇ ಯುನ್ನ ॥ ೩ ॥

ಲೇಖಕರು : ಮ. ಬಾ. ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಜೈಲಹೊಂಗಲ, 1920

('ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಮರ' ಸಂಗ್ರಹದಿಂದ)

೭. ಪುಣ್ಯ ಭೂಮಿ

ಪುಣ್ಯಭೂಮಿ ಭಾರತೀ, ರಮ್ಯಭೂಮಿ ಭಾರತೀ !

ಹಿಮಗಿರಿ ಕನ್ಯಾಕುವರಿ ವಿಹಾರೇ,
ಗೌರೀಶಂಕರ ತುಂಗ ಸಮೀರೇ,
ಪೂರವ ಪಶ್ಚಿಮ ಸಾಗರಧಾರೇ ॥

ಸಿಂಧೂಗಂಗಾ ಸುರಜಲ ರಂಗ,
ಆ ಕಾವೇರಿಯ ಸಲಿಲ ತರಂಗ,
ಋಷ್ಯಾಶ್ರಮಗಳ ಕೀರ್ತಿಪತಂಗ ।

ಗಿರಿಕಂದರವನ ಕುಂಜಕುಟೀರೇ,
ಲಲಿತ ಲತಾಸುಮ ಪರಿಮಳಧಾರೇ,
ಮಂಜುಳ ಖಗಕುಲ ಕಂಠವಿಹಾರೇ ॥

ಮಲೆಯಾಭರಣದ ಚಂದನ ರಂಜನಿ,
ಶಾಲಿಯುವನಗಳ ಸ್ವರ್ಣಪ್ರಕಾಶಿನಿ,
ಜೀವನ ಸುಖಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಕಿರೀಟಿನಿ ॥

ಜೋಗ ಅಜಂತದ ಕೀರ್ತಿಯಕಿರಣೆ,
ತಾಜಾಮಹಲಿನ ದಿವ್ಯಾಭರಣೆ,
ಜಕಣನ ಶಿಲ್ಪದ ಶೋಭಾವರಣೆ ॥

ಪ್ರಾಚ್ಯಕಲಾಧ್ರುಮ ಕುಸುಮಿತ ನಯನೆ,
ಪಾವನ ಧರ್ಮವಿರಾಜಿತ ವದನೆ,
ಮಾನವಕುಲ ಕಲ್ಯಾಣದ ಸದನೆ

ಲೇಖಕರು : ತಿಳಿಯದು

("ಜೈಭಾರತ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆಗಳು" ಸಂಗ್ರಹದಿಂದ)

೮. ಹಿಂದೂ ದೇಶವನ್ನು ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಠಾಕೂರರು ಕೊಂಡಾಡುವುದು

ಇದೋ, ಇವಳೆ ಆ ಭುವನಮನ ಮೋಹಿನಿಯು ।
ನಿರ್ಮಲವಾದ ಸೂರ್ಯಕಿರಣಗಳಿಂದ ಬೆಳಗುತಲಿರುವ
ಭೂಮಿಯು ॥
ತಂದೆಯೂ ತಾಯಿಯೂ ಆಗಿರುವ ಜನನಿಯು ।

ನೀಲವಾದ ನೀರುಹನಿಗಳು ತೊಳೆವ ಪಾದಗಳನುಳ್ಳವಳು ॥
ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಅಲುಗುತಲಿರುವ ನೀಲಮೇಲುದವನುಳ್ಳವಳು ।
ಆಕಾಶವನ್ನು ಮುದ್ದಿಡುವ ಹಿಮಾಚಲವೆಂಬುವ ಹಣೆಯುವಳು ॥
ಶುಭ್ರವಾದ ಹಿಮದ ಕಿರೀಟದವಳು ।

ಮೊದಲನೆಯ ಸೂರ್ಯೋದಯವು ನಿನ್ನ ಹೊಸಬಾನಿನಲ್ಲಿ ॥
ಮೊದಲನೆಯ ಸಾಮಗಾನವು ನಿನ್ನ ತಪೋವನದಲ್ಲಿ ।
ಮೊದಲಾಗಿ ದಾನ-ಧರ್ಮ ತತ್ವ ಪುಣ್ಯಕಥೆಗಳೆಲ್ಲವು ।
ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಬಂದುದು-ನಿನ್ನ ವನಭವನಗಳಲ್ಲಿ ॥

ನಿತ್ಯವೂ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ತಳೆದಿರುವಾಕೆಯೆ-ನೀನೆ ಧನ್ಯೆಯು ।
ದೇಶ ವಿದೇಶಗಳಿಗೂ ಅನ್ನವನ್ನು ಹಂಚುತಲಿರುವೆ ।
ಗಂಗಾ-ಯಮುನೆಗಳು ಹರಿಸಿರುವ ಕರುಣಾಮೃತವಾದ ।
ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥವನ್ನು ಮೊಲೆಹಾಲಾಗಿ ಸುರಿಸುತಲಿರುವೆ ॥

(ಕವಿ ರವೀಂದ್ರರ "ದೇವಿ ಭುವನಮನ ಮೋಹಿನಿ"
ಹಾಡಿನ ಭಾಷಾಂತರ: ಎಂ. ಎನ್. ಕಾಮತ್. ಮುದ್ರಿತ)

೯. ಸ್ವದೇಶ ಗಾನ

ಪದ–ರಾಗ: ಅಸಾವೇರಿ

ಜನಗಣ ಮನ ಅಧಿನಾಯಕ ಜಯ ಹೇ ಭಾರತ ಭಾಗ್ಯವಿಧಾತಾ ।
ಜಯ ಹೇ ಜಯ ಹೇ ಜಯ ಹೇ ಜಯ ಜಯ ಜಯ ಜಯ ಹೇ ॥
ಪಂಜಾಬ ಸಿಂಧು ಗುಜರಾತ ಮರಾಠಾ ದ್ರಾವಿಡಾ ಉತ್ಕಲ ವಂಗ,
ವಿಂಧ್ಯ ಹಿಮಾಚಲ ಯಮುನಾ ಗಂಗಾ ಉಚ್ಛಲ ಜಲಧಿ ತರಂಗ ।
ಜಾಗ್ರುತವಿವ್ರ ತವನಾಮದಲೀ । ಬಾಗಿಹವಾಶೀರ್ವಾದದಲೀ ।
ಅನುರಾಗದಿ ವಿಜಯ ಪಾಡುತಲಿ ॥
ಜನಗಣ ಮಂಗಲದಾಯಕ ಜಯಹೇ ಭಾರತ ಭಾಗ್ಯವಿಧಾತಾ ।
ಜಯ ಹೇ ಜಯ ಹೇ ಜಯ ಹೇ ಜಯ ಜಯ ಜಯ
ಜಯ ಹೇ ॥೧॥

ಪ್ರತಿ ದಿನ ನಿನ್ನಯ ಸ್ತುತಿಗಾನದಿ ನಾ ನರಿತಿಹೆ ನಿನ್ನಮೃತವಾಣೀ ।
ಮತಕುಲ ಜಾತೀ ಭಿನ್ನತೆಯಿಲ್ಲದೆ ಹಿತದಿಂದೊಂದೇ ಭಕ್ತಶ್ರೇಣೀ,
ಮೂಡು ಪಡುಗಳೊಂದಾಗುತಲಿ । ಕೂಡಿಪೆ ನಿನ್ನೊಡ್ಡೋಲಗದಿ ।
ಹಾಡಿ ಪ್ರೇಮ ಕೊಂಡಾಡುತಲೀ ॥
ಜನಗಣ ಐಕ್ಯವಿಧಾಯಕ ಜಯ ಹೇ ಭಾರತ ಭಾಗ್ಯವಿಧಾತಾ ।
ಜಯ ಹೇ ಜಯ ಹೇ ಜಯ ಹೇ ಜಯ ಜಯ ಜಯ
ಜಯ ಹೇ ॥೨॥

ಏಳುತ ಬೀಳುತ ಸಾಲು ನಡಿಗೆಯಲಿ ಕಾಲನಡಿಸಿ ಚಿರಕಾಲವಲಿ ।
ಪಾಲಕನಾಲಯಕೊಯ್ಯುದ್ವಾಳುಗಳ ನಾಯಕ । ಸಾರಥಿತನವಲ್ಲೀ ।
ಸಂಕಟ ಗೋಳಾಟಗಳಲ್ಲೀ । ಜಯ ಶಂಖವನೂದುವೆ ಸೊಗದಲ್ಲೀ ।
ಕಿಂಕರರಾಶ್ರಯ ನಿನ್ನಲ್ಲೀ ॥
ಸಂಕಟಹಾರೀ, ದುಃಖನಿವಾರೀ, ಜಯ ಭಾರತಭಾಗ್ಯವಿಧಾತಾ ।
ಜಯ ಹೇ ಜಯ ಹೇ ಜಯ ಹೇ ಜಯ ಜಯ ಜಯ
ಜಯ ಹೇ ॥೩॥

ಸುತ್ತಲು ಕತ್ತಲೆ ಮುತ್ತಿದ ಭೀತಿಯ ರಾತ್ರಿಯೊಳಾರ್ಯಾವರ್ತದಲೀ ।
ನಿತ್ಯಸನಾತನ ಚಿನ್ಮಯ ಮೂರ್ತಿಯುಚ್ಚೈತ್ರಿಪೆ ಸತ್ಯಜ್ಯೋತಿಯಲೀ ।
ಕುತ್ತ್ರದ ದಾರಿಯ ಸಣಗಿಸುತಾ । ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳೈ ತೋಳಲಿ ಸತತಾ ।
ಮಾತಾಸ್ನೇಹವ ಬೀರುತ್ತಾ ।
ಆತ್ಮೋನ್ನತಿ ಪಥಪರಿಚಯ ಕೊಡು ಜಯ ಭಾರತ ಭಾಗ್ಯವಿಧಾತಾ ।
ಜಯ ಹೇ ಜಯ ಹೇ ಜಯ ಹೇ ಜಯ ಜಯ ಜಯ
ಜಯ ಹೇ ॥೪॥

ಇರುಳು ಅರಳಿ ಮುಂಬೆಳಗು ಹರಿಯೆ ಮುಂದುರಿಯಲು ನವಯುಗ
ನವತರಣೀ ।
ದೊರೆಯೆವಿಹಗತತಿ, ಸುರಿಯೆ ಪುಣ್ಯಾನಿಲ, ಮೆರೆಯಲು ಸೊಗದೀ
ನವಧರಣೀ ।
ಸುಪ್ರಭಾತದರುಣವು ಹರಿಯೆ, ಕ್ಷಿಪ್ರದಿ ಭಾರತಿ ಕಣ್ದೆರೆಯೆ ।
ಅಪ್ರತ ಮಣಿಯೆ ಮನದಣಿಯೆ ॥
ಜಯ ಪ್ರಜ್ಞೇಶ್ವರ ಜಯರಾಜೇಶ್ವರ ಜಯ ಭಾರತ ಭಾಗ್ಯವಿಧಾತಾ ।
ಜಯ ಹೇ ಜಯ ಹೇ ಜಯ ಹೇ ಜಯ ಜಯ ಜಯ
ಜಯ ಹೇ ॥೫॥

ಭಾಷಾಂತರ: **ಎಂ. ಎನ್ ಕಾಮತ್**

(ಮುದ್ರಿತ)

೧೦. ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಮಂಗಳ

ರಾಗ ಕಲ್ಯಾಣಿ, ರೂಪಕತಾಳ

ಜೈ ಭಾರತ ಭೂಮಿಗೆ ಮಾತೆಗೆ
ಜೈಪಾವನ ಮೂರ್ತಿಗೆ
ಸನ್ಮಂಗಳವಾಗಲಿ ಸತತಂ॥

ಸ್ವೈರಾಜ್ಯಾಭಿಲಾಷಿಗಳಿಗೆ
ಸರಕಾರದ ಸಹಾಯ ತೊರೆವ
ವೀರ ಭಾರತೇಯರಿಗೆ॥ ೧ ॥

ಧಾರುಣಿಯಲಿ ಜೀವಿತವನು
ಸ್ವರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಧಾರೆಯೆರೆದ
ಧೀರಕರ್ಮ ವೀರರಿಗೆ ॥ ೨ ॥

ದೇಶಸೇವೆಯಿಂದ ಸುಖಿಪ
ದೇಶಾಭಿಮಾನಿಗಳಿಗೆ
ದೇಶಾ ಬಾಂಧವರಿಗೆ ಸದಾ ॥ ೩ ॥

(ಮುದ್ರಿತ)

ಇನ್ನೊಂದು ಪಾಠ :

ದೇಶಸೇವೆಯಿಂದ ಸುಖಿಪ
ದೇಶಾಭಿಮಾನಿಗಳಿಗೆ
ದೇಶಾ ಬಾಂಧವರಿಗೆ ಸದಾ ॥ ೧ ॥

ಭೀಷ್ಮದ್ರೋಣ ಪರಶುರಾಮ
ಬೀಮಾರ್ಜುನಾದಿ ಸುತರ

ಧೀರ ಕರ್ಮ ವೀರರಿಗೆ ॥ ೨ ॥
ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪರಮಹಂಸ
ವಿವೇಕಾನಂದ ಸುತರ
ಪೆತ್ತ ವೀರ ಮಾತೆಗೆ ॥ ೩ ॥

ಲೇಖಕಿ : **ತಿರುಮಲೆ ರಾಜಮ್ಮ (ಭಾರತಿ)**

(ಸಂಗ್ರಹ : ಶ್ರೀಮತಿ ಜಿ. ನ. ವೆಂಕಮ್ಮ ವೆಸ್ಟ್ ಆಫ್ ಕಾರ್ಡ್ ರೋಡ್, ಬೆಂಗಳೂರು.)

೧೧. ಭಾರತಿಗೆ ಮಂಗಲ

ಮಾತೇ ಜಯ ಜಯ ಭಾರತೀಜಯ।
ಮಂಗಲಾಕರೆ ಮಂಗಲಂ ॥ಪ॥
ಖ್ಯಾತೇ ಭವ್ಯಾಸೇತು ಹಿಮಗಿರಿ।
ಗಾತ್ರೆ ಜಯ ಜಯ ಮಂಗಲಂ ॥ ಅ. ಪ. ॥
ಶ್ರೀ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಬೀಜ ಬಿತ್ತಿದ।
'ಭೀಷ್ಮ' ದಾದಗೆ ಮಂಗಲಂ।
ಆಸ್ವರಾಜ್ಯಾಂಕುರವ ಸಲಹಿದ।
'ದ್ರೋಣ' ಗೋಖ್ಲೆಗೆ ಮಂಗಲಂ ॥ ೧ ॥

ಧರೆಯೊಳಕ್ಷಯ ತರುವ ಬೆಳೆಸಿದ।
ಸೂರ್ಯ **ತಿಲಕಗೆ** ಮಂಗಲಂ।
ಜನರಿಗದರ ಸುಫಲವ ನೀಡುವ।
'ಕೃಷ್ಣ' ಗಾಂಧಿಗೆ ಮಂಗಲಂ ॥ ೨ ॥

ರಾಷ್ಟ್ರಧರ್ಮೋದ್ಧಾರ **''ಲಾಲಾ''**।
ಧುರ್ಮಧರಾಯಗೆ ಮಂಗಲಂ।
ರಾಷ್ಟ್ರಧರ್ಮೋದ್ಧಾರ ''ಶೌಕತ''।
ಭೀಮಕಾಯಗೆ ಮಂಗಲಂ ॥ ೩ ॥

ವೈರಿ ಭೀಕರ ಭಾರತ**ಾರ್ಜುನ**।
'ಚಿತ್ತರಂಜನ' ಮಂಗಲಂ।
ಶೂರ **"ನಕುಲ" 'ಸುಭಾಸ'** ನುತ **ಸಹ**।
ದೇವ ''ನೆಹರೂ" ಮಂಗಲಂ ॥ ೪ ॥
''ವಿಜಯವಾಣಿ'' ಸಮಸ್ತಮಹಿಳಾಮಣಿ **ಸರೋಜಿನಿ**-ಮಂಗಲಂ
ಸ್ವಜನ **ಮೋಹನಮಾಲವೀಯ**।
'ವ್ಯಾಸ' ಭೂಷಣ ಮಂಗಲಂ। ೫ ॥

ಭಾರತಾಂಬೆಯ ಸೇವೆಗೈಯ್ಯುವ।
ಸಕಲ ಜನರಿಗೆ ಮಂಗಲಂ।
ಭಾರತೀ ಹಿತವರದ ಲಕ್ಷ್ಮೀ।
ಲೋಲನಿಗೆ–ಶುಭಮಂಗಲಂ ॥ ೬ ॥

ಲೇಖಕರು : ಪುಂಡೂರು ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯ

(ಸಂಗ್ರಹ : ಶ್ರೀಮತಿ ಪಿ. ಸೀತಮ್ಮ, ನೆಕ್ರಾಜೆ.)

೧೨. ನನ್ನ ನಾಡು ಚೆನ್ನ ನಾಡು

ನನ್ನ ನಾಡ ಚೆನ್ನ ನಾಡ ಬಣ್ಣಬಡುತ ಪೊರೆಯುವಾ
ನನ್ನಿಯಿಂದ ತಾಯಿನಾಡ ಹೊನ್ನಸಿರಿಯ ಬೆಳಗುವ

ನಾಡ ಬವರ ಬವಣೆಯಲ್ಲಿ ಜೀವವನ್ನು ನೀಡುವ
ಹೇಡಿತನವ ಹೊಡೆದುಹಾಕಿ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯುವ

ನಾಡನುಡಿಯು ನಾಡನಡೆಯು ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ನಡಿಸುವ
ಕಾಡುತಿರುವ ಕಾಡುಜನರ ಕೋಡುತಾನೆ ಉಡಿಯುವ

ನಾಡಮೇಲ್ಮೆ ನೋಡಿಯೊಡಲು ಪೊಡವಿಯೊಡೆಯ ನಡೆಯಲಿ
ಬೇಡಿಕೊಂಡು ಪೊಡವಿಗಿಳಿದು ಬಡವರಿಂಗೆ ಬಡಿಸಲಿ

ಚತುರತನದೆ ಜಾತಿಮತವ ರೀತಿ ನೀತಿಗಿಳಿಸುವ
ಜಾತಿಮತಕೆ ಸೋತುಬಿದ್ದ ಮಾತೆಯನ್ನು ಎತ್ತುವ

ಜಾತಿ ಬಿಳಿಸಿ ಅತುಕೊಂಡು ಘಾತಿಸಿಪ್ಪ ಜನರನು,
ಭೀತಿ ಬಿಡಿಸಿ ಹೂತುಬಿಟ್ಟು ಸಾತಿಶಯದೆ ಮೆರೆಯುವ

ನನ್ನ ಮಾತು ನಿನ್ನ ಮಾತು ಹೊನ್ನಮಾತದೆನ್ನದೆ
ಉನ್ನತಾಗ್ರ ಸಭೆಯ ಮಾತ ಮನ್ನಿಸೆಲ್ಲ ನಡೆಯುವ

ಕಾವನನ್ನು ಕಾಂಬ ಬಗೆಯ ಕಾಣಬೇರೆ ತರದಲಿ
ನಾಡಸೇವೆಗಾಗಿ ತನುವ ನೀಡೆ ದೇವ ಕಾಂಬನು
ದೇವರಿಂದ ಬಂದ ನಾವು ದೇವರಾಗಿ ಮೆರೆಯುವ
ಜೀವಕಂಜಿ ಹೆದರಿ ಹೆದರಿ ಸಾವ ಜನರ ಕರೆಯುವ
ನಾಡಧರ್ಮ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿ ನಾಡ ತಾನೆ ನಡಿಸುವ
ನಾಡದೇವಿ ಬೀಡಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಯಾಡಿ ಮೆರೆಯುವ

ಸ. ಪ. ಗಾಂವಕರ.

ನಾಡಹಾಡುಗಳು (ಮುದ್ರಿತ. ಮಿಂಚಿನಬಳ್ಳಿ)

ಭರತ ಭೂಮಿಯ ಮಹತ್ವ ೧೩

ರಾಗ–ಮುಖಾರಿ, ತಾಳ-ಝಂಪೆ
(ಧಾಟಿ-ಶಕ್ತನಾದರೆ ನೆಂಟರೆಲ್ಲ ಹಿತರು ಎಂಬಂತೆ)

ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿಹುದೆಮ್ಮ ಭರತಭೂಮಿ ।
ದುಷ್ಟರಿಗೆ ನಾವಿದನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಬಹುದೇ ॥ಪಲ್ಲವಿ॥
ಭತ್ತ ಬೆಳೆಯುವದಿಲಿ। ಹತ್ತಿ ಬೆಳೆಯುವದಿಲಿ।
ಮುತ್ತು ರತ್ನಗಳೆಲ್ಲ ಬೆಳೆವುದಿಲಿ॥
ಮತ್ತೀಸ್ಥಳದೊಳೇನು ಬಿತ್ತಿದರು ಬೆಳೆಯುವುದು।
ಪೃಥ್ವಿಯೊಳಗೀ ದೇಶಕೆಣೆಯಿಲ್ಲವೈಯ್ಯ॥
ಅನವರತವೀ ಭರತ । ಜನನಿಯಲಿ ಬೆಳೆಯುವವು ।
ಕನಕಾದಿ ಲೋಹತೃಣ ತರುಲತೆಗಳು ॥
ಇನಿತಲ್ಲದಿನ್ನು ಬೇ । ಕೆನಿಸುವೈನ್ತನು ವಸ್ತು ।
ಜನಿಸಿ ವರ್ಧಿಸುತಿಹುದು ಪುಸಿಯಲ್ಲವಯ್ಯಾ ॥
ಆವದೇಶದಿ ಜನರ । ಜೀವನದ ವಸ್ತುಚಯ ।
ವೀವಿಧದೊಳೆಲ್ಲವೂ ಬೆಳೆವುತಿಹುದೇ ॥
ಆ ವಿಧಾತನು ಭರತ ಭೂವಲಯವನು ಮನದೊ ।
ಳೋವಿ ನಿರ್ಮಿಸಿಹನೋ । ನಾವರಿಯೆವಯ್ಯ ॥
ಗಿರಿಗಹ್ವರಂಗಳಿವೆ । ವರನದೀ ನದಗಳಿವೆ ।
ನೆರೆವಿಪಿನ ಸರಸಿ ಸಾಗರಗಳಿಹವು ॥
ಪರಿಪರಿಯೊಳಿವರೊಳಿಹ । ಸಿರಿಯನೆಲ್ಲವ ನೋಡೆ ।
ಧರಣಿಗತಿರಮ್ಯವಾಗಿರುವದೀ ದೇಶ ॥
ಸಕಲ ವಿದ್ಯೆಗಳಿಂದ । ಸಕಲ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ।
ಸಕಲ ಸನ್ಮಂತ್ರ ತಂತ್ರಂಗಳಿಂದ ॥
ಸಕಲ ಧರ್ಮಗಳಿಂದ । ಸಕಲ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ।
ಸಕಲ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಸಂಪತ್ಸುಖಗಳಿಂದ ॥

ಲೇಖಕರು : **ಬವಳಾಡಿ ಸೀತಾರಾಮ ಹೆಬ್ಬಾರ.**

ಸಂಗ್ರಹ : ಉಳ್ಳೂರು ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಐತಾಳ, ಕಂಬದ ಕೋಣೆ.

೧೪. ಭಾರತ ಭೂಮಿಯ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ

ರಾಗ-ಧನಾಶ್ರಿ ತಾಳ-ಮಟ್ಟೆ

ಭರತಮಾತೆ ಪಾಲಿಸೆಮ್ಮನು । ಕರುಣದಿಂದ । ಭರತಮಾತೆ
ಪಾಲಿಸೆಮ್ಮನು ॥ಪಲ್ಲವಿ॥

ಭರತಮಾತೆ ಪಾಲಿಸೆಮ್ಮ । ನೆರಗಿಬೇಡಿಕೊಂಬೆನಿನ್ನ ।
ಪರಮಪಾವನಾತ್ಮ ಸುಗುಣ । ಭರಿತೆ ಪುಣ್ಯ ಚರಿತೆದೇವಿ ॥ಪಲ್ಲವಿ॥

ಸಗರ ಶಿಬಿ, ಭಗೀರಥಾಂತ । ರಘುಜರಾಮ ಯಮಸುತಾದಿ
ಸುಗುಣಯುತರ ಧರ್ಮಕೊಲಿದು । ಮಿಗೆ ಮನೋಭಾಷೆ
ಯಿತ್ತು । ಜಗದೊಳಗ್ರ ಗಣ್ಯರೆನ್ನುತ್ತಾ ॥
ಅವರನೆಲ್ಲ । ಹೊಗಳುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಸಲಹುತಾ
ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ । ಸೊಗಸುದೋರಿ ಸೌಖ್ಯವಿತ್ತು ।
ಸುಗತಿಗೊಟ್ಟು ಪೊರೆದ ದೇವಿ ॥ ಭರತಮಾತೆ ಪಾಲಿಸೆಮ್ಮನು ॥

ಅನಘ ಭೋಜರಾಜ ವಿಶ್ವ । ವಿನುತ ವಿಕ್ರಮಾರ್ಕವೀರ ।
ವಿನಯಮತಿ ಶಿವಾಜಿ ಮುಖ್ಯ । ಜನಪತಿಗಳ ನಡತೆಗೊಲಿದು ।
ಘನ ಸಮರ್ಥತೆಯನು ಪಾಲಿಸಿ । ಅವರ ಕೀರ್ತಿ ।
ವನಿತೆಗರಸರೆಂದು ಹೇಳಿಸಿ । ಪ್ರಜೆಗಳಿಂಗೆ ।
ವಿನುತ ಭಾಗ್ಯವಿತ್ತು ಪೊರೆದ । ಜನನಿ ಜನಿತ ವಸ್ತುಜಾತೆ ।
॥ ಭರತಮಾತೆ ಪಾಲಿಸೆಮ್ಮನು ॥

ಧೀರ ಕೃಷ್ಣ ಮಧ್ವ ಶಂಕ । ರಾರ್ಯಮಾಧವಾಂಕ ವಲ್ಲ ।
ಭಾರ್ಯ ನಾನಕಾದಿ ಬಹಳ । ಸೂರಿ ಜನರು ದಾಶರಥಿಯ ।
ನಾರಿ ಸೀತೆ ದ್ರುಪದ ನಂದಿನೀ । ಲಕ್ಷ್ಮಿಬಾಯಿ ।
ಚಾರು ಚಂದ್ರವದನೆ ಪದ್ಮಿನಿ । ಮುಖ್ಯ ಸತಿಯ ।
ರೋರಣದಲಿ ನಿನ್ನ ದಯದಿ । ಭೂರಿ ಕೀರ್ತಿ ಪಡೆದರವ್ವ
॥ ಭರತಮಾತೆ ॥

ಕಾಲ ಕೆಲವು ಕಳೆದು ಹೋದ । ಮೇಲೆ ಕ್ರಮದಿ ನಾವು ಪರದ ।
ಯಾಳುವಲ್ಲದಿರುವ ಹರವ । ರಾಳಿಕೆಯಲಿ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡು ।
ಬಾಳಿ ನಿಃಸ್ವತಂತ್ರ ಕೃತಿಯಲಿ । ಕೆಟ್ಟುದೆಮ್ಮ ।
ಶೀಲವಕಟ । ನೊಂದೆವಿದರಲಿ । ತಾಯೆ । ಸುಗುಣ ।
ಪಾಲಿ ಕರುಣ ರಸವ ನೆಮ್ಮ । ಮೇಲೆ ಸುರಿಸಿ ಮಮತೆಯಿಂದ
॥ ಭರತಮಾತೆ ॥

ಲೋಕ ಮಾನ್ಯ ತಿಲಕ ಬುಧಜ । ನೈಕಮಣಿ ಮಹಾಂತ ಮತಿವಿ ।
ವೇಕ ಚಿತ್ರನಿರಿದು ನಮ್ಮ । ಶೋಕವಿದನು ಶಾಂತಿಗೈಯು ॥
ಬೇಕೆನ್ನುತ ಮುಂದೆ ನಿಂದನು ॥ ಸತ್ಯದಿಂದ । ನೇಕ ಕಾರ್ಯ
ಗಳನು ಗೈದನು । ತಾಯೆ । ನೀಮ । ಹಾಕ್ಯಪಾಳುವದನು
ಮನದಿ । ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ವಿಚಾರದಿಂದ ॥ ಭರತಮಾತೆ ॥

ಪರಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ಸತ್ಯ । ಶರಧಿ ಸಾಧುವರ್ಯ ಧರ್ಮ ।
ಗುರುವರ್ಯಾಳು ದೇವತಾಂಶ । ದುರಿತದೂರ ನೀಗಲೆಮ್ಮ ।
ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಕಳೆವ ರೀತಿಗೆ । ಜೀವದಾಸೆ । ದೊರೆದು
ದಣಿವು ತಿರ್ಪನಾತಗೆ । ಮೆಚ್ಚಿ ನಿನ್ನ । ಪರಹಿತೈಕ ಭಾವಗುಣವ ।
ಮೆರೆದು ಕರುಣ ಭಾವದಿಂದ ॥ಭರತಮಾತೆ॥

ಖ್ಯಾತಿವಂತ ಗಾಂಧಿ ನುಡಿವ । ಮಾತಿನಂತೆ । ನಾವು ನಮ್ಮ ।
ಜಾತಿ ವೈರವಿಲ್ಲದೈಕ್ಯ । ರೀತಿಯಿಂದ ವಾಂಛಿತಾರ್ಥ ।
ಜಾತವಾಗುವಂಥ ಕಾರ್ಯವ । ಮಾಳ್ಪುದೆಮಗೆ ।
ರೀತಿಯಿಪ್ಪುದದಕೆ ಧೈರ್ಯವ । ಕೊಟ್ಟು ಜನ್ಮ ।
ಪೂತರೆನಿಸು ನಮ್ಮನಿಮ್ಮ।ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಪದುಳವಿತ್ತು॥ಭರತಮಾತೆ ॥

ಪಲವು ಮಾನ್ಯ ಜನರು ಗಾಂಧಿ । ತಿಳುಹುವಂತೆ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ।
ಕೆಲಸಗಳನು ಗೈವುತಿರ್ಪ । ರಲಸದಾತ್ಮ ಶಕ್ತಿಯಂತೆ ॥
ಕೆಲರು ತಮ್ಮೊಳೈಕಮತ್ಯವು । ಸಾಲದೆಂದು । ಕುಳಿತು
ಕೊಂಬರವರ ಚಿತ್ತವು । ರಾಷ್ಟ್ರ ಕಾರ್ಯ । ಕಳುಕದಂದ
ದೈಕ್ಯತೆಯನು । ಸಲಿಸು ಸಕಲ ಮನುಜರಿಗೆ ॥ಭರತಮಾತೆ॥

ನಿನ್ನೊಳುಳಿಸಿ ಬೆಳೆದ ಸರ್ವೊ । ಅನ್ಯಭಾವವಿಲ್ಲದೆಲ್ಲ।
ರನ್ನು ಕೊಡಿ ಕೊಂಬ ಮತಿಯು । ಮುನ್ನ ಕೊಟ್ಟು ರಾಷ್ಟ್ರ
ಕಾರ್ಯ॥ ವನ್ನು ಮಾಳ್ಪಸಕಲ ಜನರಿಗೆ । ಕಾಮಿತಾರ್ಥ ।
ವನ್ನು ನೀಡಿ ನಮ್ಮ ರೀತಿಗೆ ।
ದೇವ ದೇವ । ಚಿನ್ಮಯಾತ್ಮಲಿಂಗ ಸುಪ್ರ ।
ಸನ್ನನಾಗುವಂತೆ ಮಾಡು ॥ಭರತಮಾತೆ॥

ಲೇಖಕರು : **ಬನಳಾಡಿ ಹಿರಿಯಣ್ಣ ಹೆಬ್ಬಾರರು**

(ಸಂಗ್ರಹ : ಶ್ರೀ ಉಳ್ಳೂರು ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಐತಾಳ, ಕಂಬದಕೋಣೆ)

೧೫. ಭರತ ಭೂಮಿಯ ದುರವಸ್ಥೆ

ಪದ–ರಾಗ : ಕಾಂಬೋಧಿ, ಝಂಪೆತಾಳ

ಕಂದ ಮೇಲಾದರೂ ಕಣ್ದೆರೆಯದಿಹರೇ ॥ ಪಲ್ಲವಿ ॥
ಉದ್ದಂಡ ಭಾರತದ ದುರ್ದಶೆಯ ಕಣ್ಣಾರೇ ॥ ಅನುಪಲ್ಲವಿ ॥

ಅಂಗ ವಂಗ ಕಳಿಂಗ ಮೊದಲಾದ ತುಂಗವಿಭ ।
ವಂಗಳಿಂ ಮೆರೆವ ದೇಶಂಗಳಿಂದ ॥ ಕಂಗೊಳಿಸುತಿರ್ದ ಭಾರತವಿಂದು
ಪರದೇಶ । ದಾಂಗಲೆಯುರ ಹಂಗಿನೊಳು ಬಳಲುತಿಹುದೂ ॥ ೧ ॥

ವೇದಘೋಷಗಳು ಸ್ಮೃತಿಬೋಧಗಳು ಸುಕಥಾನು ।
ವಾದಗಳು ನ್ಯಾಯಾದಿ ಶಾಸ್ತ್ರಂಗಳಾ ॥ ಬೋಧಗಳು ಕಾವ್ಯದ
ವಿನೋದಂಗಳೆಲ್ಲ ಪರ।
ರಾಧಿಪತ್ಯದಿ ಮಾಯವಾದುವಿಂತಕಟಾ । ॥ ೨ ॥

ಹೊನ್ನು ಬೆಳೆಯುವ ಖನಿಯು ರನ್ನದಾಗರ ಲೋಕ ।
ಮಾನ್ಯರುಪ್ಪಪಿಸಿದಾ ಮಾಹಾತ್ಮರೂ ॥ ಜನ್ಮಿಸಿದ ಘನ್ನಸಂಪನ್ನ
ಭಾರತವಿಂದು ಗನ್ನಘಾತಕರಲ್ಲಿ ಬನ್ನಬಡುತಿಹುದೂ ॥ ೩ ॥

ಸುತ್ತಲೂ ಹಲವು ವಿಧದಿಂದ ಭಾರತದ ಸಂಪತ್ತು ಪರದೇಶ
ಕೈದುವುದಲ್ಲದೆ ॥ ಎತ್ತಪೋದರು ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಯಂತೆಲ್ಲರನು ।
ಪ್ರತ್ತಿತೆರಿಗೆಯು ಬೆಂಬತ್ತಿ ಬರುವುದನೂ ॥ ೪ ॥

ಚರಕವನು ಬಿಡದೆ ಪರದೇಶವಸ್ತುಗಳ ಕಡೆ ॥ ತಿರುಗದೇ ದೇಶೀ
ಯ ವ್ರತವ ಧರಿಸಿ ॥ ವರುಷವೊಂದಕೆ ಬಟ್ಟೆಯೊಂದರೊಳು
ಪರದೇಶ । ಕರವತ್ತುಕೋಟಿ ಪೋಗುವದಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾ ॥ ೫ ॥

ಉಡುವುದೂ ಪರದೇಶಿ ತೊಡುವುದೂ ಪರದೇಶಿ ।
ನುಡಿವುದೂ ಕುಡಿವುದೂ ಪರದೇಶಿಯೂ ॥ ಕೊಡುವುದೂ
ಕೊಂಬುದೂ ಪರದೇಶಿ । ಪರದೇಶಿಯೊಡನಾಟದಿಂದ ಪರದೇಶಿ
ಯಾದುದನೂ ॥ ೬ ॥

ಭಾರತೋದ್ಧಾರದೊಳುದಾರತೆಯನಾಂತ ಗೃಹ ।
ಧಾರಾಪ್ತ ಸುತರ ಪರಿಹಾರವಮಾಡಿ ॥ ಧೀರಭಾವದಿ ಕಾರ್ಯಭಾರವನು
ಬಿಡದಿನಿತು ಕಾರಾಗೃಹದೊಳಿಹ ಗಭೀರ ಚರಿತರನೂ ॥ ೭ ॥

ಏರುವುದು ಸ್ವಾರ್ಥಪರಿಹಾರ ರಥವನು ಸತ್ಯ । ಸಾರಥಿಯ
ನೆರೆದಸಹಕಾರವೆಂಬಾ ॥ ಕೂರಸಿಯುಹಿಂಸಾಖ್ಯಧಾರೆಯಿಂ ರಿಪುಗಳನಿ ।
ವಾರಿಸಲು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸು ಸಾರಿ ಪೇಳ್ದುದನೂ ॥ ೮ ॥

ಲೇಖಕರು : ತಿಳಿಯದು
(ಮುದ್ರಿತ)

೧೬. ಭಾರತಾಂಬೆಯ ಹೀನ ಸ್ಥಿತಿ

ಭಾರತಾಂಬೆಯ ಹೀನ ಸ್ಥಿತಿಯನು ಕಣ್ಣು ತೆರೆಯುತ ನೋಡಿರಿ ।
ಪಾರತಂತ್ರ್ಯದಿ ಸಿಲುಕಿ ಬಳಲುವ ತಾಯಿಯನು ನೀವ್ ಬಿಡಿಸಿರಿ
॥ ಪಲ್ಲವಿ ॥

ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ದೇಶಸೇವೆಯ ಮಾಡಿ ಪುಣ್ಯವ ಪಡೆಯಿರಿ ;
ಉಮ್ಮಳಿಸುತಿಹ ಭರತಭೂಮಿಯ ಸುಖದ ಯುದ್ಧಕೆ ನಡೆಯಿರಿ ॥ ೧ ॥

ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ವೀರಶ್ರೀಯನ್ನು ಬೀರುತ ।
ಒಮ್ಮನಸಿನೊಳೆ ರಾಷ್ಟ್ರಕಾರ್ಯಕೆ ಪ್ರಾಣಕೊಡುತಿಹರಲ್ಲವೇ ॥ ೨ ॥

ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಸಿರಿಯು ಎಲ್ಲವು ಅನ್ಯ ದೇಶವ ಸೇರಿತು ।
ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಹೊಟ್ಟೆತುಂಬಾ ಅನ್ನಸಿಗದಂತಾಯಿತು ॥ ೩ ॥

ಸಕಲ ಸಂಪತ್ತುಗಳ ಶಿಖರವ ಪಡೆದ ನಮ್ಮೀ ದೇಶವು ।
ವಿಕಲವಾಗುತ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯದಿ ಸಿಲುಕಿ ಆಯಿತು ನಾಶವು

ದೇಶಸೇವೆಯ ಸಮರಕಾಲದಿ ಪ್ರಾಣಹೋದರು ನೋಡದೇ ।
ದೇವಕೃಪೆಯನು ಪಡೆದು ದೇಶವನುಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಡಿಯಿರಿ ॥ ೫ ॥

ಲೇಖಕರು : ತಿಳಿಯದು

('ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಮರ' ಸಂಗ್ರಹದಿಂದ)

೧೭. ವಂದೇಮಾತರಂ

ರಾಗ–ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನಿ ತಾಳ–ಆದಿ

ಧಾಟಿ–ಸಾರೇಜಹಾಂಸೆ ಅಚ್ಛಾ ಎಂಬಂತೆ

ನಾವೆಂತಮನುಜರೇಳಿ । ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿಲ್ಲವರು ।
ನೀವಾರು ಎನಲು ಪರರು । ನಿಮ್ಮ ದಾಸರೆನ್ನುವವರು ॥ ಪಲ್ಲವಿ ॥

ವಿಪಿನಾಂತ್ರಪಶುವಿಗಿಂತ । ಅಪಕೀರ್ತಿಪಡೆದು ಧರೆಲಿ ।
ಅಪಮಾನವಾಗಲೆಮಗೆ । ಉಪಮಾನವೆನ್ನುವವರು ॥ ೧ ॥

ದೇಶಾಭಿಮಾನವಿಲ್ಲ । ಲೇಸೈಕಮತ್ಯವಿಲ್ಲಾ ।
ದಾಸಾನುದಾಸರಾಗಿ । ಪರಸೇವೆ ಮಾಡುವವರು ॥ ೨ ॥

ನಮಗಾಗಿ ಗಾಂಧಿಯವರೂ । ಶ್ರಮದಿಂದ ಹೋರುತಿಪರು ।
ಗಮನಿಸದೆ ನಮ್ಮ ಜನರು । ತನ್ಮದೆಚ್ಚು ಎಂಬುವವರು ॥ ೩ ॥

ವರ್ಜಿಸದೆ ಮದ್ಯಪಾನ । ದುರ್ಬಲದಿ ನರಳಿಕಡೆಗೆ ।
ನಿರ್ಜೀವವಂತರಾಗಿ । ನಿರ್ಭಾಗ್ಯರೆನ್ನುವವರು ॥ ೪ ॥

ಪರಸೇವೆಹಿತವೆ ನಮಗೆ । ಗುರುಮಂತ್ರವೆನ್ನುತಿಹೆವು ।
ಭಾರತಿಯ ಪುತ್ರರಾಗಿ । ಪುರುಷಾರ್ಥವಿಲ್ಲದವರು ॥ ೫ ॥

ನಾರಿಯುರಮೋಹದಿಂದ । ಮನೆಮಠಗಳೆಲ್ಲ ಮಾರಿ ।
ತಿರಿದುಂಬಜನರತೆರದಿ । ಬರಿದಾಗಿ ನರಳುವವರು ॥ ೬ ॥

ಲಾಲಾಜಿ ಭಗತಸಿಂಗ । ಶುಕದೇವ ರಾಜಗುರುವು ।
ಬಲಿಯಾಗದೇಶಹಿತಕೆ । ಕರತಾಳ ಹೊಡೆಯುವವರು ॥ ೭ ॥

ಶ್ರೀಪತಿಯುಸಖನೆ ನಿಮ್ಮ ಭೋಪರಿಲಿ ಬೇಡುತಿಹೆವು ।
ನೀಪೊರೆಯೊ **ನೀಲಕಂಠ** । ಕಾಪಾಡು ಎನ್ನದವರು ॥ ೮ ॥

ಬಿ. ನೀಲಕಂಠಯ್ಯ (ಮುದ್ರಿತ)

ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತಾವಳಿಯಿಂದ (ತಾರೀಕಿಲ್ಲ)

೧೮. ಭಾರತೀಯರು ನಾವು

ಭಾರತೀಯರು ನಾವು ಭಾರತೀಯರು ॥ ಪ ॥

ಮಲೆತು ನಿಂತ ವೈರಿಗಳನು
ಗೆಲಿದು ನನ್ನಿ ನಲುಮೆಯಲಿಯೆ
ಚಲುವಿನಿಂದೆ ಇಳೆಯನಾಳಿ
ಬಲುಹುಗಾರರೆಂದು ನಲಿದ

ಭೋಗಗಳಿಗೆ ನೀರನೀಡಿ
ತ್ಯಾಗದಲಿಯೆ ಭೋಗನೋಡಿ
ಯೋಗಿಶ್ವರನೊಡನೆ ಬೆರೆಯೆ
ಯೋಗಪಥವ ಕಂಡುಹಿಡಿದ

ಜಗದೊಡೆಯನ ನೆಲೆಯರಿಯದೆ
ಜಗದ ಜನರ ಜಂಗುಳಿಗಳು
ವಿಗಡವಾಗಿ ತೊಳಲುತಿರಲು
ಬಗೆಯ ಮುಗಿಲೊಳಗೆಯೆ ಕಂಡ

ಭಾವನೆಗಳ ಕೊಳಲನೂದಿ
ಭಾವರಾಗಗಳನೆ ಹಾಡಿ
ದೇವರಾಯನೊಡನೆ ಆಡಿ
ಸಾವನೋವ ತುಳಿದು ನಿಂತ

ಲೇಖಕರು : ಆನಂದ ಕಂದ (ಬೆಟಗೇರಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮ)

('ನಾಡಹಾಡುಗಳು,' ಮಿಂಚಿನ ಬಳ್ಳಿ)

೧೯. ಎದ್ದೇಳು ! ಎದ್ದೇಳು !!

ಪದ–ರಾಗ : ಕಾಂಬೋಧಿ, ತಾಳ : ಝಂಪೆ,

ತೂಕಡಿಕೆಯನು ಕಳೆಯ । ದೇಕೆ ಕುಳಿತಿಹ ಗೆಳೆಯ ।
ಸಾಕು ಸುತ್ತಲುನೋಡು ಕಣ್ದರದು ನಿಂದೂ ॥
ಲೋಕದಲಿ ವಂದೆಮಾತರವೆಂಬುದೊಂದೆ ಪದ ।
ಈ ಕಿವಿಯ ಸೊಡೆಯುತಿದೆ । ಉಜ್ಜಳಿಸಿ ಬಂದೂ ॥ ೧ ॥

ಮತಜಾಲದೊಳ್ ಸಿಲುಕಿ । ಅತಿ ಜಾತಿಯೊಳು ಕುಹುಕಿ
ಗತಿಗೆಟ್ಟು ಸರ್ವರಲಿ ನೀನಾದಿ ಹಿಂದೂ ॥
ಪತಿತರಿಗೆ ಕೈಗೊಟ್ಟು ಭಾರತ ಧ್ವಜನೆಟ್ಟು ।
ಪಥದೋರ್ ಗಾಂಧಿ, ನೀ ನಡೆ, ಧೀರ ಮುಂದೂ ॥ ೨ ॥

ನುಗ್ಗಿ ನುಗ್ಗುತ ಪರರು, ಮುಗ್ಗುತ್ತ ಬರುತಿಹರು ।
ಬಗ್ಗಿರದೆ, ಬಾಗುವದೆ. ನಿನಗಾಯಿತಿಂಧೂ ॥
ಹಗ್ಗವಿಲ್ಲದ ಕಟ್ಟು. ಬೆತ್ತವಿಲ್ಲದ ಪೆಟ್ಟು ।
ಹೊಗ್ಗಿತೇ ಈ ಗತಿಯು ಸವಿವಿಷವ ತಿಂದೂ ॥ ೩ ॥

ಚಿತ್ತವಸನಾಕುಲೆಯು । ಕುತ್ತಿಗೆಯ ಸಂಕೋಲೆಯು ।
ಕತ್ತರಿಸುತೆನ್ನ ನೆರೆ ಬಿಡಿಸಬೇಕೆಂದೂ ॥
ನೆತ್ತಿಬೊಟ್ಟನು ಇಡದೆ ಬಿರುದುಬಾವಲಿ ತೊಡದೆ ।
ಅತ್ತತ್ತು ಹಲಬುತಿದೆ, ಭೂಮಾತೆ ಯಿಂದೂ ॥ ೪ ॥

ಸತ್ತಿತೇ ಸಾಹಸವು, ಬತ್ತಿತೇ ಧೃತರಸವು ।
ಮತ್ತೆ ಮಡಿದಾಕರ್ಣ, ನಾ ಜನ್ನಬಿಂದೆ ॥
ಎತ್ತಪೋದುದೊ ಪರಶುರಾಮನಾ ತೋಳ್ವರಿಸು ।
ನೆತ್ತರೊಳಗಿಲ್ಲಪ್ಪೆ ವಿಕ್ರಮದ ಬಿಂದೂ ॥ ೫ ॥

ಕಳವಾದವೇಲ್ ನೀನು, ಕಳವಳಿಸಿ ಫಲವೇನು ।
ಕಳದಪುದೇ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮಣಿಯು ನಿನಗಿಂದೂ ॥
ಕೆಳಕೋಟೆ ಕೈಸೋಂಕೆ ಕಹಳೆ ಕೂಗುವುದೇಕೆ ।
ಕಳಚಿಬಿಡು ಅಧ್ಯಾತ್ಮನಿದ್ದೆ ಮಮ ಬಂಧೂ

ಎದ್ದೇಳು ಎದ್ದೇಳು, ನಿದ್ದೆ ಕಣ್ಣಿವೆ ಕೀಳು ।
ಪೊದ್ದಿರ್ದ ವೇದಕಂಬಳಿ ಮೂಲೆಗೊಂಡು ॥
ಎದ್ದು ಬರುತಿರೆ ಭಾನು, ಎದ್ದಿತೆತ ಜಾಪಾನು ।
ಬಿದ್ದುಕೊಂಡರುವೇಕೆ ? ಕತ್ತಲೆಯೊಳಿಂದೂ ॥ ॥ ೭ ॥

ತಳರು ಭರತಕುಮಾರ ಸತ್ಯಬಲದಿಂ ಧೀರ ।
ಝಳಪಿಸುತಲಸಪಕಾ ರಾಯುಧವನಿಂದೂ ॥
ಆಳುತದಲೆ ಧರ್ಮಯುದ್ಧದಿ ಕಾದು ಕಲಿತನವ ।
ತಳೆದು ಭಾರತಮಾತೃ ಸೌಭಾಗ್ಯಕಿಂದೂ । ॥ ೮ ॥

ಲೇ : **ಪಂಜೆ ಮಂಗೇಶರಾಯರು**

(ಮುದ್ರಿತ)

೨೦. ಸ್ವಯಂ ಸೇವಕರಾಗಿರಿ

('ಶಿಪಾಯಿ ಬನಾರೇ' ಎಂಬಂತೆ)

ಸಿಪಾಯಿಯು ಆಗು । ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ವಿಜಯಿ ನೀನಾಗು ॥ ಪಲ್ಲ ॥

ಅಸಹಕಾರತೆಯ ಶಸ್ತ್ರವ ಹಿಡಿದು । ಧೈರ್ಯದ ಢಾಲವ
ಕೈಯಲಿ ಪಡೆದು । ದೇಶಭಕ್ತಿ ಚಿಲಖತವನು ಜಡಿದು ।
ಯುದ್ಧಕೆ ಪೋಗು ॥ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ವಿಜಯಿನೀನಾಗು ॥ ೧ ॥

ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗ, ಶಿಸ್ತು ಇವೆರಡು ॥ ರಾಯ್ಟ್ ಲೆಫ್ಟ್ ಎಂಬ
ಹೆಜ್ಜೆಯ ಜೋಡು । ಪರರ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಹೊಲ್ಬನು ದೂಡು ।
ಕೂಟದಿ ಸಾಗು ॥ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿಜಯಿ ನೀನಾಗು ॥ ೨ ॥

ಸ್ವಾವಲಂಬನವ ಖಂದಕ ತೋಡಿ । ಸಹನಶೀಲತೆಯ
ಮಶಿನ್‌ಗನ್ ಹೂಡಿ । ವಿದೇಶಿ ವಸ್ತ್ರದ ಗುಂಡುಗಳನು ಜಡಿ ।
ಹೊಡಿ ಹೊಡಿ ಪೋಗು ॥ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ವಿಜಯಿ ನೀನಾಗು ॥ ೩ ॥

ಮಹಾತ್ಮಾಗಾಂಧಿ ಸೇನಾಪತಿಯೆಂದು । ಅಬ್ಬಾಸ್ ತಯ್ಯಬ್ಬಿ
ಮಾರ್ಶಲರೆಂದು । ಇತರ ಪುಢಾರರು ಕರ್ನಜಲರೆಂದು । ಹುಕು
ಮಿನೊಳೆ ಸಾಗು ॥ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ವಿಜಯಿ ನೀನಾಗು ॥ ೪ ॥

ಜಾಗ್ರತನಾಗು। ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿಜಯಿನೀನಾಗು

ಲೇಖಕರು : **ತಿಪ್ಪಯ್ಯ ಮಾಸ್ತರ್**

(ಮುದ್ರಿತ)

೨೧. ಕಹಳೆಯ ಕೂಗು

ಕೂಗುತಿಹುದುದು ನಮ್ಮ ಕಹಳೆ ನಾಡವೀರರೇ ।
ಸಾಗಿಬನ್ನಿ ಕಳಕೆಕೂಡಿ–ಎಂದು ತರಣರೇ ।
ಹೊಸಕಾಲದರುಣರೇ ॥ ಪ ॥

ನಾಡಿನಾಸ್ತಿ ನೀವು ಎಂದು ಕೊಳಲು ಉಲಿವುದು ।
ನಾಡನಾಳ್ವ ಬಂಟರೆಂದು ತಾಳ ನಲಿವುದು ।
ನಾಡಹಿರಿಮೆ ನಮ್ಮ ತೋಳಲುಂಟು ಎನುವುದು ।
ಕಣ್ಣುಕಿವಿಗಳಿಂದ ಪುರುಪಿನಮೃತ ಕುಡಿಸುತ ।
ಇನ್ನು ಬಗೆಯ ಕಣಿಸುವಂತೆ ಹೃದಯಮಿಡಿಸುತ ।
ಮನದ ಭ್ರಾಂತಿ ಕೆಡಿಸುತ ॥ ೧ ॥

ಜಗಿದು ಬನ್ನಿ ನಾಡತಾಯ ವೋರೆ ನೋಡಿರಿ ।
ನೆಗೆದು ಏಳಿ ಹೊನ್ನನಾಡ ಬೆಳೆಯ ನೋಡಿರಿ ।
ಬಗಿದು ಬನ್ನಿ ಹಳೆಯ ಕತೆಯ ಕೇಳಿ ಕಲಿತಿರಿ ?
ಉಸುರು ಉಸುರಿಗೊಮ್ಮೆ ಮಾತ್ರ ಶಕ್ತಿಯೂದುತ
ಉಸುರುತಿಹುದು ಬಂಟರಂಶವೆಂದು ನಂಬುತ ।
ಮನದಿ ಧೈರ್ಯತುಂಬುತ । ॥ ೨ ॥

ನನ್ನ ಕೂಗು ತಾಯಕರೆಯು ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ
ನನ್ನ ರಾಗ ವ ಂತ್ರಯಾಗವೆಂದು ಧಾವಿಸಿ
ನನ್ನತಾಳ ಬಾಳಿನಾಳವೆಂದು ಪಾಲಿಸಿ
ಹೇಡಿತನದ ಹೆಸರು ನಾಡಿನಿಂದ ದೂಡುತ
ಮೂಢತನದ ವಿಷದ ಬೀಜವೊದಲು ತೊಡೆಯುತ ।
ನಮ್ಮ ಕುತ್ತುಕಡಿಯುತ ॥ ೩ ॥

ಸಿಂಪಿಲಿಂಗಣ್ಣ,–ಚಡಚಣ–(19-11-41)

೨೨. ಐಕ್ಯಗಾನ

ಐಕ್ಯವೊಂದೆ ಮಂತ್ರ ಐಕ್ಯದಿಂದೆ ಸ್ವತಂತ್ರ
ಐಕ್ಯಗಾನದಿ ರಾಷ್ಟ್ರ–ತೇಲುತಿರಲಿ ।
ಭಾರತದಿ ಮಮ ಜನ್ಮ । ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೇ ಧರ್ಮ
ಐಕ್ಯರಲಿಸುದ್ಘೋಷ–ಕೇಳುತಿರಲಿ । ॥ ೧ ॥

ಹೊಲೆಯರೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ ಮುಸ್ಲಿಮರೇ ಕ್ರಿಶ್ಚನರೆ ।
ಎಲ್ಲರೂ ನಮ್ಮವರೆ–ಎದೆಯೆರಳಲಿ ।
ರಾಷ್ಟ್ರವೊಂದೇ ಜೀವ ಎಂದು ಸಾರಿರಿ–ಯಾವ
ರಕ್ಕಸರುಯಿರಿಲ್ಲ–ನಾವ್‌ಕಡುಗಲಿ । ॥ ೨ ॥

ಅಜ್ಞಾನಪಂಕದಲಿ ಅದ್ದಿರುವ ಜನರಲ್ಲಿ
ಮತಭೇದ ಬರಲುಂಟೆ–ಎಲ್ಲರೊಂದೇ,
ಪಕ್ಷವೇ, ಪಂಥವೇ, ಜಾತಿಯೇ ನೀತಿಯೇ,
ಮೌಢ್ಯಮರೆಯುತ ಬನ್ನಿ–ಎಲ್ಲರೊಂದೆ । ॥ ೩ ॥

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪಡೆಯುವೆವು । ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನಡೆಯುವೆವು
ವಜ್ರದೇಹಿಗಳಾವು–ಬನ್ನಿರೆಲ್ಲ । ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೇ ಪಕ್ಷ
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೆ ಪಂಥ । ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೇ ಜಾತಿ–ಎನ್ನಿರೆಲ್ಲ ॥ ೪ ॥

ಭಾರತದ ಬಿಡುಗಡೆಗೆ । ಹೋರಾಡುತಿಹ
ನಮಗೆ ಯಾರಭಯ ? ನಾವಿಂದು ಮುಂದಾಗಿರೆ ।
ತೇಲುವೆವೊ, ಮುಳುಗುವೆವೊ । ಏಳುವೆವೊ, ಬೀಳುವೆವೊ ।
ಎಲ್ಲರೂ ಒಮ್ಮೆಗೇ ಒಂದಾಗಿರೆ, । ॥ ೫ ॥

ಐಕ್ಯದಮೃತದ ರಸಕೆ । ಜೀವ ಜೀವದ ಬಿಸುಗೆ ।
ಕೂಡಿ ಬರೆಭೀಮಬಲ– ನಪ್ಪೊಳುಂಟು ।
ಹದಿನಾಲಕ್ಕು ಲೋಕವನು ಸಪ್ತ ಸಾಗರವನ್ನು
ಗೆದ್ದು ದಾಟುವ ಶಕ್ತಿ–ವೇಗವುಂಟು.

ಲೇಖಕರು : ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈ

(ಲೇಖಕರು ಒದಗಿಸಿದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ)

೨೩. ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ

ಪದ–ರಾಗ : (ಮಧ್ವಮತದ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಎಂಬಂತೆ)

ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸುಪಂಥವ ॥ ಬಿಡಬ್ಯಾಡಿ ಬಿಡಬ್ಯಾಡೀ ॥
ಬಿಟ್ಟು । ಕೆಡಬ್ಯಾಡಿ ಕೆಡಬ್ಯಾಡೀ ॥ ಪಲ್ಲವಿ ॥

ಸತ್ಯಂ ವದ. ಧರ್ಮಂಚರವೆನುತಾ । ಸ್ಮೃತ್ಯಾದೀಮತ
ಗ್ರಂಥಗಳ್ ಸತತಾ ॥ ಪ್ರತ್ಯೊಬ್ಬನಿಗೀ ಸುಪಥ ತೋರಿಸುತ ।
ನಿತ್ಯ ಘೋಷಿಸುತ್ತಿಹವು ಬೋಧಿಸುತಾ । ಬಿಡಬ್ಯಾಡಿ ॥ ೧ ॥

ಮಾನಿಯರೆನಿಪ ಮಾನವರಿದಬಿಟ್ಟೊ । ಹೀನದಾಸ್ಯ ವೃತ್ತಿ
ಯೊಳಳವಟ್ಟೊ ॥ ನಾನಾತೆರ ಸಂಕಷ್ಟವಪಟ್ಟೊ । ಧ್ಯಾನಿಪರಿಂದು
ಸುರಿಪೆನೀಗುಟ್ಟೊ ॥ ಬಿಡಬ್ಯಾಡೀ ॥ ೨ ॥

ಶೋಧಿಸಿ ಪೇಳ್ದ ಮಹಾತುಮ ಗಾಂಧೀ । ಖಾದಿಯು
ಧರಿಸಿ ಮುಂದರಿಸಲು ಹಾದೀ ॥ ಸಾಧಿಸಿದಂತೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯವು ಮುದದೀ।
ಆದರಿಸಲಿಕ್ಕೈತಹುದತಿ ಜವದೀ ॥ ಬಿಡಬ್ಯಾಡಿ ॥ ೩ ॥

ಧುರಜಯುಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಸ್ವಾರ್ಥವ ತ್ಯಜಿಸೀ । ಸ್ಥಿರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ
ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣರಿಸೀ ॥ ವರಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಕವಚವ, ಧರಿಸೀ ।
ಪರದೇಶಿ ಪಶುಬಲವ ಧಿಃಕ್ಕರಿಸೀ ॥ ಬಿಡಬ್ಯಾಡಿ ॥ ೪ ॥

ಕಷ್ಟಸಹಿಸಿ ಮುಂದರಿದ ಹಾಗೆಲ್ಲಾ । ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಯಪ್ಪುದು ಸುಳ್ಳಲ್ಲಾ॥
ದುಷ್ಟರ ನಿಗ್ರಹ ಶಿಷ್ಟ ಪರಿಗ್ರಹ । ಸ್ಪಷ್ಟ ಶ್ರೀ ರಘುರಾಮಾವರ
ಬಲ್ಲಾ ॥
ಬಿಡಬ್ಯಾಡಿ ಬಿಡಬ್ಯಾಡೀ ॥ ಬಿಟ್ಟು ॥ ಕೆಡ ಬ್ಯಾಡೀ ಕೆಡಬ್ಯಾಡೀ ॥
॥ ೫ ॥

ಲೇಖಕರು : ತಿಳಿಯದು (ಮುದ್ರಿತ)

೨೪. ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ !!

ಎಚ್ಚರಿಕೆಚ್ಚರಿಕಂತರಂಗದ ಗುಟ್ಟು ಬಿಚ್ಚುವೆನೆಚ್ಚರಿಕೆ ।
ಜುಚ್ಚು ಮಾತುಗಳೆಂದು ತುಚ್ಚಮಾಡಲು ಬ್ಯಾಡ ನಿಶ್ಚಯವೆಚ್ಚರಿಕೆ ।

ಪರದಾಸ್ಯ ಪರತಂತ್ರ ಪರರಾಜ್ಯವೆಂದಿಗೂ ಸ್ಥಿರವಲ್ಲ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ।
ಸರಸಿ ಪೌರುಷವ ಕುಕ್ಕರಿಸಿ ನೆಲಕೆ ಬಾಯ್ತುರಿಸುವದೆಚ್ಚರಿಕೆ ॥ ೧ ॥

ಮಾನಕಳೆದು ಅಭಿಮಾನ ತಳೆದು ಸತ್ವಹಾನಿಗೈದೆಚ್ಚರಿಕೆ ।
ಮಾನವನನ್ನು ಶುದ್ಧಶ್ವಾನಗೈವುದು ಪರಾಧೀನತೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ॥ ೨ ॥

ಮಳೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಬಂದು ಗಳಿಗೆ ತುಂಬಿದ ಕಾಳು ಉಳಿಯದಾಯ್ತೆಚ್ಚರಿಕೆ।
ಬಳಲಿಕೆ ತಪ್ಪದು ಅಳವು ಬಂದು ನಿಂದಿತಳಿಗಾಲವೆಚ್ಚರಿಕೆ ॥ ೩ ॥

ರಾಟಮುರಿದು ಮಕ್ಕಳಾಟಕ್ಕೆಹೋಯಿತು ಗೂಟವಾಯ್ತೆಚ್ಚರಿಕೆ ।
ರಾಟಿಕಾಣದೆ ಬಿದ್ದರ್ ಕೋಟಿ ಹೆಂಗಸರು ಗೋಳಾಟದೊಳೆಚ್ಚರಿಕೆ ॥ ೪ ॥

ಮಗ್ಗದ ವ್ಯವಸಾಯ ಮುಗ್ಗಲು ನೇಕಾರರ್ ಕುಗ್ಗಿದರೆಚ್ಚರಿಕೆ ।
ಅಗ್ಗಾಗಿ ಹೊಟ್ಟೆಯು ತಗ್ಗು ತುಂಬಲು ಕಾಡು ಕಗ್ಗುಂಬರೆಚ್ಚರಿಕೆ ॥ ೫ ॥

ಬಣ್ಣದ ಬಟ್ಟೆಗಳು ತಣ್ಣಗಾದವು ಬಲು ತಿಣ್ಣಬಂತೆಚ್ಚರಿಕೆ ।
ಬಣ್ಣಗಾರರು ಸತ್ತು ಮಣ್ಣು ಕೂಡಿದರಯ್ಯಾ ಕಣ್ಣಿಲ್ಲೇನೆಚ್ಚರಿಕೆ ॥ ೬ ॥

ಜಾಲಗಾರರ ಕುಲಮೂಲವಡಗಿ ಹೋಯಿತೇಳದಾಯ್ತೆಚ್ಚರಿಕೆ ।
ಕೂಲಿಕಂಬಳಿ ಮಾಡಿಕಾಲವಾದರು ತಿನಲು ಕೂಳಿಲ್ಲವೆಚ್ಚರಿಕೆ ॥ ೭ ॥

ಕಸಬೆಲ್ಲ ಮುಳುಗಿರೆ ಕಸಬುದಾರರು ಬಿದ್ದರ್ ವೆಸನದೊಳೆಚ್ಚರಿಕೆ ।
ಕಸಿವಿಸಿಪಟ್ಟು ಹಲ್ ಹೊಸೆದರೂ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಅಶನವಿಲ್ಲೆಚ್ಚರಿಕೆ ॥ ೮ ॥

ಯಾರ ನೋಡಿದರೂ ವ್ಯಾಪಾರವೆಂಬುದು ಹೊಟ್ಟೆಗಾರಿಕೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ॥
ಹೇಳಿತಂದಿಲ್ಲ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಪರರದು ಮಾರುವರೆಚ್ಚರಿಕೆ ॥ ೯ ॥

ಹತ್ತಿಬೀಳ ಬೀಜ ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳೆದಕಾಳು ಹೊತ್ತೊಯ್ದರೆಚ್ಚರಿಕೆ ।
ಅತ್ತಣವರು ಇತ್ತಸತ್ತರು ಸರಕಾರ ಚಿತ್ತ್ಯಸವೆಚ್ಚರಿಕೆ ॥ ೧೦ ॥

ಈ ರೀತಿ ಮಾಯಾ ಬಜಾರದೊಳಗೆ ಮೋಸಗಾರಿಕೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ।
ಯಾರು ಯಾರಿಗೆ ಹೇಳಿಕೇಳಿದರೂ ದಾರಿ ತಿಳಿಯದಾಯಿತೆಚ್ಚರಿಕೆ ॥೧೧॥

ಮದ್ದುಗುಂಡುಬ್ಯಾಡ ಯುದ್ಧಮುತ್ತಿಗೆಬ್ಯಾಡ ಬುದ್ಧಿಸಾಕೆಚ್ಚರಿಕೆ ।
ಗದ್ದಲಕೋಲಿಗಳ ಸದ್ದು ಇಲ್ಲದ ರಾಜ್ಯ ಗೆದ್ದೇವು ಎಚ್ಚರಿಗೆ ॥ ೧೨ ॥

ಕೈರಾಟಿತೋಫಿನ ಗುಂಡಿಗೆ ಮದ್ದು ಸಹಕಾರವೆಚ್ಚರಿಕೆ ।
ಕಾರಾಗ್ರಹವೆ ರಣಧೀರತೆ ವಿಜಯಕೆ ದಾರಿಕಾಣೆಚ್ಚರಿಕೆ ॥ ೧೩ ॥

ಇದ್ದಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೆ ಹೇಳಿದ್ದು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ।
ಮುದ್ದು ಮೋಹನನ ತತ್ವ ಶುದ್ಧ ಮನದಿ ತಿದ್ದೋತಿದ್ದೆಚ್ಚರಿಕೆ ॥೪೧॥

ಲೇಖಕರು : **ಮುದವೀಡು ಕೃಷ್ಣರಾಯರು 1920**

(‘ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಮರ’ ಸಂಗ್ರಹದಿಂದ)

೨೫. ಗಾಂಧಿಯವರ ಸಂದೇಶ

ಸಂದೇಶಾ ಪೂಜ್ಯ ಗಾಂಧಿಕ–ಎಂಬಂತೆ

ಸಂದೇಶಾ ಪೂಜ್ಯ ಗಾಂಧಿಯರಾ । ಜಗತ್ತಿನ ಮುಂದಿಡುವೆ ನಿದರಾ
॥ ಪಲ್ಲವಿ ॥

ಇದರ ಸಮೂಲವುಚ್ಚರಿಸಿ ಭೂಲೋಕದ ಜನರನೆಚ್ಚರಿಸೀ ॥ಅ.ಪ.॥

ಕೌನ್ಸಿಲದ ಆಶೆಯನು ಬಿಟ್ಟು ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನವನು ತೊಟ್ಟು ।
ಅಂಶತಾ ಮಾತೃಭೂಮಿಯನು ಸೇವಿಸಿ ಧನ್ಯನಾಗುವೆನೂ ॥ ೧ ॥

ವಕಿಲಾಲತ್ ಬಿಟ್ಟು ನಡೆಯುವೆನು । ಶಾಲೆ ಕಾಲೇಜು ತ್ಯಜಿಸುವೆನೂ।
ಸ್ವದೇಶಿ ವಸ್ತ್ರ ಧರಿಸುವೆನು । ವಿದೇಶಿ ವಸ್ತ್ರ ಬಿಡಿಸುವೆನು ॥ ೨ ॥

ಅದಾಲತ್ ಕೋರ್ಟು ಬಲುಚಿಂತೆ। ಮಾಡುವೆನೂ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯ್ತಿ
ಕೊರ್ಟಿನ ನ್ಯಾಯ ತಿಳಿಸುವೆನೂ । ಬೀಗಿದ ಕಲ್ಮಷವ ತಿಳಿಸುವೆನೂ
॥ ೩ ॥

ಜಡಿದ ಬಂದುಕ ತೋಪುಗಳಾ । ಬೆದರುಂದೀಸು ನಮಗಿಲ್ಲಾ ।।
ಆತ್ಮಬಲವೆಂದೆನ್ನುತ ಭೇರಿ। ಹೊಡಿಸುವೆನು ಲೋಕದಲಿ ಸಾರಿ ॥೪॥

ಲಡಾಯಿಯ ಸೈನ್ಯಗಳು ಬೇಡಾ । ಬೇಡ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳು ಬೇಡಾ॥
ಹತ್ತಿಬರುವಂಥಾ ಬೆಂಕಿಯನು । ನಂದಿಸುವೆ ನಮ್ಮ ವ್ರತದಿ ನಾನು
॥ ೫ ॥

ನಮಗೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಸಿದ್ಧಿಯನು । ಕೊಡುವ ಕೈರಾಟಿಯಿದು ತಾನು ॥
ವಿದೇಶಿ ಮಾಲಿಗಿದು ಮೂಲಾ । ಬೇರುಗಳ ಕೀಳುವವದ ಸಕಲಾ
॥೬॥

ಕೃಷ್ಣ ಬುಧ ವೀರರಾಘವರಾ । ಚರಿತ ಇಸಾ ಮುಹಮ್ಮದರಾ ॥
ತಿಲಕ ದಾದಾಭಾಯಿಯವರಾ । ವಾಕ್ಯಗಳ ತತ್ವ ಸಾರಾ ॥ ೭ ॥

ಲೇಖಕರು : **ತಿಪ್ಪಯ್ಯ ಮಾಸ್ತರ್**

(ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪದಗಳು 1930)

೨೬. ಪದಾ

ಚಳವಳಿ ಅಂದರೇನ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳತೀನ ಕೂತ ಕೇಳರಿ ಸರ್ವಜನಾ ।
ಅಳಗಾಡ ಆವವರನ್ನ ಎಳಕೊಂಡ ಬಾಳ್ವೆಕಹಚ್ಚುದು ಚಳವಳಿರಣ್ಣಾ ॥

ಕಟಪಟ ಮಾಡಿ ನಿಮ್ಮ ಚಟಗಳ ಬಿಡಸಲಿಕ್ಕೆ ಕೈಕಾಲ ಜೀಳುವದು
ಒಂದೇ ಸವನಾ । ಸಟಿಮಾತ ಅಲ್ಲ ಸತ್ಯ ತಿಳಿಯಿರಿ ರಾಷ್ಟ್ರದ ದೆಶೆಯಿಂದ
ಆಗತತಿ ಸಣ್ಣಾ ॥

ಅರಹೊಟ್ಟಿ ಉಣ್ಣವರಿಗೆ ಪೂರಾ ಕೊಡಸಲಿಕ್ಕೆ ಘೋರ ಬಿಟ್ಟ
ಮಾಡುದಕದನಾ ॥

ಓರಿಯು ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ಮೆರೆಯುವ ಜನರಿಗೆ ಗುರು ಬೋಧ ಕೊಡುವರು
ದಿನಾದಿನಾ । ಸಣ್ಣವರ ದೊಡ್ಡವರ ಭಿನ್ನ ಬೇಧವಿಲ್ಲ ಮನ್ನಣೆ
ಕೊಡುವದು ಸಂಪೂರ್ಣಾ । ಉನ್ನತ ಖಾದಿಯು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಧರಸಿ
ಚಿನ್ನದಂತೆ ಇರುವದು ಹಸನಾ ॥

ಕೌರವರ ಗುಣದ ಫಿರಂಗ್ಯಾರ ಕೈಯಾಗ ಸಿಕ್ಕ ಸೆರೆಯಾಳಾಗಿತ್ತ
ಇಲಿತನಾ । ಪಾಂಡವರಂತೆ ವನವಾಸ ಸೋಸಿ ಮರಿಮರಿಗಿ ಅದೀತ
ಜೀರ್ಣಾ ॥

ಶಕುನಿಯಂತಾ ಭಾರತ ಮಂತ್ರಿ ಕುಟಿಲ ತಂತ್ರದಿಂದ ಕಳದಿಟ್ಟ ಭಾರತ
ಮಾತೆಯುನಾ । ತುರಂಗ ಎಂಬುವ ಅರಗಿನ ಮನೆಯಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ಬಂತ
ಆಗಲಿಲ್ಲ ಏನಾ ಜಾಗ್ಯ॥

ಸ್ವಯಂಸೇವಕರಾಗಿ ತಿರಕೊಂಡಾ । ಪಾಂಡವರಂತೆ ಅತ ಬಾಳಬಂಡಾ ॥
ಮನಿಮನಿ ಬಿಕ್ಷ ಇಸಕೊಂಡಾ । ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳುದು ಬೇಕಾವಲ್ಲಿ ಉಂಡಾ ॥
ಎಷ್ಟೋ ಮಂದಿದ ಹೋದಾವ ರುಂಡಾ । ನೋಡಿದಿರಿ ನೀವ ಕೂಡಾ
ಅಭಿಮನ್ಯುನಂಥ ಮಿಗಿಲಾದವನೊಬ್ಬನು ಭಗತಸಿಂಗನು ಕೊಟ್ಟನು
ಪ್ರಾಣ ॥

॥ ಏರ ॥

ಮೂರು ಲೋಕದ [illegible]ಂತ ಅರ್ಜುನನಂತೆ ಜವಹಿರಲಾಲ
ಹೆಸರು ಪ್ರಖ್ಯಾತಿ । ಭೀಮಸೇನನಂತೆ ಅರ್ಭಾಟ ಮಾಡುವ ।
ಸುಭಾಷ್ಚಂದ್ರ ಬೋಸ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ । ಧರ್ಮರಾಜನಂತೆ ಸೌಮ್ಯ ಗುಣದವ
ಅಬ್ದುಲ್ ಗಫರಖಾನ ಮಹಾಮೂರ್ತಿ । ನಕುಲ ಸಹದೇವರೆಂಬು
ಸ್ವಯಂ ಸೇವಕರುಹಗಲಿ ರಾತ್ರಿ ಮಾಡತಾರ ಚಿಂತಿ ॥

ದ್ರೌಪತಿ ತಾಯಿಯೆಂಬ ಸ್ವತಂತ್ರ ಭೂದೇವಿಯು ಮಾನ ಉಳಿಸುವಕ
ಮಾಡತಾರ ಯುಕ್ತಿ । ಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನಂತೆ ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿ
ಯಿವರು ತಯಾರಾಗಿ ನಿಂತಾರ ಸಾರಥಿ ॥

ಕುದರಿ ರಥಾ ಹೂಡಿತಾ ಲಗಾಮತಗೊಂಡಾನ ತನ್ನ ಹಂತಿ ।
ರಾಟಿಯೆಂಬ ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರವ ತಿರುವ ತಾನ ಅವ ದಿನಂಪ್ರತಿ ।
ಸತ್ಯ ಶಾಂತಿಯೆಂಬು ಬಾಣ ತಯಾರ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ಬಿಟ್ಟಾನ
ಪಾಂಡವರಂತಿ । ಅದೇ ಬಾಣಾ ಇವರು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿದರ
ದೊರಿತದ ನೋಡ ಹಸ್ತಿನಾವತಿ

॥ ಚ್ಯಾಲ ॥

ಅಜ್ಞಾತವಾಸ ಪರದೇಶವನ್ನಾ । ದಾಟಿದರ ಆಗತದ ಹಸನಾ । ಅದರ
ಸಲುವಾಗಿ ಗಾಂಧಿ ಬಗವಾನಾ । ಹಗಲಿರುಳು ಕಟಪಟಿ ಮಾಡುವನಾ ॥
ಹಾರಾದಿಂದ ಘೋರಯಿಲ್ಲಿ ಪುನಾ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಪಾಂಡವರ ಸ್ವಾಧೀನಾ

॥ ಏರ ॥

ವಿರಾಟನಗರವೆಂಬ ಕೀಚಕನ ಕಮೀಟಿಯೊಳು ಕುಂತೀ ಪುತ್ರರರು
ಆಗತಾರ ಸಣ್ಣ ॥ ದ್ವಾಪಾರ ಯುಗದಂತೆ ಕಲಿಯುಗದೊಳಗ ಚಾಲು
ಆಗತಾವ ಅವತಾರಾ । ಕರ್ಣನೆಂಬುವಂಥಾ ಸಂಸ್ಥಾನದವರನ್ನ
ಇಂಗ್ಲೀಷರು ಬಾಲಾ ಬಡಿಯುವರಾ । ಕವಚಕುಂಡಲಾ ಕಸಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ
ಮಹಾತ್ಮಾ ಮಾಡತಾನ ವಿಚಿಯಾರಾ । ಕಸಗೊಂಡ ಮ್ಯಾಲ ಕೌರವರ
ಕಡೆಯಿದ್ದ ಕರ್ಣ ಸಾಯುದು ನಿರ್ಧಾರಾ ॥

ತಮ್ಮ ದೇಶದ ಅನ್ನಾ ತಾವು ತಿಂದ ಫಿರಂಗ್ಯಾರ ಬೆನ್ನ ಕಟ್ಟುವರಾ।
ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ರಾಜ್ಯ ಆಗಲೆಂತ ಸಂಸ್ಥಾನ ಪ್ರಜೆಗಳು ಅನ್ನುವರಾ॥
ದೂರ ಯಾಕ ಮೈಸೂರ ಸಂಸ್ಥಾನದಾಗ ವಿದುರಾಶ್ವತ್ಥದಲ್ಲಿ ಆತ
ಅತ್ಯಾಚಾರಾ।ಚಳವಳಿ ಮಾಡುವ ಪ್ರಜೆಗಳ ಮೇಲೆ ಅಪಘಾತ
ಮಾಡಿದರ ಗೋಳಿಬಾರ॥ ಮೂವತ್ತೆರಡು ಮಂದಿ ಪ್ರಾಣಬಿಟ್ಟರಾ
ನಾಲ್ವತ್ತೆಂಟು ಮಂದಿ ಗಾಯ ಹೊಂದಿದರಾ। ಅಲ್ಲೋಲ ಕಲ್ಲೋಲ
ವಾಗಿ ವಲ್ಲಭಬಾಯಿಯವರು ಸಲ್ಲಾ ಮಾಡಿ ಧ್ವಜ ಏರಿಸಿದರಾ
॥ ಚ್ಯಾಲ ॥

ಇದನ್ನ ನೋವಿ ಜಮಖಂಡಿ ಸಂಸ್ಥಾನಾ। ಅಪ್ಪಾಸಾಹೇಬ ತೆಗದಾನ
ರಚನಾ। ಪ್ರಜಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಕರಸ್ಯಾನಾ। ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಸವಲತ್ತ
ಮಾಡಿದಾನ। ಉಳಕಿದವರು ತೆರದರಪ್ಪಾ ಕಣ್ಣಾ। ಒಳಗಿಂದೊಳಗ
ನಡಸ್ಯಾರ ಕಲ್ಪನಾ
॥ ಏರ ॥

ಸ್ವರಾಜ್ಯ ದೊರೆ ದೊರಕಿತೆಂದು **ಭೀಮರಾಯ** ಮಾಡಿದ ಕವನ.

ಹುಲಕುಂದ ಭೀಮಕವಿ ('ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗೀ ಗೀ ಪದಗಳು', ಬಾಗಲಕೋಟೆ)

೨೭. ಲಾವಣಿ

ಧರಣಿಯೊಳು ಭರತಖಂಡದ ಸಿರಿಗೆ ಸರಿಗಾಣೆವೆಂದು।
ಮರು ಮರು ಮರುಗುತ ಪರನಾಡುಗಳು।
ವನಚರರ... ..ನುಗುತ ಗುಡ್ಡಗಾಡಿನೊಳು।
ಪರಿ ಪರಿ ಕ... ಹೊಂದಿದವು ಪೂರ್ವ ಕಾಲದೊಳು।
॥ ಏರು ॥—ಸಿರಿಯು ಹರಿದುಹೋಗಿ ಈಗ ತಿರಿದು ತಿಂದರಿನ್ನು ಕಣ್
ತೆರೆದೂ ನೋಡವಲ್ಲರೀ ಹಿಂದುಗಳು।
ಎಂಥ ಮರುಳ ಮಂದಿ ಹುಟ್ಯಾರ ನಮ್ಮ ನಾಡಿನೋಳು ॥೧॥

ಬೆಳ್ಳಿ ಬಂಗಾರ ಹೊಗೆಯು ಬಹಳ ನೆಳ್ಳಗವಿಸಿ ದೇಶವಲ್ಲ।
ಪೊಳ್ಳ ಬಿಡದೇ ತುಂಬಿತ್ತು ಗಗನದೊಳು।
ವಿದ್ಯೆಯು ಕೊಳ್ಳಿ ಮಿಂಚುತಿತ್ತು ಹೀಮಾದ್ರಿಯೊಳು।
ಕಂಡು ಸಳ್ ಹೊಡೆದು ಹೋಗತಿದ್ರ ವೈರಿಗಳು।
॥ ಏರು ॥—ಸುಳ್ಳು ಮಾತ ಅಲ್ಲ ಕೀರ್ತಿಬಳ್ಳಿ ಹಬ್ಬಿಕೊಂಡು ವೀರ
ಡೊಳ್ಳು ಹೊಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು ದಿಗ್‌ದೇಶದೊಳು ॥೨॥

ದೂರಿನ ಮಾತ ಅಲ್ಲ ಅರ್ಧನೂರ ವರುಷದೊಳಗ ಮಿತಿ
ಮೀರಿ ಸಾಹಸ ಮಾಡ್ಯಾರ ಜಪಾನಿಗಳು।
ನೆರೆ ಸೂರಿ ಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಯಾರ ವಿದ್ಯಾ ಬುದ್ಧಿಯಲಿ।
ತಮ್ಮ ವೀರಕಾಳಿ ಹಿಡಿಸ್ಯಾರ ಪಂಚ ಖಂಡದಲಿ।
॥ ಏರು ॥—ಅರಶಿಂಗಳಿದ್ದಾರಿ ಹಡಗಾ ಏರಿ ಬಂದು ಇಂಗ್ರೇಜರು।
ವೀರಗಳಿಕೆ ಮಾಡ್ಯಾರ ಭೂಲೋಕದೋಳು।
ಸೂರ್ಯ ಮೂಡಿ ಮುಳುಗವಲ್ಲರಿ ರಾಜ್ಯದೊಳು। ॥೩॥

॥ ಇಳಿವು ॥—ಬಳೆದ ರಾಜ್ಯವೆಲ್ಲ ಅಳಿದು ಹೋದರಿನ್ನು ತಿಳಿಯುವಲ್ಲ
ಜನರಿಗೆ।
ಹೇಳಿದರ ಕಾಣಸ್ತತಿ ನಗಿ।

ಹೊಳೆಯು ನೀರ ಪರಿ ಹರಿದು ಹೋಗತತಿ।
ಉಳಿಯುವಲ್ಲು ಒಂದ ಮುಗಿ।
ನೋಡಿ ಆಗತೈತಿ ತಗಬಗಿ।
ಹೋತು ಹರವಿ ಒಡೆದು ಹಂಚಾಗಿ।
ಅಲಸಕ್ಕ ಬಂತು ಬಲು ಬಿಗಿ
ಅಭಿಮಾನವಿಲ್ಲ ಜನರಿಗಿ।
ಸುಡಲಿವರ ಜನ್ಮ ತಗಿ ತಗಿ।
॥ಏರು॥—ಸಾರಿಹೇಳತೇನ ಕೇಳ್ರೋ ಕೋರಿಹರಕ ಮುಂಡ್ಯಾ ಗಂಡ್ರ್ಯಾ।
ಮಾರಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡ್ರ ನಿಮುನ್ಯಾರ ಕೇಳವರು।
ಸೋಮಾರಿತನ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡ್ರೋ ನೀವೆಲ್ಲರು ॥೪॥

ಸಿರಿಯು ಹರಿದು ಹೋಗಿ ಈಗ ತಿರಿದು ತಿಂದರಿನ್ನು।
ಕಂಣ್ ತೆರೆದು ನೋಡವಲ್ಲರೀ ಹಿಂದುಗಳು।
ಎಂಥ ಮರುಳ ಮಂದಿ ಹುಟ್ಯಾರ ನಮ್ಮ ನಾಡಿನೊಳು।

ಲೇಖಕರು : ತಿಳಿಯದು

('ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಮರ' ಸಂಗ್ರಹದಿಂದ)

೨೮. ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ

ಭರತಖಂಡವೆಂಬನಭದಿ ತರಣಿತೆರದಿ ಕನ್ನಡದೇಶ ।
ಮೆರೆಯುತಿಹುದು ರಾಮರಾಜ್ಯ ಪೆಸರಿನಿಂದಲಿ ।
ದುರುಳಜನರ ತರಳತನದಿ ಬರಿದೆಬಂತು ಕೆಟ್ಟಪೆಸರು ।
ಬರೆಯಲಾಗದಯ್ಯೋ ನಾನು ಯೇನಹೇಳಲಿ ॥ ೧ ॥

ತುಕ್ಕು ಹಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಪರಮ ಚೊಕ್ಕರಾಷ್ಟ್ರತೇಜವನ್ನು ।
ತಿಕ್ಕಿ ಬೆಳಗಿದಂಥ ವೀರರಿದ್ದನಾಡು ॥
ಚೊಕ್ಕಸಾಪೆತುಂಬಲೂಮ್ರು ಮುಕ್ಕಾಲ್ಗಳಿಗ ಹೊನ್ನಮಳೆಯ ।
ಮಿಕ್ಕಿಸುರಿಸಿದಂಥ ಮಾಧವರಿದ್ದನಾಡು ॥ ೨ ॥

ಹುಕ್ಕಬುಕ್ಕರ ಹಿಂದೆ ತಾವು ಬೊಕ್ಕೆಲಿಕ್ಕಿವೈರಿಗಳನು ।
ತಿಕ್ಕಿಮೆರೆದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಮಲೆನಾಡು ॥
ಅಕ್ಕಾದೇವಿಯಂಥ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ್ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆಂದು ತಮ್ಮ ।
ಚೊಕ್ಕದಂಥದೇಹವಿತ್ತ ಸಿರಿನಾಡು ॥ ೩ ॥

ಗಾಂಧಿಹಿಂದೂಮಾತೆಯನ್ನು ಬಂದಮುಕ್ತ ಮಾಡಲೆಂದು ।
ಹಿಂದೆ ಹೂಡಿಯಿದ್ದ ಶಾಂತಿಸಮರದಲಿ ॥
ಹಿಂದುಮುಂದು ನೋಡದಂತೆ ನಿಂದು ಅಸಹಕ್ಕಾರಕ್ಕಿರಿದು ।
ಇಂದು ಮಹಿಮನೆನಿಸಿಕೊಂಡ ಧರಣಿಯಲಿ ॥ ೪ ॥

ಹಿಂದೆಯಿದ್ದ ತಮ್ಮವರಂತೆ ಇಂದುಯಿರುವ ತಾವುಕೂಡ ।
ಬಂಧೂರಾದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಿಯುದಲ್ಲಿ ॥
ಇಂದುಜಗವು ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಸಂಧಿಸಿರುವ ಸಮರದಲ್ಲಿ ।
ನಿಂದು ಕಾಯಬೇಕು ಧೈರ್ಯಬಿಡದಿಲ್ಲಿ ॥ ೫ ॥

ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗವೆಂಬ ಪದದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಪೂರ್ತಿತಿಳಿದ ।
ಕೀರ್ತಿವಂತರಾದ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರಂತೆ ॥

ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಿಂದ ಮನಕೆತರದೆ ಅರ್ಥಪ್ರಾಣಹಾನಿಗಳನು ।
ವರ್ತಿಸೀರಿಯಿಂದು ವೀರಭಟರಂತೆ ॥ ೬ ॥

ತಪ್ಪು ತಮ್ಮದಿಲ್ಲದಿರಲು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡುಪರರತಪ್ಪ ।
ಒಪ್ಪಿಸಿಪರುಪ್ರಾಣ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಬೋರ್ಡಿನವರು ॥
ಸೊಪ್ಪುಹಾಕರೆಂದು ಜರಿದೆ ಚಪ್ಪ ಹಿಡಿದು ಬೆದರಿಪರಿಗೆ ।
ಒಪ್ಪುವಂತೆಮನವು ಕಾದಾಡಿದರು ॥ ೭ ॥

ಸಿದ್ದಲಿಂಗಸ್ವಾಮಿಯವರು ಬುದ್ಧಿಗೆಡಿಸಿ ಜನರಿಗೆಲ್ಲ ।
ಜಿದ್ದುನಡಿಪರೆಂದು ಹೇಳಿ ಸೆರೆಯಹಿಡಿದರು॥
ಮುದ್ದಾ ಕರಕೆ ಬೇಡಿತೊಡಿಸಿ ಮದ್ದುಗುಂಡು ಪಾರವಿರಿಸಿ ।
ಖುದ್ದುಮನದ ಜಿದ್ದಿನಿಂದ ಸೆರೆಯೊಳಿಟ್ಟರು ॥ ೮ ॥

ವೀರಕೇಸರಿಯಾರ್ಭಟಕ್ಕೆ ಜ್ವರವು ಬಂದಂಗಾಯಿತೆಂದು ।
ಸರಿಯಕೂಗಿನವರು ಅವರಸೆರೆಯಹಿಡಿದರು ॥
ಹಿರಿಯಬೇಟೆಗಾರರೆಂಬ ಮರವೆಯಿಂದ ಮೆರೆವಸಮ್ಮ ।
ಪರಮಹುದ್ದೇದಾರರವರ ಸೆರೆಯೊಳಿಟ್ಟರು ॥ ೯ ॥

ಗ್ರಾಮೋದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿದುಡಿವ ರಾಮಚಂದ್ರರಾಯರನ್ನು ।
ಪ್ರೇಮಹಾನಿಗೈದರೆಂದು ಸೆರೆಯಹಿಡಿದರು ॥
ಜಾಮೀನನ್ನು ಕೊಟ್ಟಹೊರತು ನಿಮಗೆಬಿಡುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ।
ನೇಮಿಸಿದ್ದರೊಂದುವರುಷ ಸಜವಕೊಟ್ಟರು ॥೧೦॥

ಕೆ.ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂಅಯ್ಯಂಗಾರ್ರ ಕಾಟತಡೆಯಲಾಗದೆಂದು ।
ಚಟುಲಪಥಹೂಡಿ ನಮ್ಮಾ ಸಚಿವರು ॥
ನೀಟನಿಂದರೆಸ್ಟುಗೈಸಿ ತಾಟಿಪೋಟಿಕೇಸುನಡೆಸಿ ।
ಇಟ್ಟರಯ್ಯಾ ಸೆರೆಯೊಳವರ ಬುದ್ಧಿವರ್ಯರು ॥೧೧॥

ತಿಮ್ಮಾರೆಡ್ಡಿಯವರು ಮುದದಿ ನಿಮ್ಮತಪ್ಪತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳಿ ।
ನಮ್ಮನೃಪರಕೀರ್ತಿ ಬೆಳಗಲೆಂಬುತಲೇ ॥

ನಮ್ಮತಪ್ಪತಿದ್ದಲಿಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮನ್ಯಾರುಕರೆದರೆಂದು ।
ಸುಮ್ಮನೆ ಒಡಿದುಯಿಟ್ಟರಯ್ಯೋಜೈಲಿನಲೇ ॥೧೨॥

ಕೊಟ್ರೆನಂಜಪ್ಪನವರ ಕ್ರಾಂತಿಗುಟ್ರೆಕೇಳಿಜನದ ಶಾಂತಿ ॥
ಕೆಟ್ರುಯೇನುಗತಿಯುಯೆಂದು ಸೆರೆಯುಹಿಡಿದರು ॥
ಕಟ್ರೆಯಾಗುವದಿನ್ನುಮುಂದೆ ಬಿಟ್ರೆಹೀಗೆಗೈದರು ।
ಉಟ್ರೆಪೈಟ್ರೆಯೆಂದುಹೇಳಿ ಸಜವಗೈದರು ॥೧೩॥

ಒರಿಯುಮತದ ಪುರಿಗಳನ್ನು ಕಿರಿಯುರೆಂಬುದೆಂತು ಮತ್ತು ।
ಸರಳಮನಸಿನ ಮದೇವಶಾಸ್ತ್ರಿ ದುರುಳರೆ ॥
ನಿರುತದೇಶಸೇವೆಗೈವ ಸಿರಿನಿವಾಸಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ।
ರಿರುವರಲ್ಲಿ ದೋಷಮುಂಟೆ ತಿರುಳನರಿತರೆ ॥ ೧೪ ॥

ರಂಗಸ್ವಾಮಿಅಯ್ಯನವರ ಹಂಗರಾಣೆಹೆಚ್ಚಿತೆಂದು ।
ದಂಗುಬಡೆದುಹೋದ ನಮ್ಮಾಸಚಿವರು ॥
ಓಂಗೆಬಿಟ್ಟರಿನ್ನುಮುಂದೆ ದಂಗೆನಡೆಸಿಬಿಡುವರೆಂದು ।
ಮಂಗಮಾಯಮಾಡಿತಂದು ಸೆರೆಯೊಳಿಟ್ಟರು ॥ ೧೫ ॥

ಎಮ್.ಎನ್. ಜೋಯಿಸ್ಸೆಂಬುವವರು ಗುಮ್ಮನ್ಬಿಟ್ಟುಬೆದರಿಸುತ ।
ನಮ್ಮನ್ಜರಿದರೆಂದುಹೇಳಿ ಸೆರೆಯುಹಿಡಿದರು ॥
ಸುಮ್ಮನ್ಒಡಿದುತಂದುಬಿಟ್ಟು ನಮ್ಮನ್ಅಯ್ಯೋಯೆನಿಸಿಯಾಗ ।
ದಮ್ಮನ್ಮಿತ್ರಬೇಡಿಯೆಂದು ದರ್ಪಗೈದರು ॥ ೧೬ ॥

ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣಾಖ್ಯ ಪಂಡಿತ್ ಕ್ರೌರ್ಯಹೆಚ್ಚಿತೆಂದು ಹೇಳಿ ।
ಧೈರ್ಯಗೆಟ್ಟು ಅವರ ಮುದದಿ ಸೆರೆಯುಹಿಡಿದರು ॥
ಆರ್ಯಕೀರ್ತಿನಮ್ಮಳಿಸುದು ಕಾರ್ಯದೊಳಗೆ ತೋರ್ಪೆವೆಂದು ।
ಶೌರ್ಯದಿಂದಹೇಳಿ ಕೊನೆಗೆ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರು ॥ ೧೭ ॥

ಹೆಚ್.ಸಿ. ದಾಸಪ್ಪಾಖ್ಯನುಡಿದ ಬಿಚ್ಚುಕತ್ತಿಯುಂಥಮಾತು ।
ಚುಚ್ಚಿತೆಂದು ಪೆಚ್ಚುತಿಂದಾಸಚಿವರು ॥

ಕಿಚ್ಚುತಡಿಯುಲಾರದವರ ಕೆಚ್ಚು ಮುರಿಯಲೆಂದು ಆಗ।
ಮುಚ್ಚಿಸಿದ್ದರವರಸೆರೆಲಿ ಬುದ್ದಿವರ್‍ಯರು ॥೧೮॥

ಈ ಪರೀಯುಚಳುವಳೀಯ ತಾಪತ್ರಯುದ ಸುದ್ದಿ ಸಮ್ಮ।
ಭೂಪಕೃಷ್ಣ ರಾಜರರಿತು ಕರುಣದಿಂದಲಿ॥
ತೆಪ್ಪಿತಸ್ಥರನ್ನು ಒಂದು ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ನಿಲಿಸದಂತೆ।
ಒಪ್ಪಿಬಿಡಿರಿಯೆಂದು ಆಜ್ಞೆಗೈದರರ್ತಿಲಿ ॥೧೯॥

ಇಂತನೇಕಮುಹಿಮರನ್ನು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರೆಂದು ನುಡಿದ।
ಮಂತ್ರಿಯುವರು ಅಸಹಕಾರದಿಂದ ನೊಂದರು॥
ಅಂತುಯಿಂತು ಕೊನೆಗೆ ಮಂತ್ರಿಪಂಥವೇನೊ ಸಾಗಲಿಲ್ಲ।
ಯೆಂತುಬಿಡುವುದೆಂದು ತಪಿಸಿ ಕೊನೆಗೆ ಬಿಟ್ಟರು ॥೨೦॥

ಶಾಲೆ ಹುಡುಗರಂದು ತಮ್ಮ ಮೇಲೆಬರುವಗೋಲಿಮಳೆಯು।
ಲೀಲೆಯಿಂದಮನಕೆತರದೆ ಭಯುವಬಿಟ್ಟರು॥
ಕಾಲನನ್ನು ಗೆಲಿಯೆಶಿವನ ಲೀಲೆಯಿಂದ ಒಲಿಸಿಕೊಂಡ।
ಬಾಲಮುನಿಯುತೆರದಿ ನಾಡಸೇವೆಗೈದರು ॥೨೧॥

ಭಾರತೀಯುಸ್ತ್ರೀಯರೆಲ್ಲ ವೀರನಾರಿಮಣಿಗಳೆಂದು।
ತೋರಿಸಿಹರು ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಧೀರತನವನು॥
ಕ್ರೂರಹಿಂಸೆಗಂಜದಂತೆ ಧಾರೆಯೆರೆದು ಪ್ರಾಣವನ್ನು।
ದೂರಗೈದರವರು ಜನರಭೀರುತನವನು ॥೨೨॥

ಹಿಂದೂಮುಸಲ್ಮಾನರೆಲ್ಲ ಒಂದೇಧ್ಯೇಯತಮ್ಮದೆಂದು।
ನಿಂದುಭುಜಕೆ ಭುಜವನಿತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರಕಾರ್ಯಕೆ॥
ಅಂದುಹೋರಿತಮ್ಮ ಸಹಜ ಬಂಧುಪ್ರೇಮವನ್ನು ತೋರು।
ತ್ತಂದುತಮ್ಮ ಐಕ್ಯಮತ್ಯವನ್ನು ವಿಶ್ವಕೆ ॥೨೩॥

ಮೋಹಜಾಲದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ ಬಾಹುಬಲವಮರೆತು ನಿಮ್ಮ ।
ದೇಹಗಳನುಮಾರಿಕೊಂಡು ಬದುಕಬೇಡಿರಿ ।
ಸಾಹಸಾವನೆಸಗಿನಿಮ್ಮ ದೇಹದಿಂದ ರಕ್ತದಪ್ರ ।
ವಾಹವನ್ನು ಹರಿಯುವಂತೆಮಾಡಿ ಬದುಕಿರಿ ॥೨೪॥

ಹೆತ್ರದೂತೆದಾಸ್ಯವನ್ನು ಕಿತ್ತುಒಗೆದುನಾವುಯಿಗ ।
ಸತ್ವಶಾಲಿಗಳೆಂಬ ಮಾತು ಜಗಕೆತೋರುವ ॥
ಮುತ್ತಿನಂಥಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೃತಿವಾಸಧೈರ್ಯಸ್ಥೈರ್ಯ ।
ಯಿತ್ತುಕಾಯೊಯೆಂದು ಶಿವನಮುದದಿಬೇಡುವ ॥೨೫॥

ಲೇಖಕರು : **ಎನ್. ವಿಷಕಂಠರಾವ್**

('ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ವಿಶೇಷ ಲಾವಣಿ', ಮೈಸೂರು 1939)

೨೯. ವಂದೇ ಮಾತರಂ

ಪದಹಕ ಹೊಂದಿಸಿ ಹಾಡುವೆನು
''ವಂದೇ ಮಾತರಂ'' ಎಂದು ನಾ ॥ಪ॥

ಭಾರತ ದೇಶದ ವೀರ ತರುಣರ
ಧೀರ ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿಯನು ಸ್ಮರಿಸುತ ॥ ಅನು ಪಲ್ಲವಿ ॥

ಯಾರ ಬಂದು ಯಾರ ಆಳಿ ಯಾರ ಹಾಳ ಮಾಡ್ಯಾರ
ಮುಸಡಿ ಕೆಂಪು ಮನಸು ಹೊಲಸು ಅವ್ರು ಬ್ರಿಟಿಷರ ॥ ೧ ॥

ಉಪ್ಪತಿಂದು ನಮಗ ತಿರುಗಿ ಬಿದ್ದಾರ
ಉಪ್ಪು ಮಾಡಿದರ ಗಪ್ಪನ ಹಿಡಿದಾರ ॥ ೨ ॥

ಉಪ್ಪು ಮಾಡಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪಡೆಯಿರಿ
ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯ್ದೆ ಮುರಿದು ಹಾಕಿರಿ ॥ ೩ ॥

ಹಪ್ತೆ ಎಂದು ಹಣವನ್ನು ಜಗ್ಗುವರು
ಜಪ್ತ ಮಾಡುವರು ಭೂಮಿ-ಸೀಮಿಯನು ॥ ೪ ॥

ಬಿಳಿಯಂ ಕಾಗದದ ನೋಟು ಮಾಡಿದರು
ಬಳಿದರೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ ವಸ್ತು ಒಡವೆಗಳ ॥ ೫ ॥

ನಮ್ಮ ದೇಶ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬೇಡಿದರ
ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಗುಂಡುಹಾರಿಸಿ ಬಿಡುವರು ॥ ೬ ॥

ಸಿಂಧಿ–ಸೆರೆದಂಗಡಿಗೆ ಸುಂಕ ಹಾಕುವರು
ತಿಂದು ತಿಂದು ತಿರುಗಿ ಸುಂಕ ಬೇಡುವರು ॥ ೭ ॥

ಕೊಡಲಿಯಿಂದ ಈಚಲ ಗಿಡಗಳನು
ಕಡೆಯಿರೀಗ ಅದು ತಡೆಯುದೊಂದಿನ ॥ ೮ ॥

ರಾಟಿಯಿಂದ ಕೈನೂಲ ತೆಗೆಯಿರಿ
ಪ್ರಿಟಿನಿಂದ ಬಟ್ಟೆಯನು ನೇಯಿರಿ ॥ ೯ ॥

ಪರರ ಆಳಿಕೆ ಅಳಿಸಿ ಹಾಕಿ ಬಿಡರಿ
ಭಾರತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಎಂದು ಸಾರಿರಿ ॥ ೧೦ ॥

ಲೇಖಕರು : **ನಲವಡಿಶ್ರೀಕಂಠಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು**

(ಸಂಗ್ರಾಪಕ : ಡಾ॥ ಮೃತ್ಯುಂಜಯ ಹೊರಕೇರಿ)

೩೦. ಕರ್ನಾಟಕ ವೀರರೇಳಿ ;

ಕರ್ನಾಟ ವೀರರೇಳಿ । ರಣಭೇರಿ ಕೊಂಬ ಕೇಳಿ ।
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮಂತ್ರವನು ಹೇಳಿ । ಪರದಾಸ್ಯ ದೇಹ ಸೀಳಿ ॥ಪಲ್ಲವಿ॥

ಪರತಂತ್ರ ಕತ್ತಲೆಯು ಹಾರಿ । ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸೂರ್ಯ ತೋರಿ ॥
ಭಾರತೀಯ ಜೀವ ಕಳೆಯೇರಿ । ಪರವೈರಿಗಾಯ್ತು ಮಹಾಮಾರಿ ॥೧॥

ಧುರಧೀರ ಬುಕ್ಕ ಮಾಧವರು । ಪುಲಕೇಶಿ ವೀರ ವಿಕ್ರಮರು ॥
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮಂತ್ರ ಸಾರಿದರು । ಪರರಾಜರನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿದರು ॥೨॥

ಲಾಲಾಜಿ ಲಾಠಿ ಹೊಡೆತದಲ್ಲಿ । ಕಲಿ ಜತಿನದಾಸ ಬಹುಬಳಲಿ॥
ನಿಮಗಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿಗಾತ್ಮಬಲಿ । ಕುಳಿತಿಹರು ನಗುತ ಸ್ವರ್ಗದಲಿ ॥೩॥

ಭಾರತದ ರಕ್ತವನು ಹೀರಿ । ವೀರತೆಯು ಕುಕ್ಕಿ ನೆಲಕೂರಿ ।
ಭಾರತೀಯ ಮಾನವನು ಮಾರಿ । ಮಾಡಿದರು ನಾಡ ಸೆರೆಸೂರಿ ॥೪॥

ಹಿಂದೀಯ ಸಾರ್ವಭೌಮಾ । ಆ ಗಾಂಧಿಯೇ ಮಹಾತ್ಮಾ ॥
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕಾಗಿಕಲಿಭೀಮ। ಸೇನಾನಿ ನಿಂತ ನಿಸ್ಸೀಮ ॥೫॥

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸ್ವಾಭಿಮಾನ । ಹೊಮ್ಮಿಕ್ಕಿ ಕಾದಿರಣ್ಣ ॥
ಧುಮ್ಮಿಕ್ಕಿರಣದೊಳಿನ್ನಾ । ಹಗೆಯನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿರಣ್ಣಾ ॥೬॥

ಲೇಖಕರು : **ಜಿ. ರಾಮರಾವ ಹೆಜೀಬ**

('ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಮರ' ಸಂಗ್ರಹದಿಂದ)

೩೧. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಎಂದು ದೊರಕುವದು ?

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಎಂದು ದೊರಕುವದು ನಮ್ಮದೇಶಕಾದಿನ ||ಪಲ್ಲವಿ||

ಇಬ್ಬರ ಜಗಳಾಟದಿಂದ ಮೂರನೆಯವನು ।
ಕೊಬ್ಬುವನೆಂಬುದು ತಿಳಿದು ಕಾರ್ಯಗೈದೊಡೆ ||೧||

ಪೊಲಮನೆ ಬಂಧುಗಳ ಸೌಖ್ಯ ತೊರೆವುದಲ್ಲದೆ ।
ನಲುಮೆಯು ಪ್ರಾಣವನು ಚಲ್ಲಲಂಜದಿರ್ದೊಡೆ ||೨||

ನನ್ನ ದೇಶ ನನ್ನ ಜನರು ನನ್ನೊಡವೆಗಳು।
ಎನ್ನುವುದಭಿಮಾನ ನಮ್ಮೊಳಿರುವುದಾದೊಡೆ ||೩||

ಸತಿ ಸುತಹಿತ ಮಿತ್ರ ಪರಸ್ಪರರು ನಾಡಿನ ।
ಒತಕಾಗಿಯೇ ಮೋದದಿಂದ ಕಾರ್ಯಗೈದೊಡೆ ||೪||

ಎದ್ದರೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಕುಳಿತರೆ ।
ಬಿದ್ದರೆ ಕನಸಿನೊಳು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನೆನದೊಡೆ ||೫||

ಲೇಖಕರು : **ರಾ. ನೆ. ಕರಿಗುದರಿ** (೧೯೩೨)

('ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಮರ' ಸಂಗ್ರಹದಿಂದ 1932)

೩೨. ಧನ್ಯ ಭಾರತ ವೀರ

ಧನ್ಯ ಭಾರತವೀರಕೇಸರಿಗಳೇ ಭಾಪು । ॥ ಪಲ್ಲವಿ ॥
ನಿಮ್ಮ ಪಡೆದಿಹ ತಾಯಿತಂದೆಗಳು ಧನ್ಯರೋ ।

ನಿಮ್ಮಪೆತ್ತಿಹ ಭೂಮಾತೆ ಅತಿಮಾನ್ಯಳೋ ॥ ಅನುಪಲ್ಲವಿ ॥
ಧನ್ಯ ಭಾರತ ವೀರಕೇಸರಿಗಳೇ ಭಾಪು ।
ದೇಶದೇಳಿಗೆಗಾಗಿ ಸೋಸುತಿರಿ ಕಷ್ಟವನು ।
ಮಾಸದಿರುವದು ನಿಮ್ಮ ಕೀರ್ತಿ ಎಂದೆಂದಿಗೂ

ಮಿಗಿಲಾದ ಬೆಂಬಲವು ಇಹುದು ನಿಮಗಲ್ಲದೆ ।
ಜಗದೀಶ ಪೊರೆಯುವನು ಬೇಡ ಸಂಶಯವಿದಕೆ

ಜಯಹೊಂದಿ ನೀವು ಕ್ಷೇಮದಿ ತಿರುಗಿ ಬರಲೆಂದು ।
ನಯದಿಂದ ಬೇಡುವೆವು ಪರಮಾತ್ಮನನು ಸತತ

ಲೇಖಕರು : **ರಾ. ವೆ. ಕರಗುದರಿ** (೧೯೩೦)

('ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದ ಸ್ಮೃತಿಗಳು' ಭಾಗ 1 ರಿಂದ)

೩೩. ಸುಮ್ಮನೆ ದೊರಕುವದೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯ?

ಸುಮ್ಮನೆ ದೊರಕುವದೇ ಸ್ವರಾಜ್ಯವು । ಸುಮ್ಮನೆ ದೊರಕುವದೇ ।
ಕಮ್ಮಗೆ ಕುಳಿತುಂಡು ಒಣ ಮಾತಾಡಿದರೇ ॥ ಪಲ್ಲವಿ ॥

ಮನದಲ್ಲಿ ಧೃಢವಿರಬೇಕು । ಹೆಣ್ಣು । ಹಣ ಮಣ್ಣು
ಸುಖದಾಶೆಯ ಬಿಡಬೇಕು ॥ ಜನುಮನ ತೃಣಮಾಡಬೇಕು ।
ತನ್ನ । ತನುವ ದೇಶಕಾರ್ಯಕೀಡಾಡಬೇಕು ॥ ೧ ॥

ಭೇದಬುದ್ಧಿಯನಳಿಯಬೇಕು । ನಿಜ ॥
ಸೋದರ ಭಾವವೆಲ್ಲರೊಳಿರಬೇಕು ॥
ಕ್ರೋಧಾದಿಗಳನೀಗಬೇಕು । । ಕಾರ್ಯ ।
ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಧೀರತೆ ಮುಂಚೆ ಬೇಕು । ॥ ೨ ॥

ಕಾಯಕಷ್ಟವ ಪಡಬೇಕು । ಎಲ್ಲಾ ।
ಮಾಯಂ ಪಾಶವ ಕತ್ತರಿಸಿ ಚೆಲ್ಲಬೇಕು ।
ಸಾಯಲಂಜಿಕೆ ಬಿಡಬೇಕು । ಯದು । ರಾಯ
ಕೃಷ್ಣನ ಗೀತೆಯನು ನಂಬ ಬೇಕು ॥ ೩ ॥

(ಲೇಖಕರು : ತಿಪ್ಪಯ್ಯ ಮಾಸ್ತರ್ ಅಥವಾ ಮುದವೀಡು ಕೃಷ್ಣರಾವ್. ತಿಪ್ಪಯ್ಯ ಮಾಸ್ತರರ ಹಾಡುಗಳ ಸಂಗ್ರಹ 'ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪದ್ಯಗಳು' 1930ರಲ್ಲಿ ಈ ಹಾಡು ಬಂದಿದೆ. ಆದರೆ 'ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಮರ' ಸಂಪುಟ 2ರಲ್ಲಿ ಮುದವೀಡರ ಹೆಸರು ಸೂಚಿಸಿದೆ. ಕೊನೆಗೆ ಬಂದಿರುವ 'ಯದುರಾಯ ಕೃಷ್ಣನ ಗೀತೆಯನು ನಂಬಬೇಕು' ಎಂಬಲ್ಲಿ 'ಕೃಷ್ಣ' ಎಂಬುದು ಮುದವೀಡರ ಮುದ್ರಿಕೆಯೋ ? ಅಥವಾ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ ಉಲ್ಲೇಖವೆ? ಮುದವೀಡರು ತಮ್ಮ ಬೇರೆ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಕೆ ಬಳಸಿಲ್ಲ).

೩೪. ನಾ ನೋಡಿದ ಮಂಗ

ಮಂಗನ್ನ ನೋಡಿದೆನೋ ನಾನೊಂದು। ಮಂಗನ್ನ ನೋಡಿದೆನೋ
ಕೆಂಪುಮಾರೀ ॥

ಮಂಗನ್ನ ನೋಡಿದೇ ಹಂಗಿಲ್ಲ ಯಾರದು। ಹಿಂದೂಸ್ತಾನ
ವನ್ನಾತಿನ್ನೊ ಹಂದಿ ಕುಲದ ಮಂಗ ॥ ೧ ॥

ಕಾಲು ಕುಬಸದ ಮಂಗ। ಮೇಲೆ ಟೊಪಿಗುಳ್ಳ ಮಂಗ। ಹಾಲಂಡ
ದೇಶದ

ಮ್ಯಾಲ ಹಲ್ಲಾ ಮಾಡಿತೋ ಮಂಗ ॥ ೨ ॥

ಮೀಸೀ ಯಿಲ್ಲದ ಮಂಗ। ವಿಶ್ವಾಸಗೇಡಿ ಮಂಗ।
ಲೇಸೆಂದ ಹಿಂದುಸ್ತಾನ್ದ ಹೇಸಿಕೆ ತಿಂದ ಮಂಗ ॥ ೩ ॥

ಒಂದಾದಾಗ್ಲೆ (ಒಂದಾದರೇ) ನಾವಿಂದ್ಯಬಂದ ಸಿಕ್ಕೇತ
ಮಂಗ। ಬಿಷ್ಟಂಣ ಕವ್ನಾ ಅನುವಾಗ ಹಲ್ಲಕಿಸಿತಿತ್ತು ಮಂಗಾ ॥ ೪ ॥

ಲೇಖಕರು : **ಬಿಷ್ಟಪ್ಪ ಮುಂಡೇದ**

(ಅವರೇ ಒದಗಿಸಿದ್ದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ)

೩೫. ಕಳ್ಳಿ

ಮುಳಗಳ್ಳೋ ಈವೂ। ರಾಜ್ಯದ। ಮುಳಗಳ್ಳೋ ಈದೂ ॥ ಪಲ್ಲವಿ ॥
ಹಾಳು ಮಾಡಲು ಬಿಳಿಯು ಹುಳಗಳನು ಆಟ್ಟಿಹನು ॥ ಅನುಪಲ್ಲವಿ ॥

ಮುನ್ನೂರು ವರ್ಷದೀ । ಚನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಕಳ್ಳೀ ।
ಸನ್ನುತ ಪ್ರಜರಿಗೇ। ಬನ್ನ ಬಿಡಿಸಿದ ಕಳ್ಳೀ ॥ ೧ ॥

ಊರಕೇರಿಗಳಲ್ಲೀ । ನೀರಿನ ನೆರೆಯಲ್ಲೀ ।
ಬೇರೂರಿ ನೆಲಿಸಿತೂ। ನಮ್ಮ ಭಾರತದಲ್ಲೀ ॥ ೨ ॥

ಕೆಂಪು ಕಾಯುವ ಕಳ್ಳಿ। ತಂಪುಮಾಡಿದ ಕಳ್ಳೀ ।
ಪೆಂಪಿನ ಭಾರತದ । ಸೊಂಪನ್ನಡಗಿಸಿದ ಕಳ್ಳೀ ॥ ೩ ॥

ಮುಳ್ಳು ಸುಂಕಗಳಿಂದ । ಚೇಳು ಹಾವುಗಳಿಂದ ಒಳ್ಳೊಳ್ಳೇ
ಜನರನ್ನು ಮಂಕಾ ಮುಕ್ಕಿಸಿದ ಕಳ್ಳೀ ॥ ೪ ॥

ದುಷ್ಟ ಪಾಣಿಗಳಿಂದ। ಆರ್ಭಟಿಸೋ ಕಳ್ಳೀ।
ನಷ್ಟಮಾಡಿತೋ ನಂಮ । ಶ್ರೇಷ್ಠ ಭಾರತವನ್ನು ॥ ೫ ॥

ದೊಕ್ಕ ಓರಿದ ಕಳ್ಳೀ। ಬಿಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿದ ಕಳ್ಳೀ
ಒಕ್ಕಲಿಗನಿಗೇ ಮಂಣೂ। ಮುಕ್ಕಿಸಿದ ಕಳ್ಳೀ ॥ ೬ ॥

ಕಡಿಯಲು ಪೋದರೇ । ಬಿಡದಲೇ ಬೆಳೆಯುವದು ।
ಪೆಡಪೆರಾಮನ। ಕಾಡಿದ ರಕ್ಕಸನಂತೇ ॥ ೭ ॥

ಕಳ್ಳೀಯು ನಾಶಕ್ಕೇ । ಒಳ್ಳೇ ಮಹಾತ್ಮಾಜೀಯು ।
ಬಿಳಿಯು ವರ್ಣದ ಟೋಪಿಗೀ ಹುಳಗಳನಟ್ಟಿಹನು ॥ ೮ ॥

ಶಾಂತೀ ತತ್ವವ ತಿಳಿದೂ । ನಿಂತ ಹಾಡೋ ಬಿಷ್ಟಂಣಂದೂ ।
ಕ್ರಾಂತಿಯು ಮಾಡಿದ್ದು । ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ತಿಗಡೊಳ್ಳೀ ॥ ೯ ॥

ಲೇಖಕರು : **ಭಿಷ್ಟಪ್ಪ ಮಂಡೇದ**

(ಅವರೇ ಒದಗಿಸಿದ್ದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ)

೩೬. ವಿಜಯಿಸಲೈ ಭಾರತ

ಬನ್ನಿ ಬನ್ನಿ ಕಲಿಗಳೇ, ರಾಷ್ಟ್ರಕಿಂದು ಹೊಸಕಳೆ ।
ವಿಜಯ ಸಿರಿಯು ಸೆರೆಗೊಳೆ, ತನ್ನಿ ನಿಮ್ಮ ತೋಳಲೆ ॥ ॥ ೧ ॥

ಹರಿಯಿತೀಗ ಸುತ್ತಲು, ದಾಸ್ಯದ ಕಗ್ಗತ್ತಲು ।
ಖೇದವನೂಕುತ್ತಲು, ಹರುಷವು ಗುಡಿಕಟ್ಟಲು ॥ ॥ ೨ ॥

ಹಾಕು ಶೋಷಣೆಗೆ ತಡೆ, ಮಾಡು ದಲಿತರಿಂಗೆಡೆ ।
ನಾಡಿಗಿಂದು ಬಿಡುಗಡೆ, ಬೆಳಕು ಮುಂದೆ ಕಲಿನಡೆ॥ ॥ ೩ ॥

ಫಡಫಡಿಸಲಿ ಧ್ವಜಪಟ, ಬರೆ ಗೆಲುವಿನ ಹೊಸಪುಟ।
ಫಲವಿರೆ ಎದೆಯಲಿ ದಿಟ, ನಾಡ ಬಾಗ್ಯ ನಿಚ್ಚಟ॥ ॥ ೪ ॥

ಮತ ಮತಗಳ ಮತ್ಸರ, ತೊಡೆ ನಸು ಉಳಿಯದ ತೆರ ।
ನಾಡಿಗೆ ಬಿಡು ಬೇಸರ । ತೊಡಿಸು ಜನದ ಪೂಸರ॥ ॥ ೫ ॥

ಗಣಿಸಲೇಕೆ ಅಡೆತಡೆ, ರೂಢಿಯು ಹುಸಿ ಬೇಗಡೆ ।
ಸಾಕು ಬೇಡ ಕೋಟಲೆ, ಇನ್ನು ಜಯದ ಮುನ್ನಡೆ॥ ॥ ೬ ॥

ನೆಡಲು ನಾಡಕೇತನ, ಸಹಿಸುತೆ ಯಮಯಾತನ ।
ತೆತ್ತರೆನಿತೊ ಬುಧಜನ, ಜ್ಞಾನ ತಪದ ವೇತನ ॥ ॥ ೭ ॥

ಬಸಿದರೆಷ್ಟೊ ನೆತ್ತರ, ಕಲಿಗಳಿದಕೆ ಎಚ್ಚರ ।
ಧ್ವಜವ ಬಾನಿನೆತ್ತರ, ಹಾರಿಸಲಿದೆ ಅವಸರ॥ ॥ ೮ ॥

ಸೊಲ್ಲಡಗಿಸೆ ಸೋಲಿನ–ಗೆಳೆಯರೆಲ್ಲ ಈ ದಿನ ।
ಮಾಡಿ ಪಣವ ಧೀರನ ಕ್ಷಾತ್ರಬಲವೆ ಸಾಧನ॥ ॥ ೯ ॥

ಸ್ಥಿರವ ಗೊಳಿಸಿ ನೀವ್ ಮನ, ನೆರವ ಬೇಡಿ ದೇವನ |
ಭಾರತವಿದು ಪಾವನ, ಆಗಲಿ ನಂದನವನ॥ ॥ ೧೦ ॥

ಇನ್ನು ಪರರ ಕೈವಶ, ಆಗಳೊ ತಾಯ್ಗುಬ್ಬಸ ॥
ಹೇಡಿತನದ ತೊಳೆಕಸ, ಉಡುಗಿ ತರಲು ಸಂತಸ॥ ॥ ೧೧ ॥

ಮಾಡಿಭಯವ ಭೂಗತ ಕ್ಷಾತ್ರಕೆ ಸುಸ್ವಾಗತ |
ತೇಜ ಬಲವಿರಾಜಿತ, ವಿಜಯಿಸಲ್ಲೈ ಭಾರತ ॥

ಲೇಖಕರು : ತಿಳಿಯದು

("ಜೈ ಭಾರತ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆಗಳು" ಸಂಗ್ರಹದಿಂದ)

೩೭. ॥ ಏಳು ಏಳೈ ಜವದಿ ॥

ಏಳು ಏಳೈ ಜವದಿ ಭಾರತೀಯ ಸುಕುಮಾರಾ ।
ಕಾಲವಲ್ಲವಿದು ನಿದ್ರೆಯ ಮಾಡುವವಕೆ ॥ ಪಲ್ಲವಿ ॥

ಪರಮ ಸುಜ್ಞಾನಾರುಣನ ಉದಯದಿಂದೀಗ ।
ಹರಿದುದು ಜ್ಞಾನಾಂಧಃಕಾರವೆಲ್ಲವು ತಾ ।
ನೆರೆಯೊಳಿಹ ಜನರೆಲ್ಲರೆಚ್ಚತ್ತು ಕರ್ತವ್ಯ ।
ನಿರತರಾಗಿರಲು ನಿದ್ರಿಪುದು ಸರಿ ಏನು ? ॥ ೧ ॥

ನೆರೆವಿಬುಧಗಣವು ನಿಜದೇಹ ಶೋಣಿತ ಜಲವ ।
ಕರದೊಳಾಂತು ಅರ್ಘ್ಯವ ನೀಡುವದಕೆ ।
ತ್ವರದಿಂ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಭಾಸ್ಕರನ ಬರುವಿಕೆಯನ್ನು ।
ನಿರುಕಿಸುತಲಿರುತಿಹರು ಬೇಗನೇಳಯ್ಯಾ ॥ ೨ ॥

ನಿನ್ನ ಬಾಂಧವರೆಲ್ಲರೊಂದಾಗಿ ಸುಮತಿಯಿಂ ।
ಚನ್ನಾಗಿ ಗಳಿಸಲ್ಕೆ ಮಠಕೆ ಪೋಗಿಹರು ।
ಇನ್ನು ನೀನೆದ್ದು ಮುಖ ತೊಳೆದು ಶಾಲೆಗೆ ಪೋಗಿ ।
ಸನ್ನುತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪಾಠವನ್ನೋದೈ ॥ ೩ ॥

ಹರಿಯ ದಯದಿಂ ಪರಮ ಗುರು ದೊರಕಿಹನೀಗ ।
ಕರುಣಾಳುವಾದ ಗಿರಿಪುರವಾಸ ಕೃಷ್ಣನಂ ।
ಸ್ಮರಿಸುತ ನಿರುತ ಸಂತಸದಿಂದ ಬಾಳೈ ।
ಏಳು ಏಳೈ ಜವದಿ ಭಾರತೀಯ ಸುಕುಮಾರಾ ॥ ೪ ॥

ಲೇಖಕರು : ಬೆಟಗೇರಿ **ಕೃಷ್ಣ ಶರ್ಮಾ : 1920**

(ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಮರ ಸಂಗ್ರಹದಿಂದ)

೩೮. ದೇಶ ಭಕ್ತರ ಉದ್ಗಾರಗಳು

ರಾಗ – ಮುಖಾರಿ, ತಾಳ – ಝಂಪೆ.

(ಧಾಟಿ – ಏನಬೇಡಲಿ ನಿನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು – ಎಂಬಂತೆ)

ಸೂರೆಯಾಯಿತು ನಮ್ಮ ಭರತಭೂಮಿ ॥ ಸ್ವೈರಿಸುವವೆಂತಿದನು ।
ಮಾರಿ ಹೋಗಿಹವು ॥ ಪಲ್ಲವಿ ॥

ಹೆತ್ತ ಮಕ್ಕಳ ತೆರದಿ ಪ್ರಜೆಗಳಂ ಪಾಲಿಪುದು । ಮತ್ತೆ ತಿಳಿಯಲು
ರಾಜಧರ್ಮವೈಸೆ ॥ ಇತ್ತ ನೋಡಿರಿ ! ಸವತಿ ಪುತ್ರರಂದದೊಳೆಮ್ಮ ।
ನತ್ಯಧಿಕವಾಗಿ ಪೀಡಿಪರಾಂಗ್ಲ ಜನರು ॥

ಕೋಟು ಕಲಮುಗಳಿಂದು ಮಾಡುವರು ಕಲಹಗಳ । ದೂಡುವರು
ಸೆರೆಗೆ ಭಾರತಪುತ್ರರ ॥ ಬೋಡಿಗೈವರು ನ್ಯಾಯದೇವತೆಯ ಸಂಪದವ ।
ಬೇಡವವರೊಡನೆ ಸಹಕಾರ ನಮಗಿನ್ನು ॥

ನಮ್ಮ ನಮ್ಮೊಳಗೆ ಕಡು ವೈರವಂ ಹುಟ್ಟಿಸುತ । ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂ ಸುಳ್ಳು
ಸಾಕ್ಷಿಯ ನುಡಿಸುತ ॥ ದುರ್ಮಾರ್ಗದಿಂ ಸುಜನರನ್ನು ಸೆರೆಮನೆಗಟ್ಟಿ ।
ತಮ್ಮ ತಮ್ಮೊಳು ನಗುತಲಿರುವರವರು ॥

ಹಿಂದೂ ಮುಸಲ್ಮಾನರೊಳಗೆ ವೈರವ ಬೆಳೆಸಿ । ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ಸಫಲ
ರಾಗಿಯು ನಲಿದರು ॥ ಇಂದಿಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಂಬು ।
ದೊಂದು ಭೇದವ ಹೂಡಿ । ನಲಿಯುತ್ತಲಿಹರು ॥

ಪ್ರೋಸಿಝುರು ಪಿನಲುಗಳು । ವಾಸಿಸಿರೆ ಭಾರತಧಿ । ಶಾಸನಗಳಿನ್ನಾತ್ರ
ರತ್ಯುಗ್ರದ ॥ ಘಾಸಿಗೈದವು ನಮ್ಮ ಜನರ ಬಹು ವಿಧದಿಂದ ।
ಆಸುರೀತನದ ಕಾಯ್ದೆಯ ಕೋಡ್ಗಳು ॥

ದೂರತೀರಾಳೊಡೆಯರಿವರೆ ಕೆಟ್ಟವರೆಂದು । ದೂರುವುದು ನಮ್ಮ
ಪಂಡರ ನಡತೆಯು ॥ ಸೇರಿಹರು ಪರಸೇವೆಯೊಳಗೆ ದುಃಸ್ವಾರ್ಥದಿಂ ।
ಸಾರುವರು ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯರು ದೇವರೆಂದು ॥

ಕುಲಕೆ ಕೇಡನು ಬಗೆದು ಕೊಡಲಿಯೊಳು ತಾ ಸೇರಿ । ನಲಿಯುತ್ತಲಾ
ದಾನವರ ಕರದೊಳು ॥ ಛಲದಿಂ ಸ್ವಕೀಯ ವೃಕ್ಷಗಳ ತಲೆಗಳ ಕಡಿವ ।
ಬಲುಗೊಡಲಿ ಕಾವಿನಂತಿಹರು ಜನರು ॥

ಹುಟ್ಟಿರುವುದು ಭಾರತದಿ ಬೆಳೆದುದೂ ಭಾರತದಿ । ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬುವುದು
ಭಾರತವಲ್ಲಿಯೇ ॥ ದುಷ್ಟರೊಳು ಬೆರೆತು ಒಡ । ಹುಟ್ಟಾದ ಭಾರತದ
ಶ್ರೇಷ್ಠರೊಳು ಕ್ರೂರತನಮಂ ತೋರುತಿಹರು ॥

ದೇಶ ಘಾತಕರಾಗಿ ಮಾತೃ ಘಾತಕರಾಗಿ । ಲೇಸೇನ ಪಡೆವಿರೈ !
ಮರುಳುಗಳಿರ ! ॥ ಆ ಸಕಲ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರಿತರು ನಿಮ್ಮನ್ನು ।
ದಾಸರೆನ್ನುತ ತಿಳಿದು ನಗದಿಹರೆ ಮನದೀ ॥

ಶಾಪವೀಯಳೆ ಭರತಮಾತೆ ತಾಂ ಕೋಪಿಸುತ । ಲೀಪರಿಯ ವರ್ತನ
ವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ॥ ರೂಪುಗೊಂಡಿರುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಯುದ್ಧಾಂಗಣಕೆ ।
ಕಾಪುರುಷತನವ ತೋರದೆ ನಡೆಯಿರಯ್ಯ ।

ಭರತ ಖಂಡದ ಜನರೆ । ಪರಮ ಬಾಂಧವರೆ । ನೀ । ವರಿಯಿರೈ ।
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಮಲಕಲಿಸು ॥ ಚಿರಕಾಲ ರೂಢವಾಗಿರುವ ದೈನ್ಯವನು
ಮುರಿ । ಪುರದರಸನತಿ ಕರುಣದಿಂ ತೊಲಗಿಸುವನು ॥

ಲೇಖಕಿ : **ನೊಗೇರಿ ಚಂದ್ರಮ್ಮ**

(ಸಂಗ್ರಹ : ಬಳ್ಳೂರು ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಐತಾಳ, ಕಂಬದ ಕೋಣೆ)

೩೯. ಉಪ್ಪಿನ ಕದನ

ಧಾಟಿ – (ಭಾರತೀಯರೆ ನಮ್ಮ)

'ಉಪ್ಪಿನ ಕದನ ' ಕೆ ಹೊರಡಿರಿ ಜನರೇ ।
'ಉಪ್ಪಿ ' ಗೆ ಬೇಕಾಗಿ ಹೊರಾಡಿ ಭಟರೇ ॥ ॥ ಪಲ್ಲವಿ ॥
ಉಪ್ಪಿಗೂ ಗತಿಯಿಲ್ಲವೆಂದರೇನರ್ಥ ? ।
ಉಪ್ಪನು ಗಳಿಸಲಾರದ ಬಾಳು ವ್ಯರ್ಥ ॥ ॥ ಅನು ಪಲ್ಲವಿ ॥

ಕ್ಷಾರವಾರಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಲ್ಗಳ ತೊಳೆವ ।
ಭಾರತೀಸುತರಿಗುಪ್ಪಿಲ್ಲವೆ ದೇವ ? ॥
ಕ್ರೂರಶಾಸನವ ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ಮುಂದರಿವ ।
ವಾರಧಿಯಿಂದುಪ್ಪನ್ನಾಯ್ದು ತಂದಿಡುವ ॥ ॥ ೧ ॥

'ದಂಡಿಯಾತ್ರೆ ' ಗೆ ಹೊರಟಿಹನು ' ಮಹಾತ್ಮ ' ।
ಖಂಡಿಸಿ ಸರಕಾರದಾಜ್ಞೆಯನಮಧು ! ॥
ಉಂಡುಮಲಗಿ ನಿದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರದೆ ।
ತಂಡತಂಡಗಳಾಗಿ ಬನ್ನಿರಿ ಭರದೆ ॥ ॥ ೨ ॥

ಸೇತುಬಂಧನ ಕಾರ್ಯದಲಿ ರಾಮನಲ್ಲಿ ।
ಧಾತ್ರಿಯೆ ಸಹಕರಿಸಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ॥
ಖ್ಯಾತ ಮಹಾತ್ಮನ ಕರೆಗನುಸರಿಸಿ ।
ಪ್ರೀತಿಯಿಂ 'ವಳಿಲ ಭಕ್ತಿಯ ' ನಲವಿರಿಸಿ ॥ ॥ ೩ ॥

'ಪರ ' ದಶಕಂಠನ ಬಂಧವ ಕಡಿದು ।
ಧರಣಿಜೆಯನು ತರಲಿಲ್ಲವೇನಂದು ? ॥
ಧರೆಯಭಿರಾಮನಾಗಿರುವ ಗಾಂಧಿಜಿಯಬ ।
ಹೊರಟರೆ ಸಿಗಳೆ 'ಸ್ವರಾಜ್ಯ' ಭೂಮಿಜೆಯು ॥ ॥ ೪ ॥

ವೀರವೀರೆಯರೆಲ್ಲ ಸಮರಕೆ ಬನ್ನಿ ।
ಧೀರ “ಮಹಾತ್ಮಗಾಂಧೀಕಿ – ಜೈ” – ಯೆನ್ನಿ ॥
ಆ ‘ರತ್ನಾಕರ’ ದಿಂ ಬೇಕಾದುದ ತನ್ನಿ ।
“ಭಾರತಮಾತಾಕೀ – ಜೈ” – “ಜೈ” ಯೆಂದನ್ನಿ ॥ ॥ ೫ ॥

(ಪದ್ಯದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ‘ಜೋ ಜೋ’ ಎಂದು ಸೇರಿಸಿ
‘ಜೋಗುಳ ಧಾಟಿ’ ಯಲ್ಲಿಯೂ ಹಾಡಬಹುದು)

ಲೇಖಕರು : **ಪುಂಡೂರು ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯ.**

(‘ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಗೀತಾಮೃತ’ ಕಾಸರಗೋಡು 1947)

೪೦. ಸೇವಾದಲದ ಸೈನಿಕರು

ಭಾರತ ಮಾತೆಯ ಮಕ್ಕಳು ನಾವು । ಸೇವಾದಲದ ಸೈನಿಕರು

ಭೇದ ಭಾವವು ನಮ್ಮಲ್ಲಿಲ್ಲ ।
ಜಾತಿ ಭೇದವು ಸನಿಹದೊಳಿಲ್ಲ
ಎರಡು ತನವು ಕನಸಿನೊಳಿಲ್ಲ
ವೈರಿತನವು ನೆನಪಿನೊಳಿಲ್ಲ

ದೇಶೋದ್ಧಾರವೆ ನಮ್ಮಯ ಆಟ,
ತ್ರಿವರ್ಣ ಧ್ವಜವೇ ನಮ್ಮಯ ಬಾವುಟ,
ಧ್ವಜದಡಿಯೇ ನಮ್ಮಯ ರಾಹುಟಿ
ಜೀವನ ಮಂತ್ರವು ನಮ್ಮಯ ರಾಟಿ

ಆತ್ಮ ತೇಜವೆ ನಮ್ಮಯ ಶಕ್ತಿ
ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗವೇ ನಮ್ಮಯ ಯುಕ್ತಿ
ಮೇಲಪ್ಪಣೆಯೇ ನಮ್ಮಯ ಕತ್ತಿ
ಇದರಿಂ ನಿಶ್ಚಯ ಭಾರತ ಮುಕ್ತಿ

ಲೇಖಕರು : ತಿಳಿಯದು

('ಸೇವಾದಲ ಗೀತೆಗಳು' ಧಾರವಾಡ, 1946)

೪೧. ರಣಗೀತ

ಒರುವುದು ಒರಲೆಂದೆನ್ನುವೆವು ।
ಪರದಾಸ್ಯವನಿಂದಳಿಸುವೆವು ॥

ಬಿಸಿಲನು ಚಳಿಯನು ಲೆಕ್ಕಿಸೆವು ।
ಹಸಿವಿನ ಕಿಚ್ಚನು ಸಹಿಸುವೆವು ॥

ಬೆತ್ತದ ಬಡಿತವ ತಿನ್ನುವೆವು ।
ಕತ್ತಿಯ ಕಡಿತವ ಸಹಿಸುವೆವು ॥

ಕುಣಿಕುಣಿಯುತ ಹೋರಾಡುವೆವು ।
ರಣದೊಳು ಶೌರ್ಯವ ತೋರುವೆವು ॥

ನಗುತಲೆ ಶೂಲವನೇರುವೆವು ।
ಜಗದೊಳು ಕೀರ್ತಿಯನುಳಿಸುಳಿವೆವು ॥

ಹಾಡುತ ರಣದೊಳು ಸಾಯುವೆವು ।
ನಾಡಿನ ಮಾನವ ಕಾಯುವೆವು ॥

ಲೇಖಕರು : ತಿಳಿಯದು

('ಸೇವಾದಲ ಗೀತೆಗಳು,' ಧಾರವಾಡ, 1946)

೪೨. ಉಪದೇಶ

ಪದ – ಧಾಟಿ : ಕಡುಧೀರನೇ ಶೂರನೇ

ಮನಃಪೂರ್ವಕ ಸಾಧಿಸು ಮನುಜ ಸ್ವರಾಜ್ಯಕೆ । ಕುಗ್ಗಬೇಡ
ಭಯದಿಂ, ತಗ್ಗಬೇಡ, ಇಷ್ಟಕೆ ಹಿಗ್ಗಬೇಡ ॥ ಪಲ್ಲ ॥

ನಿನಗಿದನಾದಿಯು ಮನುಪಿಂ ಮುನ್ನವೆ । ಜನುಮ ಭೂಮಿಯೊಳಗಿದೆ
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವು । ನೀನಿತಜ್ಞಾನದಿ ಮರೆತು ಕಳೆದುದನೀ, ಯೋಚಿಸಯ್ಯಾ
ಮನದೊಳು ಯೋಚಿಸಯ್ಯಾ ॥ ಕಳೆದುದ ಸಾಧಿಸಯ್ಯಾ ॥ ೧ ॥

ಅಹಿಂಸಾತ್ಮಕಾಸಹಕಾರಿತೆಯಿಂ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಸಾಧಿಸೆ ಭಯವೇನೈ ।
ಆಳರಸರಪೆಗಲಿಂದಿಳಿಯುತ । ನಡೆ, ನಿನ್ನಕಾಲಿಂ ॥ ನೀ ನಡೆ
ನಿನ್ನಕಾಲಿಂ । ಮಾನವ ನಿನ್ನಕಾಲಿಂ ॥ ೨ ॥

ಭಾರತಭೂಮಿಯ ದ್ರವ್ಯಲ್ಲಮೆವಿಚಾರದಿ ಪೋದುದು ।
ಪರದೇಶಕೆ ನೀ । ಸಾರಾಸಾರ ವಿಚಾರಿಸಿ ನಿಲಿಸಿದ ಪೋಗದಂತೆ ॥
ಇನ್ನಾದರೂ ಪೋಗದಂತೆ । ನಿಲಿಸಿದ ಪೋಗದಂತೆ ॥ ೩ ॥

ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ ಮೊದಲಾದ ಬ್ರಿಟಿಷರ । ರಾಷ್ಟ್ರಂಗಳಿಗಿಹುದೀ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ
ವೀ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಸಿಗದಿಹ ಕಾರಣ । ನಿನ್ನದಸಡ್ಡೆಯಯ್ಯಾ ॥
ನಿಜವಿದಸಡ್ಡೆಯಯ್ಯಾ । ನಿಜವಿದಸಡ್ಡೆಯಯ್ಯಾ ॥ ೪ ॥

ಬದ್ಧಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯೊಳೆದ್ದು ನಿಲುತನೀ । ಶುದ್ಧಮನದಿಸತ್ಯಾಗ್ರಹಪಿಡಿಯಲ್
ಸಿದ್ಧ ದೊರಕುವುದು । ನಿನಗೀ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವು । ಶಂಕೆಬೇಡಾ ।
ಮನದಲಿ ಶಂಕೆಬೇಡಾ ॥ ಮನದಲಿ ಶಂಕೆಬೇಡಾ ॥ ೫ ॥

ಲೇಖಕರು : ತಿಳಿಯದು

(ಮುದ್ರಿತ)

೪೩. ಭಾರತ ಪುತ್ರರ ತಪಶ್ಚರಣೆ

ತಾಳ–ಅಷ್ಟ–ರಾಗ–ಕಾಂಭೋಧಿ
('ಮಂತ್ರಿಗಳಿರ ಕೇಳಿರೀಗ' ಎಂಬಂತೆ)

ಗಾಂಧೀ ಮಹಾತ್ಮರ ನುಡಿಯ । ಕೇಳಿ । ಮುಂದೆ ಮುಂದಕೆ ಮಾಡಿ
ರಡಿಯ
ಕುಂದವೆ ಮನದೊಳು । ಗಂಭೀರಭಾವದೊ । ಳಿಂದೆಮಗೆ ಸನ್ನಿಹಿತ
ವಾದುದು ಸ್ವರಾಜ್ಯವದು ದಿಟ ॥ ೧ ॥

ಒಲಿಸೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯದೇವತೆಯ ॥ ನಿಂದು । ಹಲವರು ಸ್ವಾರ್ಥದ ।
ಮತಿಯ । ಅಳಿದು ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನ ಸಂಸ್ಫೂರ್ತಿಯಿಂ ।
ದಿಳಿದಿಹರು ಬಹುವಿಧ ತಪಃಕೃತಿ । ಗಳ ಚರಿಸಿದೇಹದ ಸಮರ್ಪಸೆ
॥ ೨ ॥

ಮೌನಿಗಳಾದರು ಕೆಲರು । ದ್ರವ್ಯ । ದಾನಿಗಳಾದರು ಕೆಲರು ॥
ದೀನತೆಯಿಂದ ಕಾಯಕದ ಕರ್ಮಿಗಳಾಗಿ ।
ಸಾನುರಾಗದಿ ಕೆಲರು ಕೆಲವರು । ಪ್ರಾಣಗಳನರ್ಪಿಸುತಲಿರುವರು
॥ ೩ ॥

ಧುರಧೀರರಾಲಿಬಂಧುಗಳು । ಗಂಗಾ । ಧರರಾಯ ದೇಶಪಾಂಡೆಗಳು ॥
ವರಸತ್ಯ ಪಾಲಕಿಚಲುಯಾತೋ ಬಾದ್ಯರು । ನೆರೆ ಪುನಶ್ಚರಣೆ
ಯನು ಮಾಡಲು । ವರ ಸ್ವರಾಜ್ಯಶ್ರಮವ ಸಾರ್ದರು ॥ ೪ ॥

ಲಾಲಾಜಿ ಧೈರ್ಯಶಾಲಿಗಳು । ಮೋತೀ । ಲಾಲನೆಹರು
ಮೇಧಾವಿಯರು ॥ ಶೀಲವಂತರು ಚಿತ್ತರಂಜನದಾಸರು । ಲೀಲೆ
ಯಿಂದಲಿ । ಬಾಲಕರು ಸಹಿ । ತೋಲಯಿಸುತಿಹರುಗ್ರತಪದಲಿ ॥ ೫ ॥

ಶ್ಯಾಮ ಸುಂದರ ಚಕ್ರವರ್ತಿ । ಗುಣ । ಧಾಮ ದಿವಾಕರ ಮೂರ್ತಿ ।
ಆ ಮಹಾಗುಣ ವಿಶ್ವನಾಥ ಜೊಯಿಸಿಯು ಮಾತ್ರಾಮಹಾಮತಿ
ಮಜಲಿ ಮುಖ್ಯರು । ಪ್ರೇಮದಿಂದಾಶ್ರಮವ ಸೇರ್ದರು ॥ ೬ ॥

ನ್ಯಾಯಶೀಲನು ಧೈರ್ಯಸಿಂಧು । ದತ್ತಾ । ತ್ರೇಯ ಭಾರದ್ವಾಜ
ನಿಂದೂ । ಶ್ರೀಯುತ ಕೇಶವ । ರಾಯ ಗೋಖಲೆಯರು ।
ಮಾಯಿಕದ ತಂತ್ರವನು ಭೇದಿಸಿ । ಧ್ಯೇಯವನು ಸಾಧಿಸುತಲಿರು
ವರು ॥ ೭ ॥

ಸ್ತ್ರೀರತ್ನಳಾಬಾದಿ ಭಾನು । ವೀರ । ನಾರಿ ವಸಂತಿಯು ತಾನು ॥
ಧೀರೆ ಸರೋಜಿನಿಯೂರ್ಮಿಳೆ ಸಾವಿತ್ರಿ । ಧೀರೆಯಂಬಾಬಾಯಿ
ರಮೆಯರು । ಧೈರ್ಯದಿಂ ಪೊರಟಿಹರು ಸೇವೆಗೆ ॥ ೮ ॥

ಸುಳ್ಳು ಕಪಟ ಮೋಸವಲ್ಲ । ಭಂಡು । ಕೊಳ್ಳೆ ಸುಲಿಗೆ ಹಿಂಸೆಯಲ್ಲ ॥
ಸಲ್ಲುವ ರಾಷ್ಟ್ರಸೇವೆಯ ಮಾಡುತಿರುವಾಗ । ವಳ್ಳಿತೆ । ಸಂಬಂಧ
ಬಂಧನ । ಪುಲ್ಲಲೋಚನನೊಲುಮೆಯಿದು ದಿಟ ॥ ೯ ॥

ಭರತ ಖಂಡದ ಪುಣ್ಯ ವನದಿ । ನೆಲ । ಸಿರುವ ತುರಂಗ ಗಹ್ವರದಿ ॥
ಪರಮ ಪುರುಷನ ಮೆಚ್ಚಿಸುವ ಸುಯೋಗವು ।
ಭರತಪುತ್ರರಿಗದು ಪುರಾರ್ಜಿತ । ವರಸುಕೃತಗಳ ಫಲ ವಿಶೇಷವು ॥೧೦॥

ಇಂತು ತೋರ್ಪುದು ಮನಸ್ಕೀಗ । ಭಗ । ವಂತನ ದಯದಿಂದ ಬೇಗ ॥
ಬಂತು ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಯೋಗವು ನಾವು ನಿ । ರಂತರದಿ ಕಷ್ಟವನು ತಾಳುತ
ಶಾಂತಿಯಿಂದೈದುವದೆ ಕಾರ್ಯವು ॥ ೧೧ ॥

ಸಕಲ ಸಜ್ಜನರಿದರಂತೆ । ಮಾತೃ । ಭಕುತಿಪೂರಿತ ಪುತ್ರರಂತೆ ॥ ಯುಕು
ತಿಯ ಹಿಡಿದು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸೇವೆಯನು ಮಾಡೆ । ಸುಖಕರದ ಸಾತಂತ್ರ್ಯ
ಫಲವನು । ಮುಖ ಪುರೇಶ್ವರನೊಲಿದು ಕೊಡುವನು

ಲೇಖಕರು : **ನೊಗೇರಿ ರಾಮಪ್ಪ ಅಡಿಗರು**

(ಸಂಗ್ರಹ : ಉಳ್ಳೂರು ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಐತಾಳ, ಕಂಬದ ಕೋಣೆ.)

೪೪. ದೇಶಸೇವೆಗೆ ಎಚ್ಚರಾಗಿರಿ

(ಮದಲಾಸಿ ಮಟ್ಟು)

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯದೇಳಿಗೆಗೆ ಮನವ ನೀನಿರಿಸು ।
ರಾಷ್ಟ್ರಸೇವೆಗೆ ತನುವನು ನೀನು ಸವಿಸು ॥ಪಲ್ಲ॥

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾತೆಯ ಬಂಧನವ ಬಿಡಿಸು ।
ರಾಷ್ಟ್ರದಿ ಭಾರತ ನಿಜ ಪುತ್ರನೆನಿಸೂ ॥ ೧ ॥

ಕಷ್ಟ ಬಂದಿಹುದೆಮಗೆ ಚಿಂತೆಯು ಸಾಕೋ ।
ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲಿ ನೋಡಿ ನಿನ್ನೊಳೆತಿಳಕೊ ॥
ಶ್ರೇಷ್ಠ ತರದ ವಿದ್ಯೆ ನಮಗೀಗ ಬೇಕೂ ।
ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಾರ್ಗವುಂಟದಕೊ ॥ ೨ ॥

ವಿದ್ಯೆಯು ನಮಗಧಿಕ ಗುಣವೀವ ಸಿಂಧು ॥
ವಿದ್ಯೆಯೇ ಸಿರಿರೂಪು ಪರವೂರ ಬಂಧು ॥
ವಿದ್ಯೆಯೆ ದುಂದು ವೆಚ್ಚವನಿಲಿಪ ಬಂಧು ।
ವಿದ್ಯೆಯಿಂದಲೆ ಪಡುವ ಸುಖವಿನ್ನು ಮುಂದು ॥ ೩ ॥

ಇಂಗ್ಲಿಷು ವಿದ್ಯೆಯು ನಮಗೊಂದು ಗಿಲಿಟು ।
ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಗ್ಯಾತಲ್ಲ ಬಂಗ್ಲೆಯು ಸ್ಯಾಟು ॥
ಜಂಗ್ಲಿಗಳು ನಾವೀಗ ತಿಳಿದರೆ ರೈಟು ।
ಇಂಗ್ಲಿಷು ಸಾಕಷ್ಟು ನಿನಗೆ ಗುಡ್‌ನ್ಯಾಟು ॥ ೪ ॥

ಸಾಕ್ಯಾತು ಕಲಿತೆಮಗೆ ಆಂಗ್ಲೇಯ ವಿದ್ಯೆ ।
ಬೇಕ್ಯಾತೇಕೆಮಗೆ ಈ ಮೋಜು ವಿದ್ಯೆ ॥
ಸಾಕಾಯಿತಯ್ಯೋ ಪರದಾಸ್ಯದ ದಂಧೆ ।
ನೀ ಕಾಯೊ ಕಂಭೇಶ ಕೈಮುಗಿದೆಂದೆ ॥ ೫ ॥

ಶ್ರೇಷ್ಠವಿರುವಽಸಹಕಾರ ಕತ್ತಿಯು ಹಿಡಿದು ।
ದುಷ್ಟ ವೈರಿಯ ಸೈನ್ಯವೆನ್ನೆಲ್ಲ ಕಡಿದು ॥
ನಿಷ್ಠೆಯಿಂ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಮಂತ್ರವ ಜಡಿದು ।
ಭ್ರಷ್ಟರಾದೆಮ್ಮನೆ ಶುಚಿಯನ್ನೆ ಗೈದು ॥ ೬ ॥

ಪರದಾಸ್ಯವನು ನೀನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಿಂದೆ ।
ಕರುಣದಿ ಕೂಡಿಸು ನಮ್ಮವರೆಲ್ಲರೊಂದೆ ॥
ಗುರುತರ ಪ್ರೇಮದಿ ನಡೆಯುಲು ಮುಂದೆ ।
ನಿರುತದಿ ಪಡೆಯುವ ಸ್ವತಂತ್ರವೆಂದೆಂದೆ ॥ ೭ ॥

ಸಾಕಪ್ಪ ಹ್ಯಾಕೋರ್ಟಿ ಠಸೆ ಬೇಟೆ ಮಾಟ ।
ಸಾಕಪ್ಪ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಓಡ್ಯೋಡಿ ಓಟ ॥
ಯಾಕಪ್ಪ ವಕೀಲರ ಫೀ ಕೇಳ್ವ ಕಾಟ ।
ಸಾಕಪ್ಪ ಖಟ್ಲೆಯು ಸಿಕ್ಕದೆ ಊಟ ॥ ೮ ॥

ಹಿಂದೆ ನೀ ನೋಡಿಕೊ ಅಪ್ಪ ಅಜ್ಜನನು ।
ಹಿಂದಿನ ವೇದಪುರಾಣಾದಿಗಳನು ॥
ಚಂದದ ಮನೆತನದ ಒಕ್ಕಟ್ಟುಗಳನು ।
ಅಂದವಾಗಿದ್ದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನು ॥ ೯ ॥

ನಮಗ್ಯಾಕೆ ನೆಕ್ಟಾಯಿ ಕೊಲ್ಲಾರು ಕೋಟು ।
ನಮಗ್ಯಾಕೆ ಕೌನ್ಸಿಲ ಮೆಂಬರಿಕೆ ಓಟು ॥
ನಮಗ್ಯಾಕೆ ಮಾರುದ್ದ ಬಿರುದಿನ ಗೀಟು ।
ನಮಗ್ಯಾಕೆ ಡೌಲಿನ ಕುರ್ಚಿಯ ಸೀಟು ॥ ೧೦ ॥

ಪರರೊಡವೆಗೆ ನೀನು ಮನಮೆಚ್ಚಬೇಡ ।
ಪರದೇಶಕೆ ನಿನ್ನ ಹಣ ಸುರಿಸಬೇಡ ॥
ಪರಸೇವೆಗೆ ನಿನ್ನ ತನು ಸವಿಸಬೇಡ ।
ಪರದೇಶಿಯರ ಕೂಡಿ ಹಾಳಾಗಬೇಡ ॥ ೧೧ ॥

ದೇಶೀಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮರ್‍ಯಾದೆ ಕೊಡಿಸು ।
ದೇಶೀಯ ಸಂಪತ್ತು ಆದರಿಂದ ಮಿಗಿಸು ॥
ದೇಶೀಯ ಭಾಷೆಯ ಮಗುವಿಗೆ ಕಲಿಸು ।
ವೇಷ ಹೇಟ್ ಬೂಟೆಲ್ಲ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿರಿಸು ॥ ೧೨ ॥

ಮಾಡಿರಿ ಪಂಚ್ಯಾತಿ ಕೋರ್ಟನ್ನೆ ಬೇಗ ।
ಹಿಡಿಯಿರಿ ನೂಲಿನ ರಾಟೆ ಸರಾಗ ॥
ಹೂಡಿರಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಾಲೆಯನ್ನೀಗ ।
ನೋಡ್ವಿರಿ ದೇಶದುನ್ನತಿಯನ್ನೆ ಬೇಗ ॥ ೧೩ ॥

ಮುಸಲ್ಮಾನ ಬಂಧುವು ಸರಿಯೆಂದು ತಿಳಿಯೈ ।
ಇಸಲಾಮು ಮತವದು ಬೇರಲ್ಲ ತಿಳಿಯೈ
ಜಸವುಂಟು ನಮಗಿಂದು ಕೂಡಿ ನಾವ್ ನಡಿಯೆ।
ಬೆಸಗೊಳುವೆನು ಕೇಳು ಸುಳ್ಳಲ್ಲ ಸರಿಯೈ ॥ ೧೪ ॥

ಬಾಯೊಳಗೆ ಸಿಗರೇಟು ಆಡಲಿಸ್ಪೀಟು ।
ಕೈಯೊಳಗ ರಿಸ್ಟವಾಚು ಕಾಲಲ್ಲಿ ಬೂಟು॥
ಮೈಯೊಳಗೆ ದಪ್ಪಾದ ಇಂಗ್ಲೀಷು ಕೋಟು ।
ಸೈಯೆನಿಸೆ ದೊರೆಯಾಗೆ ತಲೊಗೆಂದು ಹೇಟು ॥ ೧೫ ॥

ಈ ತೆರದಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬರಿಯ ಮೇಲಾಟ ।
ಆತುರದಿ ದೊರೆಯಾಗಿ ಕಡೆಗೆ ಭಿಕ್ಷಾಟ ॥
ತಾತ ಬಾಂಧವರಲ್ಲಿ ಹಾಕರೆಮಗೂಟ ।
ಸೋತು ಪರಜಾತಿಗೆ ಮನಮೆಚ್ಚಿ ಕೂಟ ॥ ೧೬ ॥

ಒಂದುಗಳು ನಾವು ಹಿಂದಲ್ಲರೆನಿಸೆ ।
ಒಂದುಗೂಡಲೆ ಬೇಕು ಬೇಗನೆ ಜೈಸೆ ॥
ಸಂಧಿಯು ಬಂದಿಹುದು ಗಡುತರ ಸೈಸಿ ।
ಮುಂದೆದ್ದು ಬನ್ನಿರಿ ಕೇಳಿ ಜಸ್ಸೈಸಿ ॥ ೧೭ ॥

ಬೀಜವ ಬಿತ್ತಿದ ವರ ತಿಲಕ ದೇವ ।
ರಾಜಾಧಿರಾಜ ಸುತೇಜ ವೈಭವ ॥
ಮೂಜಗ ಹಬ್ಬಿತು ಶಕ್ತಿಸ್ವಭಾವ ।
ಮಾಜದೆ ಭಜಿಸಿರಿ ಮಂತ್ರ ಪ್ರಭಾವ ॥ ೧೮ ॥

ಗಾಂಧಿರಾಜನು ಸಾರ್ವ ಅಸಹಕಾರತತ್ವ ।
ಅಂದದಿ ತಿಳಿಕೊ ನೀನದರ ಮಹತ್ವ ॥
ಸಂದೇಹವಿನಿತಿಲ್ಲ ಒಕ್ಕಟ್ಟ ಸತ್ವ ।
ದಿಂದೆಲ್ಲ ಪಡೆವ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಸರ್ವಸ್ವ ॥ ೧೯ ॥

ಜಯ ಜಯ ತಿಲಕ ಮಹಮೂರುತಿಗೆ ।
ಜಯ ಜಯ ಗಾಂಧಿ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ॥
ಜಯ ಜಯ ದಾಸಲಾಲಾ ನೆಹರುಗಳಿಗೆ ।
ಜಯ ಗುರು ಕುಂಭೇಶ ಶಿವ ಶಂಕರಗೆ ॥ ೨೦ ॥

ಲೇಖಕರು : ತಿಳಿಯದು

(ಮುದ್ರಿತ)

೪೫. ಹಿಂದೂ ಮುಸಲ್ಮಾನೈಕ್ಯ

ಪದ–ಧಾಟಿ : ಕರುಣಾಕರ ನೀನೆಂಬುವದ್ಯಾಕೋ

ಒಂದಾಗದೆ ಸಾಧನೆಗಳು ಫಲಿಸವು ।
ಒಂದಾಗುವ ನಾ ವದರಿಂದ ॥
ಹಿಂದು ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಒಂದಾಗಲು।
ಮಂದಿರವೆಲ್ಲವು ಬಂಧುರವಂತೆ ॥ ೧ ॥

ಮಿಂದಾಗದೆ ಕಣ್ಣೀರಿನ ತೀರ್ಥದಿ ।
ಬೆಂದ ಪ್ರಾಣ ತಣಿಯುದರಿಂದೆ ॥
ಬೆಂದಾಗದೆ ಹಲವೆರಡು ತುಂಡುಗಳು ।
ಸಂದುಗೂಡಿಸಲು ಬಾರದರಿಂದೇ ॥ ೨ ॥

ಸೋಂದಾಗದೆ ದೃಢತೆಯ ಪುಟವೇರದು ।
ಮಂದತೆ ತೊಲಗದು ಆತ್ಮದಿಂದೇ॥
ಹೊಂದಾಗದೆ ಸತ್ಯದ ಮಿತ ತೇಜವ ।
ಅಂಧತೆ ಮಾಣದು ಪ್ರಾಣದಿಂದೇ ॥ ೩ ॥
ತುಕರಾಮು?

ಲೇಖಕರು : ಎಂ. ಎನ್. ಕಾಮತ್

(ಮುದ್ರಿತ)

೪೬. ಭಾರತೀಯರ ಕರ್ತವ್ಯ

ರಾಗ–ತಾಳ–ಅಪ್ಪ ('ಅಬ್ಬಬ್ಬ ಕಾಡಿಸೊ । ಛಬ್ಬರಗೊಡುತಿದೆ' ಎಂಬಂತೆ)

ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತರೆ । ಸಿಗದು ಸ್ವರಾಜ್ಯವು ।
ಬ್ರಹ್ಮಕಲ್ಪದವರೆಗು ಒಮ್ಮೆಲೆ ನಾವೆಲ್ಲ ।
ನಿರ್ಮಲ ಮತಿಯಿಂದ । ಕರ್ಮವೆಸಗಬೇಕು ॥

ಸಕ್ಕರೆ ಮುಖ್ಯ ವಿದೇಶಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು । ಥಕ್ಕನೆ ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು ॥
ಚೊಕ್ಕಟವಾಗಿನಾವದನೆಲ್ಲವನು ಮಾಡ।ಲಿಕ್ಕಿನ್ನು ಕಲಿಯಬೇಕು ॥ ೧ ॥

ಪಾಮರರಿಟ್ಟಿಹ ಕೋರ್ಟು ಕಚೇರಿಯ । ನೇಮದಿ ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು
ಗ್ರಾಮ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯತ ಕೊರ್ಟನ್ನು ।ಪ್ರೇಮದಿ ರಚಿಸಬೇಕು
॥ ೨ ॥

ನೌಕರಿ ಜನರೆಲ್ಲ । ರೇಕಾಲದಲಿ ತಮ್ಮ । ಚಾಕರಿ ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು
ಬೇಕು ಬೇಕಾದ ಸ್ವತಂತ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು । ರೀಕಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು
॥ ೩ ॥

ಶಾಲೆ ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು "ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ" । ಶಾಲೆಯ ರಚಿಸಬೇಕು
ಆಲಾಪಗೊಳದೆ ವ । ಕೀಲರಾದವರು ವ । ಕಾಲತ್ತು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು
॥ ೪ ॥

ಸರ್ ಖಾನ್‌ಸಾಹೇಬ್ ರಾವ್ ಸಾಹೇಬ್ ಮತ್ತೆ ರಾವ್ ಬಹದ್ದೂರ್
ಎಂದು ಮೊದಲಾಗಿಹ ॥
ಭಾರಿಯ ಬಿರುದಿನ ಪದವುಗಳೆಲ್ಲವ । ಘೋರನೆ ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು ॥ ೫ ॥

ಮನೆ ಮನೆ ತಪ್ಪದೆ ''ನೂಲುವ ರಾಟೆಯು'' ವಿನಯದೊಳಿಡಿಸಬೇಕು
ಇನಿತಲ್ಲದಲ್ಲಲ್ಲಿ ನೈಗೆಯು ''ಮಗ್ಗವ''। ನನುವಿಂದಲಿಡಿಸಬೇಕು ॥ ೬ ॥

''ಖಾದಿ''ಯೆಂಬುದೆ ಸರ್ವ। ಸಾಧನವಪಿತರ। ಖಾದಿಯೆ ಗೆಲುವುದಿನ್ನು।
ಖಾದಿ ''ಸ್ವರಾಜ್ಯ''ದ। ಹಾದಿಯೆಂದೆಲ್ಲರು। ಖಾದಿಯ ಧರಿಸಬೇಕು
॥ ೭ ॥

ಲೇಖಕರು : **ಬವಲಾಡಿ ಸೀತಾರಾಮ ಹೆಬ್ಬಾರ**

(ಸಂಗ್ರಹ : ಉಳ್ಳೂರು ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಐತಾಳ)

೪೭. ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ

ಸರ್ಕಾರದ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯುಬ್ಬರ ಜಗತ್ತಿನೆಲ್ಲೆಯವ್ಯಾಪಿಸಿದೆ ।
ತರ್ಕವಮಾಡದೆ ಸ್ವತಂತ್ರಗಳಿಸಿರಿ ಯೆನ್ನುತಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ಸಾರುತ್ತಿದೆ ।। ಪ ।।

ಪ್ರೌಢಜನಾಂಗರೆ ಅಡಿಯಿಡಿಯಿಕ್ಷಣ ಜನಜಾಗೃತಿಯೆಂಬಾಲಯದಿ ।
ಜಡಮತಿಗಳನಡೆ ತಡೆಯಿರಿಕಾನೂನ್ ಪುಡಿಪುಡಿಮಾಡಿರಿ ಸತ್ವರದಿ ।।

ಖಡುಗದತೃಷ್ಣೆಯ ರಕ್ತದಿಸಲಿಸಲು ಸರ್ಕಾರದ ದಳಪೊಮ್ಮ್ರನದಿ ।
ಎರಬಿತವೆಮ್ಮನು ಕಾಮಕೊಂಡಿಪ್ಪುದು ಕೊಡುತಲಿತೊಂದರೆಮತ್ಸರದಿ ।।

ನೋಡಿರಿನಾಸ್ಗಳು ಕೊಡುತಿಹಧನದಿಂದಾಡುವದೀತೆರಅತಿಮುದದಿ ।
ಬಡಿಗೋಲ್ಬಸಿನಗ್ಹಿಡಿಯುವೆನುಗ್ಗಿರಿ ಅತಗಲಿಕಾನೂನ್ ಭೂತಳದಿ ।।

ಉಡಾನ್

ತೊರೆಯಿರಿಜೀವದಭಾನವನು । ಮೇಣ್ । ತೊರೆಯಿರಿಮನೆ ಮಾರಾಸೆಯನು ।।
ತೊರೆಯಿರಿಸೇವಾವೃತ್ತಿಯನು ।। ಸಂ ।। ಹರಿಸಿರಿಸೆರ್ಕ್ಷರಾಶಿಯನು ।

ಚಾಲ್

ಮೂರ್ಖರವೋಲ್ಮೈಯ ನರ್ಕಿಸುತೀಗಲೆ ಸ್ವಾರ್ಥವನೀಗಿರಿಯೆನ್ನುತಿವೆ ।।
ತರ್ಕವಮಾಡದೆ ಸ್ವತಂತ್ರಗಳಿಸಿರಿ ಯೆನ್ನುತಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಾರುತಿದೆ ।। ೧ ।
ಸತ್ತೆಯಹಂಬಲ ಪೇತಕೆಪ್ರಜೆಗಳೆ ಚಿತ್ತವುಶಾಂತಿಯೊಳಿರದಿರಲು ।
ಸುತ್ತಣದೇಶದೊಳೆತ್ತಲುಯಿಲ್ಲದ ಗುಂಡಿನಜಾಡ್ಯವು ಹರಡಿರಲು ।। ।।೨।।
ಎತ್ತಣಸೌಖ್ಯವಿದೆತ್ತಣಬಾಳ್ವೆಯು ರೈತರು ಕಷ್ಟವಪಡುತಿರಲು ।
ಮತ್ತೆಲೆಪೋಲೀಸ್ ಬಿತ್ತರಭಿರ್ಕಟ್ ಲಾಠಿಪ್ರಯೋಗದಿ ನಿಂತಿರಲು ।।೩।।
ಎತ್ತಣಶಾಂತಿಯ ರಾಜ್ಯವಿದೆಂಬುದು ಕಾನೂನ್ ಬೇಗೆಯು ಹತ್ತಿರಲು ।
ಕತ್ತನುಬಗ್ಗಿಸಿ ಕೇಳುತಲಿರುವರೆ ಕತ್ತೆಕಿರುಬಗಳುಮುತ್ತಿರಲು ।। ೪ ।।

ಉಡಾನ್

ಶಾಂತಿಯ ಬಾಂಬನು ಹೊರಡಿಸಿರಿ । ಕಡು । ಕ್ರಾಂತಿಯಗುಂಡನು ಅಡಗಿಸಿರಿ ॥
ಧಾಂತಿಯ ಧ್ವಜವನು ಯೇರಿಸಿರಿ । ಬಹು । ಭ್ರಾಂತಿಯಬೆಳೆಯನು ಬೀಳಿಸಿರಿ ॥

ಚಾಲ್

ಅರ್ಕನರಾಜ್ಯದ ಸುಖವನುಹೊಂದಿರಿ ಯೆನ್ನುತಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಾರುತಿದೆ ।
ತರ್ಕವಮಾಡದೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳಿಸಿರಿ ಯೆನ್ನುತ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪೇಳುತಿದೆ ॥
ಬಡವರಸೇವೆಯು ಮೃಡವರಸೇವೆಯು ಬಡವರಿಂದ ನಮಗಮರಗತಿ ।
ಬಡವರ ಬಾಳ್ವೆಯೆ ರೂಢಿಯಬಾಳ್ವೆಯು ಬಡವರು ಅಳಿದರೆ ಏನುಗತಿ ॥
ಬಡವರಹಿತಕೆಂದಡವಿಡಿಆತ್ಮವ ಬಡವರೊಳಿರಿಸಿ ಉದಾರಮತಿ ।
ಬಡವರಮಕ್ಕಳು ಒಡಲಿಗೆಯಿಲ್ಲದೆ ಕಡಲೊಳು ಮುಳುಗಿದರೇನುಗತಿ ॥
ಬಡವರಬಾಯನು ಬಡಿಯುವನರರಿಗೆ ಪೊಡವಿಯೊಳಿರುವುದು ಕರ್ಮಗತಿ।
ಬಡವರು ಕುಡಿತದ ದುಡುವಿನೊಳಿರುವುದ ನೋಡುವುದಲ್ಲವೆ ಪಾಪಗತಿ ॥

ಉಡಾನ್

'ಏಳಿರಿ ಶಾಂತಿಲಿ ಕಾದಾಡಿ । ಬಹ । ದಾಳಿಯದೂಡಿರಿ ಹೆಣಗಾಡಿ ॥
ಆಳುವರಾಜರ ಕೃಪೆಬೇಡಿ । ಜಗ । ದೇಳಿಗೆಗೋಸುಗ ಹೋರಾಡಿ ॥

ಚಾಲ್

ಚರ್ಕದಜೀವನ ಸ್ವರ್ಗದಸೌಖ್ಯವು ಚರ್ಕದಿ ಜೀವಿಸಿಯೆನ್ನುತಿದೆ ।
ತರ್ಕವಮಾಡದೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳಿಸಿರಿ ಯೆನ್ನುತ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪೇಳುತಿದೆ ॥
ರೈತರಿಂದ ಸರಕಾರದಜೀವನ ರೈತರದುಸ್ಥಿತಿ ಹೆಚ್ಚುತಿದೆ ।
ರೈತರಿಂದ ನಮ್ಮ ಜೀವನವೆಂಬುದ ಘನಸರಕಾರವು ಮರೆಯುತಿದೆ ॥
ರೈತರಪಕ್ಕ ನಿಜಭಾಧ್ಯತೆಯೆಂಬುದು ಅರಣ್ಯಮಾರ್ಗವ ಹಿಡಿಯುತ್ತಿದೆ ।
ರೈತರಸತ್ವವ ಅನೇಕವಿಧದಲಿ ಘನಸರಕಾರವು ಸೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ ॥

ರೈತಜನಾಂಗವು ಕೇಳುವರಿಲ್ಲದೆ ಪಶುಗಳಪಂಗ್ತಿಗೆ ಸೇರುತ್ತಿದೆ ।
ರೈತರುಕೆಟ್ಟರೆ ಘನ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ತ್ರೀನೇತ್ರ ಕರಟವು ಗೊತ್ತೇಯಿದೆ ॥

ಉಡಾನ್

ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹೇಳಲು ಮನವಿಲ್ಲ । ನೀವ್ । ಬೆಚ್ಚಿಬಾಳಲೇನ್ಫಲವಿಲ್ಲ ॥
ಕೆಚ್ಚಿಸಿದೆಯ ತಾಳಿರಿಯೆಲ್ಲಾ । ಮೇಣ್ । ಬಿಚ್ಚಿಹೇಳಿದೆನು ಯಿದಸೆಲ್ಲ ॥

ಚಾಲ್

ಮರ್ಕಟನಾತ್ಮದ ಮರ್ಮವು ಗೊತ್ತೇ ಮೂರ್ಖತೆತೊಲಗಿಸಿ ಯೆನ್ನುತಿವೆ
ತರ್ಕವಮಾಡದೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳಿಸಿರಿ ಯೆನ್ನುತ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಾರುತಿದೆ ।
ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ತತ್ವದ ಮಹಿಮೆಯಿಂದಲ್ಲವೆ ಸ್ವತಂತ್ರವೆಂಬುದು ಜನಿಸುವುದು ।
ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ತತ್ವದ ಮೊಲೆವಾಲಲ್ಲವೆ ಸ್ವತಂತ್ರವೆಂಬುದ ಕೊಡಿ।
ಸುವುದು ॥
ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ತತ್ವದ ಧೃತಿಯಿಂದಲ್ಲವೆ ಧೈರ್ಯವುನಮ್ಮೊಳಗುದಿಸುವುದು
ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ತತ್ವದ ಪ್ರಘೆಯಿಂದಲ್ಲವೆ ಖಾದಿಬಟ್ಟೆಯ ಧರಿಸಿಹುದು ॥
ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ತತ್ವಪ್ರಚಾರದೊಳಲ್ಲವೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನು ಕೇಳುವುದು ॥
ಕಾಗ್ರೆಸ್ ತತ್ವದ ಬಲದಿಂದಲ್ಲವೆ ಕಾನೂನ್ಭಂಗಕೆಹೊರಟಿಹುದು ॥

ಉಡಾನ್

ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಋಣವನು ತೀರಿಸಿರಿ । ನಮ್ಮ । ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿಗೆ ಜನಸೇರಿಸಿರಿ ॥
ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಧ್ಯೇಯವ ಹೆಚ್ಚಿಸಿರಿ । ನಮ್ಮ । ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ಹಿತವನೆ ಸಾಧಿಸಿರಿ ॥

ಚಾಲ್

ಬುರ್ಕಿಯತೆಗೆದಿಡಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕಮಲವ ಶಿರದೊಳು ಧರಿಸಿರಿ ಯೆನ್ನುತಿವೆ ॥
ತರ್ಕವಮಾಡದೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರಗಳಿಸಿರಿ ಯೆನ್ನುತ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಾರುತಿದೆ ॥

ಲೇಖಕರು : **ಎಸ್. ವಿಷಕಂಠ ರಾವ್**
('ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ವಿಶೇಷ ಲಾವಣಿ' ಮೈಸೂರು, 1939

೪೮. ಮೋದವ ಪಡೆಯಿರಿ

ಮೊಹರಂದ ಹಬ್ಬವ ಮಾಡಿ ಮೋದವ ಪಡೆಯಿರಿ ಸರ್ವರಾ ।
ಭಾರತ ದೇಶವ ಪಾರತಂತ್ರದ ಕುಡಿಯುವ ವಿಚಾರ ।

ಮಾರ್ಗದಿ ನಡೆಯಿರಿ ಸರ್ವರಾ ।
ಕೇಳಿರಿ ಮೊಹರಂದ ಶಾಸ್ತ್ರವ ॥ ೧ ॥

ಉದಬ್ಯಾಡ್ರಿ ಪರದೇಶದಿಂದ ಬಂದ ಜಿನಗಾದ ಧೋತರಾ ।
ಸುಟ್ಟುಹಾಕ್ರಿ ಸರ್ವರ ಬೂಟು–ಹ್ಯಾಟು–ನೆಕ್‌ಟಾಯ್–ಕಾಲರಾ ॥

ಮೇಲಾದಂಥ ಬಡಿವಾರಾ ।
ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಿರಿ ಎಲ್ಲಾರಾ ॥೨॥

ಕೈರಾಟಿಯಿಂದ ಸೂಲ ತೆಗೆಯಿರಿ ಖಾದಿಯ ಭಂಡಾರಾ ।
ಒಂದುಸ್ತಾನದ ಅರಬಿಯ ಧರಿಸಿ ಮೆರೆಯಿರಿ ಬಾಂಧವರಾ ॥

ಹಿಂಗ ನಡದಿದ್ರೊ ಹಿರಿಯರಾ ।
ನಮ್ಮ ಅಜ್ಜ–ಮುತ್ತಜ್ಜಂದಿರಾ ॥೩॥

ಕುಡಿಬ್ಯಾಡ್ರಿ ಚಹಾ ಅಂಗಡಿಗೆ ಹಾಕ್ರಿ ಬೇಗ ಬಹಿಷ್ಕಾರಾ ।
ಒಡೆದು ಹಾಕ್ರಿ ಕಪ್ಪು–ಬಸಿ ಮೊದಲಾದ ಅದ್ದರ ಸಾಮಾನಾ ॥

ಫಳಾರ ಬ್ರೇಡು–ಬಿಸ್ಕೀಟು ।
ಅದರಿಂದ ಸುಖವಿಲ್ಲ ಎಳ್ಳಷ್ಟು ॥೪॥

ಚಹಾದ ಪುಡಿಯೊಳ್ಗ ಕೂಡಿಸಿ ರಕ್ತವ ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಹಾಕುವರಾ ।
ಇಂಥ ಹೀನ ಚಟವ ಹಿಂದೂ ಜನರಿಗೆ ತಂದ ಕಲಿಸಿದರಾ ॥

ಇಂಥ ಕೆಟ್ಟ ವ್ಯಾಪಾರಾ ।
ಮಾಡಿ ದುಡ್ಡು ಸೆಳೆಯುವರಾ ॥೫॥

ಸೋಡಾ ಲಿಂಬು ತಯ್ಯಾರು ಮಾಡಿ ಹಾಳು ಮಾಡು ಯಂತರಾ ।
ಹೀಗೆ ವಿಸ್ತಾರಾ ಮಾಡಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ದುಡ್ಡು ಸೆಳೆಯುವರಾ ॥
ಇಂಥ ಕೆಟ್ಟ ವಿಚಾರ ।
ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಿರಿ ಎಲ್ಲಾರಾ ॥ ೬ ॥

ವಿಶಾಸಿಗೆ ಪ್ರೆಂಚಕಟ್ಟ ಮಾಡಿಸಿ ಸಿಗ್ರೇಟ್ ಸಿಗಿಸಿ ಸೇದವರಾ ।
ಷಂಡರಾಂಗ ಕಾಣಸ್ತೀರಿ ಗಂಡಸ್ತಾನಾ ಇಲ್ಲದವರಾ ॥
ಇಂಥ ಪರದೇಶದ ಬಡಿವಾರಾ ।
ಅದರಾಗ ಏನೈತಿ ಮಜಕೂರಾ ॥ ೭ ॥

ಸರಕಾರದೊಡನೆ ಅಸಹಕಾರ ಮಾಡಿ ದೇಶೋದ್ಧಾರಾ ।
ಸರ್ವರೂ ತಯ್ಯಾರಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿರಿ ಗಾಂಧಿ ಮಹಾತ್ಮಾರಾ ॥
ಹೇಳಿದ ತತ್ತ್ವ ವಿಚಾರ ।
ಕೇಳಿರಿ ಶ್ರೀಕಂಠ ಕವಿಸಾರ ॥ ೮ ॥

ಲೇಖಕರು : ಸಲವಡಿ : ಶ್ರೀಕಂಠಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು

(ಸಂಗ್ರಹಕಾರರು : ಡಾ॥ ಮೃತ್ಯುಂಜಯ ಹೊರಕೇರಿ.)

೪೯. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉಪದೇಶ

ಅಕ್ಕ ತಂಗಿ ತಾಯಿಗಳಿರಾ ಪ್ವಕ್ಕ ಚಿನ್ನದಂತ ಮಾತು ಅಕ್ಕರಿತಿಲೆ ನಿಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಹೇಳುವೆನಾ ॥ ಜೋಡಿ ಗಂಡಸರ ಕೆನ್ನಿ ಮ್ಯಾಲ ಮೂಡು ದಂಗ ಕೈ ಬೆರಳು ಮಾಡತಂಗ ಹೊಡವ ಕಲಸರಿ ಬುದ್ಧಿಯುನಾ ॥ಪಲ್ಲವಿ॥

ಪ್ವಷ್ಣಾನಂಗ ಸೋಗ ಮಾಡುವ ಲಜ್ಜಿಗೇಡಿ ಗಂಡಸೂರ ಹದ್ದಿನಂಗ ಹೆಚ್ಚಾದರವ್ವಾ ಭೂಮಿಮ್ಯಾಗ । ಕೋಟಬೂಟ ಹ್ಯಾಟ ಐಟ ಕಾಣಬೇಕೆಂತ ಸೋಗ ಮಾಡತಾರ ನೋಡ್ರಿ ಸಾಹೇಬರಂಗ ॥

ಬೇಕಾದಂತೆ ಅರಿವೆ ತೊಟ್ಟ ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟು ಡೌಲ ಆದರು ಕಾಣಸತಾರ ನೋಡ್ರಿ ತಾಯೀ ಬಂಗ್ಯಾವರಂಗ । ಕಿಮ್ಮತ್ತಿನ ಅರಿವಿ ತೊಟ್ರ ಮಾತ್ರ ಬಹಳ ಚೆಂದ ಕಾಣತಾರ ಮುಸರಿ ತಗದ ಬಾಂಡೆ ಬೆಳಗುವ ಗಂಡಿಗ್ಯಾನಂಗ ॥

ಹೆಂಗಸರ ಫ್ಯಾಸ್ನಿ ಪೋಲಕಾದ ಮ್ಯಾಲ ಪದ ಕಟ್ಟಿ ಹಾಡಿದರ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ನಗತಾರವ್ವಾ ಬಲ್ಲವರಂಗ । ನಿಮ್ಮ ಹಂಗ ಕಾಣುನಂತ ಕಮ್ಮನ ಮೀಸಿ ಬೋಳಿಸಿ ಲಾಲ್ಯಾನಂಗ ಕಾಣಾತಾರ ಮ್ಯಾಲಿಂದ ಮ್ಯಾಗ ॥

ತಾಯಿತಂದಿ ಸತ್ತಾಗ ಮಾತ್ರ ಕರ್ಮ ಮಾಡುವ ಕಾಲಕ್ಕ ಮೀಸಿ ಬೋಳುಸುದ ಅತಿ ಒಂದು ಧರ್ಮದೊಳಗ । ಜೀವಯಿರತ ತಾಯಿತಂದಿ ಸತ್ತ ಚಿನ್ನ ತೋರಿಸುವಂಥ ಹುಚ್ಚು ಮಂದಿ ಹೆಚ್ಚಾದರವ್ವಾ ಧರಣಿ-ಮ್ಯಾಲ ॥

ಚೋಟ ಉದ್ದ ಕೂದಲಾ ಬಿಟ್ಟ ಸೇಟ ಆಗಿ ಬೈತಲಿ ತಗದ ಮೀಸಿ ಬೋಳಿಸಿ ಬರತಾರ ಕೆಂಪ ಮಾರಿವರಂಗ ಪಾವಡರ ಹಚ್ಚಿ ಅವರಂಗ ಡೌಲ ಕಾಣಬೇಕಂದರ ಮಾರಿ ಕಾಣತತಿ ಕತ್ತಿ ಬಾಲದಂಗ ॥

ತಮ್ಮ ಧರ್ಮ ಬಿಟಕೊಟ್ಟು ಪರಧರ್ಮಕ ಮನಸಕೊಟ್ಟು ಸಿಕ್ಕಬಿಟ್ರಿ ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಕೈಯೊಳಗ। ವ್ಯಸನಗಳ ಕಲಿಸಿ ಹಣಾ ಹಸನ ಮಾಡಿ ಓದ್ದವ್ವಾ ಪಟ್ಟನಾಡುದಾತ ಯಿವರು ಸತ್ತಾಗ ॥ ಜಾಲ ॥

ದುರ್ವ್ಯಸನ ಬಿಟ್ಟಬಿಡರಂತ । ಖಾದಿತೊಡರಂತ । ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿರವ್ವಾ ನಿಮ್ಮ ಮನಿಯ್ಯಾಗ । ಕೇಳದಿದ್ರ ಕಿವಿ ಗಡ್ಡಿ ಹಿಂಡಿ ಹೇಳಿರಿ ರಾತರ್‍ಯಾಗ ॥

ಛತ್ರಪತಿ ಶಿವಾಜಿಯ ತಾಯಿ । ಶೂರ ಜೀಜಾಬಾಯಿ । ಬೋಧಾ ಮಾಡಿದಳ ತನ್ನ ಕುವರಗ ।ಮಗನಿಂದ ಮೊಗಲರನ್ನ ಹೊಡಿಸಿ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯ ತಕ್ಕೊಂಡಾಳ ಕೈಯಾಗ ॥

ಕಿತ್ತೂರ ಚನ್ನಮ್ಮನ ಶೌರ್ಯ । ಥ್ಯಾಕ್ರೆನ್ ಹೊಡದ ಧೈರ್ಯ । ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿದಳು ಸಂಗೊಳ್ಳಿ ರಾಯಣ್ಣಗ । ಪ್ರಾಣ ಹೋದರ ಸುದ್ದಾ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯ ಕೊಡಬ್ಯಾಡ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಕೈಯಾಗ ॥ ಏರ ॥

ವೀರ ಚನ್ನಮ್ಮ ಸಂಗ ನೀವು ಘೋರಬಿಟ್ಟು ರಾಯಣ್ಣನಂಗ ಮಾಡಬೇಕ್ರಿ ತಾಯಿ ನಿಮ್ಮ ರಾಯರನ್ನಾ ॥ ೧ ॥

ನಾವು ಹೇಳುವ ಮಾತ ನಮ್ಮ ಗಂಡಸರು ಕೇಳುವದಿಲ್ಲಂತ ಚಿಂತಿ ಮಾಡಬ್ಯಾಡ್ರಿ ತಾಯಿ ನಿಮ್ಮ ಮನದಾಗ । ನೀವು ಹೇಳಿದ ಮಾತ ಅವರು ಮೀರಿ ಹೋಗದಂಗ ಮಾಡುವ ಮಹಾಶಕ್ತಿ ಮಂತ್ರ ಐತಿ ನಿಮ್ಮ ಕೈಯಾಗ ॥

ಮಹಾಶಕ್ತಿ ಮಂತ್ರ ಅಂದರ ಮೂರು ಸಂಜಿಲೆ ಬಾಗಲು ಹಾಕಿ ಮಲಗಿ ಕೊಂಡ ಬಿಡಬೇಕವ್ವಾ ದೇವರ ಮನಿಯಾಗ । ನಿಮ್ಮ ಮಾತ ಕೇಳಿದವ ರನ ನಿಮ್ಮ ಮನಿಯಾಗ ಬರಗೊಡಬ್ಯಾಡ್ರಿ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳಾಕ ಹೋಗ ಅನ್ರಿ ಧರ್ಮ ಚ್ಯಾವಡ್ಯಾಗ ॥

ಧರ್ಮ ಜಾವಡಿಯೊಳಗ ದೂವ ಬಂದ ಬಾವಾಸಂಗ ಒಬ್ಬಸ ಮಲಗಿ ಕೊಂಡ ಬರಲಿ ರಾತ್ರಿ ಕಾಲದೊಳಗ । ಪರದೇಶಿ ಕೂಲಿಸಂಗ ಮಲಗಿ ಪರಿಪರಿಯಿಂದ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಬುದ್ಧಿ ಕಲಿತ ಬರತಾಸವ್ವಾ ಒಂದು ದಿನದೊಳಗ ॥

ಬುದ್ಧಿ ಕಲಿತ ಬಂದ ಗಂಡನ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿ ಸ್ವರಾಜ್ಯಕ್ಕ ಶುದ್ಧ ಖಾದಿ ತೊಡಸರವನ ಮೈಯಾಗ । ಹಾಲುಬಾನಾ ಊಟ ಮಾಡಿಸಿ ಕಾಲಬಿದ್ದ ದಿನಂಪ್ರತಿ ಸೇವಾಮಾಡಿ ಕೀರ್ತಿ ಹೊಂದರಿ ಭರತಖಂಡದಾಗ ॥

ಮೆಚ್ಚ ಭರಮುರಡ್ಡಿಗೆ ಮಲ್ಲಮ್ಮ ಸ್ವಚ್ಛಜ್ಞಾನ ಕೊಡಲಂತ ನಿತ್ಯ ಪೂಜಿ ಮಾಡತಿದ್ದಳು ಸಂಬಳಿವಗ । ಕಂತೌ ಕೌಪೀನಾದಿಗಳಿಗೆ ಜಂತ್ರಾಯಿಟ್ಟ ದಿನಂಪ್ರತಿ ಸೂಲ ಸೂತ ಕೊಡತದ್ದಲವ್ವಾ ಪರಮೇಶ್ವರಗ ॥

ಮಲ್ಲಮ್ಮನ ಸೂಲಿಗಾಗಿ ಮಹದೇವ ಚರತ ಬಂದ ಲೀಲಾ ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿದಾನ ಕಲಿಯುಗದೊಳಗ । ಭಂಗಾರ ಬೆಳ್ಳಿ ಕೊಡುದಲ್ಲದೆ ಭರಮುರಡ್ಡಿಗೆ ಜ್ಞಾನಕೊಟ್ಟ ಹೇಮರಡ್ಡಿಗೆ ಮುಕ್ತಿಕೊಟ್ಟ ಅಂತ್ಯಕಾಲ ದೊಳಗ ॥ ಚಾಲ ॥

ಪಾಪ ಹೆಚ್ಚಾದಾಗ ಪರಮಾತ್ಮ ಬರತಾನಂತ ಅತಿಸಿದ್ಧಾಂತ । ನೋಡ್ರಿ ಗೀತಾದೊಳಗ । ದುಷ್ಟ ಇಂಗ್ಲೀಷರನ ಹೊಡಿಲಾಕ ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದಾನ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದೊಳಗ ॥

ಸತ್ಯಶಾಂತಿ ತತ್ವ ಹಿಡಿರಂತ । ಹೇಳತಾನ ಸ್ವಂತ। ಗಾಂಧಿ ಮಹಾತ್ಮನಂತ ನಾಮ ಜಗದೊಳಗ । ಚರಕಾ ನಿತ್ಯ ಸೂಲುವವರಿಗೆ ಪ್ರಸನ್ನಾಗತಾನ ಒಂದುಘಳಿಗ್ಯಾಗ ॥ ಖಾದಿತೊಟ್ಟ ಸೂಲ ತಗಿಬೇಕ । ಸತ್ಯ ನುಡಿಬೇಕ ನಿತ್ಯಜನದಾಗ। ಶಾಂತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ತಂದ ಕೊಡತಾನ ಕ್ಷಣದಾಗ ॥ ಏರ ॥

ಪತಿವ್ರತಾ ಧರ್ಮದಿಂದ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಸೂಲ ಸೂಲ ಸೂತ ಕ್ಷಿತಿಯೊಳು
ಪಡಿರೆಂದು ಕೀರ್ತಿಯನಾ ಭೀಮಕೀರ್ತಿಯಳಾ || ೨ ||

ಲೇಖಕರು : **ಹುಲಕುಂದ ಭೀಮಕವಿ**

('ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗೀಗೀ ಪದಗಳು ', ಬಾಗಲಕೋಟೆ)

೫೦. ಅಸಹಕಾರ ಲಾವಣಿ

ಕರವ ಮುಗಿದು ಪೇಳುವೆನು, ಭರತ ವಾಸಿಗಳೇ : । ನಿಮ್ಮ ಮರುಳತನ ಬಿಟ್ಟು ಮುಂದೆ ನಡಿರಿನ್ನು ॥ ಕೇಳಿ ಅರಿಯಿರೋ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರ । ಖ್ಯಾತಿಯನು । ತುಸು । ಹೊರಳಿ ನೋಡಿರೀಗ । ಹಿಂದು ಮಾತೆಯನು ॥ ಪರತಂತ್ರವೆಂಬಾ ದೊಡ್ಡ ಶರಧಿಯು ದಾಟಲು । ಶ್ರೇಷ್ಠ । ತರದ ಹಂಚಿಕೆಯು ಪೇಳುವೆ ನಾನು । ಮನದೊಳಿರುವ ಚಿಂತೆಗಳನಳಿಯಿರಿನ್ನೂ ॥

ನಿದ್ದೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನೀವು ಎದ್ದು ಕಣ್ಣು ತೆರೆದು ನೋಡ್ರಿ । ದಿವ್ಯವಾದ ನಮ್ಮ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು । ಇಲ್ಲೆ । ಇದ್ದಂಥ ಪೂರ್ವದ ವೈಭವವನ್ನು । ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ರಾಜರ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಬುದ್ಧಿವಂತರಿದ್ದರೆ ನೀವೀಗಿದ್ದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ನಿಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ತೂಕಮಾಡಿ ನೋಡಿರದನು । ಮಹಾ । ಮುಗ್ಧರಂತೆ ಇರುವದು ನಿಮಗೆ ಸರಿಯೇನು ?॥ ೧ ॥

ಧೀರ ರಾಜಪೂತ ರಣಧೀರ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮಹಾಶೂರ ಕನ್ನಡಿಗರಾಕವರಿಲ್ಲಿ ! ವೈರಿ ಚೂರು ಚೂರು ಮಾಡಿ ಬಿಟ್ರೊ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ! । ಈ ಭಾರತಿಗೆ ಕೊಟ್ರೊ ತಮ್ಮ ಆತ್ಮಬಲಿ । ಸಾರಿ ಹೇಳುವೆನು ನಿಮ್ಮ ವೈರಿಯಂತೆ ಯಿರುವ ಬಡಿ । ವಾರ ಬಿಟ್ಟು ಶೂರರಾಗಿರಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ । ಹೊಂದಿರಿ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯದಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ತೀವ್ರದಲ್ಲಿ ॥ ೨ ॥

ಕ್ರೂರ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ್ಗೆ ಯಾರು ಸಹಾಯ ಮಾಡಬ್ಯಾಡ್ರೋ ತೀರಿಸುವುದಿಲ್ಲ ನಿಮ್ಮ ಉಪಕಾರ ॥ ಬರೆ । ಮಾರಿ ಮುಂದೆ ಸವಿ ಮಾತಾಡುವರು । ಬಹಳ ದೂರವ್ಯಾಕೆಯಿಲ್ಲವೇನ್ರಿ । ನಿಮಗೆ ಖಬರಾ । ಕ್ರೂರತನದಿಂದ ಪೇಶಾವರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಸಂಹಾರ । ಆ ಮೇಲೆ ಸೋಲಾಪುರದಲ್ಲಾದ ಸಂಹಾರ । ಮತ್ತು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಲಾಠಿಪ್ರಹಾರ ॥ ಮಾಡಿದಾರು ಕುರಿಯಂತೆ ಕಡಿ ಕಡಿದು ಶಿರಾ ॥ ೩ ॥

ಭರತ ಬಾಂಧವರೆ! ನೀವು ಮರುಳರಂತೆ ನಂಬಬ್ಯಾಡ್ರೋ । ದುರುಳ ರಾದ ಈ ಆಳರಸರನು ॥ ಈ ಸರಕಾರದ ಚಾಕ್ರಿ ಬಿಡ್ರೊ ನೀವಿನ್ನೊ । ಮತ್ತೆ ಧರಿಸಬ್ಯಾಡ್ರಿ ಪರದೇಶಿ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ॥ ೪ ॥

ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ನೇಯುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟ ಕಾರಣದಿಂದ ನಿಮಗೆ । ಎಷ್ಟು ಪರಿ ಆಗೋದು ಲುಕ್ಸಾನು ತಿಳಿಯದೆ ಸುಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವಿರಿ ನಿಮ್ಮ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ॥ ಕೈ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವಳು ಧನಲಕ್ಷ್ಮಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ॥ ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸುವಿರೋ । ಒಂದೇ ಬಟ್ಟೆಗಾಗಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಕ್ಕೆ. ಅರವತ್ತೆಂಟು ಕೋಟಿರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ನಿಮ್ಮನು । ಕುಟ್ಟಿ ಕೊಲ್ಲಲಿಕ್ಕೆ, ಮಾಡುವ ಶಸ್ತ್ರಗಳನು ॥ ೫ ॥

ನಿಮ್ಮ ಅನ್ನವನ್ನು ತಿಂದು ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ । ತಿರುಗಿಬಿದ್ದು ಗುಮ್ಮಿ ಕೊಲ್ಲುವರು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ॥ ಎಲ್ಲ ತಮ್ಮದನ್ನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವರಿನ್ನು ॥ ಗೊಡ್ಡು ಎಮ್ಮೆಗಳ ಪರಿ ಬಿದ್ದಿಹಿರಿ ಇನ್ನೂ । ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂಡದೆ ನೀವು ಒಮ್ಮನದಿಂದಲಿ ನಡೆದು ಗಮ್ಮನೆ ಘಳಿಸಿರಿ ಸ್ವರಾಜ್ಯವನ್ನು । ಮುಂಚೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಿರಿ ವಿದ್ಯೆಯನು ॥ ೬ ॥

ಮತ್ತೆ ಹೇಳುವೆನು ನಿಮಗೆ ಮುತ್ತಿನಂಥ ಮಾತುಗಳನು ಚಿತ್ತ ಗೊಟ್ಟು ಕೇಳಿರಿ ನೀವಿದನು । ಈ ಹೊತ್ತಿನಿಂದ ಸಾರಾಯಿ ಕುಡಿಯು ವದನ್ನು । ಬಿಟ್ಟು ಉತ್ತಮದ ಮಾರ್ಗ ಹಿಡಿಯಿರಿನ್ನು । ಸತ್ಯವಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಸತ್ವ ಹತ್ಯ ಮಾಡಿ ಬಿಡುವುದು । ಎಷ್ಟೆಂದು ಹೇಳಲಿಮದ್ಯದ ಮಹಿಮಾ । ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತು ಇದ್ದು ಮಾಡುವಂಥ ದುಷ್ಕರ್ಮಾ ॥ ೭ ॥

॥ ಚಾಲ್ ॥ ಸಾರಾಯಿ ವ್ಯಸನವೆಂಬೊ ಉರಿಯು ಒಳಗೆ ಬಿದ್ದು ಮರುಗಿ ಸಾಯ ಬ್ಯಾಡಿರಿ । ನೀತಿ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿರಿ । ಸಾರಾಯಿ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿ ಸಿರಿಯನು ಕಳಕೊಂಡು ತಿರುಕರಾಗ ಬ್ಯಾಡಿರಿ । ದುರ್ವ್ಯಸನಗಳನು ಮಾಡದಿರಿ । ಸಾರಾಯಿ ಮುಟ್ಟಬೇಡಿರಿ । ಇದರಂತೆ ಶಪಥ ಮಾಡಿರಿ । ನಾ ಹೇಳತೀನಿ ಪರಿ ಪರಿ । ಇದರಂತೆ ನೀವು ನಡಿಯಿರಿ ॥ ೮ ॥

ಘೋರ ವಿಷ ರಂಘ ಸಾರಾಯಿಯನ್ನು ಮಾರಿ ಒಯ್ಯೊವರು । ವರುಷಾ ಆರುಕೋಟಿ ಮೇಲ್ ರೂಪಾಯಿಗಳನು ॥ ಹಡಗ ಹೇರಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುವರದನು । ನಂಬಬಾರದೋ ಈ ಕ್ರೂರ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನು ॥ ೯ ॥

ಮತ್ತೆ ಹೇಳುವೆನು ಕೇಳ್ರೊ । ಮಂದಮತಿ ಹಿಂದುಗಳೇ । ಸಂದೇಹ ರ ಮಾಡಬೇಡ್ರಿ ಇನ್ನು ಮ್ಯಾಗ । ನಿಮ್ಮ ಕಂದರನ್ನ ಶಾಲೆ ಬಿಡಿಸಿರಿನ್ನು ಮ್ಯಾಗ ॥ ನಿಮ್ಮ ಬಂಧುಗಳಿಗೆ । ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿರಿ ಹೀಂಗೆ ॥ ಒಂದಾಗಿ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಬಂದು ಮಾಡಿ ಈ ಶಾಲೆಗಳನು । ಅಂದದಿ ಮಾಡಿರಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಾಲೆಯನ್ನು । ಅಲ್ಲಿ । ಹೊಂದಿರಿ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ವಿದ್ಯೆಯನು ॥ ೧೦ ॥

ಸರಕಾರಿ ಕೋರ್ಟುಗಳೆಂಬೊ ಹಿರಿಯ ದೈವಗಳನು । ನೀವು ತ್ವರಿತದಿಂದ ಒಡಿಸಿ ಬಿಡಿರೆಂದೆ । ಅಪಹರಿಸುವುದು ನಿಮ್ಮ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಬರಿದೆ । ಬಹುಪರಿಯಿಂದಲಿ ಕಷ್ಟವಾದುದರಿಂದಲೇ ಸಿರಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ದೈದು ನಿಮ್ಮ ಕರದೊಳು । ಮೂರು ತೂತಿನ ಪರಡಿ ಕೊಡುವರು । ನಿದ್ದೆಯ ಭರದಿಂದ ಎಚ್ಚರಾಗಿರೋ ಇಂದೆ ॥ ೧೧ ॥

ಮರುಳು ಮಾಡಿ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಹರಣ ಮಾಡುವಂಥ । ಈ ತರುಣ ವಕೀಲರುದೇಶ ಕೆಡಿಸುವರು । ಅವರು ಸರಕಾರದ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ಮಾಡುವರು । ಅವರನ್ನೇ ನಂಬಿ ಕೆಡುತಿರೋ ನೀವು ಖೋಡಿಗಳು । ಮರುಳುಜನರೆ ಮರೆಯಬ್ಯಾಡ್ರಿ ಹಿರಿಯ ಉಣ್ಣೆ ಹತ್ತಿದ ದನಕರುಗಳಂತೆ ಆಗುವುದು ನಿಮ್ಮ ಬಾಳು । ಈಗ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಿರಿ ಮುಂದೆ ಒದಗುವ ಗೋಳು ॥ ೧೨ ॥

ತರುಣ ಹಿಂದೀ ಜನರೆ : ನೀವೂ ಇರುವ ಪಾಠಶಾಲೆ ಕಾಲೆಜಕ್ಕೆ ಶರಣು ಹೊಡಿದು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡ್ರಿ ಅವುಗಳನು । ಈಗ ಸ್ಮರಿಸಿರಿ ಹಿಂದಿನ ವೀರ ತರುಣರನು । ಸವೆಸಿರಿ ಭರತ ಭೂಮಿಯ ಸೇವೆಯೊಳು ದೇಹವನು ॥ ೧೩ ॥

ಇಷ್ಟರಿಂದ ತೀರಲಿಲ್ಲ । ಇನ್ನೆಷ್ಟು ಹೇಳುವೆನು ಕೇಳ್ರಿ । ಸಿಟ್ಟು
ಮಾತ್ರ ಮಾಡಬ್ಯಾಡ್ರಿ ನನ್ನ ಮ್ಯಾಗೆ । ನಾನು ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ ।
ನಿಮ್ಮ ಮುಂದೀಗ । ನಿಮ್ಮದೆಷ್ಟು ದುಡ್ಡು ಹೋಗುವುದು ಪರದೇಶ
ಗಳಿಗೆ । ಕಷ್ಟದಿಂದ ಘಳಿಸಿದ್ದನ್ನು । ಕೊಟ್ಟು ನೀವು ಬರಿಗೈಯಾಗೆ
ಬಿಟ್ಟಿಯೊಳ್ಗಳಂತೆ ಆಗುವಿರಾಗೆ । ಆದರಿಂದ ಕಟ್ಟಿ ಗಂಟು ಮೊದಲೆ
ಹೇಳುವೆ ನಿಮಗೆ ॥ ೧೪ ॥

ಚೀಟು ಬೂಟು ಮಂಜರಪಾಟ ಥಾಟಿನಿಂದ ಮರೆಯುವಂಥ ।
ಕೋಟಿಗಟ್ಲೆ ಪರದೇಶಿ ವ್ಯಾಲುಗಳು । ಕಣ್ಣಿಗೆ ಮಾಟತೋರುವಂಥ
ಗಾಜಿನೊಡವೆಗಳು । ಸಿಗರೇಟ್ ವೀಸ್ಕಿರೋಟ ಬಿಸ್ಕೀಟುಗಳ । ಸೇವೆ
ಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ನಿಮಗೆ ಮಾಟಮಾಡಿ ಸಂಪತ್ತನ್ನು । ಈಟೂವುಳಿಯು
ದಂತೆ ಎಳೆದೊಯ್ಯುವರು । ಓತಿಕಾಟವಂತೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬಾಯಿ ಬಡಿ
ಸುವರು ॥ ೧೫ ॥

ಮುಂದಿನದ್ದೆಲ್ಲ ಅರಿತು ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿಯವರಿಂತು ಹೇಳುವರು ।
ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದ ನಿಮ್ಮ ಶಿಲ್ಪ ವಿದ್ಯೆಯನು । ಮುಂದೆ ತಂದು ಬೆಳೆಸಿರಿ ನಿಮ್ಮ
ಉದ್ಯೋಗವನು । ನೀವು ಮಂದಿ ಕೈಯ ನೋಡುವುದು ಸರಿಯೇನು ।
ಎಂದು ಭೋಧಿಸುತ ನಮ್ಮ ಮಂದ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಓಡಿಸುತಿಹರು ।
ಅವರು ಅಂದಂತೆ ವರ್ತಿಸ ಬೇಕು ನೀವೆಲ್ಲರೂ ॥ ೧೬ ॥

ಹಿಂದುಗಳೆಲ್ಲರು ಬಂಧುಭಾವದಿಂದ ಒಂದುಗೂಡಿ ನಡಿಯಿರಿ ।
ಮತಭೇಧವನ್ನು ಮರೆಯಿರಿ । ನೌಕರಿಯೆಂಬುವ ಬೇಕಿಯೊಳಗೆ ಬಿದ್ದು
ಯಾಕೆ ಸಾಯುತಿರುವಿರಿ ? ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟು ಬನ್ನಿರಿ । ನಿರಭಿಮಾನಿ
ಯಾಗಿರುವವದಕ್ಕಿಂತಲು ಮರಣ ಲೇಸು ಅನ್ನಿರಿ । ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಮಂತ್ರ

ಜಪಿಸಿರಿ | ಪರತಂತ್ರದಿಂದ ದಾಟಿರಿ | ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದಿಂದ ಬಾಳಿರಿ | ಮನ ಮುಟ್ಟಿ ಯತ್ನಮಾಡಿರಿ | ಜಯ ಒಂದುಮಾತೆ ಎನ್ನಿರಿ || ೧೭ ||

ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಕೃಷ್ಣದಾಸನೆಂಬೊ ಕವಿ ದಿಟ ತನದಿ ತಾನಿಷ್ಟು ಹೇಳಿದನು | ನೀವಿಟ್ಟರೆ ಇದರಂತೆ ವ್ಯವಹಾರವನು ಗಿರಿಪುರ ಕೃಷ್ಣದೇವ ನಿಮ್ಮ ಕಷ್ಟ ಬಿಡಿಸುವನು || ೧೮ ||

ಲೇಖಕರು : **ಕೃಷ್ಣದಾಸ ?**

(ಮುದ್ರಿತ)

೫೧. ಕಹಳೆ ಮೊಳಗುತಿದೆ.

ದಿಗಂತದಾಚೆಗೆ ನದಿವನದಾಕಡೆ | ಆ ಬೆಟ್ಟದ ಮರೆಗಿದೆ–ತಾಯ್ನಾಡು ॥
ಅವಳ ಪುಣ್ಯ ಪದ ರಜದಿ ಜನಿಸಿದೆವು । ಸೇರುವೆವಾ ಸತ್ಯದ ನೆಲೆ ವೀಡು ॥

ಕೇಳಿರಿ, ಕೇಳಿರಿ. ಕಡಳೆ ಮೊಳಗುತಿದೆ । ಭಾರತ ಬಾರೆಂದೆಮ್ಮ ಕರಯು, ತಿದೆ| ಕೋಟಿ ಡಿಲ್ಲಿಗಳು, ಕೋಟಿ ಬಾಂಧವರು । ಸ್ವಾಗತ ನಿಮಗೆಂದೆಮ್ಮ ಕರೆಯುವರು ||

"ಡಿಲ್ಲಿಯ ಮಾರ್ಗವು ಸ್ವತಂತ್ರ ಮಾರ್ಗವು । ಮರಣಗೊಂಡರೂ ಸಾವುಂಟೆ । ಸ್ವಾತಂತ್ರ ಮಾರ್ಗದ ಪಾವನಧೂಳಿಯು । ಚುಂಬಿಸಿ ಸತ್ತರೆ ನೋವುಂಟೆ?

"ತೊಲಗಿ ಭಾರತವ ಬಿಟ್ಟು ಬ್ರಿಟಿಷರು | ಒಳಗೆ ವೀರರದೊ ಭೇರಿ ಹೊಡೆದರು । ಹೊರಗೆ ಹೀಗೆ ನಾವ್ ಕಾದುಪಡೆವೆವು । ರಕ್ತಮಾರ್ಗವನು. ಡಿಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಪೆವು ॥

"ರಕ್ತ ಬೇಕು, ಬಿಸಿರಕ್ತ ಬೇಕೆಮಗೆ | ರಕ್ತ ಕೊಡುವ ಯುವಶಕ್ತಿ ಬೇಕೆಮಗೆ । ರಕ್ತ ರಾಷ್ಟ್ರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಾಧನೆಗೆ । ರಕ್ತ ರಕ್ತ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿರಿದಗೆ ಹಗೆ ॥

"ನಮ್ಮಯ ನೇತಾ ಭಾಗ್ಯವಿಧಾತಾ । ಜಗ್ಗದೆ ಕುಗ್ಗದೆ ನಡೆಯಿರಿ ನಿರುತ | ಬಾಂಧವರಿರಲಿ, ಸೈಂಧವರಿರಲಿ । ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಹಗೆಯನ್ನು ಕೊಡಿಬಲಿ ||

"ಮಾತೃ ಭೂಮಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದಿಮೆರೆದಿರೆ, | ಹೆಣ್ಣಗು ಗಂಡಿಗು ಸಮಪಾಲು | ಮಾತೃ ಭೂಮಿ ಪರತಂತ್ರದಿ ಕೊಳೆತರೆ | ಹೆಣ್ಣಗು ಗಂಡಿಗು ಸಮ ಗೋಳು ||

ಮುಸಲ್ಮಾನ ಸಿಖ್ ಕ್ರಿಶ್ಚನ್ ಹಿಂದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಶೂದ್ರರು ಹರಿಜನರೊಂದು । ಒಂದೆರಕ್ತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಬಿಂದು ಮಾಡುವೆ ಅಥವಾ ಮಡಿಯುವೆವಿಂದು ॥

ಧರ್ಮವೊಂದೆ ದಾಸ್ಯದ ನೊಗ ಮುರಿವುದೆ । ಮತವೊಂದೇ ಕ್ರಾಂತಿಯು, ಕೆರಳಿಸುವುದೆ । ಪಥವೊಂದೇ ತೊಲಗಿರಿ ಸಾಕೆನುವುದೆ । ಕುಲವೊಂದೇ ಕೃತಿಮಾಡಿ ಮಡಿಯುವುದೆ ॥

..ನಿರ್ಬಂಧದ ಶತ ಶೃಂಖಲೆ ಕಡಿಯಿರಿ । ನಿರ್ಬಂಧಿಸುವರ ನೆಚ್ಚಿ ಕೆಡಹಿರಿ । ಕ್ರಾಂತಿಯ ಜಂಝಾವಾತ ಪಬ್ಬಿಸಿರಿ । ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕೆ ಬಲಿದಾನ ಪೊಪ್ಪಿಸಿರಿ ।''

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೆ ಸಿರಿ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೆ ಹರಿ । ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವು ಸಿಗದುಂಟೆ ಶಾಂತಿಯು? ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೆ ವರ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೆ ಹರ । ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೆ ವೀರಗೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯು''

ಇಂತು ವೀರರನು ಕೂಗಿ ಕರೆವನದೊ । ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕೆ ಬಲಿದಾನ ಕೊಡಿ, । ಕಹಳೆ ಮೊಳಗುತಿದೆ, ಸೈನ್ಯಸಾಗುತಿದೆ । ನೇತಾಜಿಗೆ ನೀವ್ ಕೈನೀಡಿ.

ಲೇಖಕರು **ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈ**

(ಲೇಖಕರೇ ನೀಡಿದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ)

ಸುಭಾಷರ 'ದಿಲ್ಲಿ ಚಲೋ' ಘೋಷಣೆಯ ಒಸ್ನೆಲೆ ಇಲ್ಲಿ ಒಡಮೂಡಿದೆ.

೫೨. ನಾವು ಮತ್ತು ನಮ್ಮವರ ಹಾಡು

ದೇಶಸೇವೆ ಮಾಡ್ವರಾರ್ । ಈಶಸೇವೆ ಗೈಯ್ವರಾರ್ । ದೇಶಕಾಗಿ ಸಾಯ್ವರಾರ್ ॥ ನಾವಲ್ಲವೆ ನಮ್ಮ ಜನರಲ್ಲವೆ ॥ ಆಶೆಯನ್ನು ತೊರೆದ ವರಾರ್ ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ದುಡಿದವರಾರ್ । ಆ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಪಡೆವವರಾರ್ । ನಾವಲ್ಲವೆ ॥ ಪಲ್ಲವಿ ॥

ಹಿಂದು ಮುಸಲಿಂ ಎಂಬುವರಾರ್ । ಬಂಧು ಭಾವ ಬೆಳೆಸಿದವರಾರ್ । ಒಂದೆ ತಾಯಿ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲ ॥ ನಾವಲ್ಲವೆ ನಮ್ಮ ಜನರಲ್ಲವೆ ॥ ಪಂಡಿತ್ ನೆಹ್ರೂ ಎಂಬುವರಾರ್ । ಖಂಡಿತವಾದಿ ಜಿನ್ನಾರಾರ್ । ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನ ದವರು ಯಾರು । ನಾವಲ್ಲವೆ ॥ ೧ ॥

ಜೋಕಿನಿಂದ ಹೇಳ್ವರಾರ್ । ಪಾಕಿಸ್ಥಾನ ಕೇಳ್ವರಾರ್ । ಸಾಕುಮಾಡ್ರಿ ಎಂಬುವರಾರ್ ॥ ನಾವಲ್ಲವೆ ನಮ್ಮ ಜನರಲ್ಲವೆ ॥ ಜೋಕೆ ಜೋಕೆ ಎನ್ವ ರಾರ್ । ಬೇಕೆ ಬೇಕು ಎನ್ನುವರಾರ್ । ಪಾಕಿಸ್ಥಾನ ಕೋರುವವರಾರ್ । ನಾದಲ್ಲವೆ ॥ ೨ ॥

ಯೋಗಿ ರೈತರೆಂಬುವರಾರ್ । ತ್ಯಾಗಮೂರ್ತಿ ಎಂಬುವರ್‍ಯಾರ್ । ಬಾಗಿ ತಲೆಯ ನಡೆವರಾರ್ ॥ ನಾವಲ್ಲವೆ ನಮ್ಮ ಜನರಲ್ಲವೆ ॥ ಆಗು ಹೋಗು ಬೇಡ್ವರಾರ್ । ಭೋಗ ದಿನವು ಪಡುವವರಾರ್ । ರಾಗದಿಂದ ಮೆರೆ ವರಾರ್ । ನಾವಲ್ಲವೆ ॥ ೩ ॥

ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಬೆಳೆವರಾರ್ । ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ದೆ ಕೊರಗುವರಾರ್ । ಬಟ್ಟೆ ಇಲ್ದೆ ನಡುಗುವರಾರ್ ॥ ನಾವಲ್ಲವೆ ನಮ್ಮ ಜನರಲ್ಲವೆ ॥ ಶ್ರೇಷ್ಠರೈತರೆಂಬುವ ರಾರ್ । ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ದುಡಿವರಾರ್ । ರಾಗದಿಂದ ಮೆರೆವರಾರ್ । ನಾವಲ್ಲವೆ ॥ ೪ ॥

ಸಕ್ಕರೆಯು ತಯಾರ್ಮಾಡುವವರಾರ್ । ಸಕ್ಕರೆ ಕಬ್ಬ ಬೆಳೆವರಾರ್ । ಸಕ್ಕರೆಗೆ ಹಲ್ಲ ಕಿರಿವರಾರ್ । ನಾವಲ್ಲವೆ ನಮ್ಮ ಜನರಲ್ಲವೆ ॥ ಅಕ್ಕಿ ರಾಗಿ ಬೆಳೆವ ರಾರ್ । ಹೊಕ್ಕು ಡಿಪ್ಪೋಲ್ ಕೊಳ್ಳುವರಾರ್ । ಮೆಕ್ಕೆ ಜೋಳ ತಿನ್ನ ರಾರ್ ನಾವಲ್ಲವೆ ॥ ೫ ॥

ತೋಟ ತಳವಾರ್ ಎಂಬುವವರಾರ್ । ಪಟೇಲ ಶ್ಯಾನುಬೋಗ್ ಎನ್ನ ರಾರ್ । ಹ್ಯಾಟಿನ್ಹ ಮಲ್ಬಾರರಾರ್ ನಾವಲ್ಲವೆ ನಮ್ಮ ಜನರಲ್ಲವೆ ॥ ಹ್ಯಾಟ ಪಿಡಿದು ಮೆರೆವರಾರ್ । ಬೂಟ ಹಾಕಿ ನಡೆವರಾರ್ । ಮೋಟಾರ್ ಹತ್ತಿ ಓಡುವರಾರ್ । ನಾವಲ್ಲವೆ ॥ ೬ ॥

ಲಂಚ ಲಂಚವೆನ್ನುವರಾರ್ । ಲಂಚಕ್ಕೈಯ್ಯ ಒಡ್ಡುವರಾರ್ । ಲಂಚಕೊಟ್ಟು ತೋರ್ರ್ದವರಾರ್ ॥ ನಾವಲ್ಲವೆ ನಮ್ಮ ಜನರಲ್ಲವೆ ॥ ಹೊಂಚು ಹಾಕಿ ಕಾಯ್ದುವರಾರ್ । ಸಂಚು ನೋಡಿ ನೀಡ್ವರಾರ್ । ಲಂಚಕಾಗೆ ದುಡಿದವ ರಾರ್ ನಾವಲ್ಲವೆ ॥ ೭ ॥

ಲೇಖಕರು : **ಜಿ. ನಾರಾಯಣ**

('ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪದಗಳು' 1946)

೫೩. ಶರಣು ಮೋಹನದಾಸಗೆ

ಶರಣು ಮೋಹನದಾಸಗೆ । ಶರಣು ।
ಶರಣು ಮೋಹನದಾಸಗೆ ॥ ಪ ॥

ಶರಣು ಕರುಣವ ಸುರಿವ ತರಣಿಗೆ ।
ಶರಣು ಭಾರತ ತನಯುಗೇ । ॥ ಅ.ಪ ॥

ಕಾಮವನು ಕಡಿಕಡಿದು ಕ್ರೋಧದ
ಧಾಮವನು ಸದೆಬಡಿದು ತಪದಿಂ
ಸೋಮರಸವನು ಕುಡಿದು ನಿಂತಿಹ
ರಾಮರಾಜ್ಯದ ವೀರಗೇ ॥ ಶರಣು ॥ ॥ ೧ ॥

ಧರ್ಮವೇ ತಳಹದಿಯು ಕರ್ಮಕೆ
ಕರ್ಮವೇ ತಳಹದಿಯು ಧರ್ಮಕೆ
ಧರ್ಮದಿಂದಲೆ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯದ
ಮರ್ಮಹಿಂಗುವುದೆಂಬ ವೀರಗೆ ॥ ಶರಣು ॥ ॥ ೨ ॥

ಲೇಖಕರು : ದಿ. ಶ್ರೀಧರ ಖಾನೋಲಕರ.

(ಸಂಗ್ರಹ ; ಸಿಂಪಿಲಿಂಗಣ್ಣ)

೫೪. ಬಹುರೂಪಿ

ಇವರುಯಾರು – ಎಂದು ಗಾಂಧಿಯವರ ಕುರಿತು ಬಗೆವರೆ ।
ಅವರು ಒಬ್ಬರಲ್ಲ ಹಲವು ರೂಪಿನವರು ಕಾಣರೆ ? ॥

ರಾಟೆ ಕಾಮಧೇನುವಿರುವ ತಪಸಿವರವಸಿಷ್ಠನು
ಕೋಟಿ ವಿಘ್ನಗಳಲಿ ಸತ್ಯಬಿಡದವಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನು ॥

ಘೋರತಪಸಿನಿಂದ ದಿವ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಗೈದ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ।
ಘೋರಹಿಂಸೆ ಕರುಣೆಯಿಂದ ಮುರಿಯನಿಂತ ಬುದ್ಧನು ॥

ದನುಜಬಲವ ದೈವಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಗೆಲುವ ಕೃಷ್ಣನು ।
ಮನುಜಕುಲವ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ನಿಲಿಸಿನಿಂತ ಕ್ರಿಸ್ತನು ॥

ತಂದೆಯಾಜ್ಞೆಯಂತೆ ಮನಸಿನೊಲವ ತೊರೆದ ರಾಮನು ।
ಒಂದೆ ಹೊಣ್ಕೆಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಡೆದು ತೋರ್ದಭೀಷ್ಮನು ॥

ದಿವ್ಯಸೆರವಿನಿಂದ ಗುರಿಯಹೊಡೆದ ಇಂದ್ರತನುಜನು ।
ಭವ್ಯಕರ್ಮಯೋಗನಿರತ ದಿವ್ಯತೇಜ ಸೂರ್ಯನು ।
ಮರಣಹಿಂಸೆಯಲ್ಲು ಭಕ್ತಿಬಿಡದ ಪ್ರಹ್ಲಾದನು ॥

ಪರಮಸೇವೆಗಸ್ಥಿಬಿಡುವ ಆದಧೀಚಿವರ್ಯನು ।
ಬಳಗವಲ್ಲಿ ದೈವರೂಪ ಕಂಡ ವರಗೃಹಸ್ಥನು ।
ಹೊಲೆಯರನ್ನು ಹರಿಯಜನರಗೈದ ಪುಣ್ಯವಂಶನು ॥

ಬಗೆದರಷ್ಟು ಭಾವ ಬೆಳಗುವಾ ಮಹಾತ್ಮನು ।
ಜಗದಜನ್ಮ ಸುಟ್ಟು ಜೀವನಾದ್ವಿಜಾತ್ಮನು ॥

ಲೇಖಕರು : **ಸಿಂಪಿ ಲಿಂಗಣ್ಣ** (1–8–42)

೫೫. ಶಾಣ್ಯಾ ಗಾಂಧಿ

ಎಂಥಾ ಶಾಣ್ಯಾ ಮಹಾತ್ಮಾಗಾಂಧಿ ।
ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಕವನೆ ತಂದಿ ॥

ಮಾಡಂತೇಹೇಳ್ಯಾನ ಕರಬಂಧಿ ।
ಖಾದಿ ತೋಡೆಂದ ಕಾಯ್ದೆ ಭಂಗ ಮಾಡೆಂದ ॥

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಗಾಂಧಿ ಹೇಳ್ಯಾನ ।
ಒಂದೇ ಮಂತ್ರ 1 ನೂಲಂತ ಹೇಳ್ಯಾನ ನಮ್ಮಜಂತ್ರ ॥

ರಾಟಿಯ ನೂಲಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರವ ಉಳಿಸಂದಾ ।
ಸೋದರಕಾಟವ ಸಾಕೆಂದಾ ।
ಕೂಡಿಸ್ಯಾನ ವಾನರದಂಡ । ಹಿಡಿಸ್ಯಾನ ಕೈಲೆಝುಂಡಾ ।
ಗದಗಮಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಾನ ಇಂಗ್ಲಂಡಾ ॥

ಸಿಂದಿಸೆರಿ ಕುಡಿಬೇಡಿ, ಗಾಂಜಿ ಅಪು ಸೇದಬೇಡಿ
ಕುಡಿಬೇಡೆಂದು ಹೇಳ್ಯಾನ ಚಹಕಾಫಿ ॥

ಎಲುವು ರಕ್ತ ಕೂಡಿದಂಥ ಕುಲಗೇಡಿ ಸಕ್ಕರಿ
ತಿನಬ್ಯಾಡಂದಾನಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ॥

ಸರ್ಕಾರ ಚಾಕರ ನೌಕರಿ ಬೇಡ ।
ತಿರಕೊಂಡು ತಿನ್ನೂದು ಬೇಕೆಂದ ॥

ಹಿಂದು ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಕೂಡಿ ವಂದೇಮಾತರಂ ಎಂದು ।
ಮಹಾತ್ಮಗಾಂಧಿ ಮಹಾರಾಜಕಿ ಜಯ ಜಯ ಎಂದು ।

ಎಂಥಾ ಶಾಣ್ಯಾ ಮಹಾತ್ಮಾಗಾಂಧಿ
ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಕ ಆಗ್ಯಾನ ತಂದಿ ।

ಲೇಖಕರು : **ಸಿಂಪಿ ಲಿಂಗಣ್ಣ**

೫೬. ನಾಡಿನಜ್ಜ

ನೋಡಿರಿವನು ನಾಡಿನಜ್ಜನು । ನೀವೆಲ್ಲರಿಲ್ಲಿ ।
ನೋಡಿರಿವನು ನಾಡಿನಜ್ಜನು ॥ ಪ ॥

ಹಣ್ಣು ಹಣ್ಣು ಮುದುಕನಿವನು
ಹಣ್ಣಿನಂತೆ ಸವಿನುಡಿವನು
ಹೊನ್ನಿನಂತೆ ಹೊಳೆಯುತಿಹನು
ಚಿನ್ನರನ್ನು ಸಲಿಸುತಿಹನು ॥ ನೋಡಿರಿವನು ॥ ॥ ೧ ॥

ಕೋಲು ಕೈಯುಲೊಂದು ಓಡಿವನು । ಈ ನಾಡಿಗಾಗಿ
ಬಾಲವೀರನಂತೆ ನಿಲುವನು ।
ಕನ್ನಡಕವ ಕಣ್ಣಿಗಿರಿಸಿ
ತನ್ನಜನರು ಯಾರು–ಅರಸಿ
ಮುನ್ನ ಅವರ ಬಳಿಗೆ ಕರೆಸಿ
ಧನ್ಯರಾಗಿ ಮಾಡುವವನು ।ನೋಡಿರಿವನು ॥ ॥ ೨ ॥

ಕೊರಳಲಿ ಗಡಿಯಾರ ಧರಿಸುತ । ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ।
ಮರಳಿ ನೂರು ವರುಷ ಪಡೆಯುತ ।
ತಲೆಯ ನುಣುಪು ಹೊಳೆಯುತಿಹುದು
ಬೆಳಕುತಂದು ಸುರಿಯುತಿಹುದು
ಎಳೆಯ ಕೂಸಿನಂತೆ ಬಾಯಿ
ಸುಳುಹು ನಗೆಯ ಸೂಸುತಿರುವದು । ನೋಡಿರಿವನು॥ ॥ ೩ ॥

ಲೇಖಕರು : ಸಿಂಪಿ ಲಿಂಗಣ್ಣ (18–11–1941)

೫೭. ದೇವರೌ ನನಗಾಂಧಿ

ಮೂಲ ಗಾಂಧಿಯ ಮಂತ್ರ ಮೇಲೆ ಸೂಲುವ ಯಂತ್ರ
ಬಂದ ಆಗ್ಯಾವ ಅವರೆಂತ್ರ ।
ಅವರೆಂತ್ರs ಚಳುವಳಿ । ದೇವರೌ ನನಗಾಂಧಿ ॥ ೧ ॥

ಖಾದಿಯ ಉಡುವಂದ । ಖಾದಿಯ ತೊಡುವಂದ
ಕಾಯ್ದೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡಿಯಂದ
ನಡಿಯಂದs ಚಳುವಳಿ । ದೇವರೌ ನನಗಾಂಧಿ ॥ ೨ ॥

ಉಪ್ಪಿನಾಗರ ಗಾಂಧಿ । ತಪ್ಪದೆ ಲೂಟಿಯ ಮಾಡಿ
ತಪ್ಪುವಾದೀತ ಸರಕಾರ ।
ಸರಕಾರs ಚಳವಳಿ । ದೇವರೌ ನನಗಾಂಧಿ ॥ ೩ ॥

ಹೊಂಟಾನ ಇಂಗ್ಲಂಡಕ । ಬಂಟ
ಸ್ವರಾಜ್ಯ ತರುವುದಕ
ತಂಟೆ ತಗದಾರ । ಅಲ್ಲೆವರ
ಅಲ್ಲೆವರs ಚಳವಳಿ । ದೇವರೌ ನನಗಾಂಧಿ ॥ ೪ ॥

ಮುಂಡ ಮೋಜಿನ ಸಭಾ । ಬಂಡೆಬ್ಬಿಸಿ ಬಂಟನಲ್ಲಿ
ಪುಂಡ ನನಗಾಂಧಿ ಹೌದೇನು ?
ಹೌದೇನುs ಚಳುವಳಿ ? ದೇವರೌ ನನಗಾಂಧಿ ॥ ೫ ॥

ಪಾರ್ವತಿ ಪರಶಿವನ । ಬಾಗೋಡಿ ಬಸವೇಶ
ಪಾರಮಾಡೋ ನನ ಗಾಂಧೀನ
ಗಾಂಧೀನ ಚಳವಳಿ ದೇವರೌನನಗಾಂಧಿ

ಲೇಖಕರು : ತಿಳಿಯದು

(ಸಂಗ್ರಹ : ಕಂಚ್ಯಾಣಿ ಶರಣಪ್ಪ, ಮಲಘಾಣ)

೫೮. ನಿಷ್ಕಾಮ ಕರ್ಮಯೋಗಿ

ಜೈ ದೇಶಹಿತಾರ್ಪಿತ ಗಾಂಧಿ । ಮಹಾತ್ಮಾ ಭಾರತಮಾತೆಯ
ಜೀವಾತ್ಮಾ ॥ ಪಲ್ಲವಿ ॥

ಪರಮ ಧರ್ಮವು ಅಹಿಂಸೆಯೆಂದು । ಭರತಖಂಡಕದೆ ಜೀವನವೆಂದು ॥
ಸರಳತೆಸಮತೆಯ ಉಸುರಿದೆ ಬಂದು ॥ ೧ ॥

ಆರ್ಯಹಿತಾರ್ಪಿತ ಪ್ರಾಣಪ್ರದೀಪ । ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯೊಳರ್ಕಪ್ರತಾಪ ॥
ಧೈರ್ಯಮೇರು ಬಿರುದಾಂಕಿತಭೂಪ ॥ ೨ ॥

ಜಗದತ್ಯಾಸೆಯ ಸಾರಥಿಯಿಂದ । ರಾಗ ದ್ವೇಷದಾ ವಾಜಿಗಳಿಂದ ।
ಸಾಗಿದ ಆಂಗ್ಲರ ಸಲಹಿದೆಚಂದ ಭಾರತ ॥ ೩ ॥

ಭೀಕರ ಮರಣದಶಯ್ಯೆಯೊಳಿದ್ದ । ಲೋಕಸಮಸ್ಯೆಯ ಬಿಡಿಸಲು
ಎದ್ದ ॥ ಶ್ರೀಕರ ಮೂರ್ತಿಯೆ ನೂತನ ಬುದ್ಧ ॥ ೪ ॥

ತಾಳಗೆಟ್ಟ ಬೇತಾಳಗಳಿಂದ । ಬಾಳುವ ಭಾರತಕೊದಗಿದಕುಂದ ॥
ಧೂಳಿಗೈದೆ ಸೌಹಾರ್ದತೆಯಿಂದ ॥ ೫ ॥

ತಿಲಕರನಂತರ ಭಾರತವನ್ನು । ಅಲಘುಮತೀಧೃತಿಸೌಧದೊಳಿನ್ನು ।
ವಿಲಕ್ಷಿತರೂಪದೊಳಿರಿಸಿಹೆ ನೀನು ॥ ೬ ॥

ಮಾನವಜಾತಿಯ ಮೋಕ್ಷಕೆ ಸಲುವ । ಮಾನವ ಪ್ರೇಮದ
ದಿವ್ಯಾಮೃತವ ॥ ಸ್ವಾನುಭವದಿ ಜಗಕೆರೆದಿಹ ದೇವ ॥ ೭ ॥

ದೇವ ಶಿಲ್ಪಿ ದೇವಾಂಶಪ್ರಣೀತ । ಜೀವನದಾಳವ ನರಿತವಿಧಾತ ।
ಪಾವನಭಾರತ ಪುತ್ರರತಾತಾ ॥ ೮ ॥

ದೇಹರಾಶಿಗಳ ಗೊಬ್ಬರದಿಂದೆ । ಮಹಿಮರ ರಕ್ತದ ಸೇಚನೆಯಿಂದೆ ॥
ಸೋಹಂಭಾವದತೋಟವಪೊರೆದೆ ॥ ೯ ॥

ಅಪರೋಕ್ಷತೆ ಸುಖಸಮ್ಮುಖ ಗೃಹದಿ । ಜಪತಪ ಸಾಧನ
ಸತ್ಯಾಶ್ರಯದಿ ॥ ಉಪವಾಸಾದ್ರಿಯ ನೇರಿದೆ ಮುದದಿ ॥ ೧೦ ॥

ಹರಿಜನ ಕುಲಸಂಜಾತರನೊರೆಯೆ । ಪರಮ ಸ್ವರಾಜ್ಯ
ಸಮೀಪವ ಬೆರೆಯೆ । ನರನವತಾರದೊಳುದಿಸಿದೆ ಹರಿಯೆ ॥ ೧೧ ॥

ಧಾರ್ಮಿಕ ಭಾವನೆ ಗಾಳಿಯು ಬೀಸಿ । ಮಾರ್ಮಿಕರಾತ್ಮಕಗ್ಲಾನಿಯು
ನಳಿಸಿ ॥ ಕರ್ಮಯೋಗಿಯೆಂದೆನಿಸಿದೆ ಶ್ರಮಿಸಿ ॥ ೧೨ ॥

ಗಾಂಧಿಯೆಂಬ ಅಭಿಧಾನದಿ ಬಂದು । ಹಿಂದೂಮುಸ್ಲಿಂ
ಸಖ್ಯಕೆನಿಂದು ॥ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನವಸಲಹಿದೆ ಯಿಂದು ॥ ೧೩ ॥

ಶೇಷಾದ್ರೀಶನ ಪ್ರೇಮಾದರದಿ । ಭಾಷಾಭಿಜ್ಞರ ದಿವ್ಯಾಶ್ರಯದಿ ॥
ವಿಷಧರರಜಿಸಿದ ಲಾವಣಿಮುದದಿ ॥

ಲೇಖಕರು : **ಎನ್. ವಿಷಕಂಠರಾವ್, ಮೈಸೂರು.**

("ಜಯಂತಿ ಲಾವಣಿ ಕಾಣಿಕೆ" ಮೈಸೂರು, 1949.)

೫೯. ಚಿತ್ರವಿಟ್ಟು ಕೇಳಿರಿ

ಚಿತ್ರವಿಟ್ಟು ಕೇಳಿರಿ ಶಿಸ್ತಿನ ಮೊಹರಂದ ಕಥನಾ ।
ಮರ್ತ್ಯಲೋಕದೊಳಗವತರಿಸಿದ ಗಾಂಧಿ – ಪೈಗಂಬರರು ॥

ನಡೆಸಿದ ಶಾಂತಿ ಯುದ್ಧವನು ।
ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಕಪಟ ತಂತ್ರವನು ॥

ಬರದಾರೊ ಮೊದಲಿಗೆ ಮುಂಚೈ ವೈಸರಾಯಗ ಪತ್ರ ।
ಮುದದಿಂದ ಗಾಂಧಿ ಮಹಾತ್ಮರು ಬೇಡಿದ ಸ್ವರಾಜ್ಯವನು ॥

ವಿನಯದಿ ಬೇಡಿದ ತಾ ಮುನ್ನ ।
ವೈಸರಾಯಾ ಧಿಃಕ್ಕರಿಸಿದ ತಾನಾ ॥

ಓಡಿದಾರೊ ಮೊದಲಿಗೆ ವಲ್ಲಭಾಯಿ ಪಟೇಲರನ ।
ಮುದದಿಂದ ಅವರನು ಸೆರೆಯೊಳು ಇಟ್ಟರು ಅವಸರಾ ॥

ಇಂಗ್ಲೀಷರದೇ ದರ್ಬಾರಾ ।
ಎಮ್ಮಿ ತಮ್ಮ ವಿಚಾರಾ ॥

ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಜನರು ಬಂದು ನಮ್ಮ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಾ ।
ಮಂಗನಂತೆ ರಾಜ್ಯವಾಳಿ ಹಾಳು ಮಾಡಿದವರೆಲ್ಲಾ ॥

ಬೆಳ್ಳಿ – ಬಂಗಾರಗಳನೆಲ್ಲಾ ।
ಬಳಿದರು ಉಳಿಲಿಲ್ಲ ಏನೇನಾ ॥

ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಸಂಪಾದನ ವ್ರತಧಾರಿಯಾಗ ಬೇಕಾ ।
ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ತರುಣ ವೀರರು ಟೊಂಕಕಟ್ಟಬೇಕಾ ॥

ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿಗೆ ಮತವ ಮಾಡಬೇಕಾ ।
ಶ್ರೀಕಂಠ ಕವಿ ಮತ ಕೇಳಬೇಕಾ ॥

ಕವಿ : **ನಲವಡಿ ಶ್ರೀಕಂಠಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು**

(ಸಂಗ್ರಾಹಕ : ಡಾ॥ ಮೃತ್ಯುಂಜಯ ಹೊರಕೇರಿ.)

೬೦. ಗಾಂಧಿ ಕೋಗಿಲೆ

೫೯. ಕೂಗಿತ್ತೈ ಮಹಾಗಾಂಧಿ ಕೋಗಿಲೇ ॥ ಕೈಮೀರಿತೆನುತಲೇ ॥ ಪಲ್ಲವಿ ॥
ಕೂಗಿ ಕತ್ತಲೆಯು ಸಾಗುವ ಸಮಯದಿ । ತೂಗಿ ಬೇಗ
ನೆಂದಾಗಸದಿಂದಲೆ ॥ ಅ.ಪ. ॥

ಸಾಗಿತಾ ಸರಿರಾತ್ರಿ ಸಂಪತ್ತು । ಕೈಮೀರುತಬಂತು ।
ದಾರಿತಪ್ಪಿ ದಾರಿದ್ರ್ಯದಪವಿಯಸು । ಸೇರಿ ಬಳಲುವದು ।
ಸಾಕೆಂದೆನುತಲೆ ॥ ೧ ॥

ಎತ್ತಲಾ ನಮ್ಮ ಬೆಳ್ಳಿ ಬಂಗಾರಾ । ಕತ್ತಲೆಯ ವಿಕಾರಾ ॥
ಮುತ್ತುರತ್ನ ಬಿದ್ದೆತ್ತಲಡಗಿದವೋ । ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿಯಲಿ ಯೋಚಿಸಿ
ರೆನುತಲೆ ॥ ೨ ॥

ದೇಶದೊಳಗಿನ ಧ್ಯಾನ ಸಂಪತ್ತು । ಬಲು ಬೇಷಾಗಿತ್ತು ।। ದೊಸೆ
ಜಟ್ಟಿಪ್ರದಿ ವಾಸಿಯನುತ ಪರ । ದೇಶಿಗರೊಯ್ದರು ರಾಶಿ
ಯಂದೆನುತಲೇ ॥ ೩ ॥

ಬ್ರಾಂಡಿಸೆರೆ ಸಿಗರೇಟು ಬಿಸ್ಕೇಟು । ಕತ್ತಲೆಯಲಿ ಬಂತೂ ॥
ತಿಂಡಿ ಚಹಾ ಮೈಯುಂಡು ಕೂತಿತೂ । ಬಂಡಾರವು ಭಂಡಾರಿ
ತೆನುತಲೆ ॥ ೪ ॥

ದೇಶಿ ವಸ್ತ್ರ ವಿಶೇಷ ನಮಗೀಗಾ । ಕೈನೂಲಿನ ಮಗ್ಗಾ ।
ವಾಸಿಯಿಂದ ದೇಶಿಗರನು ಮೆಚ್ಚಿಸಿ । ಬೀಸುವ ಬರಿಗೈಯಾದಿ
ರೆನುತಲೇ ॥ ೫ ॥

ಮುಚ್ಚಿರುವ ಮುಸುಕನ್ನು ತೆಗೆದೊಗೆದು ! ಕತ್ತಲೆಯನು ಕಳೆದು ॥
ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ತತ್ವವ । ಬಿಚ್ಚಿನೋಡಿರಚ್ಚರ
ವೆಂದೆನುತಲೇ ॥ ೬ ॥

೬೧. ಸರ್ವತ್ರ ಗಾಂಧಿ

ಝಂಪಾ

ಗಾಂಧಿಯೇ ಗಾಂಧಿ ಸರ್ವತ್ರ ಗಾಂಧಿ ॥ಪಲ್ಲ॥
ಸಂದೇಹಕಾರರನು ನಿಂದಿಸನು ಗಾಂಧಿ ॥ಅನುಪಲ್ಲವಿ॥
ಮುಟ್ಟಿದವ ತಾ ಗಾಂಧಿ । ಭೆಟ್ಟಿಯಾದವ ಗಾಂಧಿ ।
ನಿಟ್ಟಿಸಿದವರೆಲ್ಲ ಗಾಂಧಿಯ ರೂಪವೋ ॥
ಕಟ್ಟಕಡೆಯಲಿ ಅವರ ಸಂದೇಶವನು ತಂದು ।
ಮುಟ್ಟಿಸಲು ಕೇಳಿದವರಾಗುವರು ಗಾಂಧಿ ॥೧॥

ಹಿಂದೂ ದುುಸಲ್ಮಾನ ಹಿಂದಿ ಕ್ರೈಸ್ತರು ಸಹಿತ ।
ಒಂದಾಗಿ ಫಾರ್ಶಿಯಹುದಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ॥
ಮುಂದೊರೆಯುತಿರುವಲ್ಲಿ ಸಂಧಿಯಾಗಿಹ ಗಾಂಧಿ ।
ಕಂದಕನ್ಯರ ಮುಖದಿ ಬೆಳಗುತಿಹ ಗಾಂಧಿ ॥೨॥

ಸತ್ಯವಾಡುವ ಗಾಂಧಿ । ನಿತ್ಯಮೆರೆಯುವ ಗಾಂಧಿ
ಕತ್ತಲೆಯೊಳಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಾಣುತಿಹ ಗಾಂಧಿ ॥
ಸುತ್ತಲಿನ ದೇಶ ಪರರಾಷ್ಟ್ರದಲಿ ತಾ ಗಾಂಧಿ ।
ಚಿತ್ರವೆಂದೆನಿಸಿದನು ಚಿದ್ರೂಪ ಗಾಂಧಿ ॥೩॥

ದೇಶ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ । ದೇವರೆನಿಸುವ ಗಾಂಧಿ ।
ಕೋಶ ಕೋಶಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ಮ ಗಾಂಧಿ ।
ದಾಸರಿಗೆ ನಿತ್ಯದಲಿ ಭಾಸವಾಗುವ ಗಾಂಧಿ ।
ವಾಸವಾಗಿಹ ಹೃದಯಪಟದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿ ॥೪॥

ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಲು ಗಾಂಧಿ । ಕನಸಿನೊಳು ತಾ ಗಾಂಧಿ
ಮುನ್ನೆರಡು ಮೂರು ಮನೆ ಹಳ್ಳಿಯೊಳು ಗಾಂಧಿ ॥

ಉನ್ನತಾದ್ರಿಯ ಶಿಖರದೊಳಗು ಪಾತಾಳದಾ ।
ಕೊನ್ನಾರಕಂದರದಿ ಕಾಣಿಸುವ ಗಾಂಧಿ ॥೫॥

ಉಣ್ಣುವಾಗಲು ಗಾಂಧಿ । ತಿನ್ನುವಾಗಲು ಗಾಂಧಿ ।
ಸನ್ನುತದಿ ಕುಡಿಯುವಾ ಜಹದೊಳಗು ಗಾಂಧಿ । ಧನ್ಯ ಧನ್ಯರು
ತೆಮ್ಮೊಳನ್ಯೋನ್ಯ ಭಾಷಣದಿ । ತನ್ನಿಂದ ತಾನೆ ಹೊರಬೀಳುತಿಹ ಗಾಂಧಿ
॥ ೬ ॥

ಬುದ್ಧಿಯಲಿ ತಾ ಗಾಂಧಿ । ನಿದ್ದೆಯಲಿ ತಾ ಗಾಂಧಿ ।
ಸಿದ್ಧನಾಗಿರುವ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಗಾಂಧಿ ॥
ಮುದ್ದು ಮೋಹನದಾಸ ಭದ್ರನಾಗಿಹ ಗಾಂಧಿ ।
ತಿದ್ದಿ ತೋರುವ ತಾನೇ ಶುದ್ಧ ಗಾಂಧಿ ॥೭॥

ಲೇಖಕರು : **ತಿಪ್ಪಯ್ಯ ಮಾಸ್ತರರು**

('ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪದ್ಯಗಳು' : 1930)

೬೨. ಖಾದೀ

(ವೀರಚೌಪದಿ–ಝಂಪೆ)

ಖಾದಿಯೆ ಸುಖಜೀವನಕೆ ಸಮೀಪದಹಾದಿ
ಬಾಧಿಸುವ ದಾರಿದ್ರ್ಯವ್ಯಾದಿಗೌಷಧಿಯೂ ॥

ಸೋದರಗೆ ಸಾಧಿಸುವ ಪ್ರಜಲೈಕ್ಯತಾವಾದಿ
ಖಾದಿಯೇ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಸಿದ್ಧಿ ॥

ಖಾದಿಯೇ ಮುರುಕುಮನೆ ತಿರುಕರಿಗೆ ಒಡನಾಡಿ,
ಖಾದಿಯೇ ಹಿಡಿದ ಫಲ ಬಿಡದ ಹಟವಾದಿ ॥
ಖಾದಿಯೇ ಸೋಮಾರಿತನಕ ಹೆಮ್ಮಾರಿ ತಿಳಿ -
ಖಾದಿಯೇ ಪುರುಷತ್ವ ಸಂಪದಭಿವೃದ್ಧಿ

ಸೀತೆಗೆ ಅಶೋಕದಲಿ ಶೋಕಹಾರಿಯೆ ಖಾದಿ
ಭೀತೆ ದ್ರೌಪದಿಯ ಮಾನವ ಕಾಯ್ದ ಖಾದಿ
ಪೀತವಸನವು ಹರಿಗೆ, ಪ್ರೀತಿವಸನವು ಧರೆಗೆ
ನೀತಿವಸನವಿದೊಂದೆ ಭಾರತಿಗೆ ಖಾದೀ ॥

ತೋರನೂಲಿನ ದೊರಗು ಭಾರದಾ ಖಾದಿಯನು
ಊರಹೊರಗಿರಿಸಿ, – ಟಿಕ್ಕಾದ ಪರದೇಶಿ ॥
ಭೂರಿ ತಳುಕಿನ ಹಗುರ ಚೀರವನು ಮೋಹಿಸಲು
ತೋರಸೇ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹಗುರ, – ಭಿಕನಾಸೀ ? ॥

ಬಾರವೆಂದಾ ಖಾದಿಯನು ದೂರವಿಡೆ, ತಿರ–
ಸ್ಕಾರ ಹೊರದಾ 'ಚರ್ಕ' ನಿಟ್ಟುಸಿರ

ಭಾರನುಡುಗೆಯು ಹೊರದ ದೇಹ,–ದೇಶದ ಕಷ್ಟ
ಭಾರ ಹೊರಬಲ್ಲುದೇ ?   ಕರ್ತವ್ಯ ಕೆಡದೇ ? ॥

ಖಾದಿಯೆ ಮರಾಠರಿಗೆ ವಿಜಯಬಾವುಟವಾಯ್ತು
ಖಾದಿ ಹೆಣವಾ ನೂಲ ರಾಟೆ ಭಾರತಕೆ ॥
ಖಾದಿಯೇ ಶಾಂತಿಮಂದಿರಕೆ ಮೇಲ್ಕಟ್ಟಾಯ್ತು
ಖಾದಿಯುಡುವಳು ಮಾತೆ ವಿಜಯದಾರತಿಗೇ ॥

ಲೇಖಕರು :   ತಿಳಿಯದು

(ಮುದ್ರಿತ)

೬೩. ಚರಕ ಮಹಿಮೆ

ಪದ–ಧಾಟಿ : ಬೇಡುವೆನು ಬ್ರಹ್ಮದೇವ

ಭಾರತೀಯರೆಲ್ಲ ಕೇಳಿ । ಭೂರಿ ಚರಕ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ॥ಪಲ್ಲ॥
ಭಾರತೀಯರಿಂಗೆ ಸೂತ್ರ ! ಧಾರಿ ಗಾಂಧಿಯಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ॥ಅನು ಪಲ್ಲ॥

ಹಂಗು ಇಲ್ಲದ ನೇಯ್ಗೆ ವೃತ್ತಿಯ । ಅಂಗಲೆಯದು ಹಾಳುಗೈದು ।
ತುಂಗ ಭಾಗ್ಯ ಸೂತ್ರವನ್ನು । ಭಂಗಪಡಿಸಿ ಕೊಂದರಯ್ಯೋ ॥೧॥

ಸಮಯವಿರುವ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ । ಕ್ರಮದೆ ನೂಲಗೈವದಿವ್ಯ ।
ಭ್ರಮೆಯ ನಾಂತ ಗೃಹದೆ ಭಾಗ್ಯ । ರಮೆಯು ನಿತ್ಯ ನಿಲ್ಲುವಳು ॥೨॥

ಮನೆಗೆ ಲಕ್ಷಣ ಗಾಂಧಿಚಕ್ರವು । ಧನವನೀವುದು ನಿತ್ಯಸತ್ಯವು
ಜನರೆ ಚರಕವನ್ನು ತಂದು । ಮನೆಯೊಳ್ನೂತು ಧನ್ಯರಾಗಿ ॥೩॥

ಅನ್ಯ ಜನರ ದಾಸರಾಗಿ । ಖಿನ್ನರಾಗಿ ಪದಕೆ ಬಾಗಿ ।
ಕುನ್ನಿಯಂತೆ ಬಾಳ್ವುದಿನ್ನು । ಧನ್ಯರಾಗಿ ಚರಕದಿಂದ ॥೪॥

ಪರಮ ಸಿದ್ಧ ಪುರುಷ ಗಾಂಧಿ । ಯೊರೆದುದನ್ನು ಕೇಳಿದಯದಿ ।
ವರ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಸಿದ್ಧಿಗಾಗಿ । ಚರಕವನ್ನು ತರಿಸಿರಿಂದೇ

ಲೇಖಕರು : ತಿಳಿಯದು

(ಮುದ್ರಿತ)

೬೪. ರಾಷ್ಟ್ರ ಕಾರ್ಯ

ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿಯವರ ಉಪದೇಶವು ನಮಗಿದು ರಾಷ್ಟ್ರಕಾರ್ಯ॥
ವಿಜಯಾ ॥ಪಲ್ಲವಿ॥

ನಿತ್ಯವು ನೂಲಿನ ಚಕ್ರವ ತಿರುಗಿಸು ।
ಚಿತ್ತವ ನೂಲುವನದರೊಳಗಿರಿಸು
ಸತ್ಯವೆ ಜಯವೆಂದೆನ್ನುತ ಮಂತ್ರ ಪಾಠ ನೀ ಪಠಿಸು ॥೧॥

ಬಟ್ಟೆಯ ನೇಯುವ ಕೆಲಸವ ಮಾಡು ।
ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಜಯದೇವನ ಬೇಡು ।
ಹೊಟ್ಟೆಯ ಹೊರೆಯುವದಿಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಯನು ಮಾಡಿ ನೋಡು ॥೨॥

ಗುಂಡಿಗೆ ಹೆದರದೆ ಗುಂಡಿಗೆಯಾಗು ।
ಪಾಂಡವರಂದದಿ ಶಾಂತತೆಯೆಸಗೂ।
ಖಂಡಿತದಿಯಸಕಾರಿವಸ್ತ್ರವ ಬಾಗಿ ತೂಗೂ ॥
ಬೇಗನೆ ಬಾಗಿ ತೂಗು ॥೩॥

ಪರರನು ಎಂದಿಗು ನಿಂದಿಸಬೇಡ ।
ನಿರುತವು ಸತ್ಯವ ಮರೆದಿರಬೇಡ ॥
ಉರುತರ ಆತ್ಮದ ವಿಶ್ವಾಸವ ನೀ ಕಾಯ್ದು ನೋಡೂ ॥೪॥

ಸ್ವದೇಶಮಾತೆಯ ಸೇವೆಯ ಮಾಡು ।

ದೇಶಿ ವಸ್ತ್ರವ ಧಾರಣೆ ಮಾಡು ।
ಸಾಧಕ ಭಾದಕ ಜನ್ಮ ಸಿದ್ಧಿಯನು ತೂಗಿನೋಡು । ॥೫॥

ಲೇಖಕರು : ತಿಪ್ಪಯ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರರರು

('ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪದ್ಯಗಳು', 1930)

೬೫. ನೀ ಧರಿಸೈ ಖಾದಿ

ಆನಗಗಡೇ ದರಬಾರ–ಎಂಬಂತೆ

ನೀ ಧರಿಸೈ ನಮ್ಮ ದೇಶಿ ಖಾದಿ ॥ಪಲ್ಲವಿ॥

ನರ ನಾರಿಯರೆಲ್ಲ ಚರಖವ ಹಿಡಿದು ।
ತರ ತರ ಬಟ್ಟೆಯ ಬೇಗನೆ ನೇದು ।
ಸರಸವ ಗೈಯ್ಯುವದಿಂತು ಖಾದಿ ॥೧

ಊರೂರಿಗೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದೊಳೆಲ್ಲ ।
ಸಾರಿತೊಡಿಸಿರೈ ಜನರಿಗೆ ಸಕಲಾ।
ಭಾರಿ ನಮಗೆ ಸುಖಕಾರಿ ಖಾದಿ ॥೨॥

ಕಡುತರ ವ್ರತವನು ಪಾಲಿಸು ನೀನು ।
ಬಡತನ ತಾ ಬೈಲಾಗುವದಿನ್ನು ।
ನಡೆಸೈ ಕೈರಾಟಿಯ ಖಾದಿ ॥೩॥

ನಮ್ಮವರೆಲ್ಲರು ತಮ್ಮ ಗೃಹದಲಿ ।
ಗುಮ್ಮನೆ ಈ ಪರಿಯಾಗಿ ನಡಿಸಲಿ ।
ಸುಮ್ಮನಪ್ಪೋ ನಮಗೆಲ್ಲ ಖಾದಿ ॥೪॥

ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವದು ಸಿದ್ಧನಗರದಲಿ ।
ಮುದ್ದಿಸಿ ಗಾಂಧಿಯರುಪದೇಶದಲಿ ।
ತಿದ್ದಿಕೊಂಬುದೇ ಬಲು ಜೋಕೆ ಖಾದಿ ॥॥೫

ಲೇಖಕರು : **ತಿಪ್ಪಯ್ಯ ಮಾಸ್ತರರು**

('ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪದ್ಯಗಳು', 1930)

೬೬. ಪವಿತ್ರ ಖಾದಿ

ಮೂಲ ಮಾತ ನಿಮಗ ಕಾಲಬಿದ್ದ ಹೇಳತೀನಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡ ನಡಿಬೇಕ್ರಿ ಸರ್ವಜನಾ ॥ ದೇಶದಭಿಮಾನಕ್ಕಾಗಿ ತ್ರಾಸ ಆದರು ಚಿಂತಿಯಿಲ್ಲ ಮೀಸಲಿದ್ದ ಖಾದಿಯು ವಸ್ತ್ರವನಾ । ಧರಿಸಿರಿ ಯಿನ್ನಾ ॥ಪಲ್ಲವಿ॥

ಮೂವತ್ತೇಳು ಕೋಟಿ ಮಂದಿ ಇಂದ ಖಾದಿ ಧರಿಸಿದರ ಭರತಖಂಡ ಆಗತತಿ ಸ್ವಾಧೀನಾ । ಗೋಳಾಡಿ ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗತಾರ ಕೂಳಯಿಲ್ಲದ ಸಾಯತಾರ ಗಿರಣಿ ಜನಾ । ಇಲ್ಲ ಅನುಮಾನಾ॥

ಗಿರಣಿ ಸಹಾಯದಿಂದ ನಿಮಗ ವರ್ಣಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬಾರದಂತ ಅರವಿ ನೆಯ್ಯ ತಾರ ಇಂಗ್ಲಿಷ ಜನಾ । ಅಗ್ಗದಿಂದ ಅರವಿ ಮಾರಿ ಜಗ್ಗಿ ಹಣ ಒಯ್ಯುತಾರ ನುಗ್ಗಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟಾರಲ್ಲೊ ಹಿಂದೂಸ್ತಾನ । ಉಳಿಯು ಲಿಲ್ಲಯೇನಾ ॥

ಅರಿವಿ ಮಾರಿ ನಿಮ್ಮಿಂದ ಅರವತ್ತು ಕೋಟಿ ಒಯ್ಯುತಾರ ಅರುಗೆಟ್ಟಿ ಕೂತಿರೆಪ್ಪ ಯಲ್ಲಾ ಜನಾ । ಜಂತ್ರಾ ತಿರಿವಿ ನೀವೆಲ್ಲಾರು ಸ್ವಂತ ನೂಲನೂತರ ನಿಂತ ಹೊಯ್ಯಕೋತಾರ ಪರದೇಶಿ ಜನಾ । ಸಿಗುದಿಲ್ಲ ಅನ್ನಾ॥

ನಾಚಿಕಿಲ್ಲದವರು ನೀವು ನಾಡಿಗೆ ದೊಡ್ಡವರಪ್ಪ ಹೇಸವಲ್ಲದ್ಯಾಕ ಹೇಳ್ರೋ ನಿಮ್ಮ ಮನಾ । ದೇಶಭಿಮಾನ ಬಿಟ್ಟಿ ಖಾಸದ್ರೋಹಿಗಳ ಅರವಿ ಬ್ಯಾಸರಿಲ್ಲದ ತೊಡತೀರೆಲ್ಲೊ ಎಲ್ಲಾ ಜನಾ । ಇಲ್ಲ ಸುಜ್ಞಾನಾ ॥

ಜ್ಞಾನದಿಂದ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ಹೀನ ಗುಣಾ ತೆಗೆದು ಹಾಕಿ ಮಾನವಂತ ರಾಗಿ ಖಾದಿ ವಸ್ತ್ರವನಾ । ಶ್ರೇಷ್ಠ ಅಂತ ಧರಿಸಿದರ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ಹಾಕತಿನ ಕೋಟ್ಯಾವಧಿ ರೈತರ ಉಪಜೀವನಾ । ಆಗತತಿರಣ್ಣಾ ॥

ರೈತರ ಹಿತವಗೋಸ್ಕರ ಖಾದಿ ಪ್ರಚಾರ । ಚಳವಳಿ ಮಾಡೂರ ಕ್ಯಾಂಗ್ರೇಸ ಜನಾ । ಅವರು ಹೇಳಿದಂಗ ನೀವು ಕೇಳಿಕೊಂಡ ನಡಿರಿನ್ನಾ ॥ ಬಡತನ ದಿಂದ ಬಳಲೂರರೈತಜನರಕಷ್ಟಸೋಸೊರ ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲ ಅನ್ನಾ । ಸರ ಕಾರದ ಜನರು ತೆರೆದ ನೋಡವಲ್ಲರ ಕಣ್ಣಾ ॥

ಸತ್ಯಶಾಂತಿ ತತ್ವಘೋಷಸವರ । ಹುಟ್ಟಿಬಂದರ । ತೊಟ್ಟಿ ಅವತಾರ । ಗಾಂಧಿ ಭಗವಾನಾ । ಅನ್ನಾ ಹಾಕಿ ರೈತರನ್ನ ಸಾಕಿಸಲವುತಾನ ಪೂರ್ಣಾ ॥

ಅಜ್ಜಗಾಂಧಿ ಮಾತಿನಂತೆ ಸಜ್ಜಾಗಿ ನಡದರ ಲಗ್ಗ ಬಗ್ಗ ಬಡುತಾನ ದುಷ್ಟ ರನಾ ॥೧॥

ವಂದೇ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೂತ ವಂದೇ ಮಾತರಂ ಅನ್ನುತ ಚಂದದಿಂದ ತಿರುವಿ ರೆವ್ವಾ ಜಂತ್ರವನಾ । ಜಂತ್ರದ ಅರವಿ ಉಟ್ಟು ತೊಟ್ಟು ದೇಶಿ ಹಸರ ಬಳಿ ಯಿಟ್ಟು ಸ್ವಂತ ಹಿಂದು ದೇಶವ ಅಭಿಮಾನಾ । ಹಿಡಿರೆವ್ವಾಯಿನ್ನಾ ॥

ಒಂದುವರಿ ತಿಂಗಳ ನೀವು ವಂದೇ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೂತು ಚೆಂದದಿಂದ ಅರಿ ರೆವ್ವಾ ಹತ್ತಿಯನಾ । ಬೆಸಿಕಟ್ಟಿ ನೀವೆಲ್ಲರು ಕುಸಿಲಿಂದ ಕುತಕೊಂಡ ಕಸ ರಿಲ್ಲಿಂದ ಹೊಡದದ ಅರಳಿಯನಾ । ಹಾಕರಿ ಹಂಜಿಯನಾ ॥

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಕೆಲಸಾ ನೀವು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಮಾಡಿದರ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಆಗತತಿ ನಿಮ್ಮ ಮನಿ ತಾನಾ । ಸಾಲಾ ಹರದ ನೀವೆಲ್ಲಾರು ಹಾಲುಬಾನ ಉಣತೀರಿ ಕಾಲಿ ಕುಂದ್ರಬ್ಯಾಡಿರವ್ವಾ ಎಲ್ಲಾ ಜನಾ । ಸಿಗತತಿ ಹಣಾ ॥

ಹಣಾಯಿಲ್ಲದಕ್ಕ ನೀವು ಹೆಣಾದಂಗ ಕಾಣತೀರಿ ಕೊರಳಾನ ಭಂಗಾರ ಸಾಮಾನಾ । ಒತ್ತಿ ಇಟ್ಟು ನಿವೆಲ್ಲರು ಕಟ್ಟತೀರಿ ಕರಮಣಿ । ನಷ್ಟಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟಿರವ್ವಾ ಮನಿತಾನಾ । ಎಂತ ದಡ್ಡತನ ॥

ಶ್ಯಾಂತಿಯಿಂದ ಶ್ಯಾಣ್ಯಾರಾಗಿ ಭ್ರಾಂತಿಬಿಟ್ಟು ಕೇಳಬೇಕ ಸತ್ಯವಂತ ಮಹಾ

ತ್ಮರ ವಚನವನಾ । ಭಂಗಾರೇನು ಕಡಿಮಿಯಿಲ್ಲ ಬಾಳ ದಿವಸ ಹೋಗುದಿಲ್ಲ ಹೇಳಿದಂಗ ಕೇಳಿದರ ಎಲ್ಲಾ ಜನಾ । ಸಿಗತತಿ ಪುನಃ ॥

ಭಂಗಾರದಿಂದ ಶ್ರಿಂಗಾರ । ಮೊದಲಿನವರ ಜಂತ್ರ ತಿರುವಿ ದಿನಾ । ಭಂಗಾರಗಳಿಸಿ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರ ಸಾಮಾನಾ ॥ ಕೊಡಿ ಅರವಿಅಂತ ತೊಡತಿದ್ರು । ನೂಲ ತಗುತಿದ್ರ । ರೂಪಾಯಿ ಗಳಸತಿದ್ರು । ಮೊದಲಿನ ಜನಾ । ಹಿಡಿರೆಂತ ಬಿರಾಡಕ್ಕ ತೆಗೆದು ಕೊಡತಿದ್ರ ಹಣಾ ।

ಈಗಿನವರು ಚೈನಿಮಾಡತಾರ । ಬೈತಲಿ ತೆಗಿತಾರ । ಯಂಣಿ ಹಚ್ಚಿ ದಿನಾ: ಅಳಗಾಲ ಒಡದರೊ ಉಳಿಯುಲಿಲ್ಲ ಉತ್ಪನ್ನಾ ॥

ಚರಖಾ ತಿರುವಿ ನೀವೆಲ್ಲಾರು ದೊರಕಿಸಬೇಕ ಉತ್ಪನ್ನ । ತರಕ ಮಾಡಿ ಬಿಡರೆವ್ವಾ ಚೈನಿ ಗುಣಾ ॥೨॥

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಕೇಳಿ ನೀವು ನಿಷ್ಠಾದಿಂದ ನಡದರ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗತತಿ ನಮ್ಮ ಹಿಂದು ಸ್ತಾನ । ಯಾವದೇನು ಕಡಮಿಯಿಲ್ಲ ಎರಡನೇಯವರು ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ । ಸಾವಲಂಬಿಯಾಗಿ ನಮ್ಮ ಯಲ್ಲ ಜನಾ । ದುಡಿಯಬೇಕ ದಿನಾ ।

ರಾಟಿ ಮೇಟಿ ಉದ್ಯೋಗ ನೀವು ರಾತ್ರಿ ಹಗಲಿ ನಡಿಸಿದರ ಖಾತ್ರಿಯಿಂದ ಹೋಗತತಿ ಬಡತನಾ । ಕಂಬಾರ ಬಡಿಗೇರ ಪಿಂಜಾರ ನೇಕಾರ ತಟಗಾರ ಬಣಗಾರ ಉಪಜೀವನಾ । ಸಾಗತತಿ ದಿನಾ ॥

ಖಾದಿಕೇಂದ್ರ ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗ ಚರಖಾಸಂಘ ಮೊದಲ ಮಾಡಿ ಎಷ್ಟೋ ಸಂಘ ಮಾಡಿದಾರ ಸ್ಥಾಪನಾ । ಪೊಡವಿಯೊಳಗಿನ ಕೂಲಿಕಾರ ವೃಥದಿಂದ ಇವರೊಳಗ ದುಡದರ ಪ್ರತಿದಿನಾ । ಸಿಗತತಿ ಹಣಾ ॥

ಹನ್ನೊಂದು ಸಾವಿರದಾ ಐದನೂರಾ ಎಂಭತ್ತೊಂದ ಮಂದಿ ನೇಕಾರಜನಾ । ಒಂದು ಲಕ್ಷ ನಾಲ್ವತ್ತೊಂಬತ್ತ ಸಾವಿರದಾ ಒಂದನೂರಾ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂಭತ್ತ

ಜನಾ। ನೂಲತಾರ ದಿನಾ। ಹತ್ತು ಲಕ್ಷ ಹತ್ತು ಸಾವಿರದಾ ವಂಬಯ್ಯನೂರಾ ತೊಂಬತ್ತೇಳ। ವರ್ಷ ಉಳಸತಾರ ಇಷ್ಟು ಹಣಾ। ಕೋಟಿ ಮಂದಿ ನೂಲವರು ತೊಂಬತ್ತು ಲಕ್ಷ ನೆಯ್ಯುವರು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡದೆ ದುಡದರ ವಿಷ್ಟೋ ಹಣ। ಉಳುತತಿ ದಿನಾ ॥

ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಸತ್ಯ ನುಡಿಬೇಕ। ಕೈಕೆಲಸ ಬೆಳಸುದಕ। ನೂಲ ತೆಗಿಬೇಕ ಖಾದಿ। ನೇವ ದಿನಾ ಚರಖಾ ಸಂಘಕ್ಕೆ ಓದಕೊಡಬೇಕ ನೇಕಾರ ಜನಾ॥

ಮುಂಬರಾಗಬೇಕ। ಖಾದಿ ತೊಡಬೇಕ। ಬೆಂಬಲ ಕೊಡಬೇಕ। ಕಾಂಗ್ರೆಸಕ ಪೂರ್ಣ। ಅಂದರ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಆಗತತಿ ಸ್ವಾಧೀನಾ।

ಹಿಂಸಾ ಬಿಡಬೇಕ। ಸತ್ಯ ನುಡಿಬೇಕ। ಕೊಳ್ಳುದಿ ಬಿಡಬೇಕ ಪರದೇಶಿ ಸಾಮಾನಾ। ಇದರಂತೆ ವಡೆದು ನೀವು ಗಳಿಸಬೇಕ ಉತ್ಪನ್ನಾ ॥

೩೦। ದೋಷರಹಿತ ಗಾಂಧಿಯವರ ದಾಸನಾದ ಹುಲಕುಂದ ದೇಶ ಭಕ್ತ **ಭೀಮರಾಯರ** ಕವನಾ ॥೩॥

ಲೇಖಕರು : **ಹುಲಕುಂದ ಭೀಮಕವಿ**

('ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪದಗಳು' ಸಂಗ್ರಹದಿಂದ)

೬೭. ಖಾದಿಯ ಅಂಗಿ

ಛಪ್ಪರೆ ನನ್ನ ಖಾದಿ ಅಂಗಿ ।
ಆಂಗ್ಲರಿಗೆ ಅಳಗಾಲ ನೀತಂದಿ ॥

ಎಷ್ಟೋ ದಿವಸ ಮೂಲಿಗೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದೀ ।
ಮಹಾತ್ಮರಿಂದ ಬೈಲಿಗೆ ನೀಬಂದೀ ॥ ೧ ॥

ಸಕಲರಿಗೆ ಸಿಖರ ನೀನು ಆದೀ ।
ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವಲ್ಲಿ ನೀನು ಮಡದೀ ॥ ೨ ॥

ಸಂಚರಿಸುತ್ತ ಹುಲಕುಂದಕ್ಕೆ ಬಂದೀ ।
ದೇಶಭಕ್ತ ಭೀಮರಾಯಗ ವಲದೀ ॥ ೩ ॥

ಲೇಖಕರು : **ಹುಲಕುಂದ ಭೀಮಕವಿ**

೬೮. ಖಾದಿ ಅರಿವಿ

ಏರೇ ಏರೇ ಹೇಳತೇನಿ ಬರಬರತ ದಿನಮಾನ ಭರತಾವ ಬಾಳಚಂದ ।
ಗಲದೇಶಿ ಗಿರಣಿ ಅರಿವಿ ಧರಸವರಿಗೆ ಅಬರು ಇಲ್ಲರಿ ಮುಂದ ॥
ಆರು ಮಡ್ಡಿನ ಖಾದಿ ಟೊಪ್ಪಿಗಿಗೊಂದ ಆರ್ಭಾಟ ಹೆಚ್ಚೆಂದ ।
ಅರವತ್ತು ರೂಪಾಯಿಯು ಜರದ ರುಮಾಲದಾವ ಕೊರವರಕ್ಕಿಂತ ಮುಂದ ।
ಇರುವಂಥಾ ಅರಿವಿ ಹರದ ಮ್ಯಾಲ ಇನ್ನ ತರುದ ಮಾಡಿರಿ ಬಂದ ।
ತರುವಂಥ ಜನರಿಗೆ ಆರುಪಿಯಿರಲೆಂತ ಹೇಳುವ ಕರ ಮುಗದ ।
ಕಿರತಂತ್ರ ಏಯುದು ಪಾಪ ಆಗುದು ಗುರು ಗಾಂಧಿ ನಯುದಿಂದ ।
ಪರಮ ಭೀಮರಾಯ ಇರುವ ಠಿಕಾಣಾ ಮೆರೆಯುವಹು ಮಂದ ॥

ಲೇಖಕರು : **ಹುಲಕುಂದ ಭೀಮಕವಿ**

೬೯. ಖಾದಿಯ ಹಾಡು

ಧಾಟಿ ; (ಕಡು-ಧೀರನೆ ಶೂರನೆ)

ಪರ–ದೇಶದ ಬಟ್ಟೆಯ ಬಿಡು ಬಿಡು ।
ಸುಡು ಸುಡು ॥ ದೇಶಬಂಧು ॥ ಪ ॥

ಸ್ವರ್ಣಧರಣಿಯಾ ಸ್ವರ್ಣವನೆಲ್ಲವ ।
ಪೂರ್ಣ ವಿದೇಶಿ ವಸ್ತ್ರಕೆ ಕೊಡುವ ।
ಕರ್ಣಕಠೋರವಿಚಾರವ ಸುಡು ಸುಡು ॥೧॥

ಪರದೇಶಿಗಳಾವಸಕ್ಕೀಯುವ ।
ಭರತಖಂಡದಾ ಜೀವನಧನವ ।
ಪರಮಸ್ವದೇಶೀ ಖಾದಿಗೆ ಕೊಡು ಕೊಡು ॥೨॥

ಸಾವಿರಗಟ್ಟಲೆಯಲಿ ಭಾರತದಲಿ ।
ಸಾವರು ಕೂಳಿಲ್ಲದೆ ಹಸಿವಿಂದಲಿ ।
ಜೀವನಮಾರ್ಗದ ಬಟ್ಟೆಯ ಕೊಡು ಕೊಡು ॥೩॥

ಮಾನಿನಿಯರು ಹಲವರು ಬತ್ತಲೆಯಲಿ ।
ಕಾನನದೊಳಗಿರುವರು ಹಲವೆಡೆಯಲಿ ।
ಮಾನದ ಹಾದಿಯ ಖಾದಿಯ ಕೊಡು ಕೊಡು ॥೪॥

ಚರಕವ ತಿರುಗಿಸಿ, ಬಟ್ಟೆಯನೊದಗಿಸಿ ।
ಪರದೇಶೀವ್ಯಾಪಾರವ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ।
ಧರೆಗೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಬಟ್ಟೆಯ ಕೊಡು ಕೊಡು ॥೫॥

ಭಾರತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾಂಬರ ಮಿತ್ರಾ ।
ಧೀರ ಮಹಾತ್ಮನು ಸಾರುವ ನುಡಿಯನು ।
ದೂರದೆ ಮನ್ನಿಸಿ ಖಾದಿಯ ತೊಡು ತೊಡು ॥೬॥

(ರಾಷ್ಟ್ರಬಂಧು 13-4-31: ನವಯುಗ 16-4-1931:
ತಾಯಿನಾಡು 20-4-31)

ಲೇಖಕರು : **ಪುಂಡೂರು ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯಿ**

('ಸ್ವರಾಜ್ಯಗೀತಾಮೃತ,' ಕಾಸರಗೋಡು, 1947)

೭೦. ಏಕೆಧರಿಸುವೆ ಸಾಕುಬಿಡು ಪರದೇಶಿ ಜನರಾ ವಸ್ತ್ರವಾ

("ಮೇರಾ ಮೌಲಾ ಬುಲಾ ...." ಎಂಬಂತೆ)

ಮಾತೆ ಭಾರತಿಯು ಸ್ವತಂತ್ರ ಮಂತ್ರವಂದೇ ಮಾತರಂ
ಘಾತುಕೀ ವಿದೇಶಿ ಜನರಿಗೆ ದಾಸರಾಗಿರೆ ಸಂತತಂ ।

ಏಕೆಧರಿಸುವೆ ಸಾಕುಬಿಡು ಪರದೇಶಿ ಜನರಾ ವಸ್ತ್ರವಾ
ಹಾಕುಬೆಂಕಿಲಿ ಉರಿಲಿ ಧಗಧಗ ಧರಿಸು ಖಾದಿ ಪವಿತ್ರವಾ ॥

ಮಾತಾ ದೇಶಹಿತಾ ಘನಸೇವನವು
ಸಖನೆ ತಕಲಿ ತಿರುವೊ ಪಡೆಯೊ ನೀ ಸುಖವಾ
ಭಗಿಸಿ ಚರಕವಿದು ಪರಮಪಾವನವು ॥

ಹೂಡಿಕೊಡಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ಸ್ವರಾಜ್ಯವನು
ಬಿಡದೆ ದೇಶದಸೇವೆ ನಡೆಯಸಿ ಪಡೆಯಿರಿ
ಒಡೆಯ ಶೇಷಾದ್ರೀಕ ಪೊರೆವನುಕಡೆಗೂ ॥

ಲೇಖಕರು : **ತಿಳಿಯದು**

(ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯವಾದ ಈ ಹಾಡಿನ ಮುದ್ರಿತ ಪಾಠ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಭಾಗಭಾಗವಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೆ ನೆರವಾದವರು : 1. ಕೆ. ರಮೇಶ್ ಕಾಮತ್, ಮಲ್ಪೆ. 2. ಪಿ. ದಾಮೋದರಯ್ಯ 3. ಬಿ. ಸುಬ್ರಾಯ ಮಲ್ಯ)

೭೧. ಭಾರತ ಬೋಧೆ

ರಾಗ, ತಾಳ, ಮಟ್ಟು :– ರಾಷ್ಟ್ರೀಯದೇಳಿಗೆಗೆ ಮನವ ನೀನಿರಿಸು ಎಂಬಂತೆ.

ಭಾರತೀಯರೆ ! ನಮ್ಮ ಭಾಗ್ಯ ಸಂಪತ್ತೂ ।
ಸೂರೆ ಸುಲಿಗೆಯಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತ ಬಂತೂ ।
ಘೋರ ನಿದ್ದೆಯು ಕಾಲವದು ಹಿಂದೆ ಸಂತೂ ।
ಜೋರಿನಿಂದೇಳುವ ಹೊತ್ತೀಗ ಬಂತೂ ॥ ೧ ॥

ಬೆಳ್ಳಿ ಭಂಗಾರವಿದ್ದುದು ಬರಿದಾಯ್ತು ।
ಟೊಳ್ಳು ಕಾಗದ ಎಲುಮಿನಿ ತುಂಬಿಹೋಯ್ತು ॥
ಒಳ್ಳೊಳ್ಳೆ ನವರತ್ನಗಳು ಕಾಣದಾಯ್ತು ।
ಕೊಳ್ಳೆಯಾದೆವು ಪರದೇಶಿಯರ್ಗಿಂತೂ । ॥ ೨ ॥

ಮನೆಯೊಳ್ ಹಿಂದಿದ್ದ ಕಂಚಿನ ಬಟ್ಟಲಿಲ್ಲಾ ।
ಗಣನೆಯಿಲ್ಲದ ತಾಂಬ್ರ ಪಾತ್ರೆ ಈಗಿಲ್ಲಾ ॥
ಮಿನುಗುವ ಗಾಜು ಪಿಂಗಾಣಿಯೇ ಎಲ್ಲಾ ।
ಜನರಿಗೂ ಚಿಮಿಣಿ ಬುರ್ಡೆಯೆ ಬೇಕಾಯ್ತಲ್ಲಾ । ॥ ೩ ॥

ವೀರಭಾರತ ಭಾಗ್ಯನಿಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರವೆನಿಸೀ ।
ಪಾರಿಕಾಯಲು ಬೇಕಾಯ್ತೀಗ ಪರದೇಶೀ ॥
ದೂರದಿಂದಲ್ಲಿ ವಸ್ತ್ರದ ರಾಶಿ–ರಾಶೀ ।
ಹೇರುಗಳ್ ಬಂದು ಗೈದವು ನಮ್ಮ ಘಾಸೀ ॥ ೪ ॥

ಕೈಗಾರಿಕೆಯು ದೇಶದೊಳು ನಾಶವಾಯ್ತೂ ।
ಮೈಗಾವಲಿಗು ಪರಜನರೇ ಬೇಕಾಯ್ತೂ ।
ಸೈಗುಟ್ಟಲಿಕೆ ನಾವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಲಿತೂ ।
ಜಗಳಿಲ್ಲದ ಮಠದಂತಾಗಿ ಹೋಯ್ತೂ ॥ ೫ ॥

ಬೀಡಿ ಸಿಗ್ರೇಟ್ ಚುಟ್ಟಾ ನಮಗೀಗ ಬೇಕೂ ।
ಒಡ್ಯಾಟಿಲ್ಯಾಗಿ ಬಾಂಪ್ಸು ಕಲ್ಲಾಗ ಬೇಕೂ ॥
ಲೇಡಿ ರಿಸ್ಟ್ವಾಚ್ ಕೈಗೆಕಟ್ಟಿ ದರ್ಸಾಕೂ ।
ಬ್ರಾಂದಿ ಶರಾಬ್ ಸೇಂದಿ ಕುಡಿವ ಫಡಾಕೂ ॥ ೬ ॥

ತಲೆಗಿಡಲಿಕೆ ಬೇಕೇಬೇಕೊಂದು ಹ್ಯಾಟೂ ।
ಚೆಲುವಾಗಿ ಮೈಗಿರಬೇಕು ಲೋಂ–ಕೋಟು ॥
ಬಲವಾಗಿ ಕಾಲಿಗೆ ಕಟ್ಟಲು ಬೂಟೂ ।
ಗೆಲವಾಗಿ ನಡೆ ನುಡಿ, ದರ್ಬಾರು ಥಾಟೂ ॥ ೭ ॥

ಥೊರೆಯಾಗಿ ಮೆರೆಯುವಾತುರದ ತಮಾಸೇ ।
ಸರಿಯಾಗಿ ಫ್ರೆಂಚ್ ಕಟ್ಟು ಮಾಡಿದ ಮೀಸೆ ।
ಬರೆಹುಲಿ ಮೈಬಣ್ಣಕ್ಯಾಕೆಯು ನಿರಿಸೇ ।
ನರಿಯಣ್ಣ ಮೈಸುಟ್ಟು ಕೊಂಬುದು ಲೇಸೇ ॥ ೮ ॥

ಶರಧಿರಾಜನಿಗೂ ನಮಗೂ ನಂಟತನವೂ ।
ಸ್ಥಿರವೆನೆ " ಉಪ್ಪಿಗೇ "ಕಿಲ್ಲಿ ಬಡತನವೂ ? ॥
ಪುರಕ್ಷೀರ ನಿಧಿವಾಸ ಸ್ಥಾನವೇ ಘನವೂ ॥
ಇರಲು ಮಜ್ಜಿಗೆಗೇಕೆ ನಾಸ್ತಿ ವಚನವೂ ? ॥ ೯ ॥

ಧರೆಯೊಳ್ ನಮ್ಮವರ ಪೂರ್ವಾಭಿಮಾನವೆಲ್ಲಿ ? ।
ತರಗತಿ ನಿರ್ಣೈಸಿಹರು ನೋಡಿರಲ್ಲಿ ॥
ಕರಿಜನ ನಾವೆಂದು ಬಿಳಿವರ್ಗದಲ್ಲಿ ।
ಬೆರೆತಿರ ಬಿಡರು ಪೂರ್ವಾಫ್ರೀಕದಲ್ಲಿ ॥ ೧೦ ॥

ಓಂದೂ ಮುಸಲ್ಮಾನ್ ಬಂಧುಗಳಿನ್ನೂ ।
ಒಂದೇ ಮನದಿ ಫಾರ್ಸಿ ಕ್ರಿಸ್ತ್ಯಾದಿಯರನ್ನೂ ॥
ಪೊಂದಿಸುತ್ತೈಕ್ಯ ಮತ್ಯದೊಳ್ ಮುಂದಿನ್ನು ।
ಜಂವದೊಳಿರೆ ನಮಗಿದಿರಿಹರೇನು ? ॥ ೧೧ ॥

" ಕುಡುಕತನ " ವೆ ಸರ್ವ ಕೇಡಿನ ಮೂಲ ।
" ಕುಡಿತನ " ವೆ ದ್ರವ್ಯ ಸಿಧಿಯ ನಿರ್ಮೂಲ ॥
" ಕುಡಿಕತನ " ವೆ ಓತ್ಸ್ಯಾಚಾಸ ಮೋಹಜಾಲಾ ।
ಕುಡಿದು ಬಿಡಲು ನಮಗಿದುವೇ ಸುಕಾಲಾ ॥ ೧೨ ॥

ಗುತ್ತ ಮೇಲಮಿಸ್ಸಿಗೆ ನಾವು ನಿಲ್ಲಬೇಕೆ ? ।
ಬತ್ತ ಬಡವರ ಗೋಳದು ನಮಗೇಕೆ ? ॥
ತೆತ್ತ ದುಡ್ಡಿನಗಂಟು ದೋಯ್ಯುತ್ತ ಜೋಕೇ ।
ದುತ್ತಿದ ತಿಳಿದರೂ ಬುದ್ಧಿಲ್ಲವೇಕೆ ? ॥ ೧೩ ॥

ಸ್ವದೇಶ ಘೋಷಣೆಯಾಯ್ತು ನಮಗೆಲ್ಲ ? ।
ಸ್ವದೇಶಿ-ಸಂಸಾರ: ಹವೆ, ಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ ॥
ಸ್ವದೇಶಮಾತೆ " ಭಾರತಿ " ಯುದರದಲೀ ।
ಸ್ವದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಹೆವು ನಾವಿಲ್ಲಿ ॥ ೧೪ ॥

ತಿಳಿದಿದ ದೇಶಸೇವೆಗೆ ಮನ ನೀಡೇ !
ತಿಳಿದು ದೇಶೋದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಒಡಗೂಡೀ ॥
ಅಳಿದರೀ ದೇಹ ದೇಶದ ಮುನ್ನೇ ನೋಡೀ ।
ತಿಳಿ. ಸೀವಿದ ದೇಶದ್ರೋಹಿಯೊಳ್ ಬೇಡೀ ॥ ೧೫ ॥

ದೇಶೀಯವಾದ " ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೇ "ಧರಿಸೀ ।
ದೇಶೀಯ " ಮಗ್ಗ " ಕುತ್ತೇಜನ ಕೊಡಿಸೀ ॥
ದೇಶಿಯ ರಾಟೆಮೂಲಕ " ನೂಲು " ತೆಗೆಸೀ ।
ವಾಸಿಪ ಮನೆಯೊಳಲ್ಲಿಗಿದ ಕಲಿಸೀ ! ॥ ೧೬ ॥

ಪರದೇಶದೊಡವೆಯುಗೊಡವೆಯುಂ ಬಿಡಿಸೀ ।
ಪರದೇಶಿಯರ ವೇಷ ಭಾಷೆ ಸಾಕೆನಿಸಿ ! ॥
ಪರರೊಳ್ ಮತ್ಸರ ಬೇಡಾ ನಂಬಿಕೆ ತ್ಯಜಿಸೀ ! ।
ಸ್ಥಿರದಿಂ " ಸ್ವದೇಶೀ " ಯವ್ರತವಿಂದೆ, ದರಿಸೀ ! ॥ ೧೭ ॥

" ಗಾಂಧಿ " ಮಹಾತ್ಮರು " ನೆಹರು" ಮುಂತಾದಾ ।
ಮುಂದಾಳುಗಳು ತಿಳಿಸಿದ ಬುದ್ಧಿವಾದಾ ॥
ಎಂದಿಗು ಮರೆಯದೆ ವರ್ತಿಸಿ ಸುಖದಾ ।
ಮುಂದಿನ ಹಾದಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿರಾನಂದಾ ॥ ೧೮ ॥

ಇನ್ನಾದರು ಮನದೊಳ್ ಧೈರ್ಯತಾಳೀ ।
ಬನ್ನಿ ಬ್ಯಾ ಬಡಿಕ ತನವ ಹಿಂದೆತಳ್ಳೀ ॥
ಭಿನ್ನ ಭೇಧವ ಕಲಿಸುವ ಬೆಂಕಿ ಕೊಳ್ಳಿ ।
ಯನ್ನೀಗ ಉರಿಪರಿಕೋ–ಸೋಡಿಕೊಳ್ಳಿ ॥ ೧೯ ॥

ಎಳಿರೆದ್ದೇಳಿರಿನ್ನಾದರ್ಕಣ್ತೆರೆದೂ ॥
ಹಾಳಾದ " ಜಾತಿ ವೈಷಮ್ಯ " ಗಳ್ತೊರೆದೂ ॥
ಪೇಳಿದ ರಘುರಾಮದಾಸ ತಾ ಕರೆದೂ ಬಾಳಿರ್ನೀವೈಕ್ಯಮತ್ಯದೊಳಿನ್ನು ಮೆರದೂ ॥ ೨೦ ॥

ಲೇಖಕರು : **ಪೆ. ರ. ನು. (?)**

೭೨. ನವರೀತಿ ಲಾವಣಿ

ಧಾಟಿ—ಖಡೀಚಾಲ್

ನವಯುಗ ಪದ್ಧತಿ ನವಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರ ನವರಂಗಾಟಗಳೆಚ್ಚಾಯ್ತು । ನವ ।
ನವೀನಕೌತುಕ ಜಗವಾಯ್ತು । ನವ । ಲಾವಣಿಯೊಂದಿದು ಬಯಲಾಯ್ತು ।
ಕಾವಿಯು ಧರಿಸಿದ ಕಪಟ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳವಿಚಾರತ್ವಗಳತಿಯಾಯ್ತು ॥ ಪ ॥

ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಕನ್ನಡ ಜನರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯೆ ಮರತೋಯ್ತು । ವರ ।
ಕನ್ನಡ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಬೆರದೋಯ್ತು । ಘನ । ಹೊನ್ನಿನ ದೇಶವು ಮಣ್ಣಾಯ್ತು ।
ತಿನ್ನಲುಮನೆಯೊಳು ಸೊನ್ನೆಗಳಾದರು ಉನ್ನತಶೋಕಿಯು ಬಲವಾಯ್ತು ॥ ೨ ॥

ಜಂಟಲ್‌ಮೆನ್‌ಗಳ ಗಂಟಲ ಗಾಣಾ ಕಂಠಕೆ ಕಾಲರ್ ಬಿಗಿದಾಯ್ತು । ನಿಜ ।
ಒಂಟೆಯು ಕತ್ತಿನ ತೆರವಾಯ್ತು । ಕೈಲ್ । ಹಂಟಿಂಗೊಂದ್ಬಲ್ ಭೇಷಾಯ್ತು ।
ಕಂಟಕಳಿವ ಶ್ರೀಕಂಠನಧ್ಯಾನವು ಜಂಟಲ್‌ಮೆನ್‌ಗಳಗಿರದೋಯ್ತು ॥ ೩ ॥

ಹೋಟಲ್ತಿಂಡಿಯು ನಾಟಕ ಸಿನಿಮಾ ಕಾಟವು ಪೇಟೆಯೊಳೆಚ್ಚಾಯ್ತು ।
ದಿಟಹ್ಯಾಟು ಬೂಟು ಕಾಫ್ ತಲೆಯಾಯ್ತು । ಮೋಟು ।
ಮೋಟುದ್ದ ಮೀಸೆಯು ಮುಖವಾಯ್ತು । ಕೋಟು ರುಮಾಲು
ಪೇಟಪಂಚೆಗಳು ಸೇಟ್ಮುಲ್ತಾನರಿಗಡವಾಯ್ತು ॥ ೪ ॥

ಮುದ್ದಿನ ಮಗನಿಗೆ ವಿದ್ಯವ ಕಲಿಸಲು ಇದ್ದಂತ ಹಣವೆಲ್ಲ ಕಳೆದೋಯ್ತು ।
ಹೋಲ । ಗದ್ದೆಮನೇಮಠ ಮಾರಾಯ್ತು । ಚಲೋ । ಬುದ್ಧಿಯು ಕಂದನು
ಕಲಿತಾಯ್ತು । ಮುದ್ದುಮಗನ ಕೈಗುದ್ದಿಗೆಶಿಲ್ಕಿ ಮೆದ್ದಲುಸತಿಪತಿಗಿರ
ದೋಯ್ತು ॥ ೫ ॥

ವಾಸನೆ ಎಣ್ಣೆಯು ಫೇಸ್ ಪೌಡರ್ ಎಳೆಕೂಸುವೃದ್ಧರಿಗು ಬೇಕಾಯ್ತು । ಬಿಳಿ । ಮೀಶೆಗೆ ಕರೆಮಸಿ ಬಳೆದಾಯ್ತು । ಪರ । ದೇಶದಿ ಪೈಸಾ ಜರಗೋಯ್ತು । ಕಾಸಿಗೆ ಚಕ್ಕರ್ ಭಾಷೆಗೆ ಮಕ್ಕರ್ ವೇಷಭೂಷಣದ ಜಗವಾಯ್ತು ॥ ೬ ॥

ಊಟಕ್ಕೆ ಟೇಬಲ್ ಪಾಠಕ್ಕೆ ಬೈಬಲ್ ಆಟಕ್ಕೆ ಇಸ್ಪೀಟಾಗೋಯ್ತು ॥ ಪರ ॥ ಮೋಟಾರ್ ವಾಕಿಂಗ್ ಪೋಕಾಯ್ತು । ಪರ । ಸೋಟಾಸಿಗರೇಟ್‌ಸೇದಾಯ್ತು ಬಾಟಲ್ ಬ್ರಾಂದಿಯು ಕೋಟಲೆಯಿಂದಲಿ ಲಾಟರಿ ಇನ್‌ಸ್ಟಾಲ್ಮೆಂಟಾಯ್ತು ॥ ೭ ॥

ಶ್ರೇಷ್ಠಭಾರತದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಜನಾಂಗದಿ ಕೋಷ್ಟದಭಾಷೆಯು ಬೆರೆದೋಯ್ತು ವಾಟ್ । ಮಿಷ್ಟರ್ ಮಿಸ್ಸೆಸ್ ಮೊದಲಾಯ್ತು । ಗುಡ್ । ಮಾಸ್ಟರ್ ಎಸ್ಸೆಸ್ ಕಲಿತಾಯ್ತು । ಅಷ್ಟಿಷ್ಟಲ್ಲದ । ಶಿಷ್ಟರ ಬಾಯೊಳು ಬಟ್ಲರ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಬಲವಾಯ್ತು ॥ ೮ ॥

ಸೇಂದಿ ಷರಾಬು ಬ್ರಾಂದಿಯು ವಿಸ್ಕಿ ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದೆಚ್ಚಾಯ್ತು । ಇದು ಮಂದರು ಸೇವಿಪದತಿಯಾಯ್ತು । ಘನ । ಗಾಂಧೀಜಿ ಮಾತೇ ಮರತೋಯ್ತು । ಸೇಂದಿಯ ಸೇವನೆ ಪ್ರೇಮತ ಭಾರತ ಬಂಧುಜನಾಂಗವು ಕುಂದೋಯ್ತು ॥ ೯ ॥

ಅಂಗನಮಣಿಯರ ತೊಂಗುಬಿಂಗುನವಶೃಂಗಾರ ಚೇಷ್ಟೆಗಳತಿಯಾಯ್ತು । ಇವ । ರಂಗಡಿ ಬೀದಿಗಳಲಿದಾಯ್ತು । ಪರ । ಸಂಗದಿ ಸ್ತ್ರೀ ನಡೆ ಕೆಟ್ಟೋಯ್ತು । ಅಂಗೈ ಕರಿಬಳೆ ಮುಂಗೈ ರವಿಕೆಯು ಮಂಗನಮಾಯವೆ ಆಗೋಯ್ತು ॥ ೧೦ ॥

ಪಂಕಜಾಕ್ಷಿಯರ ಬಿಂಕದ ಮುಖದೊಳು ಕುಂಕುಮ ಅರಶಿನ ಹಾರೋಯ್ತು । ಇವ । ರಂಕೆನಿಶ್ಶಂಕೆಯೆ ಆಗೋಯ್ತು । ಬಲು । ಸಂಕಟ ಸುದ್ದಿಯುಮಾತಾಯ್ತು । ಚಂಕಿಯ ಲೇಸಿನ ಡೊಂಕದ ಜೈತಲೆ ಮಂಕಿನ ಸ್ತ್ರೀಯರ ನಡೆಯಾಯ್ತು ॥ ೧೧ ॥

ಈ ಭಾರತ ಕೆಲ ಸ್ತ್ರೀಬಲ ಸಮಿತಿಯು ಪಿ.ಬಿ.ಸಿ.ಡಿ. ಯ ಕಲಿತಾಯ್ತು | ಚಿಕ್ಕ |
ಪೇಪೇ ಕಾರನು ನಡೆಸಾಯ್ತು । ವಿಸ್ಕಿ | ಲೇಬಲ್ ಬಾಟಲ್ ಹೊಡೆದಾಯ್ತು
ಪಿ.ಬಿ.ಸಿ.ಡಿ.ಯ ಶೋಭೆಯು ರೋಗದಿ ಪೇಪೇ ಲೇಡಿಯ ರೂಪಾಯ್ತು ॥ ೧೨ ॥

ಕಂಡ ಕಂಡ ಕಡೆ ಗಂಡರ ಬಿಟ್ಟಿಪ ರಂಡೆರ ಪುಂಡಾಟಗಳಾಯ್ತು । ಇವ | ರೆಂಡ
ಸಾರಾಯ್ಕುಡಿಕಲಿತಾಯ್ತು । ಹೊಸಮಿಂಡರ ಹುಡುಕುವುದತಿಯಾಯ್ತು ।
ಮಿಂಡರ ಮೋಟಾರ್ ಬಂಡಿಲಿ ಕುಳಿತು ಗಂಡರ ಅಣಕಿಪ ತೆರವಾಯ್ತು ॥ ೧೩ ॥

ಸೂಳೆಯರಾವಳಿ ಸುಲಿಗೆಯು ಮಾಡಿತು ಬಾಲರಭಾಗ್ಯವು ಬರಿದಾಯ್ತು ।
ಕಲಿ । ಕಾಲದ ಮಹಿಮೆ ಹೀಗಾಯ್ತು । ಇವ । ನೇಳಲು ಕನಿಕರವೆನಗಾಯ್ತು |
ಕಾಳಿ ಕರಾಳರ ಕೇಳಿಯ ಮಕ್ಕಳು ಹೊಳೆ, ಭಾವಿ, ಕೆರೆ ಪಾಲಾಯ್ತು ॥ ೧೪ ॥

ವಿಶೇಷ ಹಿಂದೂ ಮುಸಲ್ಮಾನರಿಗೆ ನಾ ತುಸು ಕರವನು ಮುಗಿದಾಯ್ತು ।
ಹರಿ । ದಾಸ ನೀಲ್ಕಂಠನ ಹೆಸರಾಯ್ತು । ವರ | ದೇಶೀಯ ಲಾವಣಿ ಪದ
ವಾಯ್ತು । ದಾಸನು ಶ್ರೀಹರಿ ದಾಸ ಪುಟ್ಟಣ್ಣನ ದಾಸ ನಂಜಣ್ಣನ ಪರ
ವಾಯ್ತು ॥ ೧೫ ॥

ಲೇಖಕರು : **ಬಿ. ನೀಲಕಂಠಯ್ಯ**

(ಮುದ್ರಿತ ಪುಸ್ತಿಕೆಯಿಂದ)

೭೩. ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಜಯ

ಭಾಗ–೧

ವಿರಾಟಪುರುಷನ ಭರತ ಪ್ರಪಂಚದಿ ಜಯಕರ್ನಾಟಕ ಶೃಂಗಾರ ।
ಪರಮಸನಾತನ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಗೆ ಮಾತೃಸ್ಥಾನವಾಗಿದೆ ಪೂರ ॥ಪ॥

ಧಾರಿಣಿಮಧ್ಯ ಸುಮೇರುಗೆದಕ್ಷಿಣ ತರುಣಾರುಣಪ್ರಭೆಮಯದಿಂದ
ನಿರುತಾಕಾಶಕೆ ಸರಿಸಮವೆನಿಸಿದ ಪರ್ವತ ಶ್ರೇಣಿಗಳೊಗ್ಗಿಂದ ॥
ಪರಮಸರೋವರ ಪರಿತೋಷಿಪನದಿ ಗಿರಿ ದುರ್ಗಂಗಳ ಬೀಡಿಂದ ॥
ಸ್ಥಿರಮನದಿಂದಲಿ ಜಪತಪಗೈಯುವ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಪೆಂಪಿಂದ ।
ಧರೆಕರ್ನಾಟವು ಹರಿ, ಶಿವ, ಓಂ ಯೆಂಬರುಪಿನ ಮಂತ್ರವಬಲದಿಂದ ॥
ಪುರುಷ ಸ್ತ್ರೀಯರೆಂಬೆರಡು ಭೇದದಿಂದಿರುವ ಚರಾಚರದಮಲಿಂದ
ಸುರಚಿರಸೃಷ್ಟೀ ಸ್ಥಿತಿ ಲಯಕರ್ತರ ತ್ರೀಮೂರ್ತಿಗಳವರದಯದಿಂದ ।
ನಿರುಪಮಋಗ್ಯಜು ಸಾಮಅಥರ್ವಣ ಚತುರವೇದಗಳನಿಯಮಿಂದ ॥
ಸ್ಫುರಿಪ ಪೃಥ್ವಿ, ಅಪ್ ತೇಜೋವಾಯ್ವಾಕಾಶ ಪಂಚಭೂತಗಳಿಂದ ।
ಧರ, ತರ್ಕವ್ಯಾಕರಣ ಮೀಮಾಂಸ ಜ್ಯೋತಿಷಾಯುರ್ವೇದಗಳಿಂದ ॥

ದೊಡ್ಡಡಾನ್

ಪ್ರಥಿತಮಹಾಘನ ಗೌತಮಾದಿವರ ಸಪ್ತ ಋಷಿಯುತಪೊಬಲುಮೆಗಳಿಂ ।
ಹಿತದೊಳಗಿಂದ್ರನು ಅಗ್ನಿಯ ಮೊದಲಾದಷ್ಟ ದಿಕ್ಪಾಲರ ಪಹರೆಗಳಿಂ ॥
ಖ್ಯಾತಿಯಾಂತ ಚಂದ್ರಾರ್ಕ ನವಗ್ರಹ ರಾಹು ಕೇತು ಅಧಿಕಾರಗಳಿಂ ।
ಸತತಕಾಮ ಧರ್ಮಾರ್ಥ ಮೋಕ್ಷಮಹ ಚತುರವಿಧದ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳಿಂ॥

ಚಿಕ್ಕಡಾನ್

ಸಾಮ ದಾನ ಭೇದ ದಂಡಾದಿ ಚತುರುಪಾಯಗಳಿಂ ।
ಕ್ರಮವಾದ ಮತ್ಸ್ಯಕೂರ್ಮಾದಿ ದಶಾವ್ತಾರಗಳಿಂ ॥

ಹಿಮಾಲೀಕ ಹಿಂಶದ್ಯವತಾರದ ಮಹ ಮಹಿಮೆಗಳಿಂ ।
ರಮಣೀಯವಾದ ಕರ್ಣಾಟ ವಮಿತ ಸ್ತೋಮಗಳಿಂ ॥

ಗುಲ್ಲುಡಾನ್

ಸ್ತುತ್ಯವಾಗಿಹುದು ಧಾತ್ರಿ ಯೊಳಗೆ ।
ಸತ್ಯ ಗುಣ ಕೀರ್ತಿಯ ಜೊತೆಯೊಳಗೆ ।
ನಿತ್ಯ ಧನ ಧಾನ್ಯ ಸಂಪತ್ತೊಳಗೆ ॥
ಪ್ರತ್ಯಗಾತ್ಮ ಜಗನ್ನಿತ್ಯ ಪ್ರಸಕ್ತರ ನಾಡಿದೆಂದು ಬೆಳಗೆ ॥

ಶ್ಲೋಕ

ಸಕಲ ವರ್ಣಾಶ್ರಮಕಿದಾಶ್ರಯ ಸುರ ಮಹೀರುಹ ತೋಟವು ।
ನಿಖಿಲ ಭೂತ ದಯಾ ಪರತ್ವದ ನಿಧಿಯು ಈ ಕರ್ಣಾಟವು

ಚಾಲ್

ತರಣಿಕೋಟಿ ಸುರುಚಿರ ಕರ್ಣಾಟಕ ಕಮಲಪತ್ರದಂತಾಕಾರ ।
ಪರಮಸನಾತನ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಗೆ ಮಾತೃಸ್ಥಾನವಾಗಿದೆಪೂರ ।

ಭಾಗ-೨

ಧರಣಿಮಂಡಲದಿ ಕರ್ಣಾಟವು ಯೆನೆ ಪರಮ ಋಷಿಗಳುತ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಾನ
ಸಾರತರಾ ಸನ್ಮಾರ್ಗ ದುರಂಧರ ಆರ್ಯರ ವಸತಿಗಳಮರವನ ॥
ಪರಮದ್ರಾವಿಡರ ಆರ್ಯರಸಂಸ್ಕೃತಿ ಲಹರಿಯ ಸಂಗಮದಾಸ್ಥಾನ
ಅರಿಗಳ ಶಿರಗಳ ತರಿದೀಡಾಡಿದ ಕೀರ್ತಿವಂತರಿಗೆ ಕಮಲವನ ॥
ಅರುಮತದಗುರು ಅದ್ವೈತಾಗ್ರಣಿ ಶಂಕರಾರ್ಯ ರಾನಂದವನ ।
ಸುರಚಿರವೆಗ್ಗಳ ವೇದವೇದಾಂತದ ರಾಮಾನುಜಾರ್ಯರ ಪುಣ್ಯವನ ॥
ನಿರುತದ್ವೈತಮತ ಸ್ಥಾಪಕರೆನಿಸಿದ ಮಧ್ವರಾಯರುದ್ಯಾನವನ ।

ವೀರಶೈವಮತ ಪಾವನಗೊಳಿಸಿದ ಬಸವೇಶ್ವರರಾನಂದವನ ।
ಪಾರಮಾರ್ಥ ಪರತತ್ವಪ್ರದೀಪರ ಕನಕ ಪುರಂದರರಾಸ್ಥಾನ ।
ಚಾರುವೇದತತಿ ಭಾಷ್ಯವರಚಿಸಿದ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರ ಮಧುರವನ ॥

ದೊಡ್ಡ ಡಾನ್

ಪ್ರಾಕೃತಿಕಾಮಲ ಭೇದಪ್ರಭೇದದಿ ಪ್ರಾಕೃತಮಾತೆಯು ಮಲೆನಾಡು
ಪ್ರಕೃತಿ ಭಾಗ್ಯದ ಚಿತ್ರವಿಚಿತ್ರದಿ ವೃದ್ಧಿ ವಿಕಾಸದ ಪೊನ್ನಾಡು ॥
ಸುಕೃತ ಸಾಂಘಿಕ ರಾಜಕೀಯ ಧಾರ್ಮಿಕ ರಣಾಂಗಣದೀಬೀಡು ॥
ಈ ಕೃತಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕರ್ಣಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪತ್ತಿಯು ನೆಲವೀಡು ।

ಚಿಕ್ಕಡಾನ್

ಅರ್ಥಿಕದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದರ್ಥ ವೃದ್ಧಿ ಪೊಂದಿಹುದು ।
ಆರ್ತರಿಗೆ ಆತ್ಮವ ತ್ಸರ್ವಭೂತ ವೆನಿಸಿಹುದು ॥
ಸ್ವಾರ್ಥರಿಗೆ ಮೃತ್ಯು, ಯಮ, ದುಷ್ಟ ಅಶ್ವವಂತಿಹುದು ।
ಧೂರ್ತರಿಗೆ, ವ್ಯರ್ಥರಿಗೆ ಪಾರ್ಥನಸ್ತ್ರಮಾಗಿಹುದು ॥

ಗುಲ್ಲುಡಾನ್

ಶೀಲ ಸೌಜನ್ಯದ ಮಣಿ ಯೆನಿಸಿ ।
ಸುಲಭ ಸಂಗೀತದ ಗಣಿ ಯೆನಿಸಿ ।
ಲಲಿತ ಕಲೆ ಗಳಿಗಿದು ಖನಿ ಯೆನಿಸಿ ॥
ಕಲುಷ ನಾಶಮಾ ದೊಲುಮೆ ಕೀರ್ತಿಯಲಿ ಒಲುಮೆ ನಾಡೆಂದೆನಿಸಿ ॥

ಶ್ಲೋಕ

ಕನ್ನಡಾಂಬೆ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಭಾರತ ಖಂಡ ದಂತಿಹುದಿಳೆಯಲಿ ।
ಸನ್ನುತಾಂಗಿ ಪ್ರಸನ್ನ ಪ್ರವರ ಅಭೇದ್ಯ ಮಾಗಿಹುದರ್ತಿಲಿ ॥

ಚಾಲ್

ಚಿರದಿನ ಸಂಚಿತ ಭಾಗ್ಯದ ಮಾತೆಗೆ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷದಂತಾಕಾರ ।
ಪರಮಸನಾತನ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಗೆ ಮಾತೃಸ್ಥಾನವಾಗಿದೆಪೂರ ॥

ಭಾಗ-೨

ಭರತ ಪ್ರಪಂಚದ ಜಯಕರ್ಣಾಟಕ ವೀರರತ್ನಗಳ ತುಹಿನಾದ್ರಿ ।
ಪರಮಪ್ರಭಾಕರ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತಮೇಣ್ ಅಶೋಕಚಕ್ರಿಯ ಅರುಣಾದ್ರಿ ॥
ವೀರೋಚಿತ ರಣ ಪೀರ ಕದಂಬರ ಶಾತವಾಹನರ ಪೂರ್ವಾದ್ರಿ ।
ಪರಮೋಜ್ವಲ ಅವತಾರ ಪುರುಷರಾ ಚೋಳ ಚಾಲುಕ್ಯರ ವಿಂಧ್ಯಾದ್ರಿ ॥
ಪರಮೇಶ್ವರ ಸತ್ಯಾಶ್ರಯ ಇಮ್ಮಡಿ ಶ್ರೀ ಪುಲಿಕೇಶಿಯ ಧವಳಾದ್ರಿ ।
ನಾರಗುಣ್ಣ್ಲರ ಗಂಗರಸರ ಮೇಣ್ ವೀರಬಲ್ಲಾಳರ ಮಲೆಯಾದ್ರಿ ॥
ಧೀರೋದಾತ್ತರ ವಿಕ್ರಮಾರ್ಕನೃಪ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರಿಗೆ ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ॥
ದೂರದರ್ಶಿದಾತಾರ ದೇವಗಿರಿ ಯಾದವ ಹೊಯ್ಸಳರುದಯಾದ್ರಿ ॥
ಸ್ವರಾಜ್ಯಜ್ಯೋತಿಯ ಪ್ರಜ್ವಲಗೊಳಿಸಿದ ಬುಕ್ಕ ಮಾಧವರ ಹೇಮಾದ್ರಿ ।
ಪರಸತಿ ಸೋದರರೆಂಬುರೆ ಬಿರುದಿನ ಮೈಸೂರೊಡೆಯರ ಲಲಿತಾದ್ರಿ ॥

ದೊಡ್ಡುಡಾನ್

ಕನ್ನಡ ಕವಿಕುಲ ಸಾರ್ವಭೌಮರಿಗೆ ಕರ್ಣಾಟಕ ಕರದರ್ಪಣವು ।
ಪೊನ್ನ ಪಂಪ ಮಹ ಬಿಲ್ಹಣ ಹರಿಹರ ರಾಘವಾಂಕರಿಗೆ ಸುರತರುವು ॥
ರನ್ನ, ಜನ್ನ, ವಿರುಪಾಕ್ಷ ಭೋಜ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಶರಿಗಿದು ಹಾಲೋಗರವು ।
ಬಾಣ, ಮಕಸು, ಕವಿ ಕಾಳಿದಾಸಮೇಣ್ ರುದ್ರಭಟ್ಟರಿಗೆ ಸುರಪುರವು ॥

ಚಿಕ್ಕುಡಾನ್

ಒಂದೋಲೆ ಗರಿಲಿ ಗೋ ಗ್ರಹಣ ಬರೆದ ಲಿಪಿಬೀಡು ।
ಸೌಂದರ್ಯ ಸೌಧಗಳ ವಾಸ್ತು ಶಿಲ್ಪ ಗಿರಿನಾಡು ।

ಗಾಂಧರ್ವ ವಿದ್ಯೆ ಲಾವಣ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಿರಿನಾಡು ।
ವಂದನೀಯ ಶಂಕರಾ ಚಕ್ರಾಚಾರಿ ನೆಲೆವೀಡು ॥

ಗುಲ್ಲುಡಾನ್

ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿಯ ಸಭೆಯಸನಾಡು ।
ರಾಜ್ಯ ಸಪ್ತಾಂಗದ ಕರುಮಾಡು ।
ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನಾಳುವ ನದಿ ಭೀಡೂ ॥
ದ್ವಿಜರ. ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ವೈಶ್ಯರ, ಶೂದ್ರರ, ಧರ್ಮದ ನೆಲೆವೀಡೂ ॥

ಶ್ಲೋಕ

ರಾಜಕೀಯ ಸಮಾಜದ್ರಿಷ್ಟಿಲಿ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ರಾಷ್ಟ್ರವೂ ।
ನೈಜದಿಂದ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಲಿ ಪೊಂದಿತಗ್ರಸ್ಥಾನವೂ ॥

ಚಾಲ್

ಭಾರತವರ್ಷದ ಸೌಭಾಗ್ಯರವಿಯು ಕನ್ನಡಮಾತೆಯ ಉಪಕಾರ ।
ಪರಮಸನಾತನ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಗೆ ಮಾತ್ರುಸ್ಥಾನವಾಗಿದೆ ಪೂರ ॥

ಭಾಗ–೪

ಭಾರತಭೂಮಿಯ ಜಯಕರ್ಣಾಟಕ ಸ್ವರಾಜ್ಯವಾದಕೆ ಸುಲೋಚನ ।
ಧೀರ ಜನರ ಶ್ರುತಿ ವಿಚಾರಪರರತಿ ಉದಾರ ಗುಣಿಗಳ ಸುರಭವನ ॥
ಚರಕವೆ ಚಕ್ರವೆಂದುಸುರಿದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ದೇಶಪಾಂಡೆಯಾ ಸುಲೋಚನ ।
ಇಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿತರಾದವರು ಗಂಗಾಧರರಾವ್ ದೇಶಪಾಂಡೆ,
ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾವ್ ಕೌಜಲಗಿ, ಹರ್ಡೇಕರ್ ಮಂಜಪ್ಪ. ಕಾರ್ನಾಡ್
ಸದಾಶಿವರಾವ್, ದತ್ತೋಪಂತ ಮಜಲಿ ('ಮಂಜಲಿಗೇ' ಎಂದಾಗಿದೆ),
ವಿಶ್ವನಾಥರಾವ್ ಜೋಷಿ, ಡಾ॥ ಹರ್ಡಿಕರ್ ಮತ್ತು ರಂ. ರಾ. ದಿವಾಕರ
ದುರಿತ ದೂರಘನ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಶಿವಭಕ್ತ ಮಂಜಪ್ಪನ ಸುರಭವನ ॥

ಹರಿಜನ ಮಹಾತ್ಮನ ರೂಪೆಂದುಸುರಿದ ಕೌಜಲಗೀಯರ ಸುಲೋಚನ ।
ನಿರುತ ಖಾದಿ ಪರಿಶುಪ್ಪವೆಂದುಸುರಿದ ಸದಾಶಿವ್ರಾಯರ ಸುರಭವನ ॥
ಸರಸ ವರ್ಚಸ್ಸುವಿಲಾಸಾಗ್ರಣಿಗಳು ಮಂಜಲಿಗೀಯರ ಸುಲೋಚನ ।
ಪರಮ ಸ್ವಯಂವಳ ಸಂಘ ಸ್ಥಾಪಕರ ಹಾರ್ಡೀಕರರಾ ಸುರಭವನ ॥
ಸರಸಕಲಾತತಿ ಮಹಾನಿಷ್ಣಾತರ ಪರಮ ಜೋಷಿಯರ ಸುಲೋಚನ ।
ಕರ್ಮವೀರ ನವಶಕ್ತಿ ಸಂಪಾದಕ ದಿವಾಕರ್‌ರವರಿಗೆ ಸುರಭವನ ॥

ದೊಡ್ಡುಡಾನ್

ಕನ್ನಡ ಬಾಲರೆ ಕನ್ನಡ ತರುಣರೆ ಕನ್ನಡ ವೀರರೆ ಲಾಲಿಪುದು ।
ಕನ್ನಡ ಜನನಿಯ ಕೃಪೆಯಿಂದಲ್ಲವೆ ಇವರುಗಳೆಲ್ಲರು ಜನಿಸಿದುದು ॥
ಕನ್ನಡ ದಮ್ಮನ ಮೊಲೆವಾಲಲ್ಲವೆ ನಮ್ಮನು ಪೋಷಿಸಿ ಬೆಳೆಸಿದುದು ।
ಕನ್ನಡ ತಾಯಿಯ ಬಲದಿಂದಲ್ಲವೆ ಭುಜಬಲ ಶೌರ್ಯವು ಹೆಚ್ಚಿದುದು ॥

ಚಿಕ್ಕುಡಾನ್

ಇಂತಧಿಕ ಸತ್ವದಾಟೋಪವುಳ್ಳ ಮಾತೆಯನು ।
ಭ್ರಾಂತಿಯುಳ್ಳವರಾಗೀ ಮರೆಯಬಹುದೆ ನಾವಿದನು ॥
ಸಂತಸದಿ ಯೋಚಿಸಿರಿ ಬುದ್ಧಿವಂತರೆಲ್ಲಪನು ।
ಹೊಂತಕಾರಿ ಗಳನುಭವವನ್ನೆ ಇದರೊಳುಸುರಿದೆನು ॥

ಗುಲ್ಲುಡಾನ್

ಲಲಿತಗುಣ ಪ್ರಾಜ್ಞರ ನವಮಣಿಯು ।
ಮೂಲ ವೇದಜ್ಞರ ದಿನಮಣಿಯು ।
ಶೀಲ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರ ಅರಗಿಣಿಯೂ ॥
ಮೇಳೈಸಿದ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞರ ಸೀಲವಜ್ರಮಣಿಯು

ಶ್ಲೋಕ

ಪರರ ನೋವನು ತನ್ನ ನೋವೆಂದೆಣಿಪ ಕನ್ನಡ ಕೀರ್ತಿಯು ।
ಪರಮ ಭಾರತಿ ವಕ್ಷಸ್ಥಲದೊಳು ನಟ್ಟಿತಾರ್ಯ ಪತಾಕೆಯು ॥

ಚಾಲ್

ವೀರಪ್ರತಾಪದ ಲೀಲಾಭೂಮಿಯು ವಿಶ್ವಕರ್ಣಾಟಕ ಶೃಂಗಾರ ।
ಪರಮಸನಾತನ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಗೆ ಮಾತೃಸ್ಥಾನವಾಗಿದೆಪೂರ ॥

ಭಾಗ–೫

ಕನ್ನಡ ಮಾತೆಯ ಘನತೆಯ ಪ್ರಕಟಿಸೆ ನಾರದರೊಂದಿನ ಪೂರ್ವದಲಿ ।
ಕನ್ನಡ ಜನನಿಯ ತೂಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಲಿರಿಸಿದ ರೊಂದೆಡೆ ತ್ರಾಸಿನಲಿ ॥
ಕನ್ನಡದಮ್ಮನ ಸರಿಸಮ ತೂಗುವ ಬಟ್ಟು ಯಾವುದೆಂದುಡುಕುತಲಿ ॥
ಮನ್ನಣೆ ಪೊಂದಿದ ಧವಳ ಗಿರಿಯ ತಂದಿರಿಸಿದರಾಗಿನ್ನೊಂದೆಡೆಲಿ ॥
ಕನ್ನಡ ತಾಯಿಯ ತೂಕವು ಹೆಚ್ಚಲು ರಜತ ಗಿರಿಯ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲಿ ।
ಉನ್ನತವಾಗಿಹ ಧವಳ ವೃಷಭನನು ಇರಿಸಿ ನೋಡಿದರು ಆರ್ತಿಯಲಿ ॥
ಅನುಪಮದಿಂದಲಿ ಅಲ್ಲಿಗು ಹೆಚ್ಚಲು ಉನ್ನತ ವೃಷಭನ ಬೆನ್ನಿನಲಿ ।
ಫಣಿವಿಭೂಷಣನ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದರೂ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಾಲಾಗ್ಭ್ರಾಂತಿಯಲಿ ।
ತ್ರಿಣಯನ ಶಿರದಲ್ಲಿಟ್ಟರು ಗಂಗೆಯ ಅಲ್ಲಿಗು ತೂಕವು ಯೇರುತಲಿ ।
ಕೊನೆಯೊಳಗಿಟ್ಟರು ಮಿನುಗುವಚಂದ್ರನ ಅಲ್ಲಿಗಾಯ್ತು ಸಮಭಾವದಲಿ ॥

ದೊಡ್ಡಡಾನ್

ಇಂತನೆ ಮಂದ್ಯಳ ಕರ್ಣಾಟಾಂಬೆಯ ಮರೆತರೆ ನಾವ್ ಕರ್ಣಾಟಕರೆ ।
ಚಿಂತಿತಾರ್ಥ ಫಲದಾಯಕ ಧಾತ್ರಿಯ ಕನ್ನಡಜನನಿಯು ತೊರೆಯುವರೆ ॥
ಭ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಪರಕಾಂತೆಗೆಮೋಹಿಸಿ ಜಯಕರ್ಣಾಟಮರೆಯುವರೆ ।
ಪಂತೆ ಮಾತಿನವರೆಂಬುವ ನಿಂದೆಯು ಬಾರದೆ ಯೋಚಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ॥

ಚಿಕ್ಕುಡಾನ್

ಓ ಮಾನ್ಯ ಬಾಂಧವರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶ ಸೇವೆಯನು ।
ಪ್ರೇಮಾದರ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಗೈದವರಿಗಿನ್ನು ॥
ಆ ಮಹಾತ್ಮ ಚಿತ್ಪ್ರಭು ಪರಮ ಕರುಣದೊಳು ಮುನ್ನು ।
ಕಾಮಿತಾರ್ಥ ಫಲವ ತಾಂ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಕೊಡುತಿಹನು ॥

ಗುಲ್ಲುಡಾನ್

ಶಶಿಯು ರವಿ ತಾರಾ ಸಗ್ಗಲೋಕ ।
ವಸುಧೆ ವಾರಿದಿಯು ಮೇರುನಾಕ ।
ಜಗದೊಳಿಸೆಯುತ್ತಲಿರುವತನಕ ॥
ದಶ ದಿಶೆಯೊಳು ಈ ಕರ್ಣಾಟಾಂಬೆಯ ಕೃತಿಯು ಕನಕಪದಕ ॥

ಶ್ಲೋಕ

ಜಯತು ಜಯಜಯ ಜಯವಾದಾಗಲಿ ಜಯತು ಕರ್ಣಾಟಾಂಬೆಗೆ ।
ಜಯದ ಉತ್ಸಾಹ ಜಯವು ಒದಗಲಿ ಜಯತು ಶ್ರೀಕಂಠೇಶಗೆ ॥

ಚಾಲ್

ದೊರೆಕೇಷನ್‌ಗಿರಿ ಹರಿಪುಟ್ಟಣ್ಣನ ತುರಾಬ್ರಹ್ಮವಿದೆ ನಿರಾಧಾರ ।
ಗುರು ಮರಿಯಣ್ಣನವರ ನೀಲಕಂಠನ ತರತರ ಕೃತಿಗಳು ಶೃಂಗಾರ ॥

ಲೇಖಕರು : **ನೀಲಕಂಠಯ್ಯ**

ಟಿಪ್ಪಣಿ :

ಈ ಹಾಡನ್ನು ಮುದ್ರಿತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ದಿ॥ ಶ್ರೀ ನೀಲಕಂಠರಾಯರ ಪುತ್ರರು ನನಗೆ ಒದಗಿಸಿದರು. ಇದಲ್ಲದೆ ''ಕರ್ಣಾಟಕ ವಿಜಯ'' ಎಂಬ

ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಇದರ ಒಂದು ಪುಸ್ತಿಕೆ 1937 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಟ್ವಿನ್ ರಿಕಾರ್ಡ್ ಕಂಪನಿಯವರೂ ಇದನ್ನು ಕಟ್ಟಿ (ಗ್ರಾಮೊಫೋನ್ ಪ್ಲೇಟ್) ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹಾಡಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದರು. ಈ1937ರ ಪ್ರಕಟಣೆಯಲ್ಲಿ "ತುರುಬಿದಾರ್ ಬಿ. ನೀಲಕಂಠಯ್ಯನವರ ಶಿಷ್ಯ ಎನ್, ವಿಷಕಂಠರಾವ್ ಮೈಸೂರು" ಇದರ ಲೇಖಕರೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಶ್ರೀ ವಿಷಕಂಠರಾಯರು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ "ಜಯಂತಿ ಲಾವಣಿ ಕಾಣಿಕೆ" ಎಂಬ 1949ರ ಪ್ರಕಟಣೆ ಯಲ್ಲಿಯೂ ಇದು ಬಂದಿದೆ, ಕೊನೆಗೆ ದೊರೆ ಶೇಷನ್‌ಗಿರಿ ಹರಿ ಪುಟ್ಟಣ್ಣನ ತುರಾಬ್ರಹ್ಮವಿದೆ ನಿರಧಾರ। ಗುರುಮರಿಯಣ್ಣಾಸ ನೀಲಕಂಠ ಕವಿ ವಿಷಕಂಠನ ಕೃತಿ ಶೃಂಗಾರ' ಎಂದು ಹಾಡು ಮುಗಿಯು ತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿನ ಭಾಗ ನಾಲ್ಕರಲ್ಲಿನ ಹೆಸರುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಬದಲಾವಣೆ ಗಳಾಗಿವೆ.

(–ಭಾರತ ಭೂಮಿಯ ಜಯಕರ್ಣಾಟಕ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ವಾದಕ್ಕೆ ಸುಲೊಚನ)
"ಚರಕವೇ ಚಕ್ರವೆಂದುಸುರಿದ ಮುದವೇಡ್ ಕೃಷ್ಣ ಆಲೂರದ ಸುಲೋಚನ ಅದೇ ರೀತಿ

"ಹರಿಯೆ ಗಾಂಧೀಜಿಯ ರೂಪೆಂದುಸುರಿದ ಟಿ, ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂ ಮತ್ತು ಸುಲೋಚನ"

"ನಿರಂತ ಖಾದಿ ಪರಿಶುದ್ಧವೆಂದುಸುರಿದ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನ ಸುರಭವನ" ಮುಂದಿನ ಸಾಲುಗಳು,

"ಸರಳ ಸಮಾನತೆ ಬೆಟ್ಟಗೇರಿ ಶರ್ಮರ ಬುರ್ಲಿಮಾಧವರ ಸುಲೋಚನ ವರಕವಿ ಸಾಮ್ರಾಟ್ ಬೇಂದ್ರೆ ಕಮಲಾಪುರ್ ಶಂಭಾಜೋಶಿಯವರ ಸುರಭವನ"

ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯನಂತರ ಬಂದಂತೆ ಇದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಮೇಲೆ ನೋಡಿದ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಆರ್. ಆರ್. ದಿವಾಕರರ ಬಗೆಗಿನ ಉಲ್ಲೇಖ ಇಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಬದಲಾಗಿದೆ : " ಭಾರತ ವಾರ್ತಾಶಾಖೆ ಅಮಾತ್ಯರು ದಿವಾಕರ್‌ರವರಿಗೆ ಸುರಭವನ."

೭೪. ಭಾರತ ಉದಯ ರಾಗ

ಕೋಳಿ ಕೂಗಿತು! ಕನ್ನಡದ ರಣಕಾಳೆ ಮೊಳಗಿತು! ಜನರೆ ಕೇಳಿರಿನ್ನೇಳಿರೇಳಿರಿ ॥ ಇಲ್ಲದೇನಿದ್ರೆ ಕಡೆತನಕ ಬೇಡಿರೆಲಾ ॥ ಶ್ರೀಶನನು ನಿರುತದಲಿ ಭಜಿಸಿರಿ । ನಾಸುಗುಣವಿಲ್ಲದಲೆ ಪಾಡಿದ । ದೋಷದೊಳು ಮುಳುಗದಿರಿ । ಮಲಗದಿರಿ ಏಳ್ವುದದರಿಂದ ॥ ೧ ॥

ದೇಶದಭಿಮಾನವನು ಹಿಡಿವುದೆ ಲೇಸು । ನಿಮ್ಮನು ಪಾರತಂತ್ರ್ಯ ವಿಶೇಷದಿಂ ಬಂಧಿಸಿದ ಪಾಶವ । ಹರಿದು ಬಿಡಿರೆಂದೂ ॥ ೨ ॥

ಧರ್ಮ ಪೋಯಿತು, ಕರ್ಮ ಹೋಯಿತು ! ಮರ್ಮವನು ತಿಳಿಯದಲೆ ನುಡಿಯುವ । ಧರ್ಮಹೀನರ ಮಾತು ತುಂಬಲು ಕೆಟ್ಟಿತೇ ನಾಡೂ ॥ ೩ ॥

ಧರ್ಮವೇ ಗಡ: ಜನರೊಳೈಕ್ಯವ । ನಿರ್ಮಿಸುವ ಕಾರಣವು ನಿಮ್ಮಯ । ಧರ್ಮವನ್ನನು ಸರಿಸಿ ಬೇಗೇಳುವುದು ಲೇಸೆಂದೂ ॥ ೪ ॥

ಘಾಟನರಿವೆಯು ತೊಟ್ಟೊಡೆ ನಗದಾಟ ಪರರೊಳು ಪೋಗುವರವತ್ತು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನು ಉಳಿಸುವ ಬಗೆಗೆ ॥ ಮೂವತ್ತು ಕೋಟಿ ಮನುಜರು ಕೂಡುತಲೆ । ಕೈರಾಟಿಯಿಂದಲೆ ನೂತು ಬಟ್ಟೆಯ ಪೇಟೆಯನು ಗಡುಗೈವ ಸಮಯವು ಬಂದಿತೆಂತೆಂದೂ ॥ ೫ ॥

ಪೊಳ್ಳು ವಸ್ತ್ರವನಿತ್ತು ಸಿರಿಯನು । ಕಳ್ಳತನದಿಂದೊಯ್ದು ದೇಶವ । ಜೊಳ್ಳುಗೊಳಿಸಿದರಕಟ । ಪೂರ್ವದ ವೈಭವಕೆ ಮತ್ತೆ ॥ ಕೊಳ್ಳಿ ನಮ್ಮಯ ದೈವಬಲದಿಂ । ದೊಳ್ಳೆ ಸಮಯವು ಬಂದಿರಲು ಮೈಗಳ್ಳನಂದದಿ ಮಲಗುವುದು ಲೇಸಲ್ಲವೆಂತೆಂದೂ ॥ ೬ ॥

ಮೇಲು ಬಟ್ಟೆಗಳೆಂಬ ಹುಚ್ಚಿನ ಜೋಲಿಯಲಿ । ಪರದೇಶದುಪಯು ಡಾಲಿನಲಿ ಧರಿಸಿದಿರಿ ॥ ದೇಶದುದ್ಯೋಗವನು ಕಳಿದಿರಲೆ ॥ ಹೇಸು ಬುದ್ಧಿಯ ಬಿಟ್ಟು ನಿಮ್ಮಯ ದೇಶವನ್ನುದ್ಧರಿಸಲು ಸಾಸುಸೂಡುವ ಸಮಯವಿದು ತಾಸೀಗ ಬಂತೆಂದೂ ॥ ೭ ॥

ಚವಲಿ ಯಾಶೆಗೆ ಹಣವ ಕಳೆದಿರಿ! । ನವಿಲಿನಂದದಿ ಹೊಳೆವ ವಸ್ತ್ರದ ಡವಲಿನಲಿ! ಮೆರೆಯುತ್ತ ದೇಶದ ಅರಿವು ನಮಗಿಲ್ಲಾ । ಧನವು ಇದ್ದರೂ ತಿರುಕರಾದಿರಿ । ಹೊರುತವರಾಗಿ, ದೇಶಕೆ ಕವಲಿ ನಂತಾಧಾರನೀಡುವ ಸಮಯವು ಬಂದಿತೆಂ ತೆಂದೂ ॥ ೮ ॥

ದೇಶದುದ್ಯೋಗಗಳು ಸಕಲವು ನಾಶವಾದವು । ಪರರ ಕೊಡುವುದಕಾಶೆ ಮಾಡುತ । ಜೋತು ಕುಳಿತಿರಿ! ಎಂಥ ಮರುಳರೆಲೆ! ॥ ತೇಲಿ ಮೋದುದು ನಮ್ಮ ಧನಮುದದಾಲಿ ಬತ್ತಿತು ।ಮತ್ತೆ ಮನೆಯೋಳ್, ನೂಲುವುದು, ನೇಯು ವುದು, ದುಡಿಯುವ ಸಮಯವು ಬಂದಿತೆಂತೆಂದೂ ॥ ೯ ॥

ಹಿಂದುಗಳಿಗೆ ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಬಂಧುಗಳು । ತಾವೆಂದು ಪೇಳುತೆ ಬಂದವರೈ ನಾವೊಂದೆ ಯೆಂದೀಜಗಕೆ ತಿಳಿಸುತ್ತ ॥ ಮುಂದೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ತರ ರೆಂಬೊ ಯಾದವ ಕಲಹವನ್ನೊಂದಿಸುತ ಲೊಕ್ಕಟ್ಟು ತೋಚುವ ಸಮಯವು ಬಂದಿತೆಂತೆಂದೂ ॥ ೧೦ ॥

ಮೂಢರೆಮ್ಮನ್ನಾಳ್ವ ಪರದೇಶಿಗಳ ಪರಭಾಷೆಯಲಿ ಒಡನಾಡಿ ಗೌರವವೆಂದು ತಿಳಿಯುತಲದನೆ ನುಡಿಯುವಿರಿ ॥ ನಾಡಿನಭಿಮಾನವನು ಷರ್ಚಿಪ, ನಾಡ ಭಾಷೆಯ ಮರೆವ ಸಮಯವು ಓಡಿಬರುತಿದೆ! ಇನ್ನು ಮಲಗುವುದುಚಿತಲ್ಲ ವೆಂತೆಂದೂ ॥ ೧೧ ॥

ಮೂಢರೆಲೆ! ನೀವಿಂತು ಮಲಗಿದ ಪಾಡನೋಡಿರಿ । ದೇಶನಾಶಕ್ಕೀಡು ತಾನಾ ಗುತ್ತಲಿಹುದಿನ್ನಾದರೂ ಬೇಗ ॥ ಬೇಡ ನಿಮಿಗೀ ತರದ ಬಾಳುವೆಗೇಡು: ದೇಶ ಹೆಚ್ಚಳದ ನಿಜ ಗೂಢವನು ತಿಳಿದಿದ್ದು ಕಾರ್ಯವ ಮಾಳ್ಪುದೆಂತೆಂದೊ ॥ ೧೨ ॥

ಪುಂಡರೇ! ಕೈಸಾಗವವರೆಲೆ! ಕಂಡು ಕಂಗಳಸಂತೆ । ಹೆರವರ ಸುಂಡಿಲಿಂ ನೀರ್ಕುಡಿಯುವದಿನ್ನೆಷ್ಟು ದಿನಗಳೆಲೆ : । ಗಂಡಸಿನ ತೆರ ನಂಬಿ ನಿಮ್ಮನೆ ಹಿಂಡಿ ಒಯ್ದಾಧನವು ತಿರುಗಿಸಿಕೊಂಡು ತರುವುದಕೀಗ ಸಮಯವು ಬಂದಿತೆಂತೆಂದೂ ॥ ೧೩ ॥

ನಾವು . ನಮ್ಮದು ನಮ್ಮ ನಾಡೆಂಬ ವಿಚಾರವು ನಿಮ್ಮೊಳಿಲ್ಲೆಲೆ? । ದೇವ : ಹೇಡಿಗಳಿನ್ನು ಕಾಣರು ಜಗದಿ ನಿಮ್ಮಂಥಾ ॥ ಜೀವಕ್ಕಂಜದೆ ಸ್ವಾರ್ಥ ಬಯಸದೆ ಸ್ವಾವಲಂಬನದಿಂದ ದುಡಿಯಿರಿ । ಕಾವ ಗದುಗಿನ ವೀರ ನಾರಾಯಣನು ಬೆಂಬಿಡದೇ ॥ ಕೋಳಿ ಕೂಗಿತು ॥ ೧೪ ॥

ಲೇಖಕರು : ತಿಳಿಯದು

(ಮುದ್ರಿತ)

(ಹುಯಿಲಗೋಳ ನಾರಾಯಣ ರಾಯರಿರಬಹುದೆ?)

೭೫. ಅಭಿನವಾಭಿಮನ್ಯು ಭಗತ್ಸಿಂಗ

(ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸಿದ್ದು–23–3-1931)
(ಲಾವಣಿ)

ಧಗಧಗಿಸುತ್ತಿದೆ ಭಾರತ ಹೃದಯದೆ । ದುಃಖಾನಲ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತಿದೆ ॥
ಭಗತಸಿಂಗ, ಶುಕದೇವ, ರಾಜಗುರು । ಯೋಧರವರ ನಿಧನಗಳಿಂದೆ ॥ ೧ ॥

ಭರಣಿಕೃತ್ತಿಕಾಕಾಲ ಸಂಧಿಯಲಿ । ಪರಜನರಿವರನು ವಧಿಸಿದರು ॥
ಧರಣಿಯು ತಳಮಳಗೊಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯವ । ನಧಿಕಾರಗಳಿಂದೆಸಗಿದರು ॥ ೨ ॥

ಪರಹೃದಯಂಗಳ ತಲ್ಲಣಗೊಳಿಸಿದ । ಸ್ವಜನ ಮನಂಗಳ ಬೆಳಗಿಸಿದ ॥
ನರಕೇಸರಿಗಳನರಿಗಳು ಕೊಂದರು । ಪ್ರಾಣವ ತೆಗೆದರು ಛಲದಿಂದ ॥ ೩ ॥

ಅಖಂಡ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವೆ ಖಂಡಿಸುತಿದೆ । ಭರತಖಂಡವಿದಿರಾಡುತಿದೆ
ಅಕಟಾ ! ಕೇಳುವರಿಲ್ಲೆಂದೆನುತಿದೆ । ಪರಜನರಾಟವ ದೂರುತಿದೆ ॥ ೪ ॥

ರಾಷ್ಟ್ರೋದ್ಧಾರದ ಯಜ್ಞಕುಂಡಲಿ ರುಂಡಂಗಳನರ್ಪಿಸಿದವರು ॥
ರಾಷ್ಟ್ರಮುಖಂಡರು ನರಮಾರ್ತಾಂಡರು । ಪ್ರಚಂಡ ಭಾರತಹಿತಸುತರು ॥ ೫ ॥

ಭೂಗರ್ಭವ ಭೇದಿಸಿ ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿ । ನಭೋಮಂಡಲಕೆ ಸಿಡಿವಂತೆ ॥
ತ್ಯಾಗವೀರ ಧುರಧೀರರು ಪೋದರು ಸಂದರು ವಡವಾನಲನಂತೆ ॥ ೬ ॥

ಉಜ್ವಲ ರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರೇಮದೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯ । ರಣಕಣದೊಳು ಮಡಿದವರಿವರು ॥
ನಿರ್ಜರ ದೇಹವ ಪಡೆದರು ನಡೆದರು । ವೀರಸ್ವರ್ಗದಲಿ ನಲಿಯುವರು ॥ ೭ ॥

ಜಗದೊಳಿವರು ಜಡದೇಹವನುಳಿದರು । ಕೀರ್ತಿಕಾಯವನು ತಾಳಿದರು ॥
ಜಗತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧರು ಭಗತ್‌ಸಿಂಗ, ಶುಕ 1ದೇವ, ರಾಜಗುರು ಬಾಂಧವರು ॥ ೮ ॥

ಯೋಧರಿವರ ವಿಮಲಾತ್ಮಶಕ್ತಿಯದು । ಭಾರತಭುವಿಯಲಿ ಬೆಳಗಿರಲಿ ॥
ವ್ಯಥಸನೊಲಿದೀ ಬಂಧುಗಳಾತ್ಮಕೆ । ಪರಮಶಾಂತಿಯನು ಕರುಣಿಸಲಿ ! ॥ ೬ ॥

(' ನವಯುಗ ' 26-3-1931)

ಲೇಖಕರು : **ಪುಂಡೂರು ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯ**

(ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಗೀತಾಮೃತ ; ಕಾಸರಗೋಡು, 1947)

೭೬. ದೇಶಭಕ್ತ ಭಗತ್‌ಸಿಂಹ ಸುಖಾಧಿಯ್ಯಾ, ರಾಜಗುರು ಅತಿದತ್ತರ ಕವನ

ಕೊತ್‌ಗೊಂಡ ಕೇಳರಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕೇಳರಿನ್ನಾ ಖ್ಯಾತಿ‑ಂತರ್, ಪಂಜಾಬ ದಲ್ಲಿ ತರುಣರಾ । ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕ ಭಾರಿದುಡಿದು ಮಡಿದಾರಿವರು, ಭಗತಸಿಂಗ ಸುಖಾಧಿಯ್ಯಾ, ಸುಖದೇವ್, ರಾಜಗುರು, ಬಟುಕೇಶ್ವರ ದತ್ತ ರಾಜಗುರು ಅತಿದತ್ತರಾ ॥ ಪಲ್ಲವಿ ॥

ಭಯೋತ್ಪಾಧಕ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು, ಈಕ್ಷಿಸೀ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಚಳುವಳೀ ಮಾಡಿ ಮಾಡಿ ಮಡಿದವರಾ । ಲಾಹೊರ್ದಿಂದ ಕಲಕತಾವರ್ಗೆ ಭಯಭೀತೀ ಭಯೋ ತ್ಪಾದಕ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಚಳುವಳೀ ಹಂಮಿದವರಾ ॥ ೧ ॥

ಹತ್ತೊಂಬತ್ತುನ್ರಾ ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟರ ಅಕ್ಟೋಬರ್, ಲಾಹೋರದಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಚಳುವಳಿ ಬಾಳ ಜೋರಾ । ಸಂಘದ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರು, ಸಣ ಸಣ ಬಾಲಕ ರೆಂದು ಬ್ರಿಟಿಸರ್ಗೆ ತಿಳಿದಿದ್ದಿಲ್ಲs ಅವರ ಹೆಸರಾ ॥ ೨ ॥

ಬಿಹಾರ, ಪಂಜಾಬ ಪ್ರಾಂತ ಸಂಯುಕ್ತ ಪ್ರಾಂತದ್ದ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರೀ ಸಂಘದ್ವೆವ ಸ್ಥಾಪಕ ಲಜಪತರಾ ॥ ಮೂಲಮಾತ ಕೇಳರೀ ತಾಲೀಮ ಕೊಡತಿದ್ದ ತರುಣರಿಗೇ ಲಾಲಾಜೀ ಪಂಜಾಬದ್ದ ಮೂಲ ಸಿಂಹರಾ ॥ ೩ ॥

ಪೋಲಿಸ ಸಾರ್ಜಂಟ ಆಂಗ್ಲರವ, ಲಾಲಾಲಜಪತ್‌ರನ್ನೂ ಲಾಠಿಯಿಂದ ಹೊಡೆದು ಕೊಂದು ಹಾಕ್ಯಾರಾ । ಹತ್ತೊಂಬತ್ನೂರಾ ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟರ ನವೆಂಬರ್ಕ ಕಾಲ ಆದ್ರು, ಮದ್ಯಾಹ್ನದ ಘಂಟೀ ಕೇಳ್ರೀ ಸಾಹೇಬಾರಾ ॥ ೪ ॥

ಸಾರ್ಜಂಟವರ ಸಾಹಸದ್ದು ಅರ್ಜಂಟ ರಿಪೋರ್ಟ ಸರ್ಜಾಂಟಗ ಮರ್ಜಿ ಪ್ರಕಾರ ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ರೋ ಭಗತ್‌ಸಿಂಗರವ. । ಅಗಣಿತ ಸಾಸ ಭಗತ್ ಸಿಂಗಂದ ಮಿಗಿಲಾದ ಕೃತಿನೋಡೀ ತಗೆ ಬಗೇ ಮಾಡಿಕೊಂಡ್ರು ಬ್ರಿಟಿಸರಾ ॥ ೫ ॥

ಕಾಲನಡಿಗಿಲೇ ಬಾರವೇ ಕೀಲಗಾಡ್ಯಾಗ ಬರ್‍ಯಾಸಂತ ಕಾವಲಿಟ್ಟ ಕಾಂಕುತಿದ್ರ
ಕೆಂಪ ಮರೆವರಾ । ಕಾಲ ಮವಳಗೀ ಮತ್ತು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಒಂಭತ್ತುಮಂದೀ
ಅಂಗ್ಲರ್‍ನ ನೆಲಕ್ಕುರುಳಿಸಿ ಜಿಟ್ಟದಾರ ಭಗತ್‌ಸಿಂಹರಾ ॥ ೬ ॥

ಚ್ಯಾಲ

ಪೋಲಿಸ್ ಹೆಡ್ ಕ್ವಾಟರಕ್ಕ ಭಗತ್‌ಸಿಂಗ್ ಪೋಲಿಸ್ ಡ್ರೆಸ್‌ದಿಂದಾ ।
ಲಾಲಾಜಿಯ ಸೇಡ ತೀರ್‍ಸಾಕ ಬಂದಾ ॥ ೧ ॥

ಸಾಯಕಲ್ ಮೋಟಾರ್‍ಮೆಲಿಂದ ಸಾರ್ಜಂಟ ಹೊರ್‍ಗ ಬಂದಾ । ಕರೀಮಾರೀ
ಕಾನಸ್ಟೇಬಲ್ ಕೂತಿದ್ದ ಮೋಟಾರದಹಿಂದಾ ॥ ೨ ॥

ನೀಮಾಡಿದ್ದ ಉಪಕಾರ ನಿನಗಿಂದಾ । ನೆನಪಾಗ್ಲೆಂತ ಗುಂಡಹಾಕಿದಾ ।
ಬಗದ ಅವ್ನ ಕೊಂದಾ ॥ ೩ ॥

ಕಾನಸ್ಟೇಬಲ್ ಘಾತಾಂತ ಕಂಣ ಕಿಸಿದಾ । ಘಾತ ಮಾಡುವಂತ ಅವನನ್ನೀ
ಬಗೆದಾ ॥ ೪ ॥

ಏರು

ಸಾರ್ಜಂಟವ್‌ರಗತಿ ನಮ್ಮ ಕರೀಮಾರೀ ಕಾನಸ್ಟೇಬಲ್ಲ ಸಾಧಿಸಿಬಿಟ್ಟ ಏ ಕೇಳಿರಿ
ಭಗತ್‌ಸಿಂಗರಾ ಭಾರತದ್ದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕ ಭಾರಿ ದುಡಿದ ಮಡಿದಾರಿವರು,
ಭಗತ್‌ಸಿಂಗ್, ರಾಜಗುರು, ಅಲಿದತ್ತಾರಾ ॥ ೧ ॥

ಲಾಲಾಲಜಪತರನ್ನು ಲಾಠಿಯಿಂದ ಕೊಂದೇವಂತ ಆನಂದದಿಂದ ಮೋಟಾರ್‍ಮೇಲೆ
ಬಂದಿದ್ರಾ । ಲಾಲಾಜಿಗೆ ಮಾಡಿದುಪಕಾರ ಮೂಲ ಉಪಕಾರ ಕಾಣರೀ
ಆಮಂತ್ರಣ ತಕ್ಕೊಂಡಹೋಗೂ ಪರಾಮ ಬೋರಾ ॥ ೨ ॥

ಸಾರ್ಜಂಟರ ಮರಣಕಾರಣ, ಹಿಂದುಸ್ತಾನ್ದ ಸೋಸಿಯಾಲಿಸ್ಟ ರಿಪಬ್ಲೀಕ
ಅಸೋಸಿಯೇಶನ್ ಎಂಬೋಹೆಸರಾ । ಭಂಗ ಬಾರದಂತಾ ಮಾತಾ ಸಂಘ
ದೊಡೆಯ ಭಗತಸಿಂಗರ್, ಸಂಘದ್ಮೆಂಬರ್ ರಾಜಗುರು ಅಲಿದತ್ತರಾ ॥ ೩ ॥

ಮತ್ತೊಂದ್ಮಾತ ಮರ್ತಿಂನೀ ತುರ್ತನಿಮ್ಗೆ ಹೇಳ್ತಿನೆ ಓಡಿಬರ್ವ ರೇಲ
ಗಾಡ್ಯಗ್ವಾಯಿಸ್ರಾಯರಾ । ವಾಯಿಸ್ರಾಯ ಡಬ್ಬಿಗೇ ಅಬ್ಬರ್ಯಾಂಬ
ಬಗೆದಿದ್ದ ಜಿಬ್ಬ ಆಗಲಿಲ್ಲ ವಾಯಿಸ್ರಾಯ ಪುಣ್ಯವಂತರಾ ॥ ೪ ॥

ಮತ್ಕೇಳ್ರೀ ಹತ್ತೊಂಬತ್ನೂರಾ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂಬತ್ತ ಎಪ್ರೇಲ್ದಾಗ ಕೇಂದ್ರ
ಅಸೆಂಬ್ಲಾಗ ಬಾಂಬ ಒಗೆದ್ರ ಭಾಗತಸಿಂಗರಾ । ಭಯ ಭೀತಿ ಕೆಲ್ಸನೋಡೀ
ಬ್ರಿಟಿಸರು ಭಾಗತಸಿಂಗನ ಹಿಡಿಲಾಕ ಹೊಂಚಹಾಕ್ಯಾರಾ । ಬಾಳಜೋರ
ಹುಡುಕ್ಯಾರಾ ॥ ೫ ॥

ಜಟ್ಟೀಯಂಥಾ ಜವಾನರು ಯಿಷ್ಟುದಿನ ಮಟ್ಟಿಗಚ್ಚೀ ಅವ್ನ ಬಿಟ್ಟು ಬಿದ್ವ
ಹಿಡ್ದಹಟಾ ಸಾವಿಸವರಾ । ಕೊಟ್ಟೀ ಅಫಘಾನ ಡ್ರೆಸ್ಸಿನಿಂದ ಅಪಾಯ
ಮಾಡಾಂವ ನಿವನಂತ ಉಪಾಯ್ದಿಂದ ಹಿಡ್ದ ರ್ಘೋಲೀಗೇ ಎಳದಾರವರಾ ॥ ೬ ॥

ಭಯೋತ್ಪಾದಕ ಚಳುವಳಿ ಮಾಡಾಕ ಖರ್ಚಿಗೆಹೆಂಗ್ಮಾಡ್ತಿ ಅಂತ ಪದೇ ಪದೇ
ಭಗತ್‌ಸಿಂಗ್ನ ಕೇಳತಿದ್ದರಾ । ಮೂಲಸನ್ನ ಗೆಳೆಯಂತ ಕೊಲೆಯ ವಿಚಾರ
ನಡ್ದಾಗ ಕೊರ್ಟಿಗೆ ಹೆಸರ್ ತಿಳೀತ ಆಗ ಅಂದ್ರೆ ಭಗತನೆಂದರಾ ॥ ೭ ॥

ಚ್ಯಾಲ

ಐದು ತಿಂಗಳು ಖಟ್ಲೇ ನಡಿಶ್ಯಾರು । ಜೀವಾವಧೀ (ಫಾಸೀ) ಶಿಕ್ಷಾ
ಕೊಟ್ವಾರು ॥ ೧ ॥

ಮುವತ್ತೊಂದರ ಮಾರ್ಚಿ ಇಪ್ಪತ್ಮೂರಾ । ಸಂಜಿ ಆರು ಘಂಟೀ ಅಂದು
ಶುಕ್ರವಾರಾ ॥ ೨ ॥

ನಾಲ್ವರನ್ನೂ ಗಲ್ಲಿಗೇರ್ಶಾರ । ಯಲ್ಲಾಕೂಡಿದ್ರ ದೇಶದ್ದ ಮುಖಂಡರಾ
॥ ೩ ॥

ಉಲ್ಲಸುಳಲಿಲ್ಲ ಕವ್ನಾ ಬರ್ದೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಯೋಧರಾ । ಭಾರತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕ
ಮಡಿದವ್ರಾ ॥ ೪ ॥

ಏರು

ಭಗತಸಿಂಗ್ ಸುಖಾಧಿಯ್ಯಾ ರಾಜಗುರು ಅತಿದತ್ತರ ಬಿಷ್ವಂಣ ಕವ್ಹಾ ಏರವನ್ನು ತಿಗನ್ಹೋಳ್ಳ್ಯಾರಾ । ಭಾರತದ್ದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕ ಭಾರೀದುಡಿದ ನುಡಿದಾರೋ । ಭಾಗತಸಿಂಗ್ ರಾಜಗುರು ಅತಿದತ್ತರಾ ।

ಲೇಖಕರು : **ಭಿಷ್ಟಪ್ಪ ನುಂಡೇದ**

(ಅವರೇ ಒದಗಿಸಿದ್ದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯಿಂದ)

೭೭. ಕನ್ನಡ ಕೇಸರಿ

ಬಾಬಾ ನೋಡೋಣ ಕನ್ನಡ ಕೇಸರಿಯಾ ।
ಮಾಡುವಾ ಸಿಂಹದ ಗರ್ಜನೆಯಾ । ಕೂಡಿದ ಘನತರದೀ
ಸಭೆಯಾ ॥ ಪಲ್ಲವಿ ॥

ಭಾರತ ಮಾತೆಯು ಮಕ್ಕಳು ಹ್ಯಾಗಿರುವರು ಎಂದು ।
ಕ್ಷೇಮವ ಕೇಳುತಲಿರಲಿಂದು ನೆರೆವಿಗೆ ಮಜಲಿಯರೊಡಗೊಂಡು ॥ ೧ ॥

ದೇಶದಭಿಮಾನಕ್ಕಾಗಿ । ಬಂಧನೆಯನು ಸೋಸಿ ।
ದೇಶಬಂಧುರತೆಯ ನೆಲಸಿ । ವಾಸಿಯು ತೇಜವನೆಲೆಸಿಳಿಸಿ ॥ ೨ ॥

ಹಿಂದುಮಾತೆಯ ಮಕ್ಕಳು । ತೋರುವರಲ್ಲಲ್ಲಿ ।
ಕನ್ನಡ ನಾನಾ ದೇಶದಲಿ । ಕಂಡರೆ ಸಾರ್ಥಕವೆಮಗಿಲ್ಲಿ ॥ ೩ ॥

ಗಂಗಾಧರ ದೇಶಪಾಂಡೆ । ಎಂಬ ಸುರತ್ನವಶಾ ।
ಮಜಲಿಯ ದತ್ತಾತ್ರಯರನ್ನು । ಪಡೆದಿಹ ಕರ್ನಾಟಕಿಯನ್ನು ।
ಪೊಗಳದೆ ಬಿಡುವುದು ತರವೇನು ॥ ೪ ॥

ಗಂಗಾಧರ ದತ್ತಾತ್ರಯನಲಿ ಕೂಡಿದ ಮಹಿಮೆಯನು ।
ಹಿಂಗದೆ ಪಡೆದಿಹ ಮಾತೆಯನು । ಕರ್ನಾಟಕ ಭೂದೇವಿಯನು ।
ಕಾಯಲಿ ಸಿದ್ಧನಗರವರನು ॥ ೫ ॥

(ಲೇಖಕರು : **ತಿಪ್ಪಯ್ಯ ಮಾಸ್ತರರು**)

೭೮. ಸಂಗೊಳ್ಳಿಯರಾಯಣ್ಣ

ಶೂರನಾದ ಸಂಗೊಳ್ಳಿಯ ರಾಯನಾಯ್ಕ ಪುಂಡಾ ।
ಗೋರಾದಂಡಿಂದೆಲ್ಲಾ ಹಾರಿಸಿದನು ಚಂಡಾ ॥ ಪಲ್ಲವಿ ॥

ಕುಲಕರ್ಣಿ ಬಾಳಣ್ಣಂವಗ ಧ್ರೋತ್ರಾ ಶಳತಾ ಅಂದಾ ।
ಅಲ್ಲಿಗೆ ರಾಯಣ್ಣಾಗ ಬಂದಿತ ಕ್ರೋಧಾ ।
ಸೊಲ್ಲ್ಯಾಶಂತ ತಿಳಿದಿಯೇನೋ ನೋಡಿ ಬಿಡತೀನಂದಾ ॥
ಬಲ್ಲಾಂಗ ನಡದೀತ ಇಬ್ಬರಿಗೆ ವಾದಾ ॥ ೧ ॥

ಘಾಳೀ ಎತ್ತ್ಯಾವಾಳ್ಯೆದಾಗ ಬಾಳಣ್ಣ ಸಂಧಿಸಿದಾ ।
ನಾಳೀ ಅಂದ್ರುಕೇಳಲಿಲ್ಲ ಅವರಪ್ಪನ ತರಿಸಿದಾ ॥
ಹೇಳಿ ಕೇಳಿ ಡುಬ್ಬದ ಮೇಲೆ ಕಲ್ಲಹೇರಿ ಸಿಂದ್ರಿಸಿದಾ ।
ಹಳಬರಾಯಣ್ಣ ಹೋರಿ ಮಾರಿ ಹತ್ತೆ ತುಂಬಿದಾ ॥ ೨ ॥

ಸುರತುರ ಅರಸಂದು ಸಹಾಯ ತಕ್ಕೊಂಡಾ ।
ಮೂರನೂರ ಬೇಡರದೊಂದ ಹಿಂಡ ಕುಡಿಸಿದಾ ॥
ಧೀರಗಜವೀರನ್ನನ ಸಂಗಡಕರಕೊಂಡಾ ।
ಮೀರಸಂತಿ ಬಿಚ್ಚಗತ್ತಿ ಚನ್ನಬಸಣ್ಣ ಮುಖಂದಾ ॥ ೩ ॥

ಬೀಡಿ ಸಂಪಗಾಂವ ಕಚೇರಿ ಸುಟ್ಟುಬೂದಿ ಮಾಡಿದಾ ।
ನೋಡಿ ಸುಭೇದಾರ ಧಾರವಾಡಕ ತಿಳಿಸಿದಾ ॥
ದೊಡ್ಡ ಸಾಹೇಬ ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ ರಾಣಿಯವರಿಗೆ ಬರದಾ ।
ದೌಡ ಮಾಡಿಕಳಿಸಿದರುದಂಡ ಆಳತಿಲ್ಲದಾ ॥ ೪ ॥

ಹಳ್ಳ ಹಳ್ಳ ಹುಡುಕುತ ಬಂತ ಫೌಜಖಬರಿಲ್ಲದಾ ।
ಹಳ್ಯಾಳಗುಡದಾಗ ಸರ್ಜ ಫರಾಳ ನಡಿಸಿದ್ದಾ ॥

ಸುಳವ ಒಡದಗಸ್ತಗಾರಿಕಿ ಯುದ್ಧ ನಡಸಿದಾ ।
ಎಲ್ಲಾ ಕಂಟಿಗಿ ಅರವಿ ಹತ್ತಿ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿಸಿದಾ ॥ ೫ ॥

ಮಂದಿ ಇಲ್ಲೆ ಐತಿ ಅಂತ ಸಿಪಾಯಿಗಳು ತಿಳದಾ ।
ಮದ್ದುಗುಂಡ ತೀರುವತನಕ ಹೊಡದರು ಪಸಂದಾ ॥
ಆದದ್ದು ನೋಡಿ ರಾಯಣ್ಣ ಅವರ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಾ ॥
ಗರ್ನಿ ಹೊಡದದ ಕತ್ತಿ ಒಡದ ರುಂಡಗಳ ತರದಾ ॥ ೬ ॥

ಚಕ್ರ ಟೊಪಿಗಿ ಫಿರಂಗೇರನ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದೆ ಕಡದಾ ।
ಬಕ್ಕಬರ್ಲೆ ಬಿದ್ದರಸ್ನ ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ತುಳದಾ ।
ಸಿಕ್ಕ ಅಳಿಮ ರಂಗ ಆಯ್ತೂ ರಕ್ತದ್ಹೋಳಿ ಹರದಾ ।
ಸೊಕ್ಕ ಮುರದಹೋಯಿತು ಆಗಿನ ರಾಣಿ ಸರಕಾರದ್ದಾ ॥ ೭ ॥

ಸಂಪಗಾಂವ ತಾಲೂಕಿನ ಸುತ್ತಿನ ಹಳ್ಳಿ ಸುಲದಾ ।
ಸಂಪತ್ತಿ ಇದ್ದವರದು ಮನಿಯಲ್ಲ ಬಳದಾ ॥
ಗುಂಪಿನೊಳಗಿನವರ ಹೊಟ್ಟಿ ದಣಿಂದಾ ।
ಸಂಪೂರ್ಣ ಜವಾಬದಾರಿ ತನ್ನ ಕೊಡ ಇದ್ದವರದಾ ॥ ೮ ॥

ಉಪಟಳಕ್ಕ ಸರಕಾರದವರು ಕೋಪ ಆಗಿ ಮುಂದಾ ।
ತಪಾಸಮಾಡಿ ಹಿಡಿದವರಿಗೆ ಇನಾಂ ಕೊಡತೀವಂದಾ ॥
ಉಪಾಯದಿಂದ ಡಂಗುರ ಹೊಡಿಸಿ ಮಾಡ್ಯಾರ ಪ್ರಸಿದ್ದಾ ॥
ಕಪಟಿಗಳ ವಚನಕೊಟ್ಟ ಮೂವರು ಕೂಡಿಬಂದಾ ॥ ೯ ॥

ಸಿಂಗನಗೌಡ ವೆಂಕನಗೌಡ ಬಾಳನಾಯ್ಕ ಕೊಡಿಕೊಂಡಾ ।
ಹೆಂಗಮಾಡಬೇಕಂತ ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿ ಮನಗಂಡಾ ॥
ಸಂಗೊಳ್ಳಿ ರಾಯನಾಯ್ಕ ಹೋಗಿ ಹೇಳತಾರ ಬಂದಾ ।
ಕಂಗಾಲಾಗಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಿದ್ದ ಇರತೇವ ನಿಮ್ಮ ಕೂಡಾ ॥ ೧೦ ॥

ಒಳ್ಳೆ ಮನುಷ್ಯ ರಾಯನಾಯ್ಕ ವಿಶ್ವಾಸಹಿಡದಾ ।
ಹಳ್ಳ ಕ್ಕೋಗಿ ಜಳಕಕ್ಕೂತ ಕತ್ತಿತಗರಿಟ್ಟಿದ್ದಾ ॥
ಕಳ್ಳರಿವರು ಮೂವರು ಕೂಡಿ ಆಗಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಾ ।
ತಳ್ಳಿ ಮಾಡಿ ಕೈಕಾಲ ಕಟ್ಟಿ ಹೊರಸಿನ ಮೇಲೆ ಒಗದಾ ॥ ೧೧ ॥

ಸರದಾರನ ಮುಂದ ಇಟ್ರು ಕಚೇರಿಗೆ ಒಯ್ದಾ ।
ಸರದಾರ ಸರ್ಜನ್ನ ನೋಡಿ ಮರಮರಗಿದಾ ॥
ಶಿರ ಹೊಡೆಯು ಪರವಾನಿಗಿ ಸರಕಾರನ್ನ ಕೇಳಿದಾ ।
ಮರಳಿ ಹುಕುಮ ಆಗುದರೊಳಗ ಗಲ್ಲಿಗ ಹಾಕಿಸಿದ್ದಾ ॥ ೧೨ ॥

ನಂದಗಡದೂರಲ್ಲಿ ದಫನ ಮಾಡಿಸಿದಾ ।
ಮಂದೆಲ್ಲಾ ಮರಗಿದರು ಕೊಲಬಾರದಿತ್ತಂದಾ ॥
ಚೆಂದ ಆಲದ ಮರ ಬಂದ ಗುರ್ತಿಗೈತಿ ಇಂದಾ
ಖಿದ್ದ ನೋಡಿದ ಬಂದವರೆಲ್ಲಾ ಹೇಳತಾರ ಪಸಂದಾ ॥ ೧೩ ॥

ಮಕ್ಕಳಾಗದವರು ಎಲ್ಲಾ ಇದೇ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಬಂದಾ ।
ಏಕುಭಾವದಿಂಗಬೇಡಿ ಕೊಂಡ ಬರುವವರಾ ।
ಮಕ್ಕಳಾದ ಮೇಲೆ ಆಲದಗಿಡಕ್ಕೆ ತೊಟ್ಟಿಲಕಟ್ಟ್ಯಾರಿದಾ ।
ಚೆಂದ ಹುಲಕುಂಡ ಭೀಮ ಪರದೊಡಿ ಹೇಳಿದಾ ॥ ೧೪ ॥

ಲೇಖಕರು: **ಹುಲಕುಂದ ಭೀಮಕವಿ**

(ಶ್ರೀ ಚನ್ನಪ್ಪಾ ವಾಲಿ ಅವರು ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಟ್ಟದ್ದು).

೭೯. ಶ್ರೀ. ಚೆನ್ನಪ್ಪ ವಾಲಿಯವರ ಪದ

ಕ್ರಾಂತಿವೀರ ವಾಲಿ ಚೆನ್ನಪ್ಪನವರ ಕಥಿ ಪ್ರೀತಿಲಿಂದ ಕೇಳರಿ ಕುತ ಜನರಾ। ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಲುವಾಗಿ ಆತ್ಮದ ಪರಿವಿಲ್ಲದುಡದ ಕೀರ್ತಿ ಪಡೆದ ಭಾರತಾಂಬೆ ಕುವರಾ ॥ಪಲ್ಲವಿ॥

ಸಂಪಗಾಂವಿ ಊರಲ್ಲಿ ಜನ್ಮ ತಾಳಿದರು ಸಂಣಂದಿರತ ಶೌರ್ಯಧೈರ್ಯ ವಂತರಿವರು।ಸೊಪ್ಪ ಹಾಕಲಿಲ್ಲ ಗಂಡಗಲಿ ನಾಡಿನವರು ಕೆಂಪ ಮೋತಿ ಜನರನ್ನು ಗಾಬ ಮಾಡಿದರಾ ॥ ಮಾಡಬೇಕು ಇಲ್ಲವೆ ಮಡಿಬೇಕು ಅಂದ ಗಾಂಧಿ ಯವರ ಮಾತ ದೃಢವಾಗಿ ನಡಿಸಿದರಾ । ಬಂಡ ಇಂಗ್ಲಿಷ ಕೂತ ತರತರದ ವೇಷ ಹಾಕಿ ಮೋಸಮಾಡಿ ಚಳವಳಿ ಹೂಡಿದರಾ ॥ ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆ ಬಾಗೇವಾಡಿ ಊರಲ್ಲಿ ಗೆಳೆಯರ ಕೂಡಿಕೊಡ ಮೊದಲಕಾರ್ಯ ನಡಿಸಿರಾ । ಬೆಳಗಾಗುದರೊಳಗ ಹನ್ನೊಂದು ಮೈಲ ತಾರತಂತಿ ಕಂಬಕಿತ್ತಾ ತಂತಿ ವ್ಲಾ ಕತ್ತರಿಸಿದರಾ ॥

ಮುಂದೆ ಒಂದ ತಿಂಗಳ ತನಕ । ಒಂದೊಂದ ವಾರದ ತನಕ । ಇಬ್ಬಿಬ್ರ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡುತಾ । ಪೋಷ್ಟ ಡಬ್ಬಿ ಭಾವ್ಯಾಗ ಒಗೆಯುತಾ । ಐದಸಾವಿರಕಿಮುತ್ತಿನ ಸಾಲಿ । ಸುಟಬಿಟ್ರುಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ । ಎನು ಉಳಿಯುದಂತಾ । ತಾರ ತಂತಿ ಕಂಬಿ ಕಡಿಯುದ ನಡದೇ ಇತ್ತಾ ॥

ಗುರ್ತಹತ್ತಾದಹಾಂಗ ಫೌಜದಾರ ಡ್ರೇಸ್‌ಹಾಕಿ ॥ ಬೆತ್ತಾಹಿಡಕೊಂಡ ತಿರಗ್ಯಾಡವರಾ ॥ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಲುವಾಗಿ ॥ ಆಕ್ಟೋಬರ್22 ಆದಿನ ಸಂಪಂಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಪೋಲಿಸರ ಬಂದುಕ ಕಸಿದು ಕೊಂಡರಾ ।ಕಂಣಿಗೆ ಖಾರಾಪುಡಿ ಎಸೆದ ಗುಂಡಹಾರಿಸಿದರು ಕೇಳದೆ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸವನು ಸಾಧಿಸಿದರಾ ॥

ಸಂಬ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಅಣ್ಣ ಮನಸಹಾಕಲಿಲ್ಲ ತಾಲ್ಲೂಕು ಕಚೇರಿ ಮ್ಯಾಲ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದರಾ । ಏನ ಹೇಳದ್ಹೇಸ ಅದನ ಪೂರ್ವ ತಯ್ಯಾರಮಾಡಿ ಪೋಲಿಸರಿಗ ತಿಳಿದಂತೆ ನಡಿಸಿದರಾ ‖ ಧಾರವಾಡದಿಂದಾ ಆರ ಲಾರಿ ಪೋಲಿಸರು ಬಂದಿದ್ದರು ಕಚೇರಿ ಕಾವಲಕ್ಕೆ ತಯ್ಯಾರಾ । ಪೂರಾ ತಿಳಿಕೊಂಡು ಹೊಂಗಲಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ ಪೋಷ ಆಫೀಸ ಸುಟ್ಟು ನಷ್ಟಪಡಿಸಿದರಾ । ಹೇಳಿದರ ತೀರುದಿಲ್ಲಿ ಇವರ ಕೆಲಸ । ಕೇಳಿದವರಿಗೆ ಸಂತೋಷ । ಮನಕ್ಕೆ ವೀರಾವೇಷಾ । ಇಂಥವರದ್ದಾಗ ಆಗುವ ಮಹಾ ಕೆಲಸಾ ‖ ಸೇನಾಪತಿ ಎನಿಸಿಕೊಂತಾರ । ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ವೀರ ಚೆನ್ನದುಂಗರಾ । ಚೆನ್ನಪ್ಪಣ್ಣ ವಾಲಿ ಅಂತ ಇವರ ಹೆಸರಾ ‖ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರ ಪದಾ ಸ್ವತಾ ರಚಿಸಿ ಹೇಳಿದ ಹುಲಿಕುಂದ ಭೀಮ ನಾಡೋಳು ಜಾಹೀರಾ ‖ ೨ ‖

ಲೇಖಕರು : **ಹುಲಕುಂದ ಭೀಮಕವಿ**

(ಶ್ರೀ ಚನ್ನಪ್ಪ ವಾಲಿಯವರು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದು)

೮೧. ಮೈಲಾರ ಮಹಾದೇವರ ಲಾವಣಿ

ಕಾಂತನ ಕಳಕೊಂಡು ಕಾಮಿನಿಯಂತೆ ಭಾರತ ಹಾಕ್ವದು ಕಣ್ಣೀರ ।
ಶಾಂತಿ ಸಮರದೊಳು ಗುಂಡಿನೇಟಿನೋಳೂ ಮಡಿದ ಮಹಾದೇವಪ್ಪ ಮೈಲಾರ ॥
ಸಣ್ಣವನಿರುತಲೆ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಲು ಸ್ವತಂತ್ರವೀರರ ಚರಿತ್ರೆಯನು ।
ಬಣ್ಣದ ಮಾತಿಗೆ ಕಣ್ಣನೆ ಎತ್ತದೆ ಓದುವ ಆಶೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದನು ॥
ಕರುನಾಡಿನ ಕಡು ವೀರ ಕೇಸರಿ ನೆನಪಿರಲೆಸ್ನುತ ।
ನಿರಂತರ ಬರೆದನು ಲಾವಣಿ ಲಾವಣಿಕಾರ ಹರಡಿದ ಹಾಡನು ನಾನಾತರ ॥
ಹುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಜಟ್ಟಿಗಳಾಗಿ ಮಾಡಿರಿ ಹೊಟ್ಟಿಗ್ಹಾಕ್ರಿ ಕಮ್ಮಿಕಗ
ಗಟ್ಟಿ ತರುಣರು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸಂಪತ್ತು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸೃಷ್ಟಿಯೊಳಗ ॥
ಒಕ್ಕಟ್ಟಾದರೆ ದಿಕ್ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗುತಾರಾ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ಪ್ರಸಂಗದೊಳಗ ।
ಪುಕ್ಕಟ ಬಡಿದಾಡಿ ರೊಕ್ಕ ಕೊಡಬಾಡ್ರಿ ವಂಚರ ಕೈಯಾಗ ॥
ಆಹಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮಹಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮುಸುಕಿತು ಅವನಲ್ಲಿ ।
ಮಹಾದೇವಣ್ಣನ ನಾಡಿಯ ರಕ್ತವು ಪುಟಿಯಿತು ಅವನ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ॥
ಆರ್ಯರ ಕಾಲದ ಭಾರತ ಸಿರಿಯನ್ನು ನೆನೆಯುತ ಮನದೊಳು ಮರುಗಿದನು ।
ಭಾರತ—ಭಾಗ್ಯ ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಕೂಗನು ಕೇಳಿದನು ।
[ಚಕ್ರ ಟೊಪಿಗಿ ಫಿರಂಗಿಯರನ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದ ಬಡಿದಾಡಿದನು ।
ಇದು ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಸಾಲು ಬೇರೆಯಾವುದೋ ಲಾವಣಿಯಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ನುಸುಳಿದಂತೆ ಇದೆ.
ಬಕ್ಕ ಬರ್ಲೆ ಬಿದ್ದವರ ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ತುಳಿದು ರಕ್ತದ ಕಾಲುವೆ ಹರಿಸಿದನು] ॥
ಭಾರತ ದೇಶದ ಬಂಧ ವಿಮೋಚನೆಗೆ ಭಾರಿ ಕಷ್ಟವ ಸೋಸಿದರು ।
ತಾರುಣ್ಯವೆಲ್ಲವ ತುರಂಗದಲ್ಲಿ ಕಳಿದು ಮಡಿದ ಮಹಾಶೂರು ಮೈಲಾರರು ॥
ಬ್ರಿಟೀಶ ಸರಕಾರದ ಲಾಠಿಯ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಎಟು ಮಣಿಯುಲಿಲ್ಲ ಮೈಲಾರರು
ಕಠಿಣ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಕಾಲದೆಗೆಯದೆ ದಿಟ್ಟತನದಿ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದರು ।
ಮೂರು ಮಾತುಗಳನು ಸಾರಿ ಹೇಳಿದರು ಮಡಿದ ಮಹಾದೇವಪ್ಪ ಮೈಲಾರರು ॥

ಲೇಖಕರು: **ಸಮದ್ ಸಾಬ್**

(ಸಂಗ್ರಹ: ಪ್ರೊ॥ ಸಿ.ವೀ ಕೆರಿಮನಿ)

೮೧. ಮಹದೇವ ಮೈಲಾರ : ಇನ್ನೊಂದು ಲಾವಣಿ

ಮಹದೇವಪ್ಪ ಮೈಲಾರರೆಂಬ । ಮಹಾತ್ಮ ನಮ್ಮ ಊರಿಗೆ ಬಂದು ।
ಗಾಂಧಿ ತತ್ವ ಸಾರಿ ಹೇಳತಾನ । ದಿನಾ ದಿನಾ ॥ ಪಲ್ಲವಿ ॥

ಸತ್ಯವಂತರು ಸಾವಿರಗಟ್ಲೆ । ನಿತ್ಯ ಬಂದು ಕೇಳತಾರ ।
ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲ ಜನ ಕಿತ್ತಿ ಬರತಾರಣ್ಣ ॥

ಚಿಕ್ಕ ವಯವಿದ್ರು ಒಳ್ಳೇ ಚೊಕ್ಕ ಮಾತನಾಡತಾನ ।
ಹಕ್ಕಿ ತನ್ನ ಮರಿಗೆ ಮುದ್ದು ಕೊಟ್ಟಾಂಗ । ನಕ್ಕರೊಂದು ಚಂದ ಅವನು ।
ನುಡಿದರೊಂದು ಚಂದ ನಮಗ ।

ಸಿಕ್ಕಿದಿಲ್ಲೊ ಇಥಾ ಚೊಕ್ಕ ಬಂಗಾರದಂಥಾವಾ ॥

ಲೇಖಕರು : ತಿಳಿಯದು

ಶ್ರೀ. ಕರೆಪ್ಪ ಹುಚ್ಚಣ್ಣವರ ಸಾ: ಹಾವೇರಿ ಅವರಿಂದ ಕೇಳಿ ಬರೆದು ಕೊಂಡದ್ದು ಅವರಿಗೆ ಶ್ರೀ. ಫಕೀರಸಾಹೇಬರೆಂಬುವರು ಲಾವಣಿ ಹೇಳಿದ್ದರಂತೆ)

ಸಂಗ್ರಹ : ಶ್ರೀಮತಿ ಲಲಿತಾ ಕೆರಿಮನಿ)

೮೨. ಲಾವಣಿ

ಜಪಿಸಿರಿ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಮಂತ್ರವನೂ ॥ ಧರಿಸಿರಿ ಸ್ವದೇಶಿವಸ್ತ್ರವನೂ ॥ ಪಲ್ಲವಿ ॥

ಮೂರವತಾರದ ಮೂರ್ತಿಗಳಾಗಿಹ । ಧೀರರು ದೇಶದೊಳು ।
ಪುಟ್ಟಿದರೂ । ಧೀರರು ದೇಶದೊಳು ॥ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯವೀ
ಸೂತ್ರವ ಹರಿಯುವ ನೀತಿಯು ಮಂತ್ರವಿದೂ ॥ ೧ ॥

ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಪಿತಾಮಹ ದಾದಾಭಾಯಿಯರು । ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ತೋರಿದರೂ ॥
ಕಷ್ಟವ ಕಳೆಯುವ ಗುಟ್ಟು ಇದೆನ್ನುತ । ದೃಷ್ಟಿಗೆ ತೋರಿದರು ॥ ೨ ॥

ಸಫಲವಿದೆನ್ನುತ ಚಿಪ್ಳೂಣಕಾರರು । ಗುಪಿತವ ತೋರಿದರು ॥
ತಪಿಸುವದೀ ಕಾರ್ಯವ ನೀವೆಲ್ಲವ । ರುಗಕೃತ ಗೈಯ್ಯುವದು ॥
ಸ್ವರಾಜ್ಯಕೆ ಉಪಕೃತ ಗೈಯ್ಯುವದೂ ॥ ೩ ॥

ಬಾಲಗಂಗಾಧರ ತಿಲಕರು ಲೋಕಕೆ । ಮಾನ್ಯರು ತಾವೆನಿಸಿ ॥
ಚಾಲನಗೈದರು ಮುಂದರಿಯಲು ಬಲು । ಕವಡುಗಳನು ಸಹಿಸಿ ॥ ೪ ॥

ವೀರರು ನಮ್ಮ ವಿಚಾರಕೆ ತನುಮನ । ಸೂರೆಯುಗೊಟ್ಟಿಹರೂ ॥
ಕಾರಾಗೃಹ ವಾಸವನನುಭವಿಸುತ ತೋರಿದ ಮಾರ್ಗವಿದೂ ॥ ೫ ॥

ಲಾಲಾ ಲಜಪತರಾಯರು ತಿಳಿದರು । ಮೂಲ ಮಂತ್ರವೆನುತಾ ।
ಕಾಲಕೆ ಬಂದಿಹ ಕಷ್ಟವ ಸಹಿಸುತ ಮುಂದಕೆ ನಡೆಯುವರೂ ॥ ೬ ॥

ಪಾಲ ಚಂದ್ರರನುಗಾಲವು ಲೋಕಕೆ । ಮೇಲನು ತಿಳಿಸಿದರು ।
ಸ್ಥೂಲ ಸೂಕ್ಷ್ಮಗಳ ತಿಳಿಯುತ ನೋಡಿರಿ । ಕಾಲವ ಕಳೆಯದಿರಿ ॥ ೭ ॥

ಹಿಂದೆಮುಂದಿನವರಿಂದಕೆ ತಪ್ಪದೆ ಸಂಧಿಯ ನನುಸರಿಸೀ ॥
ಮುಂದೆ ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿಯುರೀಪರಿ । ಸಂದೇಶವ ತಿಳಿಸಿ ॥ ೮ ॥

ಪರಿಪರಿ ಕಷ್ಟವ ಸುರಿಸುರಿದನು ದಿನ ತರಹರಿಸದೆ ಮನಕೆ ।
ಕರುಣಿಸಿ ಪೇಳ್ದರು ಸ್ವದೇಶಿ ಮಂತ್ರವ ಪರರಿಗರಿಯದಂತೇ ॥ ೯ ॥

ನಿದ್ರೆಯೊಳಿರುವರ ಮುದ್ರೆಯನೀಕ್ಷಿಸಿ । ಬುದ್ಧಿಯೊಳೆಚ್ಚರಿಸಿ ॥
ಸಿದ್ಧನಗರ ಶ್ರೀ ದೇವನ ನೆನೆಯುತ । ಬುದ್ಧಿಯ ನೆರೆ ಕಲಿಸೀ ॥ ೧೦ ॥

ಲೇಖಕರು : **ತಿಪ್ಪಯ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರರು**

(' ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪದ್ಯಗಳು ' , 1930)

೮೩. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನಚಿತ್ರ.

(ದಿವ್ಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯರವಿ—ಎಂಬಂತೆ)

ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತಿದೆ । ಭಾರತ ಮಹಾ ಸಭೆಯು ॥ ಪ ॥
ಧರಣತಳದೊಳು ಸರ್ವ । ಪರಿ ವಿಜಯುವನು ಪಡೆದು ॥ ಅ. ಪ ॥

ಪಾರತಂತ್ರ್ಯದಿ ಬಿದ್ದ । ಭಾರತೀಯುರಿಗಿಂದು ।
ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಸುಖಕೊಯ್ವ । ದಾರಿ ತೋರಿದ ಸಭೆಯು ॥ ೧ ॥

ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು । ಮೆಚ್ಚುಗೆಗೆ ಮರುಳಾಗಿ ।
ಹುಚ್ಚರಾಗಿಹ ಜನರ । ಎಚ್ಚರಿಸಿರುವ ಸಭೆಯು ॥ ೨ ॥

ಪರ ವೈರಿಗಳು ಕೊಟ್ಟ । ಪರಿ ಪರಿಯು ಪೀಡೆಗಳು ।
ನಿರುತವೂ ಸಹಿಸಿಯೂ । ಮೆರೆಯುತಿರುವಾ ಸಭೆಯು ॥ ೩ ॥

ಜಾತಿ ಮತ ಮತ್ಸರದ । ಭೂತವನು ಕಡಿದೊಗೆದು ।
ನೀತಿ ರೀತಿಯು ಪ್ರಥಪ್ರ । ತೀತಿಗೊಳಿಸಿದ ಸಭೆಯು ॥ ೪ ॥

ಹಿಂದೀಯು ಶಕ್ತಿಯನು । ಮಂದ ಮಾಡುತಲಿರುವ ।
ಅಂಥ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯು ।ಕೊಂದು ಹಾಕಿದ ಸಭೆಯು ॥ ೫ ॥

ದೇಶದಾ ಧನವು ಪರ । ದೇಶ ಸೇರುವದೆಂದು ।
ದೇಶೀಯ ಚಳವಳಿಯ ।ಪೋಷಿಸಿರುವಾ ಸಭೆಯು ॥ ೬ ॥

ಒಡಲಸು ಸುಡುತಿರುವ । ಬಡತನವ ಓಡಿಸಲು ।
ಬೆಡಗು ಖಾದಿಯು ಮಾಡಿ ।ತೊಡಲು ಕಲಿಸಿದ ಸಭೆಯು ॥ ೭ ॥

ಯಂತ್ರವನು ದೂಡುತೆ । ಸ್ವತಂತ್ರ ದಂಥಯು ಬೆಳಿಸೆ ।
ಜಂತ್ರವನು ತಿರುಗಿಸುವ । ಮಂತ್ರ ಪೇಳಿದ ಸಭೆಯು ॥ ೮ ॥

ಸೆರೆ ಸೇಂದಿ ಮೊದಲಾದ । ದುರುಳ ಚಟಗಳ ಬಿಡಸಿ ।
ಸರಳ ದಾರಿಯು ತೋರಿ । ಕರೆದೊಯ್ಯುವಾ ಸಭೆಯು ॥ ೯ ॥

ಓಂಸಾಪಥವ ಪಿಡಿದು । ಧ್ವಂಸವಹ ಜಗಕೆ ಪ್ರ – ।
ಶಂಸಾರ್ಹಕೃತಿಯಿಂ ಅ–। ಹಿಂಸೆ ಪೇಳಿದ ಸಭೆಯು ॥ ೧೦ ॥

ಕರ್ಮಚಂದನ ಕುವರ । ಕರ್ಮಯೋಗಿ ಮಹಾತ್ಮ ।
ನಿರ್ಮೋಹದಲಿ ದುಡಿದು । ಧರ್ಮ ಕಲಿಸಿದ ಸಭೆಯು ॥ ೧೧ ॥

ನೆಹರೂ ಜವಾಹಿರನು । ಸಹಿಸಿ ಬಹು ಕಷ್ಟವನು ।
ವಹಿಸಿ ಸರ್ವಸ್ವವನು । ಬಹು ಬೆಳಿಸಿರುವ ಸಭೆಯು ॥ ೧೨ ॥

ಹಣವು ಹೊಲಮನೆಗಳನು । ಗಣಿಸದಲೆ ಬಹು ಜನರು ।
ಪಣಕಿಟ್ಟು ಪ್ರಾಣವನು ಹೆಣಗಾಡಿರುವ ಸಭೆಯು ॥ ೧೩ ॥

ಸಂಬುತಲೆ ನೀವ್ ಪ್ರಾಯ । ತುಂಬಿರುವ ಜನರೆಲ್ಲ ।
ಸಂಭ್ರಮದೊಳಗೆ ಬಂದು । ಮೆಂಬರಾಗುವ ಸಭೆಯು ॥ ೧೪ ॥

ಲೇಖಕರು : ತಿಳಿಯದು

(ಮದ್ಯ ನಿಷೇಧ ಪದ್ಯಾವಲೀ ಶಿರಸಿ, 1939)

೮೪. ಹೆಂಡದ ಲಾವಣಿ

ಹೆಂಡವನ್ನು ಕುಡಿಯಬೇಕಣ್ಣಾ । ಈ ಲೋಕದೊಳಗೆ ।
ಉಂಡು ತಿಂದು ಸುಖದೊಳಿರು ಜಾಣಾ ॥ ಪಲ್ಲವಿ ॥

ಹೆಂಡವನ್ನು ಕುಡಿದು ನೀನು । ಹೆಂಡಕುಡ್ಕುಕನೆನಿಸಿಕೊಂಡು ।
ಕಂಡ ಕಂಡ ಜನರ ಮುಂದೆ । ಸೊಂಡಿಯೊಣಗಿಸಿ ಸೊಟ್ಟನಾಗುವ ॥ ಅ. ಪ ॥

ಹೆಂಡವಿದು ಸರಾಯು ಕಾಣಣ್ಣಾ । ಶರೀರವನ್ನು ।
ಕೆಂಡದಂತೆ ಸುಟ್ಟುಬಿಡುವದಲಾ ॥ ಭಂಡ ಜನರ ಹಿಂಡಿನೊಳಗೆ ।
ಮಂಡೆ ಕೆದರಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ । ಗುಂಡಿಯೊಳಗೆ ಬೀಳುವಂಥ ।
ರಂಡೆಗೆಲಸವ್ಯಾತಕಣ್ಣಾ ॥ ೧ ॥

ಹೆಂಡವಿದು ಬಲು ಕೆಟ್ಟವಿಷವಣ್ಣಾ । ಕಡು ಮೂಢನೆಂದು ।
ಕಂಡ ಜನರು ಜರಿವರೋ ನಿನ್ನಾ ॥ ಅಕ್ಕ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರು ।
ದುಃಖ ಮಾಡಿ ಹೇಳುತಾರೋ । ಮುಕ್ಕುವರೆ ಕಾಳಿಲ್ಲ
ನಮಗೆ । ಕಕ್ಕುಲತೆ ಯಾಕಿಲ್ಲ ನಿನಗೆ ॥ ೨ ॥
ಕೆಟ್ಟದೀ ಸರಾಯಿ ಕಾಣಣ್ಣಾ । ಮಾನವರ ದೇಹಾ । ಸುಟ್ಟು
ಸೂರಾಗುವುದು ನೋಡಣ್ಣಾ ॥ ತಟ್ಟುತಿರುವದು ಪಾಪ ನರಕಾ ।
ಸಿಟ್ಟು ತಾ ಮನೆಮಾಡಿಕೊಂಬುದು । ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದೆ ಬಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದೆ ।
ಕೆಟ್ಟು ಸಾಯುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ॥ ೩ ॥

ತಂಪು ತೋರದು ನೆಂಪು ಹಾರುವುದು । ಕಿವಿ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ।
ಸೊಂಪು ಇಲ್ಲದೆ ಮಂದವಾಗುವವೂ ॥ ದಂಪತಿಗಳು ಹಡೆದ ಮಕ್ಕಳು ।
ಸಿಂಪಿಯಂತೆ ವಣಗಿ ವಣಗಿ । ಸಂಪಿಗೇಯಾ ಗರಿಯ ಹಾಗೆ ।
ಸೊಂಪು ಮುರಿದು ಬಾಗುವವೂ ॥ ೪ ॥

ಒಂದುಗಳಿಗಿದು ಶಾಸ್ತ್ರವಲ್ಲಣ್ಣಾ । ಭೂಭಾರನಾಗಿ ।
ಕುಂದು ಬರುವವರಿಂದ ಕಾಣಣ್ಣಾ । ಅಂದಗೆಟ್ಟು ಹೆಂಡವೆಂಬ ।
ಬಂಧನದಲಿ ಸೇರಿ ನೀನು । ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ನೋಡದೆ ।
ಬೇಕೆಂದು ಜೀವವ ಕೊಂದುಕೊಳ್ಳುವಿ ॥ ೫ ॥

ಕಾಮಕ್ರೋಧಕೆ ಬಲವು ಹೆಚ್ಚಣ್ಣಾ । ದುರ್ಗುಣಗಳೆಲ್ಲ ।
ನೇಮದಲಿ ಬೆನ್ನುಹತ್ತುವವು ಜಾಣಾ । ಕಾಮಿನಿಯರ ಕಂಡು ಮನಸು ।
ಕಾಮುಕರ ಕೈಸೇರಿ ದಿನ ದಿನ । ತಾಮಸದಿ ಬಳಲುವನು ।
ತನ್ನಭಿಮಾನವೇನು ಕಾಣದಂಥಾ ॥ ೬ ॥

ಬಿದ್ದು ನೆಲದಲ್ಲಿ ಹೊರಳಬೇಡಣ್ಣಾ । ವಿವೇಕವೆಂಬ ।
ಬುದ್ಧಿಯಿಂದಲಿ ತೂಗಿ ನೋಡಣ್ಣಾ । ಹದ್ದುಹಾವಿನಾಂಗ ಪರರ ।
ಛಿದ್ರವನ್ನು ತೋರುವಾಗ ।ಶುದ್ಧವಾದ ಜನರ ಮುಂದೆ । ಕದ್ದು
ಕಳ್ಳನಂತೆ ಆಗುವ ॥ ೭ ॥

ಲೇಖಕರು : **ತಿಪ್ಪಯ್ಯ ಮಾಸ್ತರ್**

(ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪದ್ಯಗಳು)

೮೫. ಮಧ್ಯಪಾನ ನಿರೋಧ

ಈ ಸೇಂದಿ ಶರಾಬಿನ ಗೇಂದಿ ಅದೆಂತೋ । ಏನೇಳಲಿ ॥ ನಾ ॥ ॥ ಪ ॥
ಸೇಂದಿಯು ಸೇವಿಪ ಸ್ವಜನರೆ ಕೇಳಿ ।
ಸೇಂದಿಯಿಂದ ನರಜನ್ಮವೆ ಧೂಳಿ ।
ಸೇಂದಿಯು ವರ್ಜಿಸಿ ಸುಖದಿಂ ಬಾಳಿ ।
ಗಾಂಧಿಯು ಕೈಮುಗಿದೊರಲುವುದೆಂತೋ । ಏನೇಳಲಿ ॥ ನಾ ॥ ॥ ೧ ॥

ಮದ್ಯಪಾನವದು ಬಲು ದುರ್ಗಂದ ।
ಗಾರ್ಧಭ ಮೂತ್ರಕೆ ಸರಿಸಮ ಹೆಂಡ ।
ಮಾದರಿ ದೇಶದಿ ತಂಡೋಪತಂಡ ।
ದುರ್ದೆಶೆ ದುರ್ಗತಿ ಒದಗಿಹುದೆಂತೋ । ಏನೇಳಲಿ ॥ ನಾ ॥ ॥ ೨ ॥

ಹೆಂಡ ಸಾರಾಯಿ ಬ್ರಾಂದಿಯ ಕುಡಿದು ।
ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳ ವಡಲನು ಬಡಿದು ।
ಷಂಡನೆಂಬ ಬಿರುದಾಂಕಿತ ಪಡೆದು ।
ಗಂಡನೆಂದು ತಾ ಬದುಕುವುದೆಂತೋ । ಏನೇಳಲಿ ॥ ನಾ ॥ ॥ ೩ ॥

ಕುಡಿತದಿ ಬರುವುದು ಬಡತನವಣ್ಣ ।
ಕುಡಿತದಿ ಕೆಡುವುದು ದೇಹದ ಬಣ್ಣ ।
ಕಡೆಯೊಳು ಬದುಕಿದ ಹೆಣಸಮನಣ್ಣ ।
ಮಡದಿ ಮಕ್ಕಳನು ತ್ಯಜಿಸುವುದೆಂತೋ । ಏನೇಳಲಿ ॥ ನಾ ॥ ॥ ೪ ॥

ಅನುದಿನ ಕೆಡುತಿಹ ಜನತೆಯ ನೋಡಿ ।
ಘನ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಗುರಿಯನೆ ಹೂಡಿ ।
ಜನಸಾಮಾನ್ಯಕೆ ಬೋಧನೆ ಮಾಡಿ ।
ದಿನ ನೀಲ್ಕಂಠನು ದಣಿಯುವುದೆಂತೋ । ಏನೇಳಲಿ ॥ ನಾ ॥ ॥ ೫ ॥

ಬಿ. ನೀಲಕಂಠಯ್ಯ (ಮುದ್ರಿತ)

('ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತಾವಳಿ' ತಾರೀಕಿಲ್ಲ)

೮೬. ದುರ್ವ್ಯಸನಗಳನ್ನು ಬಿಡಿರಿ

(ಎನ್ನದು ಈ ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಎಂಬಂತೆ)

ಕುಡಿಯಬೇಡಿ ಸೆರೆಸೇಂದಿಗಳ | ಬಿಡಿರಿ ಬಿಡಿರಿ ದುರ್ವ್ಯಸನಗಳ ॥ ಪ ॥

ಮಾಡುವೆ ನಿಮಗೆ ವಿನತಿಗಳನಾ । ಬೇಡುವೆ ಮುಗಿಯುತೆ ಕರಗಳನಾ ॥ ಅ ॥

ಸರಕಾರಕೆಕರರೂಪದಲಿ । ಪರಿಪರಿ ಲಾಭವ ಮಾಡುತಲಿ ।
ಪರದೇಶಕೆ ಹಣ ಹಾಕುತಲಿ । ದಾರಿದ್ರ್ಯವ ನಮಗೀಯುತಲಿ ।
ಪರಸತ್ತೆಯು ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸುತಲಿ | ಪರದಾಸ್ಯದುರಿಯೊಳೊಗೆಯುತಲಿ ।
ಸಿರಿಸಂಪದಗಳ ಸೆಳೆಯುತಲಿ । ದರವೇಶಿ ಗಳಿವರೆನಿಸುತಲಿ ॥

ಧರೆಯಲಿ ಸುಖ ಸಂಹರಿಸುವದು ।
ಅರಸನ ತಿರುಕನ ಮಾಡುವದು ।
ನರಕದ ಯಾತನೆ ತೋರುವರು ।।

ವರಣಿಸಲಾಗದು ಈ ಸೆರೆಯೆ । ಪರಿಪರಿಯಲಿ ಕೊಡುತಿಹ ವ್ಯಥೆಯ ॥ ೧ ॥

ಜ್ಞಾನಿಯು ಜ್ಞಾನವ ಕೆಡಿಸುವದು । ಬಲವಂತನ ಬಲವಳಿಸುವದು ।
ಮಾನ್ಯ ಮಾನ್ಯತೆ ಕಳೆಯುವದು । ಗುಣವಂತನ ಗುಣ ಹಿಂಗಿಸುವುದು ।
ಮನುಜನ ಮಾನುಷತನವನ್ನೇ । ಕ್ಷಣದಲಿ ಮಾಯವ ಮಾಡುವದು ।
ಮಾನಭಂಗವನು ಪೊಂದಿಸುತೆ ಹೀನ ದೀನತೆಯ ತಂದಿಡುತೆ ।

ಧರ್ಮಾಧರ್ಮ ವಿಚಾರವನು ।
ನೀತಿ—ಅನೀತಿ ವಿವೇಕವನು ।
ನಾಶ ಮಾಡುವದು ಬುದ್ಧಿಯನು ।

ಸಾಕು ಸಾಕು ಸೇಂದಿಯ ಸಂಗ । ಸಾಕು ಸಾಕು ಸಹಿಸಿದ ಭಂಗ ॥ ೨ ॥

ಕುಡಿದಾಕ್ಷಣ ಹುರಿದುಂಬಿಪುದು । ಕಡೆಗತಿ ನಿತ್ರಾಣವು ನಿಜವು ।
ನಾಲಿಗೆಗಿದು ರುಚಿಕರ ರಸವು । ಆರೋಗ್ಯಕೆ ನಾಶಕ ವಿಷವು ।
ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸುಣ್ಣಗೆ ಕಾಣುವದು । ಗುಣದಲ್ಲಿ ಘಾತಕವಾಗಿಹುದು ।
ಹೊರಗಡೆ ಹೊಂಬಣ್ಣದ ಕೊಡವು । ಒಳಗೆ ನೋಡೆ ವಿಷ ತುಂಬಿಹುದು ।

ಮೊದಲಿಗೆ ಸವಿ ಸವಿ ತೋರುವದು ।
ತರತರದಲಿ ಮನ ಸೆಳೆಯುವದು ।
ಕುಡಿಯಲು ಕರಳಸು ಕೊರೆಯುವದು ।
ಹಿತಶತ್ರುಗಳಂದದಿ ಜನರ । ಹತಿಸುವದೈ ತಿಳಿಸದೆ ತಿರುಳ ॥ ೩ ॥

ವಿಷವನು ಕುಡಿದರೆ ಒಮ್ಮೆಲೆಯೇ । ಅಸುವನು ಹೀರುವದಾಕ್ಷಣವೇ ।
ಸೆರೆ ಕುಡಿದರೆ ಉಸುರಿರುವರೆಗೂ । ಬರುವವು ತರತರ ಕಷ್ಟಗಳೂ ।
ವಿಷ ಕುಡಿದರೆ ಪ್ರಾಣವನೊಂದ । ಕಸಕೊಳ್ಳುವದೆಂಬುದು ಸಹಜ ।
ಸೆರೆ ತನುಮನ ಪ್ರಾಣವ ಸಹಿತ । ಆತ್ಮವನು ಹತಗೊಳಿಸುವದು ।
ಸರ್ವನಾಶಕರವೀ ಹೆಂಡ ।
ಕುಡಿದವನಾಗುವನೈ ಭಂಡ ।
ಆತನ ನರ ಜನ್ಮವೆ ದಂಡ ॥
ಈ ಪರಿ ಘಾತಕವಾಗಿಹುದು । ತಾಪತ್ರಯದಾಯಕ ಸೆರೆಯು ॥ ೪ ॥

ಭಾರತ ಮಂಗಲ ಭೂಮಿಯೊಳು । ಇರಬಾರದು ಸೇಂದಿಯ ಮಲವು ।
ಆರ್ಯ ಋಷಿಗಳ ಸ್ಥಾನದೊಳು । ದುರ್ಗುಣ ರಾಶಿಯು ಶೋಭಿಸದು ।
ಮಾರಿಮಸಣ ರಕ್ಕಸರೆಂದು । ದೂರಕೆ ತೊಲಗಿಸಬೇಕೆಂದು ।
ಹುರುಪಿನಿಂದ ಹೋರಾಡುವುದು । ವರ ನೀತಿಯ ಸಂಗ್ರಾಮವಿದು ॥
ನಿರ್ವ್ಯಸನದ ಸುಖ ಸೇವಿಸಲು ।
ನಿರ್ಮಲ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸಲು ।
ನಿರ್ಮಾದಕ ನಾಡೆನಿಸಲು ॥
ಕರ್ಮ ಕುಶಲತೆಯ ತೋರಿಸಿರಿ । ನಿರ್ಮೋಹದಿ ದುಡಿಯುವ ಬನ್ನಿ ॥ ೫ ॥

ಲೇಖಕರು : ತಿಳಿದಿಲ್ಲ

(ಮದ್ಯ ನಿಷೇಧ ಪದ್ಯಾವಳೀ ಶಿರಸಿ, 1939)

೮೭. ಹಾಡು

(ರಾಗ–ಅಂಬಾಳ ಕಂಪೆನಿ ಮದ್ರಾಸ್ ನಶ್ಯ ಎಂಬಂತೆ.)

ಸೇವಿಸಬೇಡಿ ಸೇವಿಸಬೇಡಿ ॥ ಪ ॥
ಸೇಂದಿ ಸರಾಯಿ ಬ್ರಾಂಡಿಗಳನು ಕುಡಿಯಲುಬೇಡಿ ॥
ಗಾಂಜಾ ಅಫೀಮು ನಿಶಾಪದಾರ್ಥ ಸೇವಿಸಬೇಡಿ ॥ ೧ ॥

ಮಾನಹಾನಿ ಧನವಹಾನಿ ಮಾಡಿಕೊಬ್ಯಾಡಿ ॥
ಮನೆ ಮತಗಳೆಲ್ಲಾ ಪರರಿಗೆ ಹೋಗಲು ಬಿಡಬ್ಯಾಡಿ ॥ ೨ ॥

ಹೃದಯ ನಾಶ ಮೆದುಳು ನಾಶ ಮಾಡಿಕೊಬ್ಯಾಡಿ ॥
ಮುದದಿ ನಿಮ್ಮ ಬೇಡುತಿಹವು ಕೈಗಳ ಜೋಡಿ ॥ ೩ ॥

ಕದ್ದು ಮುಚ್ಚಿ ಹೆಂಡತರಿಸಿ ಕುಡಿಯಲು ಬೇಡಿ ॥
ಇದ್ದ ಒಡವೆ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಅಡವಿಡಬ್ಯಾಡಿ ॥ ೪ ॥

ಮಡದಿ ಮಕ್ಕಳಾಸೆ ಇಲ್ಲ ಹೆಂಡ ಕುಡುಕಗೆ ॥
ಗಡಿಯ ಭತ್ತ ಉಳಿಯೋದಿಲ್ಲ ಹೆಂಡ ಕುಡುಕಗೆ ॥ ೫ ॥

ಲೇಖಕರು : **ಬಿ.ವಿ. ಕಾಮತ್**

(ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿಯ ಇವರು ಕಳುಹಿಸಿದ ಮುದ್ರಿತ 'ಸತ್ಯಪ್ರಕಾಶ' ಕಿರು ಪುಸ್ತಿಕೆಯಿಂದ, 1942)

೮೮. ಶೆರೆ ಸೇಂದಿ ಬ್ರಾಂಡಿಗಳ ಕುಡಿಯದಿರಿ

(ಮರ್ದಬನೋ – ಎಂಬಂತೆ.)

ಕುಡಿಯದಿರಿ ಕುಡಿಯದಿರಿ ಸೆರೆ ಸೇಂದಿ ಬ್ರಾಂಡಿಗಳ ಕುಡಿಯದಿರಿ ॥ ಪ ॥
ರಟ್ಟೆಯ ಮುರಿಯುತೆ ರೊಕ್ಕವ ಗಳಿಸುತೆ ।
ಕೊಟ್ಟು ಸರಾಯಿಯ ಅಂಗಡಿಗಳಿಗೆ ।
ಹೊಟ್ಟೆ ಬಟ್ಟೆಗಳಿಗಿಲ್ಲದಲೇ ಗತಿ ।
ಗೆಟ್ಟು ಹೋಗುವದು ಸರಿಯಿಹುದೇ ? ॥ ೧ ॥

ಪರವೈರಿಗಳುರುತರ ದ್ವೇಷದಿ ಕೊಡು ।
ತಿರಬಹುದಾಗಿಹ ಪೀಡನೆಗಿಂತಲು ।
ಹಿರಿದಾಗಿಹ ಕಷ್ಟವು ಸೆರೆಗುಡುಕಗೆ ।
ಧರೆಯೊಳೊದಗುವದು ಯೋಚಿಸಿರಿ ॥ ೨ ॥

ಸೆರೆಗುಡುಕರು ದೇವರು ಮಾನವನಿಗೆ ।
ವರದಾನದ ರೂಪದಿ ದಯಪಾಲಿಸಿ ।
ಇರಿಸಿದ ಬುದ್ಧಿಯ ಬೆಲೆಯನು ತಿಳಿಯದೆ ।
ನರಿನಾಯ್ಗಳಪರಿ ಬಾಳುವರೈ ॥ ೩ ॥

ಬಿಮ್ಮಗೆ ದುಡಿಯುತೆ ಹಣವನು ಗಳಿಸುತೆ ।
ನಿಮ್ಮಯ ಕೈಯಿಂದಲೆ ಸೆರೆಗೀಯುತೆ ।
ನಿಮ್ಮ ಕಾಯವನೆ ಕೆಡಿಸುವ ರೋಗವ ।
ತಮ್ಮಗಳಿರ, ಕಳಕೊಳ್ಳುವಿರಾ ? ॥ ೪ ॥

ಮಾನವನಿಗೆ ಮಾನವೆ ಭೂಷಣವಿರೆ ।
ಮಾನ ಹಾನಿಯನು ಮಾಡಿಸುತಿಹ ಸೆರೆ ।
ಪಾನವ ಮಾಡುತೆ ದಾರಿಯೊಳುರುಳುತೆ ।
ಮಾನಭಂಗ ಪೊಂದುವದುಚಿತೆ ? ॥ ೫ ॥

ಸೆರೆಯೇ ಮನೆಯನು ಮುರಿಯುವ ಮಾರಿಯು ।
ಸೆರೆಯೇ ಮನವ ಕೆಡಿಸುವ ಪಿಶಾಚಿಯು ।
ಸೆರೆಯೇ ಸಂಕಟಗಳ ತರುವ ಶನಿಯು ।
ಪರನಾಶನ ಗೈಯ್ಯುವ ಅರಿಯು ॥ ೬ ॥

ಯಾವ ಪೇಯ ಹಿತಕರವಾಗಿರುವದು ।
ಯಾವ ಪೇಯ ಹಿತಘಾತಕವು ।
ಯಾವ ಯಾವದರೊಳ್ಯಾವ್ಯಾವ ಗುಣವು ।
ಯಾವ ಪರಿಯೊಳಿಹುದೆಂದರಿದು । ॥ ೭ ॥

ಸೇಂದಿ ಸರಾಯಾದಿಗಳನು ತೊರೆಯುತ ।
ಒಂದಾಗಲು ಹಿಂದೀ ಜನರು ।
ಹಿಂದ ಸ್ವರಾಜ್ಯವ ಇಂದೇ ಪಡೆವೆವು ।
ಸಂದೇಹವ ಬಿಡಿ ನಿಶ್ಚಯವು ॥ ೮ ॥

ಲೇಖಕರು : ತಿಳಿಯದು

('ಮದ್ಯ ನಿಷೇಧ ಪದ್ಯಾವಳೀ, ಶಿರಸಿ 1939)

೪೯. ಕುಡಿಯಬೇಡಿರಣ್ಣ

(ಮೋಸಹೋದೆನಲ್ಲ 1 ಸಕಲವು–ಎಂಬಂತೆ)

ಕುಡಿಯ ಬೇಡಿರಣ್ಣ । ಕಳ್ಳನು । ಕುಡಿಯ ಬೇಡಿರಣ್ಣ ॥ ಪ ॥
ಕುಡಿದು ಕುಡಿದು ಗತಿಗೇಡಿಯಾಗುತಲಿ ॥ ಅ. ಪ ॥

ಸುಡುಗಾಡಿನ ಪಾಲಾಗದಿರಣ್ಣ
ಧನ ಧಾನ್ಯವ ಕಳೆದು । ದುಡಿದಿಹ । ಹಣವನ್ನೆಲ್ಲ ಬಳಿದು ।
ಮನೆಮಾರನು ಆಭರಣ ಆಸ್ತಿಗಳ ।
ದನಕರ ಸಹಿತೆಲ್ಲವ ಮಾರಿಸುವದು ॥ ೧ ॥

ಮಾನವ ಕಳೆಯುವದು । ಮನುಜನ । ಶ್ವಾನನಂತೆಸಗುವದು ।
ಮಾನಹಾನಿಯನು ಮಾಡಿಸಿ ಜನದೊಳು ।
ಹೀನನಿವನು ಎಂದೆಣಿಸುವದಣ್ಣ ॥ ೨ ॥

ಚೋರತನವ ಕಲಿಸಿ । ಪುಂಡಾಟಿಲೆ । ಮಾರಿಮಾರಿ ಗೈಸಿ ।
ಕ್ರೂರತನದಿ ಖೂನಿಯು ಸಹ ಮಾಡಿಸಿ ।
ಸೇರಿಸುವದು ಸೆರೆಮನೆಯ ಬಾಗಿಲನು ॥ ೩ ॥

ಲೇಖಕರು : **ತಿಳಿಯದು**

(ಮಧ್ಯನಿಷೇಧ ಪದ್ಯಾವಲೀ, ಶಿರಸಿ, 1939)

೯೦. ತನ್ನ ನಾಶಕ್ಕೆ

ಕುಡಿ ಕುಡಿ ಕುಡಿ ಹೆಂಡ । ಜಗದೊಳ । ಗಾಗಲು ನೀ ಭಂಡ ॥ ಪ ॥
ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ನರ ಜನ್ಮವು ದೊರೆತಿರೆ ।
ವ್ಯರ್ಥಗೊಳಿಸಿ ನರಕವನು ಸೇರುವರೆ ॥ ಅ. ಪ ॥

ಚಿನ್ನಾ ಭರಣವ ಮಾರುವದಕ್ಕೆ ।
ಮನೆ ದನಕರ ಕಳಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ।
ಸರ್ವನಾಶವನು ಪೊಂದುವದಕ್ಕೆ ।
ಪರದೇಶಿಯು ತಾನಾಗುವದಕ್ಕೆ ॥ ೧ ॥

ಕಂಡ ಕಂಡವರ ಬಯ್ಯುವದಕ್ಕೆ ।
ಪುಂಡತನದಿ ಜಗಳವಾಡುವದಕ್ಕೆ ।
ಹೆಂಡರು ಮಕ್ಕಳ ಗೋಳಿಡಲಿಕ್ಕೆ ।
ಭಂಡನೆಂಬ ಬಿರುದಾರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ॥ ೨ ॥

ಬಡತನ ಬೇಗೆಯು ಭೋಗಿಸಲಿಕ್ಕೆ ।
ಒಡಲೊಳು ಹಸಿವು ಮಿಡುಕಾಡುವದಕ್ಕೆ ।
ಗಡ ಗಡ ಚಳಿಯಿಂ ನಡುಗುವದಕ್ಕೆ ।
ಕಡುತರ ರೋಗದಿ ನರಳುವದಕ್ಕೆ ॥ ೩ ॥

ನೀತಿ ಸದಾಚಾರ ತೊರೆಯುವದಕ್ಕೆ ।
ಭೀತಿ ಲಜ್ಜೆ ಮಾನವ ಬಿಡಲಿಕ್ಕೆ ।
ಕಳ್ಳತನವ ಸಹ ಕಲಿಯುವದಕ್ಕೆ
ಜೈಲುವಾಸವನು ಪಡೆಯುವದಕ್ಕೆ ॥ ೪ ॥

ತನು ಶಕ್ತಿಯು ಕುಂದಿಸಿಕೊಳಲಿಕ್ಕೆ ।
ಕಣ್ಣಿನ ಕಳೆ ಕಳಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ।
ಮಾನಹಾನಿಯುನು ಪೊಂಡುವದಕ್ಕೆ ।
ಜ್ಞಾನಶೂನ್ಯ ಪಶುವಾಗುವದಕ್ಕೆ ॥ ೫ ॥

ಲೇಖಕರು : ತಿಳಿಯೆದು

(ಮದ್ಯ ನಿಷೇಧ ಪದ್ಯ ವಲೀ, ಶಿರಸಿ, 1939)

೯೧. ಸೆರೆಯಿಂದ ಸುಖವೇ ?

(ಬನೇ ಹಂ ಓಂದಕೇ ಯೋಗಿ—ಎಂಬಂತೆ)

ಸಖರೇ, ಸೇಂದಿ ಸೆರೆ ಕುಡಿದು | ಸುಖವನು ಪೊಂದಿದವರಾರು ? ||ಪ||
ದೇವತೆಗಳು ಸುಖವ ಬಯಸಿ | ಸೇವಿಸಿ ಸೆರೆಯ ಮಿತಿಮೀರಿ |
ದೈವಾಸುರರ ಯುದ್ಧದಲಿ | ಸೋಲಿಗೆ ಓಡಿದರು ಬಳಲಿ ||೧||

ಪೂರ್ವದಿ ವೇನ ಮಹರಾಜ | ಗರ್ವದಿ ಋಷಿಗಳುಪದೇಶ |
ಮೀರುತ ಈ ವ್ಯಸನ ಹಿಡಿದು | ಪೂರಾ ನಾಶ ಪೊಂದಿದನು ||೨||

ರಾಕ್ಷಸ ರಾಜನಾಗಿರುವ | ದಕ್ಷ ಹಿರಣ್ಯ ಕಶ್ಯಪನು |
ಅಕ್ಷಯ ಬಾಳಲೀ ಸೆರೆಯ ಭಕ್ಷಿಸಿ ನಾಶ ಪೊಂದಿದನು ||೩||

ಗುರುವರ ಶುಕ್ರ ಮುನಿವರರು | ಸೆರೆಯನು ಸೇವಿಸುತಲಿರಲು |
ವರ ಸಂಜೀವಿನೀ ಬಲವ | ಮರೆಯುತೆ ಕಳೆದು ಕೊಂಡಿಹರು ||೪||

ಯಾದವ ಸೋದರರು ಕುಡಿದು | ಕ್ರೋಧಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಬುದ್ಧಿಯನು |
ಭೇದಿಸಿ ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರನು | ಹೋದರು ಹೊಂದಿ ನಾಶವನು ||೫||

ಛತ್ರಪತಿ ಶಿವಾಜಿಯ | ಪುತ್ರನು ತಾನು ಸಂಭಾಜೀ |
ರಾತ್ರಿಂದಿನದಿ ಸೆರೆ ಕುಡಿದು | ರಾಷ್ಟ್ರವ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿಹನು ||೬||
ಹೋರೆಯ ಹೊಲದಿ ಗೈವವರು | ಗಿರಣಿಗಳಲ್ಲಿ ದುಡಿವವರು |
ಸೆರೆ ಸೇಂದಿಗಳ ಕುಡಿಯುವರು | ಪರದಾಸ್ಯದಲಿ ನರಳುವರು ||೭||

ಭೋಳೆ ಭಾವಿಕರು ಕುಡಿದು | ಕೂಳನು ಕಾಣದಲೆ ಉಳಿದು |
ಸಾಲದ ಶೂಲವನು ತಳೆದು | ಗೋಳಿಡುತಿಹರು ಹಗಲಿರುಳು ||೮||

ಸೆರೆಯನು ಸೇವಿಸಲು ಸುಖವು । ದೊರೆಯುವದೆಂಬುವದು ಭ್ರಮೆಯು ।
ಸೆರೆ ಸುಖ ಎಂಬ ಶಬ್ದಗಳೇ ಎರಡೂ ಸೇರವೊಂದೆಡೆಗೆ ॥ ೯ ॥

ಲೇಖಕರು : ತಿಳಿಯದು

(' ಮದ್ಯ ನಿಷೇಧ ಪದ್ಯಾವಲಿ ' ಶಿರಸಿ, 1939)

೯೨ ಕುಡುಕರ ಪಾಡು

(ಎನ್ನದು ಈ ಕನ್ನಡ ನಾಡು– ಎಂಬಂತೆ)

ಸೆರೆಗುಡುಕರ ಬಾಳುವೆ ಕೆಡುಕು । ವರಣಿಸುವದಕಾಗದ ಬದುಕು ॥ ಪ ॥

ಮನೆಮಾರನು ಕಳಕೊಳ್ಳುವರು । ಧನ ಕನಕಗಳನು ಸುರಿಯುವರು ।
ಮನೆ ಮನೆ ಬೇಡುತ ತಿರುಗುವರು । ಉಣಲುಡಲಿಲ್ಲದೆ ಬಳಲುವರು ।
ನಾನಾ ರೋಗವ ಪೊಂದುವರು । ನಾನಾ ತರದಲಿ ತೊಳಲುವರು ।
ಓಃನರಿವರು ಎಂದೆನಿಸುವರು । ದೀನತೆಯಲಿ ದಿನಗಳೆಯುವರು ।
ಹಸಿವೆಯ ಬೆಂಕಿಯೊಳುರಿಯುವರು ।
ವಸನಗಳಿಲ್ಲದೆ ನಡುಗುವರು ।
ವ್ಯಸನದಿ ಬಾಡುತ ಬಾಳುವರು ॥
ಪೊಂದಿರುವರೆ ಸುಖವನು ಹೇಳು । ಸೇಂದಿ ಸೆರೆಯ ಕುಡಿದವರ್‍ಯಾರು ? ॥ ೧ ॥

ಇದ್ದ ಒಡವೆಗಳ ಮಾರುವರು । ಗದ್ದೆ ಹೊಲವ ಕಳಕೊಳ್ಳುವರು ।
ಬುದ್ಧಿ ಶೂನ್ಯತೆಯ ಪೊಂದುವರು । ಗುದ್ದಾಡುತ ಜಗಳಾಡುವರು ।
ಬಿದ್ದು ಗಟಾರದೊಳುರುಳುವರು । ಹೊದ್ದ ಬಟ್ಟೆಯನು ಮರೆಯುವರು ।
ಇದ್ದು ಮಾನವನು ಮೃಗದ ಪರಿ । ತಿದ್ದಿ ತೋರುವರು ವರ್ತನದಿ ॥
ಆಡದ ಮಾತುಗಳಾಡುವರು ।
ಮಾಡದ ಕಾರ್ಯವ ಮಾಡುವರು ।
ಕಾಡು ಪಶುಗಳಂತಾಗುವರು ॥
ಕುಡುಕರು ಸುಖವನು ಕಾಣುವದು । ಪೊಡವಿಯೊಳಗೆ ಮೃಗಜಲ
ವಿಹುದು ॥ ೨ ॥

ಮೀರಿ ಮಿತಿಯ ಸೆರೆ ಕುಡಿಯುವರು । ದಾರಿ ತಪ್ಪಿ ಕಾಲಿಡುತಿಹರು ।
ಚೀರಾಡುತ ಬೈದಾಡುವರು । ಮಾರಾ ಮಾರಿಗೆ ಮುಟ್ಟುವರು ।
ಮಾರಿ ಬುದ್ಧಿ ಕಳಕೊಳ್ಳುವರು । ಕ್ರೂರತನದಿ ಕಡಿದಾಡುವರು ।
ದೂರುತ ಕೋರ್ಟು ಕಚೇರಿಯಲಿ । ಸೇರುತ ಕಾರಾಗಾರದಲಿ ॥

ಪರಿ ಪರಿ ಭಂದನ ಭವಣೆಯನು ।
ಹೊರುವರು ಮಣ್ಣಿನ ಬುಟ್ಟಿಯನು ।
ಕೊರಗಿಸುವರು ತನು ಮನಗಳನು ।
ಪರಿ ಪರಿ ಪೀಡೆಯ ಪೊಂದುವರು । ಸೆರೆ ಮಾರಿಗೆ ವಶರಾದವರು ॥ ೩ ॥

ಬಲವೆಲ್ಲವ ಕಳಕೊಳ್ಳುವರು । ಬಲಹೀನತೆಯಲಿ ಬಳಲುವರು ।
ಹೊಲಮನೆಯಿಲ್ಲದೆ ತೊಳಲುವರು । ಕುಲ ನೀತಿಯ ಸಹ ತೊರೆಯುವರು ।
ಸಾಲವ ಮಾಡಲು ಪೋಗುವರು । ಕಾಲನ ಕೈಯಲಿ ಬೀಳುವರು ।
ಸಾಲದ ಶೂಲದ ಬಾಧೆಯನು । ತಾಳಲಾರದೆ ಬಳಲುವರು ॥
ನೋಡಲು ಸಣ್ಣದು ಈ ವ್ಯಸನ ।
ಮಾಡಿದವರಿಗೀವುದು ವ್ಯಸನ ।
ಕಡೆಗವರನು ಹೂಳುವ ಮಸಣ ॥
ಸೆರೆಯನು ಜನ ಕುಡಿಯುವದಿಲ್ಲ । ಸೆರೆ ಜನರನು ತಿನುತಿಹುದಲ್ಲ! ॥ ೪ ॥

ಲೇಖಕರು: ತಿಳಿಯದು

(ಮದ್ಯ ನಿಷೇಧ ಪದ್ಯವಳಿ: ಶಿರಸಿ, 1939)

೯೩. ಮಾರಿಯು ಓಡಿಸಬೇಕು

(ಶಿಪಾಯಿಯು ಆಗು– ಎಂಬಂತೆ.)

ಓಡಿಸಬೇಕು । ಸೆರ ಮಾರಿಯು ಓಡಿಸಬೇಕು ॥ ಪ ॥
ಸರ್ವಧರ್ಮ ತತ್ವಂಗಳನರಿದು ।
ದುರ್ವ್ಯಸನಂಗಳನೆಲ್ಲವ ತೊರೆದು ।
ನಿರ್ವ್ಯಸನದಿ ಜೀವನವನು ಕಳೆದು ॥
ಜೀವಿಸಬೇಕು । ನವಜೀವನ । ಜೀವಿಸಬೇಕು ॥ ೧ ॥

ಪಾವಕ ಮದ್ಯದ ಮೋಹವ ಬಿಟ್ಟು ।
ಓದಲು ಬರೆಯಲು ಸಾಧನೆ ಇಟ್ಟು ।
ಮೋದದಿ ಭಾರತ ಸೇವೆಯು ತೊಟ್ಟು ।
ಸಾಧಿಸಬೇಕು । ಸ್ವರಾಜ್ಯವ । ಪೋದಿಸಬೇಕು ॥ ೨ ॥

ಆಂಗ್ಲರ ಸ್ವಾರ್ಥದ ಧೋರಣೆ ತಿಳಿದು ।
ಭಂಗಿ ಅಫೀಮುಗಳೆಲ್ಲವ ತೊರೆದು ।
ಹಂಗಿನ ಬಾಳುವೆಯನು ಬಹು ಜರಿದು ।
ಸಾಗಿಸಬೇಕು । ಸಂಗ್ರಾಮವ । ಸಾಗಿಸಬೇಕು ॥ ೩ ॥

ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಸರಕಾರವು ಬಂದು ।
ಕಂಗಾಲ ಜನರ ಸಲಹಲಿಕೆಂದು ।
ಸಂಗ್ರಾಮದ ಹೂಡಿರುವದು ಇಂದು ।
ಕಾಡಲು ಬೇಕು । ಸೆರೆಮಾರಿಯು । ದೂಡಲುಬೇಕು ॥ ೪ ॥

ಮಾತೆ ಭಾರತಿಯು ಅಭ್ಯುದಯಕ್ಕೆ ।
ಭೂತಳದಲಿ ಸ್ವರ್ಗವ ತರಲಿಕ್ಕೆ ।
ಖ್ಯಾತಿಯು ಲೋಕದಿ ದೊರಕಿಸಲಿಕ್ಕೆ ।
ಗೆಲ್ಲಲುಬೇಕು । ಸೆರೆಮಾರಿಯು । ಕೊಲ್ಲಲು ಬೇಕು ॥ ೫ ॥

ಗಾಂಧಿ ಮಹಾತ್ಮರ ತತ್ವಕೆ ಬಾಗಿ ।
ಬಂಧುಗಳೆಲ್ಲರು ಜಾಗ್ರತರಾಗಿ ।
ಹಿಂದ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ।
ದುಡಿಯಲುಬೇಕು । ಈ ಕಾರ್ಯಕೆ । ಮಡಿಯಲುಬೇಕು ॥ ೬ ॥

ಲೇಖಕರು : **ತಿಳಿಯದು**

(' ಮದ್ಯ ನಿಷೇಧ ಪಧ್ಯಾವಲಿ ' ಶಿರಸಿ, 1939)

೯೪. ಹೊಡೆದೋಡಿಸು

(' ಯೆಡಕರಿ ತಯಾರ ವಾವಾ ' – ಎಂಬಂತೆ)

ಹೊಡೆದೋಡಿಸಿಬಿಡಿರೀಗ । ಈಗ । ॥ ಪ ॥
ತಡಮಾಡದೆ ಸೆರೆಮಾರಿಯ ಬೇಗ । ॥ ಅ. ಪ ॥

ಲಕ್ಷಾವಧಿ ಬಡವರ ಸಂಸಾರವ ।
ಭಕ್ಷಿಸಿದೀ ರಾಕ್ಷಸನನ್ನಿಗ ॥
ತಾಮಸ ಮಾದಕ ಮಾರಿಯ ಬಿಡದೆ ।
ನೇಮದಿ ಜನರೆಲ್ಲರು ಬಂದೀಗ ॥

ದಾರಿದ್ರ್ಯವ ದಾವಾನಲ ಸಾಕು ।
ಸ್ವರಾಜ್ಯವ ಸಂಪಾದಿಸಲೀಗ ॥
ಹೆಂಡರ ಮಾರಿಯ ಗಾಂಜಾ ಪಿಶಾಚಿಯು ।
ಬ್ರಾಂಡಿಯ ಭೂತನನೋಡಿಸಿರೀಗ ॥
ಕೋಲು ಕಠಾರಿಗಳಿಂದಲಿ ಥಳಿಸಿ ।
ಕಾಲಿನಿಂದಲೊದ್ದೋಡಿಸಿರೀಗ ॥
ವಂಶದ ಮೂಲಕೆ ದೋಷದ ಭಾಂಡಕೆ ।
ಮೋಸಗೊಂಡುದಕೆ ಹೇಸುತಲೀಗ ॥

ಲೇಖಕರು : ತಿಳಿಯದು

(' ಮದ್ಯನಿಷೇಧ ಪದ್ಯಾವಲಿ ' ಶಿರಸಿ, 1939)

೯೫. ಇದು ನೀತಿ ಧರ್ಮ

(ಗಾಂಧಿ ಮಹಾತ್ಮರ ಬೀಜಮಂತ್ರ—ಎಂಬಂತೆ)

ಸರ್ವಧರ್ಮ ತತ್ವಂಗಳ ಸಾರವು । ನೀತಿ ಧರ್ಮ ।
ಇದು ನಿಜ । ॥ ಪ ॥

ಹೆಂಡದ ನಿಶೆಯೊಳು ಕುಣಿವುದು ಸಾಕು ।
ಹೆಂಡರ ಮಕ್ಕಳ ಹೊಡೆವುದು ಸಾಕು ।
ಭಂಡತನವೇ ತೊರೆವುದು ಬೇಕು ॥ ॥ ೧ ॥

ಘೋರ ಪಾಪಗಳಗೈವುದು ಬೇಡ ॥
ರೌರವ ನರಕಕೈವುದು ಬೇಡ ।
ಭಾರವು ಭಾರತಕ್ಕಪ್ಪುದು ಬೇಡ ॥ ॥ ೨ ॥

ಚಟಗಳನ್ನೆಲ್ಲವ ತೊರೆಯಲು ಬೇಕು ।
ದಿಟದಲಿ ಹಠವನು ಹಿಡಿಯಲು ಬೇಕು ।
ಕಟುಕತರ ನಿಯಮದಿ ನಡೆಯಲು ಬೇಕು ॥ ॥ ೩ ॥

ತನುವನು ಕೆಡಿಸದೆ ಕಾಯಲು ಬೇಕು ।
ಮನವನು ಸಂಯಮ ಮಾಡಲು ಬೇಕು ।
ಗುಣಯುತರೆಂಬುದ ತೋರಲು ಬೇಕು ॥ ॥ ೪ ॥

ಹೀನಗುಣಂಗಳ ಹಿಂಗಿಸಬೇಕು ।
ಜ್ಞಾನ ಮಾನ ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕು ।
ಮಾನವರಂದದಿ ಜೀವಿಸಬೇಕು ॥ ॥ ೫ ॥

ಜಾತಿಯ ಭೇದವ ನಳಿಸಲು ಬೇಕು ।
ಪ್ರೀತಿಯ ಧರ್ಮವ ಬೆಳಿಸಲು ಬೇಕು ।
ಭೂತಳವಲಿ ಸ್ವರ್ಗವ ತರಬೇಕು ॥ ॥ ೬ ॥

ಸೇಂದಿ ಪಿಶಾಚಿಯು ಸಂಗವು ಹಾಳು ।
ಹಿಂದೀ ಜನರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿತು ಗೋಳು ।
ಗಾಂಧಿ ಮಹಾತ್ಮರ ತತ್ವವು ಮೇಲು ॥ ॥ ೭ ॥

ಪರತತ್ವಂಗಳ ಯೋಚಿಸಿ ನೋಡು ।
ನರಕ ಪಿಶಾಚಿಯು ರಾಜ್ಯವ ಮಾಡು ।
ಧರೆಯೊಳು ಜನ್ಮವ ಸಾರ್ಥಕ ಮಾಡು ॥ ॥ ೮ ॥

ಲೇಖಕರು : ತಿಳಿಯದು

('ಮದ್ಯ ನಿಷೇಧ ಪದ್ಯಾವಳಿ', ಶಿರಸಿ, 1939)

೯೬. ಸುರೆಯನ್ನು ತೊರೆಯಯ್ಯ

ರಾಗ : (ರಾಷ್ಟ್ರದೇಳಿಗೆಗೆ ನೀ ಮನವ ನೀನಿರಿಸು ಎಂಬಂತೆ)

ಸುರೆಯನ್ನು ತೊರೆಯಯ್ಯ ।
ಅದರ ಹಾವಳಿಯ ಅರಿತು ವಿವೇಕದಿ ಬಾಳಯ್ಯ ಗೆಳೆಯ ॥ ಪಲ್ಲ ॥

ಸುರೆಯೆಂಬ ಕಲಿಯಿಂದ ಕಲಿಯುಗವಿದು ;
ಭರತ ಭೂಮಿಗೆ ಕೆಡುಗಾಲ ಬಂತಿಂದು ।
ಮರೆಯದಿರಣ್ಣ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ನರನು
ಅರಸನಾದರು, ಸುರೆಯಿಂದ ವಾನರನು ॥ ೧ ॥

ಸುರೆಯಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಎಳ್ಳನಿತಿಲ್ಲ ;
ಸುರೆಯು ಕುಡಿಕನನ್ನೆ ಬಲಿಗೊಂಬುದಲ್ಲ : ।
ಸುರೆಯ ಗುತ್ತಿಗೆಯೆಂಬ ಹುತ್ತಿಗೆ ನಡೆದು
ತೊರೆಯ ಬೇಡೈ ಜೀವ–ವಿಷವನ್ನು ಕುಡಿದು ॥ ೨ ॥

ಸುರೆಯಿಂದ ಮನೆಮಾರು ಮಾರಿ ಹೋಗುವುದು ;
ಸುರ ತಲೆಗೇರಲು, ಕುಲ ಮಣ್ಣಾಗುವುದು ; ।
ಸುರೆಯು ಬೆಳ್ನೊರೆಯಂತೆ ಸುಖಮಾಯವಹುದು ।
ಸುರೆಯ ವಾಸನೆಯಂತೆ ಅಪಕೀರ್ತಿಯಹುದು ॥ ೩ ॥

ಸುರಯಾಳು ಸೆರೆಯಾಳು ಎಂಬುದನು ನಂಬು ;
ಸುರೆಕುಡಿವಾತಗೆ ಮತ್ತೆಲ್ಲಿ ಇಂಬು ?
ನರಜನ್ಮ ದೊರೆವುದು ದುರ್ಲಭವಿರಲು
ದೊರೆತುದ ಹಾಳಾಗಿಸುವುದೆಂಥ ಮರುಳು ? ॥ ೪ ॥

ನಡೆಗೆಟ್ಟು, ನುಡಿಗೆಟ್ಟು, ಮತಿಗೆಟ್ಟು,
ನಡುಬೀದಿ ಹಾಸಿಹೊರಳೊರಸುವರೊಟ್ಟು ; ।
ಕಡೆಗಣ್ಣಿನಿಂದಲು ನೋಡನು ಬಂಧು,
ಒಡೆಯನಾದವನೆ ಆಳಿನ ಆಳು ಮುಂದು ॥ ೫ ॥

ಗೋವು ಹಾಲು ಕೊಡೆ, ಶೀಯಾಳ ತೆಂಗು,
ಭಾವಿಸಿರಿರೆ. ಸುರೆಗೇಕಿನ್ನು ಹಂಗು ?' ।
ಯೌವನದಲಿ ಜರೆಹುಟ್ಟಿಸಿ ಸುರೆಯು,
ಜೀವದ ಬಲಿಗೊಂಡು ಮೆರೆಯುವ ಸುರೆಯು ; ॥ ೬ ॥

ಧರಣಿಯ ಸರ್ವಭಾಗ್ಯವನಪಹರಿಪ,
ನರಕದ ಗೋಳಾಟವಿಲ್ಲೂ ಪಸರಿಪ,
ಸುರೆಯು ಓಡಿವ ಪಾತ್ರೆ ಮತ್ತದೇ ಗೆರಟೆ
ತಿರುಪವೆತ್ತಲು,-ಮತ್ತನಿಗೆ ಬೇರೆಯುಂಟೆ ? ॥ ೭ ॥

ಲೇಖಕರು : ಎಂ. ಎಸ್. ಕಾಮತ್

(ಮುದ್ರಿತ)

೯೭. ಹರಿಜನ ಸಂಧಾನ

ಸ್ಪರ್ಶನ

(ದಾಟಿ : ಹೊಲೆಯು ಹೊರಗಿಹನೆ ?)

(1)

ನಮ್ಮನೇತಕೆ ದೂರ–ದೂರ ನಿಲಿಸುವಿರಿ ? ॥ ಪ ॥
ನಿಮ್ಮಂತೆ ನಾವು ಹಿಂದುಗಳು ಭಾವಿಸಿರಿ ! ॥ ಅ. ಪ. ॥

ವಿಶ್ವಾತ್ಮನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನೀ ಸೃಷ್ಟಿಯಲಿ ।
ವಿಶ್ವಜೀವಿಗಳೊಳಗೆ ಭೇದಕೆಡೆಯೆಲ್ಲಿ ? ॥
ವಿಶ್ವಬಂಧುಗಳೆಲ್ಲರೊಂದೆಂಬ ಮತದಲ್ಲಿ ।
ವಿಶ್ವಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಮಗೆ ನೆಲೆಯಿರಲಿ ! ॥ ೧ ॥

ಸರ್ವಮಾನವರಂತೆ ಮಾನವರು ಹರಿಜನರು ।
ಸರ್ವಾಂಗದೊಳಗೆ ಭಾರತರಕ್ತಮಯರು ।
ಸರ್ವೇಶನಿದಿರಿನಲಿ ಸರ್ವರಂತಿರುವರು ।
ಸರ್ವಪಥದಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಗಳು ನಮ್ಮವರು ॥ ೨ ॥

ಪಂಚಭೂತಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಕಾಯದಲಿ ।
ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಂಗಳಿಂದೆಸೆದು ರೂಢಿಯಲಿ ॥
ಪಂಚತ್ವವನು ಮಿಕ್ಕ ಜನರಂತೆ ಪಡೆವವರು ।
ಪಂಚಮರು–ನಿಮ್ಮವರು–ನಾವು–ಹರಿಜನರು ॥ ೩ ॥

ನೋಡಿದಾ ನಿಮ್ಮ ನಯನಂಗಳಿಗೆ ಹೊಲೆಯುಂಟೆ ? ।
ಹಾಡಕೇಳಿದ ಕರ್ಣಗಳಿಗೆ ಹೊಲೆಯುಂಟೇ ॥
ಆಡಿದಾ ನಾಲಿಗೆಗೆ ಹೊಲೆಯುಂಟೆ ? ಮೈಗಾಳಿ ।
ತೀಡಿದಾ ನಾಸಿಕಕೆ ಹೊಲೆಯುಂಟೆ ? ಹೇಳಿ ! ॥ ೪ ॥

ನೋಡಲೀ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಂಗಳಲಿ ನಾಲ್ಕರಲಿ ।
ಕೂಡಿದರೆ ಹೊಲೆಯಿಲ್ಲ–ನಿಮ್ಮ ಚಿತ್ತದಲಿ ॥
ನಾಡಿನಲಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದಾ ಮಾತ್ರದಲಿ ।
ನಾಡಿಯಲಿ ಹೊಲೆಯಿಹುದೆ ? ಬಲ್ಲವರು ಪೇಳಿ ! ॥ ೫ ॥

(2)

ಹರಿವ ಹೊಳೆಯನು ನಾವು ಮುಟ್ಟಿರಲು ಮುಳುಗುವಿರಿ ।
ಹರಿಜನರು ಕಬ್ಬುಗಳ ಕೊಡಲು ಕೊಳ್ಳುವಿರಿ ॥
ಹರಕೆಗೆಳನೀರು ಮಧುಗಳ ತರಲು ಪಡೆಯುವಿರಿ ।
ಹರಿಹರರಿಗಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿ ಕುಡಿಯುವಿರಿ ॥ ೬ ॥

ಮುಟ್ಟಲಾಗದ ಜನರು ಶೃಂಗಾರಕೇದಿಗೆಯ ।
ಕಷ್ಟದಿಂ ತರಲು ದೇವರಿಗಿಡುವಿರಯ್ಯಾ ॥
ಕಷ್ಟವಿಲ್ಲದೆ ಕೊಯ್ಯಲಿಟಕುವಾ ಕುಸುಮಗಳ ।
ನಿಷ್ಟೆಯಿಂ ಕೊಡಲವುಗಳನು ಬಿಡುವಿರಲ್ಲಾ! ॥ ೭ ॥

ಲೋಕಪಾವನೆಯಾದ ಗೋವಿನಾ ಕ್ಷೀರವನು ।
ಜೋಕೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮವರು ತರಲು ನೀವದನು ॥
ಸ್ವೀಕರಿಸದಿದ್ದರೂ ನಾವು ಕೊಡುವ ಮಧುವ ।
ಸ್ವೀಕರಿಸುವಾ ನಿಮ್ಮ ಮತವೇನು ದೇವಾ ? ॥ ೮ ॥

ನಿಮ್ಮವರು ಹೊಯ್ಲಿನಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ಸಂಕಟಪಡಲು ।
ನಮ್ಮವರು ಹಾರಿ ಬದುಕಿಸುವರೆಂದಿರಲು ॥
ನಮ್ಮ ಹಸುಗೂಸುಗಳು ಬಾವಿಯಲಿ ಬಿದ್ದರೂ ।
ನಿಮ್ಮವರು ಕೆಳಗಿಳಿದು ಮುಟ್ಟಲಂಜುವರು ! ॥ ೯ ॥

ನಿಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಗಗ್ನಿ ಭಯಗಳಾದರೆ ನೀವು ।
ಜನ್ಮ ಚಂಡಾಲರನು ಹೋಗಿಸುವುದು ದಿಟವು ॥

ನಮ್ಮ ಗುಡಿಸಲುಗಳೇನಾದರೂ ಬರುವಿರೇ ?
ಧರ್ಮಾತ್ಮರೇ ! ನೀತಿಧರ್ಮ ಬೋಧಕರೇ ! ॥ ೧೦ ॥

ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಪಾದಾಚಾರವೆನ್ನುವಿರಿ ।
ಭ್ರಷ್ಟರಾಗದೆ ಧೂಮಶಕಟವೇರುವಿರಿ– ॥
ಕಷ್ಟ ಬರಲನುಕೂಲಶಾಸ್ತ್ರವನು ಬಿಚ್ಚುವಿರಿ– ।
ಕಟ್ಟಳೆಯದೆಂದು ಹಾರುವರೆ ! ಸಾರುವಿರಿ ! ॥ ೧೧ ॥

ಅನ್ಯಮತಗಳಿಗಿಳಿದು ಗೋಮಾಂಸವನು ತಿಂದು ।
ಶೂನ್ಯ ಭಾವದ ಕೆಲರು ನಮ್ಮವರು ಬಂದು ॥
ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರೇ ! ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯ ಹೊಕ್ಕರೆ ನೀವು ।
ಪುಣ್ಯಪದರವರ ಕುಳ್ಳಿರಿಸುವುದು ನಿಜವು ॥ ೧೨ ॥

ನಮ್ಮೆಂಜಲನ್ನುಂಡ ನಾಯಿ ಬೆಕ್ಕುಗಳೆಲ್ಲ ।
ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯೊಳ ಹೊಕ್ಕು ತಿಂದರೇನಿಲ್ಲ ॥
ನಿಮ್ಮಂತೆ ನರಜನ್ಮದಿಂದಿರುವ ನಾವೆಲ್ಲ ।
ನಿಮ್ಮಿಂದ ದೂರ ನಿಲಬೇಕೆನುವಿರಲ್ಲಾ ! ॥ ೧೩ ॥

(3)

ಇಳೆಯ ಜೀವಕ್ಕನ್ನ ಕೊಡುವ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ।
ಹೊಲದ ಬಳಿಯಲಿ ಗುಡಿಯನೆಸಗಿ ಧರೆಗಾಗಿ ॥
ಬೆಳೆಗಳನು ಬೆಳೆಸಿ ಕೊಟ್ಟುದನು ತಿನ್ನುವ ಜನರೆ ! ।
ಹೊಲೆಯರೆಂದೆಮ್ಮನ್ನು ದೂರ ನಿಲಿಸುವಿರೇ ? ॥ ೧೪ ॥

ಮಕ್ಕಳಶುಚಿಯನೊಗೆದು ಶುಚಿಗೈವ ಜನನಿಯನು ।
ಮಕ್ಕಳೇ ದೂರ ನಿಲಿಸಿದರೆ ಗತಿಯೇನು ? ॥
ಸೊಕ್ಕಿದಂಥವರೊಡನೆ ನಾವಸಹಕಾರವನು ।
ಧಿಕ್ಕನೆಸಗಿದರೆ ' ಮುಷ್ಕರ ' ದ ಫಲವೇನು ? ॥ ೧೫ ॥

ಲೋಕಜೀವನಕಾಗಿ ನಿರ್ಮಲೋದಕದಿಂದ ।
ಲೋಕದಶುಚಿಯ ತೊಳೆದು ಜನಸೇವೆಗೈದ ॥
ಲೋಕಮಾನ್ಯತರಂಗೆ ಶಿವನಿಗಾದಳು ಗಂಗೆ- ।
ಲೋಕಸೇವೆಗೆ ನಮಗೆ ನೆಲೆಯೆಲ್ಲಿ ಕೊನೆಗೆ ? ॥ ೧೬ ॥

ಸೃಷ್ಟಿಗೊಳಗಾರೋಗ್ಯ ಖಾತೆಯುದ್ಯೋಗದಾ ।
ಕಷ್ಟವನು ಸಹಿಸಿ ಬಂದಿರುವ ನಮ್ಮಿಂದ ॥
ಭ್ರಷ್ಟರಾದವರಾರು ? ಗಟ್ಟಿಯಲಿ ನುಡಿವಿರೇ ? ।
ಗಟ್ಟಿಗರೆ ! ಬಿಟ್ಟಿವಿದೊ ! ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿರೇ ? ॥ ೧೭ ॥

ಶ್ರೇಷ್ಠಕುಲದವರೆನಿಸುವಾ ಬುಧರ ನಿಲ್ಲಿಸಲಿ ।
ಕಷ್ಟಪಡುವೀ ಪಂಚಮಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ॥
ಎಷ್ಟು ಸಂಕಟವಾಗಬಹುದಾಗಳೆಂಬುದನು ।
ದೃಷ್ಟಾಂತವಾಗಿ ನೋಡುವಿರೆ ! ನೀವದನು ? ॥ ೧೮ ॥

ಮಾನವೀಜಕ್ರದಾ ಮೇಲೆ ನಿಂತಾ ಬುಧರೆ ।
ತ್ರಾಣದಿಂದಾನತರನೊದೆಯುತೆಳಸಿದರೆ ॥
ಮಾನವ ಸ್ಥಿತಿಗಳೇನಾಗುವುವು ಬಲ್ಲಿರೇ ?
ದೀನರಾದೆಮ್ಮನ್ನು ಬಲದೊಳೊದೆಯುವಿರೇ ? ॥ ೧೯ ॥

(4)

' ಹೊಲೆಯ ಹೊರಗಿಹನೇ ? ಊರೊಳಗಿಲ್ಲವೇ ? ' ಹಲರು ।
ಕುಲಜರಲಿ ' ಕರ್ಮಚಂಡಾಲ ' ರಾಗಿಹರು ! ॥
ಸುಲಭದಲಿ ' ಜನ್ಮಚಂಡಾಲ ' ರೆಂದೆಮ್ಮನ್ನು ।
ಹಳಿಯದಿರಿ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರ ತತ್ವವಿದನು ॥ ೨೦ ॥

ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರಾ ಚಂಡಾಲ- ।
ಕರ್ಮವೆಸಗಿರಬಹುದು ಮಡಿವರವರೆಲ್ಲ ! ॥

ನಿರ್ಮಲರು ನಾವು ಚಂಡಾಲ ಕರ್ಮದೊಳಿಲ್ಲ ।
ಧರ್ಮಪಥದಲಿ ನಡೆದು ಕೊಂಡಿರುವೆವಲ್ಲಾ ! ॥ ೨೧ ॥

' ಕೊಂದವಗೆ ಕೊಲೆ ' ಯಲ್ಲವೇ ? ಮಿಕ್ಕವರಿಗೇನು ? ।
ಹಿಂದಿನವರಪರಾಧದಲ್ಲಿ ಸಮುಗೇನು ? ॥
ಇಂದೀಗ ತೋಳ ಕುರಿಗಳಾ ವಾದವನು ।
ಮುಂದಿರಿಸಿ ನಮ್ಮೊಡನೆ ವಾದಿಸುವಿರೇನು ? ॥ ೨೨ ॥

ಕೆಸರಿನಲಿ ಹುಟ್ಟಿದರೆ–ಕಮಲದಲಿ ಕೆಸರುಂಟೆ ? ।
ವಿಷಧರನ ಫಣೆಯು–ಮಣಿಯಲ್ಲಿ ವಿಷವುಂಟೇ ? ॥
ಹಸುಗಳಾ ಕ್ಷೀರದಲಿ–ರಕ್ತದಾ ಕಲೆಯುಂಟೇ ? ।
ರಸಪೂರ್ಣ ಜೇನಿರಲಿ ನೊಣದೆಂಜಲುಂಟೇ ? ॥ ೨೩ ॥

ಬಲ್ಲಿರೇ ಋಷಿ, ನದೀ, ನದ, ಮಹಾತ್ಮರ ಮೂಲ ।
ವೆಲ್ಲಿಂದ ಪುಣುಗು ಕಸ್ತೂರಿಗಳ ಮೂಲ ? ।
ಬಲ್ಲಿರೇನ್ನೈ ವಿಶ್ವಮೂಲವನು ಶೋಧಕರೆ– ।
ಬಲ್ಲವರೆ ! ಜನ್ಮಚಂಡಾಲರೆನ್ನುವಿರೇ ? ॥ ೨೪ ॥

ಹಿಂದೆ ಗುರು ಶಂಕರನು ಚಂಡಾಲಗಿದಿರಾದ ।
ಸಂಧಿಯಲಿ ನಡೆದಾತ್ಮದಾ ವಾದದಿಂದ– ॥
ಸಂಧಿಸಿದ ' ಹೊಲೆ ' ಯಾರಿಗೆಂದಾಯ್ತು ಬಲ್ಲಿರೇ ! ।
ಬಾಂಧವರೆ ! ಸರ್ವಾತ್ಮ ತತ್ವ ಬೋಧಕರೇ ! ॥ ೨೫ ॥

(5)

ಉತ್ತಮೋತ್ತಮ ಜಾತಿಯಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಕೆಲರು ಪುರು ।
ಷೋತ್ತಮರು ‹ಚಂಡಾಲಕರ್ಮ' ವೆನಗುವರು! ॥
ಹತ್ತಿರಕೆ ಬರಬೇಡಿರೆಂದು ನಾವಂಥವರ ।
ನೊತ್ತಟಿಗಟ್ಟಲೇ ಗುಣವಿಲ್ಲದವರ ॥ ೨೬ ॥

ಮುಟ್ಟಲಾಗದ ಜನರು ಯಾರೆಂದು ತಿಳಿದಿರೇ ?
ಹುಟ್ಟಿದ್ದರ ಸೋದರರ ಹೊರಗಟ್ಟುವರೇ ! ॥
ಮುಟ್ಟಲಾರೆವು ನಾವು - ದೂರ ನಿಲ್ಲಿರಿ ನೀವು - ।
ನಿಷ್ಠೆಯಲಿ ನಿಂತಿಹೆವು - ಶುದ್ಧರಾಗಿಹೆವು-! ॥ ೨೭ ॥

ಮಕ್ಕಳೈವರ ಬಣ್ಣವೇನಾದರೇನಿನ್ನು ।
ಮಕ್ಕಳನು ಮುಟ್ಟದಿರುವಳೆ ತಾಯಿ ತಾನು? ॥
ಚಿಕ್ಕಾ ಸಹೋದರಗೆ ಹಿರಿಯನಾಲ್ವರು ಸರಿಯು ।
ಹಕ್ಕಿನಂಶವನೀಯಬೇಡವೇನಯ್ಯಾ ? ॥ ೨೮ ॥

ಮಿಕ್ಕ ಹಿಂದೂ ಜನರು ನಡೆವ ಪಥದಲಿ ಪದವ ।
ಸಿಕ್ಕಲೆಮಗಾತಂಕವೆಸಗದಿರಿ ಛಲವ - - ॥
ಚಿಕ್ಕವರು ನಮ್ಮವರು ಭೇದಪಿದ ಸೈರಿಸರು ।
ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ - ಮುಂದರಿಸಿ - ಕಾಲನಿಡುತಿಹರು ॥ ೨೯ ॥

ಪತಿತರಾದವರನುದ್ಧರಿಸಿ ಪಾವನಗೈವ ।
ಕೃತಿಯಿಂದ 'ಪತಿತಪಾವನ' ನಾದ ದೇವ - ॥
ಕ್ಷಿತಿಯೊಳಾ ಪತಿತ ಪಾವನ ದೇವಮಂದಿರವ ।
ಪತಿತರೆಂದೆನಿಸಿದವರಿಗೆ ಬಿಡಿರಿ ಪಥವ ॥ ೩೦ ॥

(6)

ನಿಮ್ಮ ವರನನುಸರಿಸಿ ಭೇದಬುದ್ಧಿಯ ಗಳಿಸಿ ।
ನಮ್ಮೊಳಗೆ ಹಲವು ಪಂಗಡಗಳು ಬೆಳೆಸಿ - ॥
ನಮ್ಮವರು ಕೆಟರ್ರೈ - ನಿಮ್ಮ ಕಟ್ಟುಗಳಿಂದ ।
ನಮ್ಮ ಜನರೆಲ್ಲರೊಂದಾದೆಪಿಂದಿಂದ ॥ ೩೧ ॥

ಸುರೆಯು ತೊರೆದೆವು ನೀಚಕರ್ಮಗಳ ತೊಲಗಿದೆವು ।
ಧರಣಿಯಲಿ ಶುಚಿಯಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವೆವು ॥
ಅರಿತು ಸದ್ವಿದ್ಯೆಯನು ಕಲಿತು ಬಂದೆವು ನಾವು ।
ಸರಿಯಾದ ಹಿಂದೀಯರೆನಿಸಿ ಬಾಳುವೆವು ॥ ೩೨ ॥

ನಿರ್ಮಲಾಂತಃಕರಣ ಶುದ್ಧರಾಗಿರುತಿಹೆವು ।
ಧರ್ಮಕರ್ಮದೊಳಿಹೆವು ನೀತಿಯನು ಬಿಡೆವು ॥
ನಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಗಳನಿಂದೆಮಗೆ ಬಿಡಿರೈ ನೀವು ।
ಸುಮ್ಮನೆಮ್ಮನು ಕೆಣಕಬೇಡಿರೆನ್ನುವೆವು ॥ ೩೩ ॥

ದೂರ ಬಿಟ್ಟಿರಿ ನೀವು - ದಾರಿ ಬಿಟ್ಟೆವು ನಾವು ।
ದೂರದವರಿಗೆ ದಾರಿಯನ್ನು ತೋರಿದೆವು ॥
ದೂರ ಬಿಡದಿರಿ ನೀವು – ದಾರಿ ಬಿಡೆವೈ ನಾವು
ದೂರದವರಿಗೆ ಬಂದ ದಾರಿ ತೋರುವೆವು ॥ ೩೪ ॥

ನಿಮ್ಮಂತೆ ಭಾರತಾಂಬಿಕೆಯ ಮಕ್ಕಳು ನಾವು ।
ನಿಮ್ಮಂತೆ ಹಿಂದೀಯರಾಗಿ ಜನಿಸಿದೆವು – ॥
ನಿಮ್ಮಂತೆ ಭಾರತದೆ ಬದುಕಬೇಕೆಂದಿಹೆವು ।
ನಿಮ್ಮಂತೆ ನಾವೆಂದು ಭಾವಿಸಿರಿ ನೀವು ॥ ೩೫ ॥

ಊರ ಕೆರೆ ಭಾವಿಯಲಿ–ಸತ್ರಸಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ।
ದಾರಿಕೇರಿಗಳಲ್ಲಿ–ದೇಗುಲಂಗಳಲಿ–।
ಸೇರಿ ಸರ್ವರ ತೆರದೊಳಿರಲು ನಮಗೆಡೆಯಿರಲಿ ।
ಭಾರತೀಯರಲಿ ಸಮಭಾವವೆಸೆವಿರಲಿ! ॥ ೩೬ ॥

(7)

ವರದಕರವಿತ್ತಿ ವನಜಾಮಿಳಗೆ ಕನಕನಿಗೆ ।
ವರ ವಿಠೂ ನಂದ ಚೋಖಾಮೇಳಾದ್ಯರಿಗೆ - ॥
ವರದವಸ್ತನ ಪತಿತಪಾವನನ ಪದವಿರುವ ।
ವರ ಪುಣ್ಯಭೂಮಿಯಲಿ ಹೊಲೆಯುಂಟೆ? ದೇವಾ! ॥ ೩೭ ॥

ಪಂಚಬಾಣನ ಪಿತನು - ಪಂಚಾಸ್ಯ ಪರಶಿವನು ।
ಪಂಚಾಂಗ ಕೋವಿದನು - ದೇವಷಣ್ಮುಖನು ॥
ಪಂಚಕಜ್ಜಾಯವನು ಬಯಸುವ ಗಜಾನನನು ।
ಪಂಚಮರು ಬಂದೊಡನೆ 'ಹೊಲೆ' ಯೆನುವರೇನು? ॥ ೩೮ ॥

ಪಂಚವಾದ್ಯಪ್ರಿಯಳು ಶ್ರೀ ಭಾರತೀ ದೇವಿ ।
ಪಂಚಾಮೃತಪ್ರಿಯಳು ಪಾರ್ವತೀ ದೇವಿ ॥
ಪಂಚಾರತಿಪ್ರಿಯಳು ಧನಲಕ್ಷ್ಮಿ ದೇವಿಯರು ।
ಪಂಚಮರ ಭಕ್ತಿಯನು ಬಯಸರೇನವರು? ॥ ೩೯ ॥

ಪಂಚಮೋದ್ಧಾರಕ ವಸಿಷ್ಠ - ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ! ।
ಪಂಚಮಶರಣ್ಯ ರಾಮಾನುಜವರೇಣ್ಯ! ॥
ಪಂಚಮಹಿತಾಳವಂದಾರ ಬಸವೇಶ್ವರರು! ।
ಪಂಚಮರ ಬಿಡುವರೆ ಮಹಾತ್ಮರಾದವರು? ॥ ೪೦ ॥

ಪಾಂಚಜನ್ಯದ ಬಲವ ಶ್ರೀಕರಗೆ ಸಿರಿಯಾಯ್ತು! ।
ಪಂಚಪಾಂಡವ ಬಲದಬಲೆಗೆ ಶುಭವಾಯ್ತು! ॥
ಪಂಚಮ ಸ್ವರಬಲದ ಕೋಗಿಲೆಗೆ ಹೆಸರಾಯ್ತು! ।
ಪಂಚಮಾಶ್ರಿತಬಲದ ಧರೆಗನ್ನವಾಯ್ತು! ॥ ೪೧ ॥

ಪಂಚಭೂತಂಗಳೊಲವಿಂದಲೇ ಪ್ರಕೃತಿಯಿದೆ - ।
ಪಂಚವಾಯುಗಳ ಸುಗತಿಯಲಿ ಜೀವವಿದೆ - ॥
ಪಂಚಾಗಬಲದಲೇ ವಿಶ್ವದಲಿ ಶಕ್ತಿಯಿದೆ - ।
ಪಂಚಮರ ಬಲದಿಂ ಪ್ರಪಂಚ ಬೆಳಗುತಿದೆ ॥ ೪೨ ॥

ಐದು ಬೆರಳುಗಳೈದೆ ಕೂಡಿದಾ ಮುಷ್ಟಿಯಲಿ ।
ಸೋದರರೆ! ಬಲವಧಿಕವೆನಲು ಲೋಕದಲಿ ॥
ಐದನೇ ವರ್ಣದವರೆಂದು ಪಂಚಮ ಜನರ ।
ಬೈದು ಬಹುದೂರದಲಿ ನಿಲ್ಲಿರೆನ್ನುವಿರಾ? ॥ ೪೩ ॥

ಸರ್ವತ್ರ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರೇಮ ಹರಡಿರಲಿ! ।
ಸರ್ವಜನರೊಳಗೈಕಮತ್ಯವೆಸೆದಿರಲಿ! ॥
ಸರ್ವ ಹರಿಜನರು ಹಿಂದುಗಳೆಂಬ ತಿಳಿವಿರಲಿ! ।
ಸರ್ವ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿರಲಿ! ॥ ೪೪ ॥

(ಸ್ವದೇಶೀ ಪ್ರಚಾರಕ ಅಕ್ಟೋಬರ–1933)

ಲೇಖಕರು : **ಪುಂಡೂರು ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯಿ**

('ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಗೀತಾಮೃತ,' ಕಾಸರಗೋಡು, 1947)

೯೮. ದರ್ಶನ

ದೇವ ದರ್ಶನಕಾಗಿ ಬಂದಿಹೆವು–ನಾವು– ॥ ಪ ॥
ಪಾವನ ಸುಮೂರ್ತಿಯನು ಕಾಣಲಿಚ್ಛಿಪೆವು ॥ ಅ.ಪ ॥

ಆ ದಯಾ ನಿಧಿಯಾದ ಜಗದೀಶನಾತನಿಗೆ ।
ಭೇದವಿರುವುದೆ ಸಕಲ ಜಗದ ಜನಗಳಲಿ ? ॥
ಸೋದರರೆ! ದಯಮಾಡಿ ನಮಗೆ ದಾರಿಯ ಬಿಡಿರಿ- ।
ಕ್ರೋಧವನು ಮಾಡದಿರಿ - ಹೊರಗೆ ದೂಡದಿರಿ ! ॥ ೧ ॥

ಆದಿಕವಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮುನಿಯು ನುಡಿಸಿದ ದೇವ - ।
ಸಾಧುವಾದಾ ಕಬೀರನಿಗೊಲಿದ ದೇವ - ॥
ಸಾದರದೊಳಾ ಕನಕನಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿದ ದೇವ - ।
ಮೋದದಿಂ ಕರುಣಿಸುವನೆಮಗೆ ದರುಶನವ - । ॥ ೨ ॥

ವಾನರಾನೀಕದೊಡನಾಡಿ ತರುಗಿದ ದೇವ - ।
ದಾನವೇಂದ್ರನ ಮಗನ ಸಲಹಿರುವ ದೇವ - ॥
ದೀನಗೋವಳರೊಡನೆ ನಲಿದಾಡಿದಾ ದೇವ - ।
ದೀನಬಾಂಧವ ಕೊಡುವನೆಮಗೆ ದರುಶನವ - । ॥ ೩ ॥

ಶಬರಿಯೆಂಜಲ ತಿಂದ ಭಕ್ತವತ್ಸಲ ದೇವ - ।
ನಭಯ ಹಸ್ತವನಜಾಮಿಳಗಿತ್ತ ದೇವ - ॥
ಪ್ರಬಲ ಪಾಂಡವರೈವರರಸಿಗೊಲಿದಾ ದೇವ - ।
ಶುಭ ವಿಭವ ಪಾಲಿಸುವನೆಮಗೆ ದರುಶನವ ॥ ೪ ॥

ಆ ಸುರಾ ರಾಕ್ಷಸಿಯು ನಾಡಿನಿಂದಟ್ಟಿದೆವು - ।
ದೋಷ ಹಿಂಸಾಕ್ರಮದ ಪಥವ ಬಿಟ್ಟಿಹೆವು ॥

ದೇಶ ಸೇವೆಗೆ ನಮ್ಮ ಸರ್ವವನ್ನಿಯುವೆವು ।
ದೇಶಬಂಧುಗಳೇ! ನಿಮ್ಮೊಡನಿಹೆವು - ನಾವು - ॥ ೫ ॥

ಹಿಂದಿನಪಸಾದ ಶತವಿದ್ದರೂ ಕ್ಷಮಿಸಿರ್ರೈ ।
ಬಂಧುಗಳೆ! ದೇವ ದರ್ಶನವ ಕರುಣಿಸಿರ್ರೈ - ॥
ಹಿಂದುಗಳು ನಾವು - ನಿಮ್ಮವರೆಂದು ನೆನೆಸಿರ್ರೈ - ॥
ಗಾಂಧಿ ಸಂದೇಶವನು ತಿಳಿದು ಪಾಲಿಸಿರ್ರೈ! - ॥ ೬ ॥

(ನವಯುಗ, ಬಡವರ ಬಂಧು 1-2-1933)

ಲೇಖಕರು : **ಪುಂಡೂರು ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯಿ**

('ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಗೀತಾಮೃತ' ಕಾಸರಗೋಡು, 1947)

೯೯ ಹಿಂದೂ ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಠಾಕೂರರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ

॥ ಕಂದ ॥

'ಎಲ್ಲಿ ತಲೆ ಬಾಗಿರದೊ' ಎಂದು
ಮುಂದೆ ತಿದ್ದಲಾಯಿತು. ।

ಎಲ್ಲಿ ಮನಕಳುಕಿರದೊ, ಎಲ್ಲಿ ತಲೆ ಎತ್ತಿಹುದೋ,
ಎಲ್ಲಿ ತಿಳಿವಿಗೆ ತೊಡಕುತೋರದಿಹುದಿಲ್ಲಿ; ।

ಎಲ್ಲಿ ಮನೆಯಿಕ್ಕಟ್ಟು, ಸಂಸಾರ ನೆಲೆಗಟ್ಟು
ಮೂಳೊಡೆಯದಿಹುದೊ, - ತಾ ನಾ ತಾವಿನಲ್ಲಿ; ।

ಎಲ್ಲಿ ಸತ್ಯದಗಾಧನೆಲೆಯಿಂದ ಸವಿವಾತು
ಸಲ್ಲಲಿತ ನಡೆಯಿಂದ ಹೊರಡುತಿರುವಲ್ಲಿ; ।

ಎಲ್ಲಿ ದಣಿವಿರದ ಸಾಧನೆಯು ಸಫಲತೆ ಕಡೆಗೆ
ತೋಳ ನೀಡಿಹುದೊ - ತಾ ನಾ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ; ।

ಎಲ್ಲಿ ಸುವಿಚಾರ ಜಲದೊಸರು ಮುಂಬರಿದಳಿದ
ಕಾಳುರೂಢಿಗಳ ಹಳೆಮಳಲ ಬೀಡಿನಲೀ
ಬಾಳುಗೆಡದಲ್ಲಿ: - ನೀನೆಮ್ಮ ಚಿತ್ತವನು ಸುವಿ -
ಶಾಲ ಭಾವನೆಗೆ ಕೃತ್ಯಕ್ಕೆ ನಡೆಸುವಲ್ಲಿ; -

ಅಲ್ಲಿಯಾ ಬಂಧನರಹಿತ ಸುಖದ ಸ್ವರ್ಗದಲಿ
ಪಾಲಿಸೈ ಪಿತನೆಮ್ಮ ನಾಡೆಚ್ಚರಿಸಲಿ;

(ಕವಿ ರವೀಂದ್ರರ ಹಾಡಿನ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾಂತರ; ಎಂ. ಎನ್. ಕಾಮತ್)

೧೦೦ ಬದಲಾವಣೆಯೇ ಜೀವನದ ನಿಯಮ

ಇದ್ದಂತೆಯೆ ನಾವಿರೋಣವೆಂಬುವ ಮುಗ್ಧ ದೋರಣೆಲಿ ಹುರುಳಿಲ್ಲಾ ।
ಶುದ್ಧಮನದೊಳಿದ ತಿಳಿದುನೋಡೆ, ಜೀವಂತತನದ ಲಕ್ಷಣವಲ್ಲಾ ॥
ಮುದ್ದು ಪ್ರಕೃತಿಯು ಇದ್ದಂತಿರುವುದೇ ? ಬುದ್ಧಿವಂತರಿದನರಿತೆಲ್ಲಾ ।
ತಿದ್ದಿದ ನವನವ ಯೋಜನೆಕಾಲದಿ ಬುದ್ಧಿಶೂನ್ಯರಾಗೆ ಫಲವಿಲ್ಲಾ ॥
ಇದ್ದಂತೆಯೆ ಇರಲೆಂದುಕೊಳ್ಳ ಮಹಮನ್ವಂತರ ದಾಟಿಹುದಲ್ಲಾ ।
ಇದ್ದುದನೆಲ್ಲವ ಬದಲಾಯ್ಸುವ ಘನ ಎದೆಗಾರಿಕೆಯುಗವೀಗೆಲ್ಲಾ ॥
ಯುಗಬದಲಾವಣೆ ಗನುಗುಣವಾಗಿ ಸಮಾಜದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳು ಯಲ್ಲಾ ।
ಬಗೆಬಗೆಯಿಂದಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿರುತಿರಬೇಕಾಗಿದೆಯಲ್ಲಾ ॥
ಈ ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನ ಮುಂದಿಗೆ ಸಿಗುವಂತಿಹುದೆಲ್ಲಾ ।
ವಿಭವದಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮತ್ತು ಸಮಾಜವ ಸಾಧನೆಯಾಗಿರಬೇಕಲ್ಲಾ ॥

ಲೇಖಕರು : ಎನ್. ವಿಷಕಂಠರಾವ್

('ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ವಿಶೇಷ ಲಾವಣಿ' ಮೈಸೂರು-1939)

೧೦೧. ಬಡ ಬೋರೇಗೌಡನ ಹಳ್ಳಿಯ ಜೀವನ

ಬಡ ಬೋರೇಗೌಡನ ಹಳ್ಳಿಯ ಜೀವನ ಏನೇಳಲಿ ॥ ನಾನೇನೇಳಲಿ ॥ ಪ ॥

ಬಡವನು ಬೋರೇಗೌಡನುಯೆಲ್ಲಾ । ಕಾಡಿನ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಕಡಿಯುವನಲ್ಲಾ ॥

ಒಡಲನು ದಂಡಿಸಿಮಾರುವನಲ್ಲಾ ಮಡದಿ ಮಕ್ಕಳನು ಸಾಕುವುದೆಂತೋ ॥ ೧ ॥

ದಣಿಯುವನನುದಿನ ಬಿಸಲಿನೊಳೆಲ್ಲಾ ।
ಮಣಿಯುವ ದನಕರು ಭೂಮಾತೆಗೆಲ್ಲಾ ।
ಕುಣಿಯುವ ಸುಗ್ಗಿಯ ಕಾಲದೊಳೆಲ್ಲಾ ।
ಕಣವೇ ಮುಖ್ಯವು ಯೆನುತಿಹುದೆಂತೋ ॥ ೨ ॥

ಕೇಡನು ಪರರಿಗೆ ಬಗೆಯದ ಪ್ರೌಢ ।
ನಾಡಿನ ಹಿತವನು ಬಯಸುವ ಗೌಡ ॥
ಮೋಡಿಮಂತ್ರಗಳ ಅರಿಯದ ಮೂಢ ।
ಕಾಡು ಮನುಷ್ಯನ ತೆರವಿಹುದೆಂತೋ ॥ ೩ ॥

ಕೊಳಕು ಬಟ್ಟೆಗಳ ಬಾಳ್ವೆಯೊಳ್ ಬಳಲಿ ।
ಬೆಳಕು ಗಾಳಿಗಳು ಇಲ್ಲದ ಮನೇಲಿ ॥
ಕೊಳೆತ ಗೊಬ್ಬರ ಹೂಡುತ ಕೊನೆಲಿ ।
ಸಾಲದ ಹುಳುವಾಗಿರುತಿಹುದೆಂತೋ ॥ ೪ ॥

ಕಾಯಕಷ್ಟದಲಿ ಗಳಿಸಲು ಧನವ ।
ದಯಾಧರ್ಮಗಳ ಧೇಯದೊಳಿರುವ ॥
ತಾಯಿತಂಗಿಯರ ದುಡಿಸುವ ಭಾವ ।
ಬಾಯಿಮಾತಿನಲಿ ಪೇಳುವುದೆಂತೋ ॥ ೫ ॥

ಎನ್. ವಿಷಕಂಠರಾವ್

('ಜಯಂತಿ ಶ್ರಾವಣ ಕಾಣಿಕೆ' 1949)

೧೦೨. ಧಾಟಿ (ಅಗಸನಿಂದಲೆ ಜಗಕ್ಕೆ ಸೊಗಸು ಕಾಣ್ರೊ) ಎಂಬಂತೆ

ಎಂತ ಕಾಲ ಬಂದುಬಿಡ್ತು ನಮ್ಗೆ ಕಾಣ್ರೊ ।
ಎಂಗೊ ಕಾಣೆ ಬದುಕುದೆಂತೊ ಕಾಣೆ ಕಾಣ್ರೊ ॥ ಪ ॥

ಬೆಳಗಾಯಿತೆಂದರೆ ಒಳಗಿದ್ದರೆಸ್ಕೊಂಡು ।
ಒಳಹೊಕ್ಕು ಸಾಲಗಾರ ಬರ್‍ತಾನೆ ಕಾಣ್ರೊ ॥
ಎಂಗೊ ಕಾಣೆ ಬದುಕುದೆಂತೊ ಕಾಣೆ ಕಾಣ್ರೊ ॥ ೧ ॥

ಹಿಟ್ಟು ಬಟ್ಟೆ ಕಳೆವುದಂತು ಕಷ್ಟ ಕಾಣ್ರೊ ।
ಇಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಬಾಳು ನಮ್ದು ಕೆಡ್ತು ಕಾಣ್ರೊ ॥
ಕೂರ್ಪ ತಕ್ಕೊಂದು । ಜೋಪಾನ್‌ದಲಿಟ್ಕೊಂಡು ।
ಪಾಪಿಗ್ಹೋಗಿ ಅಕ್ಕಿತಂದ್ರೆ ಅಸ್ತ್ರ ಕಾಣ್ರೊ ॥
ಎಂಗೊ ಕಾಣೆ ಬದುಕುದೆಂತೊ ಕಾಣೆ ಕಾಣ್ರೊ ॥ ೨ ॥

ಎಂದು ಕಾಣ್ದ ರೋಗ ನಾವು ಕಂಡೊ ಕಾಣ್ರೊ ।
ಮಂಗನಂತೆ ರೂಪು ನಮ್ದು ಆಯ್ತು ಕಾಣ್ರೊ ।
ಮುಸಗಹಾಕ್ಕೊಂಡು । ಬಿಸಿಲ ಮರ್‍ಸೊಕ್ಕೊಂಡು ।
ಬಸಿರಿ ಹೊಟ್ಟೆಯಂತೆ ನಾವು ಆದೊ ಕಾಣ್ರೊ ॥
ಎಂಗೊ ಕಾಣೆ ಬದುಕುದೆಂತೊ ಕಾಣೆ ಕಾಣ್ರೊ ॥ ೩ ॥

ಒಂದಕ್ಕೆರಡು ದಂಡ ನಾವು ತೆತ್ತೊ ಕಾಣ್ರಿ ।
ಮುಂದೆ ಯಾದರು ಸುಖ ನಮಗೆ ಇಲ್ಲ ಕಾಣ್ರಿ ॥
ಬಾಳು ಹಾಳಾಯ್ತು । ಮೋಳ ಮುರಿದೋಯ್ತು ।
ಸಾಲಗಾರ್ರ ಮಕ್ಕಳಾಗಿ ಉಳಿದೊಕಾಣ್ರಿ ॥
ಎಂಗೊ ಕಾಣೆ ಬದುಕುದೆಂತೊ ಕಾಣೆ ಕಾಣ್ರಿ ॥ ೪ ॥

ಲೇಖಕರು : ಜಿ. ನಾರಾಯಣ

('ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪದಗಳು' ಸಂಗ್ರಹದಿಂದ, ದೇಶ ಹಳ್ಳಿ, 1946)

೧೦೩. ನಾವು ಬಂದದ್ದು ಯಾತಕ್ಕೆ

ನಾವು ಬಂದೇವ (3 ಸಾರೆ) ರಾಷ್ಟ್ರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮಾಡೋದಕ್ಕ ।
ರಾಷ್ಟ್ರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮಾಡೀ ಕಷ್ಟಾ ಕಳಿಯೋದಕ್ಕ ॥ ಪಲ್ಲ ॥

ನಿಷ್ಟಾನಂತ್ರಾಗೀಯಲ್ಲಾರ್ನಾವು ದುಡಿಯ್ಯೋದ್ಕ ।
ರಿಷ್ಟ (ವರಿಷ್ಟ) ಮಂದಿಸ್ಕರದೇವೀ ಸಭಾಕ್ಕ ।
ಶ್ರೇಷ್ಠ ಭಾರತಮಾತೇ ಸೇವಾ ಮಾಡೋದ್ಕ ।
ರಾಷ್ಟ್ರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮಾಡಿ ಕಷ್ಟಾಕಳಿಯೋದಕ್ಕ ॥ ೧ ॥

ಕಟ್ಟ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಪ್ವಂಣ ಬಂದ ಹಾಡೋದ್ಕ ।
ಬಿಟ್ಟ ಹಾಡೋದಿಲ್ಲ ನಿಷ್ಟೂರಾಗಿ ಮನಕ್ಕ ।
ಅಷ್ಟೂರೊಟ್ಟಾಗೀ ನಿಂದೂರು ನಮ್ಮ ಕಡತಕ್ಕ ॥ ಕಷ್ಟಸೋಸೋವ ।
ಕಷ್ಟ ಸೋಸೋದ ಬಿಟ್ಟೋಡ್ತ್ತೀ ಹೊತಕ್ಕ ।
ರಾಷ್ಟ್ರ ಸೇವಾ ಮಾಡೀ ಕಷ್ಟಾಕಳಿಯ್ಯೋದ್ಕ ನಾವು ॥ ॥ ೨ ॥

ಕಷ್ಟಸೋಸೋದ್ಕ ಒಟ್ಟಾಗ್ರೆಪ್ಪಾ ಚೊಕ್ಕ ।
ಶ್ರೇಷ್ಠಗಾಂಧೀ ಅಹಿಂಸಾ ತತ್ವಕ್ಕ ।
ಭ್ರಷ್ಟರಾಳಿಕೇ ಮುದ್ದ ಮಾಲಿಗೊತ್ತೋದ್ಕ ॥ ನಿಷ್ಟೂರಾಗೀ ।
ಅಷ್ಟೂರೊಟ್ಟಾಗ್ರೆಪ್ಪಾ ನೀವು ತಾತ್ಕಾಲಿಕ್ಕ ।
ರಾಷ್ಟ್ರಸೇವಾಮಾಡೀ ಕಷ್ಟಾ ಕಳಿಯೋನಕ್ಕ ನಾವು ॥ ೩ ॥

ಪಟ್ಟಿಗೊಂದ್ರ್ಯಾತ ಹೇಳುವೆನಾರೀಕ ।
ಅಟ್ಟಾಯೇರಿ ಬಂದ ಹೇಳಿದ್ದ ಕವನಕ್ಕ ।
ರಾಷ್ಟ್ರಿಯೋಧರಾಗೀ ರಾಷ್ಟ್ರಸೇವಾದಲಕ್ಕ ॥ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ।
ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಬಂದಕಷ್ಟಾ ಬಿಡಸೋದಕ್ಕ ।
ರಾಷ್ಟ್ರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮಾಡೀ ಕಷ್ಟಾ ಕಳಿಯೊದಕ್ಕ ನಾವು ॥ ೪ ॥

ಕವಿ : ಭಿಷ್ಮಪ್ಪ ಕುಬೇರಪ್ಪ ಮುಂಡೇದ

(ಹಸ್ತ ಪ್ರತಿಯಿಂದ)

೧೦೪. ಆರ್ತಾಲಾಪ

(ಸಮತವಾದ)

ಧಾಟಿ–(ಕರ್ಣಾಟವೀರರೇಳಿ.)

ಶ್ರೀಮಾನ್ಯರೆಲ್ಲ ಕೂಡಿ । ಪ್ರೇಮಾತ್ಮರಾಗಿ ನೋಡಿ ॥ ಪ ॥
ಸಾಮಾನ್ಯಜನಕೆ ದಯಮಾಡಿ । 'ಸಾಮ್ಯತೆ' ಯ ನೆಲೆಯ ನೀಡಿ ॥ ಅ.ಪ. ॥

ಜಗದೀಶನೊಬ್ಬನವ ತಾನು । ಜಗವಿದನು ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿದನು ॥
ಜಗದೆಲ್ಲ ಜೀವರಾಶಿಯನು । ಮಿಗೆ ಸಮತೆಯಿಂದ ನೋಡುವನು ॥ ೧ ॥

ಸರ್ವೇಶನೊಡೆತನದ ಜಗವು । ಸರ್ವರ ಸಮಾನ ಮಂದಿರವು ॥
ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಗಳ ನೀವು । ನಿರ್ವಹಿಸಲೇನು ಕಾರಣವು ॥ ॥ ೨ ॥

ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೇನು ದೀನರಿಗೆ ? । ಹಕ್ಕಿಲ್ಲವೇನು ಧಾರಿಣಿಗೆ ? ॥
ಸೊಕ್ಕಿಲ್ಲವೇನು ಧನಿಗಳಿಗೆ ? । ಮಿಕ್ಕವರ ಸುಲಿವ ಧನಿಕರಿಗೆ ? ॥ ೩ ॥

ಉರಿ ಬಿಸಿಲು, ಸಿಡಿಲು, ಮಳೆಗಳಲಿ । ಬಿರುಗಾಳಿ ಸುಳಿವ ಚಳಿಗಳಲಿ ॥
ಮರೆಸಿರಲು ಮನೆಗಳೆಮಗೆಲ್ಲಿ ? । ಮೊರೆಯಿದನು ಕೇಳ್ವಾರಾರಿಲ್ಲಿ ? ॥ ೪ ॥

ಅರೆಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದಂಥವರು। ನೆರೆಬಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದಿರುವವರು–॥
ದೊರೆತನದ ನಿಮ್ಮ ಸೇವಕರು–। ಪರಿಕಿಸಲು ಸ್ವರ್ಣಧರೆಯವರು ! ॥ ೫ ॥

ಒಡಲುರಿಸಿ, ದಣಿಸಿ, ರಕ್ತವನು । ಕುಡಿವಂತೆ ಹೀರಿ ಬಡವನು ॥
ದುಡಿಸುತ್ತ ಪಡೆವ ಭೋಗವನ್ನು ; ಸುಡಿರಿನ್ನು ಧನದ ದರ್ಪವನು ॥ ೬ ॥

ಒಡೆತನಕೆ ಬಾಗಿಕೊಂಡಿರೆವು । ಬಡತನದೆ ಬಾಳಿಕೊಂಡಿರೆವು ॥
ಕಡೆಗೊಳಲಿ ದಾಸ್ಯಬಂಧನವು । ತೊಡಗಿರಲಿ 'ಸಾಮ್ಯ' ಜೀವನವು ! ॥ ೭ ॥

ಒಡೆತನವು ಸಾಕು ಕೆಲವರಿಗೆ । ಬಡತನವು ಸಾಕು ಹಲವರಿಗೆ ॥
ಒಡಹುಟ್ಟಿದವರ 'ಸಾಮ್ಯತೆ' ಗೆ ನಡೆಯುವುದು ಲೇಸು ಸಕಲರಿಗೆ ॥ ೮ ॥

ಗುಡಿಸಲಿಗೆ ಬೇಕೆಮಗೆ ನೆಲವು । ಕುಡಿಯಲಿಕೆ ಬೇಕೆಮಗೆ ಜಲವು ॥
ದುಡಿಯಲಿಕೆ ಬೇಕಮಗೆ ಹೊಲವು । ತಡೆಯಿರದೆ ಸಾಗಲೀ ಜಗವು ! ॥ ೯ ॥

ಕೊಡಿರೆಮಗೆ ನಮ್ಮ ಪಾಲುಗಳ । ಬಿಡಿರೆಮಗೆ ನಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಗಳ ॥
ಒಡಲುರಿಸಿ 'ಸಾಮ್ಯವಾದಿ' ಗಳ ॥ ಕಿಡಿಯಿಂದ ನಿಮಗೆ ಕೆಡುಗಾಲ ! ॥ ೧೦ ॥

ನೀತಿಯಲಿ ಭರತಖಂಡದಲಿ । ಪ್ರೀತಿಯಲಿ ಸಮತೆ ನೆಲೆಸಿರಲಿ ! ।
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಭೇರಿ ಮೊಳಗಿರಲಿ ; ॥ ಖ್ಯಾತ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ರಾಜಿಸಲಿ ! ॥ ೧೧ ॥

ಸರ್ವತ್ರ ಬಂಧುಜನ ಭಾವ । ಕಳೆಗೊಳಲಿ ಸಮತಾಪ್ರಭಾವ ॥
ಸರ್ವ ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತವ । ಬೆಳಗಿಸಲಿ ಕೀರ್ತಿಯಲಿ ದೇವ ! ॥ ೧೨ ॥

(ನವಯುಗ 24-2-1938)

ಲೇಖಕರು : ಪುಂಡೂರು ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಪುಣಿಂಚತಾಯಿ

('ಸ್ವರಾಜ್ಯಗೀತಾಮೃತ', ಕಾಸರಗೋಡು, 1947)

೧೦೫. ನಾಡವರು

ನಾಡವರೇ ನಿಜ ನಾಡಿಗರು
ನೋಡು ಕಾಳಗದ ಹೂಡಿಹರು

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಸುಖದೂಟವನುಂಡು
ವಿಜಯನಗರದಲಿ ಕಾದಿದ ದಂಡು
ನಾಡವರಿಂದಿನ ದಾಸ್ಯವ ಕಂಡು
ಉಪ್ಪುಮಾಡುವರು ಮುಂದಕೆ ಬಂದು ॥

ಹಿಂದಿನ ಹುರುಪೇ ಇಂದಿಗೆ ಮೂಡಿ
ನಾಡವರೆಲ್ಲ ಒಂದೆಡೆಗೂಡಿ
ಗಾಂಧಿಮಹಾತ್ಮರ ಕೊಂಬನು ಕೇಳಿ
ನೆಗೆದು ಕಾದುವರು ಧೈರ್ಯವ ತಾಳಿ ॥

ಲೇಖಕರು : ದಿನಕರದೇಸಾಯಿ

(ಶ್ರೀ ಜೋಗಿ ಬೀರಣ್ಣ ನಾಯಕರು ಕೆಟಗೇರಿ, ಒದಗಿಸಿದ್ದು)

೧೦೬ ಕ್ರಾಂತಿ

ಪ್ರೀ ಘನಸರಕಾರದ ಘನತರಮಹಿಮೆಯು । ಏನೇಳಲೀ ॥ ಪಲ್ಲವಿ ॥

ಸರಕಾರದವಸ್ಥಿತಿ ಭ್ರಾಂತಿಗೊಳಿಪುದು ।
ಸರಕಾರದ ಗತಿ ಬದಲಾಗಿಹುದು ।
ಸರಕಾರದ ಕೃತಿ ಬಲವಾಗಿಹುದು ।
ಪರಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ಧೃತಿ ಜಳೆಯುತಲಿಹುದು । ಏನೇಳಲೀ ॥ ೧॥

ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಜೋಂಬಾಯ್ ನರಿಮನ್ ಬಂದು ।
ಮೈಸೂರ್ ದೇಶ ಪ್ರವಾಸದಿನಿಂದು ।
ಅಸಂತೋಷ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಸಿದರೆಂದು ।
ಕೈಸೆರೆಪಿಡಿಸಿತು ಸರ್ಕಾರ್ ಅಂದು । ಏನೇಳಲೀ ॥ ೨ ॥

ಗಂಡುಗಲೀಗಳ ಕೈಮೇಲಂದು ।
ಗುಂಡಿನಸುರಿಮಳೆ ರಭಸದೊಳಂದು ।
ಗುಂಡಪ್ಪನ ಘನಪ್ರಾಣದೊಳಂದು ।
ಗುಂಡಾರಾಜ್ಯವೆಂಬೆಹೆಸರಾಯ್ತಂದು । ಏನೇಳಲೀ ॥ ೩ ॥

ಪ್ರಜಾಮತದ ಸಂಪಾದಕರೊಂದು ।
ಪ್ರಜೆಗಳಮನವನು ಕೆಡಿಸುವರೆಂದು ।
ಸುಜನಶಿರೋಮಣಿರಾಜ್ಞೆಯು ತಂದು ।
ನಿಜಸ್ಥಳದಿಂದಲಿ ಹೊರಡಿಸಿತಂದು । ಏನೇಳಲೀ ॥ ೪ ॥

ಜನಮನಮಕುಟದ ದಿನಮಣಿಯೊಂದು ।
ದಿನದಿನ ಕ್ರಾಂತಿಯು ನಡೆಸುವದೆಂದು ।
ಘನತೆಯು ಇದರಿಂದುಳಿಯದು ಯೆಂದು ।
ಜನವಾಣಿಯ ಕೃತಿಗಳಿಸಿತು ಅಂದು । ಏನೇಳಲೀ ॥ ೫ ॥

ಲೇಖಕರು : ಎಸ್. ವಿಷಕಂಠರಾವ್

(ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ವಿಶೇಷ ಲಾವಣಿ, ಮೈಸೂರು, 1939)

೧೦೭ ಶ್ರೀ ವಂದೇಮಾತರಂ

ಸಂಸ್ಥಾನದವರೆಂಬರ ಸಾಧಾರಣ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲ ವಜನದಾರ ಇದ್ದರ ಮವಲಿಸವರು । ತಮ್ಮ ಸಂರಕ್ಷಣ ತಾಂವಮಾಡಿಕೊಂತಿದ್ರ ಈಗಿನವರು ಇಂಗ್ಲೀಷರಿಗಾಧಿನರು ।। ಪಲ್ಲವಿ ।।

ವಾಡೆದ ಮುಂದ ಬಡರೈತ ಹೋದರ । ಬೆದರಿಸಿ ಕಳಿಸೂರ ಪೋಲಿಸರಾ ।
ಗೌರ್ನರ ಬರತಾರಂತ ತಾರ ಬಂದರ । ಕರಿಲಾಕ ಹೊರಡುರು ಮಹಾರಾಜರಾ ।।

ಹಾರಿಮುದ್ದ ತಾರ ನಳಿಗಿ ಬಾಣ ತೋಫ । ಹಾರಸುತ ಮೆರವಣಿಗಿ ಮಾಡಿ ಕರೆತ-ರುವುದಕಾ । ಪಾನಸುಪಾರಿ ಅಂತ ಪನ್ನಾಸ ಹಜಾರ ಕೊಟ್ಟ ಕಾಲಮಾಲ ಬಿದ್ದ ಕಳಿಸುವರಾ ।।

ಬೆಳದಿಲ್ಲಂತ ರೈತ ಬಿರಾಡ ಬಿಡ ಅಂದರ । ಜಪ್ತಿ ಮಾಡಸಲಾಕ ಹಚ್ಚುವರಾ ।
ವಕ್ಕಲಿಗರೆಲ್ಲಾರು ವಕ್ಕಟ್ಟು ಆದರ । ಮಿಲ್ಟ್ರಿ ತರಲಾಕ ಓಡಿಹೋಗುವರಾ ।।

ಮಿಲ್ಟ್ರಿಯಿಂದ ಗೋಳಿಬಾರ ಮಾಡಿ । ಲಾಠಿ ತಿರಿವ್ಯಾಡಿ ರೈತರನು ಕಾಡಿ ।
ಗಾಜು ನೂಡುತಾ, ಪುಣ್ಯ ಪಡಕೊತಾರಯಂಥಾದಾ ॥

ಸಜ್ಜಾಗಿದಾರ ಈಗಗಟ್ಟಿ । ಯುಲಾಹಕು ಮಂದಿ ತಟ್ಟಿ । ನಿಂತಾರ ನಡಕಟ್ಟಿ ಹೊಟ್ಟೆಯ ದಶೆಯಿಂದಾ । ಹೋಗಲೆಂತಾರ ರುಂಡ ನಮ್ಮದಾ ।।

ಹಂಗ ಸಾಯುವಕಿಂತ ಹಿಂಗ ಸಾಯುನಂತಾರ । ಕಂಗಾಲ ಕಿಚ್ಚಿಗೆದ್ದ ಅನ್ನುವರಾ ।।

ವಕ್ಕಲಿಗರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡಲಿಕ್ಕ ।ರೊಕ್ಕ ಖರ್ಚು ಮಾಡುದಿಲ್ಲ ದೇಸಾ-ಯರಾ । ಬೆಕ್ಕ ನಾಯಿ ಹುಲಿ ಕರಡಿ ಸಾಕಿ । ಸಾಕಿ ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲದ ರೊಕ್ಕಾ ಕಳೆಯುವರಾ ।।

ನೀರ ಇಲ್ಲದ ಹಳ್ಳಿ ಜನರು । ಮರಗುವರಾ ಹೊರಳಿ ನೋಡುದಿಲ್ಲ ಯಾರ್‍ಯಾರಾ ।
ಕಾರಂಜಿ ಹಚ್ಚಿ ಕೊಂಡ ಆರಾಮ ಕುಂಡ್ರುರು ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರಿ ಮಾಡುವರಾ ।।

ಹೆಣ್ಣ ಮಡುಗರ ಕನ್ನಡ ಸಾಲಿ । ಸಂಸ್ಥಾನ ಹಳ್ಳ್ಯಾಗ ಇಲ್ಲರಿ ಪೂರಾ ।। ಪಾತ-ರದವರಿಗೆ ಬೇಡಿದಷ್ಟು ಕೊಟ್ಟ । ನಾಚ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚುವರಾ ।।

ಆನೆ ಕುದರಿ ಒಂಟಿ ಸಾಕುರ । ತಂದ ಮೋಟರ ಹತ್ತಿ ತಿರುಗುರ ಪೆಟ್ರೋಲ-ಕಳತಿಲ್ಲಾ ಈ ಜೈನಾ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಜಗಳ ಮ್ಯಾಲಾ । ಹಳ್ಳಿಒಳಗಿನ ಹಾದಿಯ-ಮ್ಯಾಲ ದಾದ ಇರುದಿಲ್ಲ । ಇಲ್ಲ ಸವನೆಲಾ । ತಗ್ಗದಿನ್ನಿಇಲ್ಲ । ಅಲ್ಲಿ ಸವಾ ಮಾಡಿಸುವ ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲಾ ।।

ದುಡಿಯುವರದಾದ ಜೈನಿ ಹೊಡೆಯುವರಿಗೆ ಇರುದಿಲ್ಲಾ । ತಮ್ಮ ತಾವ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವರಾ ।।

ಪ್ರಜಾ ಸಂಗದ ಠರಾವ ಬಂದಂತೆ ಅನುಮತಿ ಕೊಡಬೇಕ ದರಬಾರಾ ।। ಮಾತ್ರ ಭಾಷೆಯು ಕನ್ನಡ ಆಗಬೇಕ ಕಚೇರಿಯೊಳಗಿನ ಕಾಗದಪತ್ರಾ ।। ಹುಲಬನ್ನಿ ತೆಂಗಿ ಕಮ್ಮ ಮಾಡಿದರ ಹಾಡಿ ಹರಸತಾರ ಬಡಬಗ್ಗರಾ ।। ಕೈಗಾರಿಕೆಯ ಮ್ಯಾಗ ಕರಾ ಹೇರಿದರ ಪುರವಟ್ಟೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಅಯಗಾರಾ ।।

ಮದಲ ಅಳವನ ಹೇಣತಿ ಸತ್ತಂತೆ ಅಗತತೀ ನೇಕಾರ ಶೆಡಗಾರಾ ।। ಕಂಡ ಕಂಡವ್ರ ಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ದಂಡಾ ಕಟ್ಟಿದರ ಹೆಂಗ ಆಗಬೇಕರಿ ಪಾಡಾ ।।

ಅನ್ಯಾಯಗಳನ ತೆಗಿಬೇಕ । ಸನ್ಮಾರ್ಗ ಹಿಡಿಬೇಕ । ಪ್ರಜಾ ರಕ್ಷಣಕ ಸಂಸ್ಥಾನಾ-ಧೀಶರಾ । ಕೇಳಬೇಕ ಪ್ರಜರ ತಕರಾರಾ । ಗಾಂಧಿಯುವರ ವಚನ ಪಾಲಿಸುವ ಔಂದಧನಿಯುವರ । ಹೌದ ಅನಿಸಿಕೊಂಡ್ರು । ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಕೊಟ್ಟನಾ । ನಡಿಶ್ಯಾರ ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಸಾರಾ ।। ಭೀಮಕವಿ ಭೂಮಿ ಮ್ಯಾಲ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಹೋಂದಿ ಸೌಮ್ಯದಿಂದ ತಿಳಿ ಹೇಳುವರ ಪೂರಾ ।। 3 ।।

ಲೇಖಕರು : **ಹುಲಕುಂದ ಭೀಮಕವಿ**

(' ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗೀಗೀ ಪದಗಳು ')

೧೦೮ ಬೆಂಗಳೂರು ಗಣಪತಿ ಗಲಾಟೆ ಲಾವಣಿ

ದಾಟಿ:– (ಖಡೀಚಾಲ್)

ಶ್ರೀಕರ್ವನಿಸಿದ ಈ ಕರ್ನಾಟಕ ಲೋಕದಿ ಬೆಂಗಳ್ಳೂರ್ ಮೆರೆಯುತಲಿ।
ಅಕಾರಸಕಾರ–ಮಕಾರರೇಕದಿ - ಕುಕ್ಕುಟವಿಕ್ರಮ ತೋರುತಲಿ ॥ ಪ ॥

ವಿದ್ಯಾಶಾಲೆಯು ಇದ್ದಿತು ಬೆಂಗ್ಳೂರ್ ಸಿದ್ದಿಕಟ್ಟೆ ಸಮೀಪದಲಿ ।
ಸಿದ್ಧಿಗಣಪತಿಯು ಮೊದಲಿಂದಿದ್ದಿತು ಪ್ರಸಿದ್ಧಮಿಡ್ಲಿಸ್ಕೂಲಿನಲಿ ॥
ಮುದ್ದುಗಣಪತಿಗೆ ಮಂಟಪಕಟ್ಟಿಸಿ ಇದ್ದರು ಬಾಲರುಭಕ್ತಿಯಲಿ ।
ಎದ್ದು ಬರಲು ಖಾನ್ ಬಹದ್ದೂರರು ಮುದ್ದುಗಣಪ ಮುಂಬಾಗಿಲಲಿ ॥
ರೌದ್ರ ವೇರಿತತಿ ಕ್ಷುದ್ರಖಾನರಿಗೆ ಸಿದ್ಧಿಗಣಪತಿಯ ವಿಷಯದಲಿ ।
ಛದ್ರ ಪಡಿಸಿದರು ಸಿದ್ಧಿಗಣಪತಿಯ ವಿದ್ಯಾಶಾಲೆಯ ಕೊಠಡಿಯಲಿ ॥

ಜೊಡ್ಡಾಡನ್

ದಿನದಿನಕೇರಿತು ಖಾನರಕಪಟಾ ಗಣಪತಿ ತೆಗೆಸಲುಮಸಲತ್ತು ।
ದಿನಮಣಿಬಾಲರು ಖಾನರ ಕಪಟವ ಅಣಗಿಸಲೊರಟರು ಘೋಷಿಸುತ ॥
ಒಣಗಿತು ಮುಖಕಳೆ ಖಾನರಿಗೀಕ್ಷಣ ದಿನಮಣಿ ಬಾಲರದೂಷಿಸುತ ।

ಉಡನ್

ಹಠವನೇಹಿಡಿದರು ಸ್ಕೂಲಿನ ಬಾಲಕರೆಲ್ಲ ।
ಪಟ ಒಂದನು ಮೆರೆಸುತಗಣಪತಿ ವಿಷಯವನೆಲ್ಲ ।
ಘಟ ಬಿದ್ದರು ಸಮ್ಮತ ಗಣಪತಿಬಿಡುವವರಲ್ಲ ।
ದಿಟವೆನೇ ಸಾರಿದರು ಬೆಂಗ್ಳೂರ್ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ।

ಗುಲ್ಲುಡನ್

ಹುಡುಗರೂ ಧ್ಯಾನಿಸಿಗಣಪತಿಯ ।
ನಡೆದರೂ ಕೂಗುತ ಪರಿಪರಿಯ ।

ಹಿಡಿದರೂ ಮುಷ್ಕರ ದಿನಚರಿಯ
ಕೊಡಿಸಿರಿ ಗಣಪನ ನಡೆಸೇವ್ ಪೂಜೆಯು ನೋಡ್ವಿರಿ ವೈಖರಿಯ ॥

ಶ್ಲೋಕ

ಹಿಂದು ಬಾಲರು ಬಂದು ಬೇಡಿದರ್ ತಂದುಕೊಡಿ ನಮ್ ಗಣಪನ ।
ಎಂದು ಪರಿಪರಿ ಘೋಷಿಸುತ್ತಲಿ ಹೊರಟರ್ ಹುಡುಗರು ಅದಿನ ॥

ಚಾಲು

ಕೇಕೆಯನಾಕುತ ಹೊರಟರು ಬೀದಿಲಿ-ಸಾಲಂಕೃತ ಸುವ್ಮ್ಯಾನದಲಿ ।
ಅಕಾರ್‌ಸಕಾರ್-ಮಕಾರ್‌ರೇಕದಿ ಕುಕ್ಕುಟ ವಿಕ್ರಮ ತೋರುತಲಿ ॥ ೧ ॥

ಹುಡುಕುತ ಬಂದರು ಪಡಕುಗಾರರು ಸುಬ್ರಮಣ್ಯರ ಬಿರಬಿರಿಯ ।
ಜಿಪದೆಲೆ ಹಿಡಿದರು ಭೀಮರಾಯರ್‌ನು ಒಡನೆ ರಾಮಲಾಲ್‌ತಿವಾರಿಯ ॥
ಹಿಡಿದು ಮುಷ್ಕರನು ನುಡಿದರು ಈ ಪರಿ ನೋಡಿಬನ್ನಿ ನೀವ್ ಸೆರೆಮನೆಯ ।
ಹುಡುಗರ್ ಮುಖಂಡರಹಿಡಿದರೆನ್ನುತಲಿ ಪಡೆದರಿಮಾನೀಜನ ಖುಷಿಯ ॥

ಗುಲ್ಲುಡನ್

ಶ್ಲೋಕಿಲಿ ಬಂದರು ಮಿರ್ಜಾ ॥ ಚಾಲು ॥ ವಜೀರರು ಜೈಲಿನ ಬಳಿ ಮೋಟಾರಿನಲಿ।
ಅಕಾರ್‌ಸಕಾರ ಮಕಾರರೇಕದಿ-ಕುಕ್ಕುಟ ವಿಕ್ರಮ ತೋರುತಲಿ ॥ ೨ ॥
ಬಂದದಿವಾನರ ವಂದಿಸಿಬಾಲರು-ಬಂದಬಿಡಿಸಿಆತ್ರಿ ಜನರನ ।
ಎಂದು ಬೇಡಿದರು ಹಿಂದೂಬಾಲರು-ಮುಂದೆಸಾರಿ ಆ ಸಚಿವರನ ।
ಕಂದರಕುಂದನು ಒಂದು ಕೇಳದೆಲೆ ಮುಂದು ಮಾಡೆ ಮೋಟಾರ್‌ಗಮನ ।
ಎಂದರಡೇಟಿಗೆ ಚಿಂದಿಯುಗೈದರು-ಮಂದಪ್ರಾಜ್ಞನಾ ಸುಲೋಚನ ॥

ಶ್ಲೋಕ

ಪೇಳಲಸದಳ ಜೈಲಬಳಿಯೊಳು ಬಾಲಕರ ಕೋಲಾಹಲ ।
ಕೇಳಿಬಂದಿತು ಮಿಲ್ಟ್ರಿಪೌಜ ಸಾಲು ಕುದುರೆ ಸವಾರ್ದಳ ॥

ಚಾಲು

ಶೋಕದಿ ಬಾಲರು ಕೇಕೆಯನಾಕುತ ಏಕದಿಹೊರಟರು ಬೀದಿಯಲಿ ।
ಅಕಾರ್‌ಸಕಾರ ಮಕಾರ ರೇಕದಿ ಕುಕ್ಕುಟ ವಿಕ್ರಮತೋರುತಲಿ ॥ ೩ ॥

(ಅಪೂರ್ಣ?)

ಬಿ. ನೀಲಕಂಠಯ್ಯ (ಹಸ್ತಪ್ರತಿ)

೧೮೯. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಲಾವಣಿ

ಧಾಟಿ–(ಖಡೀಚಾಲ್)

ಶೃಂಗಾರದ ನವರಂಗದ ಮೈಸೂರ್ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಘನವೆನ್ನುವನೊಬ್ಬ ।
ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ಸಂಗ್ರಾಮದ ಕೇಳಿದ ಅಂಗ್ಲರಿಗಾಯಿತು ಅಬ್ಬಬ್ಬಾ ॥ಪ॥

ಅಬ್ಬಬ್ಬಾ ಈ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ಅವನೊಬ್ಬನ ದೆಶೆಯಿಂದೆನ್ನುತೊಬ್ಬಾ ।
ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯನು ಎಬ್ಬಿಸಿದವನಿಜ ತಬ್ಬಲಿಎಂದನು ಮತ್ತೊಬ್ಬ ॥

ಒಬ್ಬನಿಂದಲ್ಲವು ಶಿಬ್ಬಂದಿಬಳಾ ಕಬ್ಬಕ್ಕಿ ಎಂತಿಹರೆನುತೊಬ್ಬ ।
ಕೊಬ್ಬಿದ ದರ್ಪದ ಮೊಬ್ಬಿನೊಳಿರುವರ ಹಬ್ಬವಿದೆಂದನು ಹುಡುಗೊಬ್ಬ ॥
ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಸುಳಿ ಅಬ್ಬರ ಅಣಗಲಿ ದೆಬ್ಬೆಯುಬಿತ್ತೆನಗೆನು ತೊಬ್ಬ ।
ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ಮಹ ಬೊಬ್ಬೆಯಕೇಳುತ ತಬ್ಬಬ್ಬಿಯಾದನು ಕಡೆಗೊಬ್ಬ ॥

ದೊಡ್ಡುಡಾನ್

ಎಂತಕಾರ್ಯವಿದು ಎಂತಚೋದ್ಯವಿದು ಹೊಂತಕಾರಿಗಳೆಯೋಚಿವುದು ।
ಅಂತುಯಿಂತು ಈ ಶಾಂತಿಯಸಮರವು ಕ್ರಾಂತಿಯರೂಪಾವರಿಸಿಹುದು ।
ಅಂತರದೊಳಗಿನ ಅನಂತ ಆಸೆಗೆ ಅನರ್ಥ ಫಲ ಕೈಸೇರುವುದು ।
ಇಂತಭ್ರಾಂತಿಯನು ಕಂತೆಯಕಟ್ಟಿಸಿ ಸಂತೆಗೆ ಸಾಗಿಸೆ ಸುಖವಹುದು ॥

ಉಡಾನ್

ನ್ಯಾಯವೆಂಬುದೆ ಸಾಧನ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಘನ ಧ್ಯೇಯ ।
ಧ್ಯೇಯವಿದೊಂದೆ ಶಾಂತಿಯೆ ಸಮರದೊಳಿಡುವುದೆಕಾಯ ।
ಕಾಯವಿಟ್ಟಂತೆ ಪ್ರಮುಖರ ಸುಕೀರ್ತಿಪುಂಜದಛಾಯ ।
ಛಾಯ ಪ್ರಜ್ವಲ ಭಾರತ ದೇಶದ ಉನ್ನತಿನ್ಯಾಯಾ ॥

ಗುಲ್ಲುಡನ್

ಪ್ರಜೆಗಳಾಜನ್ಮಹಕ್ಕನಿಟ್ಟು । ನಿಜದೆಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳನುಕೊಟ್ಟು । ರಾಜ್ಯವನ್ನಾ
ಳಲು ಬಿಕ್ಕಟ್ಟೊ ॥ ಪೂಜ್ಯಬಾಂಧವರ ಬಂಧನದಿಂದಲಿ ಬಿಡಲತಿ ಫಲವುಂಟೊ ॥

ಶ್ಲೋಕ

ಎಂದು ಬೇಡುತ ಬಂದಜನರಿಗೆ ಬಂಧವೆನಿಜವೆಂದರು ।
ಮುಂದಿನೊಳು ನೂರ್ನಲ್ವತ್ನಾಲ್ಕನೆ ಸೆಕ್ಷ್ ಜಾರಿಗೆ ತಂದರು ॥

ಚಾಲು

ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ದೇಶದ ಇಂಗ್ಲೀಷರಿಂದಲಿ ಕಂಗೆಟ್ಟವುನಾವೆನುತೊಬ್ಬ ।
ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸೆಕ್ಷನ್ ಸಂಗ್ರಾಮುವಕೇಳಿದ ಅಂಗ್ಲರಿಗಾಯಿತು ಅಬ್ಬಬ್ಬಾ ॥೧॥
ಅಟ್ಟಹಾಸದಿಟ ನಲವತ್ತೈದನೆ ಸೆಕ್ಷನ್ ಜಾರಿಯ ಒಳಗುಟ್ಟು ।
ಬಿಟ್ಟದಿಸೆಕ್ಷನ್ ಶ್ರವವನುಮಾಡಿ ಹೊತ್ತನು ಸಂಭಾಜಿ ಶ್ರಮುಪಟ್ಟು ॥
ಬಿಟ್ಟರೆ ಸಿಕ್ಕದ ಕೊಟ್ರೆ ನಂಜಪ್ಪನ ತಟ್ಟನೆ ಹಿಡಿದರು ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ।
ಕೊಟ್ಟರು ಸಜವನು ಹೊಸಕೋಟೆಯ ಮಹದೇವಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳನಿಡಿದಿಟ್ಟು ॥
ಕಷ್ಟ ಕಷ್ಟಮಹ ಕಷ್ಟವಿದೆನ್ನುವ ಎಷ್ಟೋ ಜನರಿಗೆ ಛಡಿಪಟ್ಟು ।
ಇಷ್ಟರೊಳಗೆ ನೂರೇಳನೆ ಸೆಕ್ಷನಾ ಬಿಟ್ಟರು ತಟ್ಟನೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ॥

ದೊಡ್ಡುಡನ್

ಒಡನೆಯೆ ಶಿದ್ದಲಿಂಗಯ್ಯನವರನು ಹಿಡಿದರು ಖಾನೂನ್ ಅನುಸರಿಸಿ ।
ಬಿಡದೆಲೆ ಸೀತಾರಾಮ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳನಿಡಿದರು ಕೇಸಿನ ಕ್ರಮನಡೆಸಿ ।
ತಡಕುತಗಡೂರ್ ರಾಮಚಂದ್ರನು ಹಿಡಿದುತ್ರಿಜನರಂಜೊತೆಗೊಳಿಸಿ ।
ಒಡಿಯಿರಿ ಸೆರೆಮನೆದಾರಿ ನೀವೆನ್ನುತ ನುಡಿದರು ದರ್ಪದಿವಡಬಿಡಿಸಿ ॥

ಉಡಾನ್

ಮುಂದಾದಪರಿಯನೀವ್ ಚಂದದಿ ಕೇಳಿರಿಯಲ್ಲಾ ।
ಬಂಧನದಿ ಬಿದ್ದ ನಮ್ ದೇಶಮುಖಂಡರಿಗೆಲ್ಲ ।

ಒಂದಾದರು ಸರಿ ಅನುಕೂಲವಿಲ್ಲದೋಯ್ತಲ್ಲ ।
ಒಂದೇದಿಗುಸರಕಾರ್ ನಡತೆ ಇದುವ ಸರಿಯಿಲ್ಲಾ ॥

ಗುಲ್ಲುಡನ್

ಕೂಡಿತೂ ಸರ್ಕಾರದಕೂಟ । ಮಾಡಿದರು ಯೋಚನೆಯುಾ ದೀಟ । ಹೂಡಿ ನೂರಿಪ್ಪತ್ನಾಲ್ಕರೇಟ ॥ ಕೂಡಲೆಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ವೀರಮುಖಂಡರ ಹಿಡಿದರು ಅಕಟಕಟಾ ॥

ಶ್ಲೋಕ

ಕೆ.ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂ, ಎಸ್.ಸಿ. ತಿಮ್ಮಾರೆಡ್ಡಿಯುವರುಗಳ್ ನಿಶ್ಚಯು ।
ಕೋರ್ಟಿನೊಳು ಕೇಸ್‌ವಾದವಿಲ್ಲದೆಪೊಂದಿದರುಸಹ ಶಿಕ್ಷೆಯು ॥

ಚಾಲ್

ಘಂಗಾಪರುನಮ್ ಬೆಂಗ್ಳೂರ್ ಪ್ರಜೆಗಳು ಹಿಂಗ್ಯಾಕ್ ಮಾಡಿದರೆನುತೊಬ್ಬ ॥
ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಘನ ಸಂಗ್ರಾಮ ನಕೇಳಿದ ಆಂಗ್ಲರಿಗಾಯಿತು ಅಬ್ಬಬ್ಬ ॥೨॥

ಶ್ರೀ ನರಿಮನ್ನರು ಭಾಷಣಮಾಡಿದ ಬನಪ್ಪಪಾರ್ಕಿನ ವಿವರಗಳು ।
ಪನೇಳಲಿನಾ ಮುವತ್ತೊಂಭತ್ತನೆ ಸೆಕ್ಷನ್ ಜಾರಿಯು ಗಲಭೆಗಳು ॥
ಶ್ರೀನರಿಮನ್ನರ ಭಾಷಣಕೇಳಲು ಅನೇಕ ಪ್ರಜೆಗಳು ಕೂಡಿರಲು ।
ಆ ನರಿಮನ್ನರ ಅಕ್ಷಣ ಹಿಡಿಯಲು ಅನಂತ ಜನಗಳ ಜೋಡುಗಳು ॥
ಪಾನೂನೆಂಬುವ ಜ್ಞಾನವೆಯಿಲ್ಲದೆ ಮೇಲಿಂದಬಿದ್ದವು ಬೂಡ್ಸುಗಳು ।
ದೀನ ಗುಂಡಪ್ಪನ ತ್ರಾಣವೆಹಾರಿತು ಮಾರನೆದಿನ ಗುಂಡೇಟಿನೊಳು ॥

ದೊಡ್ಡುಡನ್

ಕೇಳಿರೆಲ್ಲ ಮುವತ್ತೇಳನೆ ಇಸವಿಯ ಅಕ್ಟೋಬರಿಪ್ಪತ್ತೈದರೊಳು ।
ಪೇಳಲಿಕಸವಳ ಗಲಭೆಯುಹಾವಳಿ ಕೆಂಪೇಗೌಡರ ಚೌಕದೊಳು ।

ತಳಮಳಗೊಳ್ಳುವ ಗೋಲಿ ಏಟುಗಳು ನೋಡಿಮರುಗೆವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ।
ತಾಳದೆ ಪೆಟ್ಟನು ಬಿದ್ದರೆಷ್ಟೊಜನ ವಿಕ್ಟೋರಿಯ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯೊಳು॥

ಉಡನ್

ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದೊಳೀರಣ ಕ್ಷೇತ್ರಗಲಭೆ ಬಯಲಾಗಿ।
ಘನಪೊಂದಿದ ಲಾಯರ್ ಜನಗಳೆಲ್ಲ ಗುಂಪಾಗಿ ।
ದಣಿಯುತಲಿ ದ್ವಿಪಕ್ಷಕು ಬೇಡಿವರತಿ ಜಿಂಡಾಗಿ।
ಅಣಗಿಸಿದರು ಘನತೆಯುಗಲಭೆಯನ್ನು ಸಮವಾಗಿ॥

ಗುಲ್ಲುಡನ್

ಮೇಲಿನಧಿಕಾರಿಗಳನು ಕಂಡು। ತಾಳಿನೀವ್ ಸಹನೆಯುಸುರಿಗೊಂಡು । ಪೇಳಲತಿ
ನೀತಿಯ ಶ್ರಮಗೊಂಡೂ । ಕಾಲಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಯನೇಳಿದರಾ ಕ್ಷಣಕಳವಳ
ಕೈಗೊಂಡೂ ॥

ಶ್ಲೋಕ

ಇಲ್ಲಪೋಲೀಸ್‌ಡ್ಯೂಟಿ ಇಲ್ಲವು ಇಲ್ಲಸರ್ಕಾರಾದಿನ।
ಎಲ್ಲಿನೋಡಿದರಲ್ಲಿ ಗುಲ್ಲು ಎಲ್ಲನೀತಿತುಮರುದಿನಾ ।

ಚಾಲು

ಕಾಂಗ್ರೆಸಾ ಒಂದನೆ ಬೆಂಗ್ಳೂರ್ ಮೂರನೆ ಜಂಗಾಯಿತು ಇದು ಎನುತೊಬ್ಬ ।
ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ಘನಸಂಗ್ರಾಮವ ಕೇಳಿದ ಆಂಗ್ಲರಿಗಾಯಿತು ಅಬ್ಬಬ್ಬಾ ॥೩॥
ಈ ಕರ್ಣಾಟಕ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಪಕ್ಷದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಘನ ಶೋಭಾನ ।
ಶ್ರೀ ಕೆ. ಚಂಗಲರಾಯರೆಡ್ಡಿಗಳ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರದ ಸುಧಾರಣ ।
ಲೋಕದಿ ಎ. ಎಸ್. ನಾರಾಯಣ್ಣರಾಯರ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿತನಮಹಾಘನ ।
ಶ್ರೀಕರ ಹೆಚ್. ಸಿ, ದಾಸಪ್ಪನವರಾಲೀಘಾಲೋಚನ ಸುಭಾಷಣ ।

ಸ್ತ್ರೀಕುಲಭೂಷಿಣೆ ಶ್ರೀಮತಿ ಬಳ್ಳಾರಿ ಸಿದ್ದಮ್ಮನವರಾ ಧೀರತನ ।
ವ್ಯಾಕುಲಪಳಿಯುವ ಬಂಧುಭಗಿನಿಯರ ಸ್ವದೇಶಭಕ್ತಿಯು ಅಭಿಮಾನ ॥

ದೊಡ್ಡುಡನ್

ದೇಶದ ಸೇವೆಯು ಮಾಡುವುದೆ ಈ ದೇಶಬಾಂಧವರ ಉದ್ದೇಶ ।
ದೇಶದ ಬಡತನ ನಾಶನಮಾಡಲು ಹೇಸದೆ ದುಡಿಯುವದತಿಹರುಷ ॥
ದೇಶಪ್ರೀತಿಗಿದು ವಿಶೇಷಭೂಷಣ ಚಂದೂರರ ಮಹ ಉಪವಾಸ ।
ದೇಶದದುಸ್ಥಿತಿ ದೂಡುವುದೇ ನಮ್ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಕಡೆ ಸಂದೇಶ ॥

ಉಡನ್

ರೈತಾಪಿಯು ಕಷ್ಟವೆ ತಮ್ಮಯುಕಷವೆಂದಿವರು ।
ರೈತಾಪಿಸುಧಾರಣೆ ಸಾಧಿಸುತಲಿರುತಿಪರು ॥
ರೈತಾಪಿಜನಾಂಗರ ಕುಂದುಕೊರತೆ ಅರಿತಿವರು ।
ರೈತಾಪಿಯುಕಷ್ಟಗಳೆಲ್ಲ ಬಿಡದೆ ಹರಿಸುವರು ॥

ಗುಲ್ಲುಡನ್

ಇದುವೆನಿಜ ಬೂಟಕವೇನಲ್ಲ । ಬುಧರೆ ಇದು ಯೋಚಿಸಿನೀವೆಲ್ಲ । ಚದುರ
ಸರಿಯಲ್ಲವರರಿಗೆ ॥ ಮದರಾಸಿನಘನ ಪ್ರಧಾನಮಾತ್ಯರ ಉದಾರ ವ್ಯಾಕಿಲ್ಲಾ ॥

ಶ್ಲೋಕ

ವಾಕ್, ಸಭಾಮೇಣ್‌ಪತ್ರಿಕಾಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಮೈಸೂರ್‌ಜನರಿಗೆ ॥
ಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಜವಾಬ್ದಾರ್ ಸರಕಾರಘನ ಮೈಸೂರಿಗೆ ॥

ಚಾಲು

ಮಂಗಳ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂ ಜೋಯಿಸ್‌ರಂಗರಾಮರಿಗೆ ಎನುತೊಬ್ಬ ।
ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ಘನ ಸಂಗ್ರಾಮವಕೇಳಿದ ಆಂಗ್ಲರಿಗಾಯಿತು ಅಬ್ಬಬ್ಬಾ ॥೪॥

ಘಾತುಕಜನರಿಗೆ ನೀತಿಯಬೋಧಿಸಿ ಖ್ಯಾತಿಯಪೊಂದಿದೆ ನಮ್‌ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ।
ಜೋತೆರ ದೀನಾನಾಥರ ಪರಿಪರಿ ಯಾತನೆ ಕಳೆಯುವುದೀ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ।
ಪ್ರೀತಿಲಿಸರ್ವಜನಾಂಗರ ಹಿತವನೆ ಸಾಧಿಸುತ್ತಿರುವುದು ನಮ್ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ।
ಕಾತುರದಿಂದಲಿ ನೂತನ ವ್ಯಥೆಗಳ ಪಾತಕ ಹರಿಸುವುದೀ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್
ಜಾತಿಯ ಬೇಧದ ರೀತಿಯವರ್ಜಿಸಿ ಕೀರ್ತಿಯಪೊಂದಿದೆ ನಮ್‌ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ।
ರೈತರು ಏಳಿಗೆ ಕರ್ತವ್ಯಲಾಲಿಸಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಿರುವುದು ನಮ್ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್

ಲೇಖಕರು : ಬಿ. ನೀಲಕಂಠಯ್ಯ

(ಮುದ್ರಿತ ಪುಸ್ತಿಕೆಯಿಂದ)

೧೧೦. ಬೇಜವಾಬ್ದಾರಿ ವರ್ತನೆಯುಳ್ಳ ಅಧಿಕಾರಿ ಬಂಧುಗಳಲ್ಲಿ ವಿನಂತಿ

(ಧಾಟಿ 'ಮಾತಾ ದೇಶಹಿತ' ಎಂಬಂತೆ)

ತರವೇ ತರವೆಯಿದು ಎಮ್ಮ ಬಂಧುಗಳಾ। ಅರಿತು ಎಮ್ಮಯ ಕಷ್ಟ ಸುಖಗಳ
ತರವೇ ನಿಮಗಿದು ಮಾನ್ಯರೆ! ಧರೆಯೊಳ್ ರೈತರು ಕುರಿಗಳೆನ್ನುತ ಕರುಣ
ವಿಲ್ಲದೆ ನೋಡ್ವಿರಿ ॥ಪ॥

ದುಡಿವ ರೈತನ ಒಡಲ ಉರಿಸಲು ತೊಡಗಬೇಡಿರಿ ಮಿತ್ರರೆ।
ಕಡುದುರಾತ್ಮರ ಛಲವ ಪಿಡಿದು ದುಡುಕಬೇಡಿರಿ ಧನ್ಯರೆ ॥೧॥

ಗೆಳೆಯ ರೈತನ ಕೂಳತಿಂದು ತುಳಿಯುತ್ತಿರುವುದು ನ್ಯಾಯವೆ।
ಅಳಿಯಬೇಡಿರಿ ಬಳಲುತಿರುವನು ಇಳೆಯ ದೇವಿಯ ಪೂಜಿಸಿ ॥೨॥

ಲಂಚ ಲಂಚವು ಲಂಚವೆನ್ನುತ ಲಂಚದಿಂದಲೆ ಸರ್ವವು।
ಲಂಚಕೊಟ್ಟರೆ ಮಂಚಕ್ಕೇರುವ ಕೊಂಚ ಬುದ್ಧಿಯ ತ್ಯಜಿಸಿರಿ ॥೩॥

ಯೋಗಿರೈತಗೆ ಬಾಗಿ ತಲೆಯನುರಾಗದಿಂದಲಿ ಮೆರೆವಿರಿ।
ಆಗ ನಿಮ್ಮಯ ತ್ಯಾಗ ಗುಣಕೆ ನಾಗಭೂಷಣ ಮೆಚ್ಚಲಿ ॥೪॥

ನೀರಮೇಲಣ ಗುಳ್ಳೆಯಂದದಿ ತೋರಿ ಹೋಗುವ ದೇಹವ।
ಮೀರಿನಂಬಿ ಮೋಹ ತೊರೆಯದೆ ಪಡೆವಿರಲ್ಲೊ ದುಃಖವ ॥೫॥

ಪರರ ಬಳಿಯಿಹ ದಾಸ್ಯತನವನು ತೊರೆದು ಸುಖದಿಂ ಬಾಳಿರಿ।
ಒರಿಯರಡಿಯಲಿ ಮೊರೆಯನಿಡುವೆವಂದೆ ಮಾತರಂ ಪಾಡಿರಿ ॥೬॥

ಭಾರತಾಂಬೆಯು ಬಳಲುತಿರುವಳು ಬಂಧನಾದಿಂ ಬಿಡಿಸಿರಿ ।
ಭಾರಿ ಭಾರಿಗು ಸಾರಿ ಪೇಳುವೆ ರಾಷ್ಟ್ರಸೇವೆಯ ಮಾಡಿರಿ ॥೭॥

ದೇಶಸೇವೆಯೆ ಈಶಸೇವೆಯು ರಾಷ್ಟ್ರಸೇವೆಯ ಸಲ್ಲಿಸಿ ।
ಈಶನಾ ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಮನದೊಳು ಪೋಷಿಸೆನ್ನುತ ಧ್ಯಾನಿಸಿ ॥೮॥

ಲೇಖಕರು : ಜಿ. ನಾರಾಯಣ

(ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪದ್ಯಗಳು 1946)

೧೧೧ ಇಂದಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ

ವಂದೇಮಾತರಂ ಯೆಂದು ಸಾರುತಿಹ ಗಾಂಧಿಯಮಾರ್ಗವೆ ಸ್ಥಿರವಾಯ್ತು
ನಮ್ಮ । ಇಂದಿನಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬದಲಾಯ್ತು ।
ಇನ್ನು । ಮುಂದಿನೇಳಿಗೆಯು ಯೆದುರಾಯ್ತು ।
ಇಂದಿನದು ಸ್ಥಿತಿ ತೊಂದರೆ ಹರಿಸುವ ತಂದೆಯುಯಿರುವುದು ಒಳಿತಾಯ್ತು ॥ಪ॥

ವಾಕ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವು ಬೇಕ್ ನಮಗೆನ್ನುವ ಠೀಕ್ ಒಂದೆಮ್ಮೊಳಗುದಿಸಾಯ್ತು
ನಮ್ಮ । ಸ್ಟ್ರೈಕ್‌ಸ್ಥಿತಿ ಸಚಿವರರರಿತಾಯ್ತು।
ಅವ । ರಾಹಕ್ ಸೆರೆಗೆಮ್ಮನು ಯೆಂದಾಯ್ತು ।
ಲೋಕ್ ನಡೆನುಡಿಗಳಿ ಗೇಕ್ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ ಸಾಕ್ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಯ್ತು ॥೧॥

ಭುವನೆಕೋರುವ ಸಭಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕೆ ನಿಬಿಡಶಾಸನವು ಬಂದೋಯ್ತು ॥
ಬಹು । ಸಭೆಗಳ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನಡೆಸಾಯ್ತು
ಇನ್ನು । ಅಭಯಪ್ರಧಾನವು ಬರದೋಯ್ತು ॥
ಸಭೆಗಳು ಸೇರಲು ಧಬಧಬ ಬಡಿಯುವ ಪ್ರಭುಗಳ ಪೆಟ್ಟು ಗಳತಿಯಾಯ್ತು ॥೨॥

ಧಾತ್ರಿಯೊಳಗ್ಗಳ ಮೈತ್ರಿಯನುಳಿಸುವ ಪತ್ರಿಕೆಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವು ಹೋಯ್ತು ॥
ರೂಲ್ಸ್ । ಕತ್ರಿ ಹತ್ರಿಯನು ಹೊಡೆದಾಯ್ತು ।
ನಮ್ಮ । ಮಿತ್ರರಕಾರ್ಯಕೆಕುಂದಾಯ್ತು ।
ಕ್ಷಾತ್ರಧರ್ಮಕ್ಕಿದು ಮಾತ್ರ ಅಸಂಭವ ಯಾತ್ರ ಪ್ರಸಂಗವೋ
ಮರತೋಯ್ತು ॥ ೩ ॥

ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಬೇಜವಾಬ್ದಾರಿಯೆಂಬುವವಿಗೆ ಕೂಗೊಂದು ಹೆಚ್ಚಾಯ್ತು ।
ಜನ । ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಬೇಕೆಂದಾಯ್ತು ।
ಬೇ । ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಬೇಡೆಂದಾಯ್ತು।
ಅವನಿಪನಂಘ್ರಿಗೆ ನಾವೆರಡನು ಬಗೆಯುವರಲೆನ್ನುತ ಸಾರಾಯ್ತು ॥೪॥

ಅಂಬಲಿಗಿಲ್ಲದೆ ಹಂಬಲಿಸುವ ಜನ ತುಂಬಿವಸೆಂಬಿಲ್ಲಿ ನೆರೆದಾಯ್ತು ।
ಸೌ । ರಂಬದ ಸಚಿವರರೆದುರಾಯ್ತು ।
ನಿಮ್ಮ ಸಂಬಳವಿಳಿಸಿರಿ ಯೆಂದಾಯ್ತು ।
ನಂಬಿದ ಪ್ರಜೆಗಳ ಕಂಬಳಿಮಾರಿಸಿ ಸಂಬಳ ತಿನ್ನುವದತಿಯಾಯ್ತು ॥೫॥

ನೈಜಸುನೀತಿಯ ಮಾಜದೆಪೇಳಲು ರಾಜದ್ರೋಹವೆಂಬಬಿರುದಾಯ್ತು ।
ಮತ್ತು । ಸಜವನು ಅನುಭವಿಸುವದಾಯ್ತು ।
ಈ । ಗಜಬಿಜಿನೀತಿಯೆ ಬಲವಾಯ್ತು ।
ಪ್ರಜಾಭಿಪ್ರಾಯವ ನಿಜದೊಳಗರಿಯದೆ ಪ್ರಜೆಗಳಕೊಂದರೆಯೆನಾಯ್ತು ॥೬॥

ಮಂಡಲಕಿಲ್ಲದ ಗುಂಡಿನ ಪ್ರಕರಣ ಗಂಡಾಂತರವದು ಸಮಗಾಯ್ತು ।
ಭೂ । ಮಂಡಲ ಜನಮನಗಂಡಾಯ್ತು ।
ಬಹು । ಖಂಡನೆನಿರ್ಣಯಗಳು ಆಯ್ತು ।
ದಂಡಧರನ ಬದಲುಂಡುತೇಗ್ವ ಯಮದಂಡಿದೆಂಬ ಘನ ಬಿರುದಾಯ್ತು ॥೭॥

ವರ್ತಕರ ಹೆಸರಲಿ ಆರ್ತರುಕೆಲರು ನಿರರ್ಥಕಕಾರ್ಯವ ನಡೆಸಾಯ್ತು
ಜನ್ಮ ಸಾರ್ಥಕವಾಯ್ತೆಂದರಿತಾಯ್ತು
ಜನ ರಾರ್ತದಧ್ವನಿಯನು ಮರೆತಾಯ್ತು
ಕರ್ತರಾಗಿ ಜನ ಕರ್ತವ್ಯಮಾಡದೆ ಕೀರ್ತಿಯಪಡೆದರೆ ಯೇನಾಯ್ತು ॥೮॥

ಮಾದರಿಮಾತಿನ ಮುದಸರಕಾರಕೆ ಹೋದೆಡೆಕುಂದುಗಳತಿಯಾಯ್ತು
ಗದ ಗದಿಸುವ ಟೀಕೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಯ್ತು
ಈ ವಿಧಾನ ಮಾದರಿನಡೆಯಾಯ್ತು
ನಿಧಾನ ದ್ರೋಹಿಗಳೊದರುವ ಸಕ್ಕರೆಬಾದಾಮಿ ಮಾತುಗಳತಿಯಾಯ್ತು ॥೯॥

ಇಂದಿನ ದುಸ್ಥಿತಿಯೆಂದರೆ ಹೇಳಲು ಗೊಂದಲಜಿಹ್ವೆಗೆ ಬರದೋಯ್ತು
ದುಂದು ಸಂಧಿಸಮಾಗಮವತಿಯಾಯ್ತು
ನಮ್ಮ ತೊಂದರೆ ಕೇಳುವರಿಲ್ಲದಾಯ್ತು
ಬಂದಿದೆ ಕಷ್ಟವು ಬಂದರೆಬರಲೀ ಯೆಂದು ನಿಮ್ಮ ದಯವಿದ್ದರಾಯ್ತು ॥೧೦॥

ಜಯಜಯವಾಗಲಿ ಜಯಶುಭವಾಗಲಿ ಜಯಕೃಷ್ಣೇಂದ್ರರ ಸಂಪದಕೆ
ಜಯ । ಜಯಸಂಪತ್ತಿರಲೀಜಗಕೆ ।
ಜಯ । ಜಯವುಂಟಾಗಲಿ ನಮ್ಮಪಥಕೆ ।
ಜಯ ಜಯವಾಗಲಿ ಜಯಶುಭವಾಗಲಿ ಜಯಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ವರವರಧ್ವಜಕೆ ॥೧೨॥

ಲೇಖಕರು : **ಎನ್. ವಿಷಕಂಠ ರಾವ್**

(ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ವಿಶೇಷ ಲಾವಣಿ; ಮೈಸೂರು, 1939)

೧೧೨. ಶಿವಪುರ ಮತ್ತು ವಿದುರಾಶ್ವತ್ಥದ ಲಾವಣಿ

ಧಾಟಿ– (ಖಿಡೀಜಾಲ್)

ಸತ್ಯಸಮರದಾ ಹತ್ಯಪೇಳುವೆನು ಚಿತ್ತದಿಲಾಲಿಸಿರಿದುಸತ್ಯ ।
ಮರ್ತ್ಯದೊಳಾರ್‍ಯಾವರ್ತದ ವಿದುರಾಶ್ವತ್ಥ ವಿಚಿತ್ರದ ಘನಹತ್ಯ ॥ ಪ ॥

ವಿಶಾಲಮೈಸೂರ್ ಪ್ರಸಾರಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪ್ರಸಂಗಲಾವಣಿ ಕವಿಸರಸ । ಪಾಷಾಣ
ಹೃದಯದ ದೇಶೀಯಜನರಿಗೆ ಲೇಸಾದರಿಲ್ಲವು ಕರುಣರಸ ॥ ಆಶೀವಪುರದೊಳು ।
ದೇಶಿಯಪ್ರಜೆಗಳು ಬೋಶಿಸ್ತು ತೋರಿದರೊಮ್ಮನಸ । ದೇಶೀಯ ಪ್ರಮುಖರು
ನಿಶಾನಿಯೇರಿಸಿ ಬಾಸ್ಸಿದರ್ಭೇರಿಯ ಜಯಘೋಷ ॥ ಕುಶಾಗ್ರನೀತಿಯ
ಮೈಸೂರ್ ಸರ್ಕಾರವು ಸೆಕ್ಷನ್‌ಚಲಾಯ್ಸಲು ಬಲುಬಿರುಸ। ದೇಶೀ ಮುಖಂಡರು
ಸೆಕ್ಷನ್ ಉಲಂಘಿಸಿ ಸೈಸೈಎಂದೆನಿಸಿದರಾದಿವಸ ॥

ದೊಡ್ಡ ಡನ್

ಶಿವಪುರದೊಳು ನಮ್ ಸುವಿಮಲಚರಿತರು ತ್ರಿವರ್ಣರಾಟೆಯ ಧ್ವಜವೆತ್ತೆ ।
ಭವಣೆಯಪಡುತಲಿ ಅವಿರಳಪೋಲಿಸ್ ಕೋವಿಲಾಠಿಗಳ ನಿಡಿಯುತ್ತೆ ।
ತವಕದಿಬಂದಿತು ಕವಿಯುತಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸುವಿಮಲಚರಿತರ ಪಿಡಿಯುತ್ತೆ ।
ಶಿವಶಿವ ಈ ಪರಿ ಅವಿಚಾರದಿ ಉದ್ಭವಿಸಿತು ಕ್ರಾಂತಿಯುಸುತ್ತಮುತ್ತೆ ॥

ಶ್ಲೋಕ

ಮುದದಿಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಧ್ವಜವನೆತ್ತಿದ ಮಹಿಮರಿಗೆ ಜೈಲಾಯಿತು ।
ಇದುವೆವಿದುರಾಶ್ವತ್ಥ ಗಲಭೆಗೆ ಮುಖ್ಯಕಾರಣವಾಯಿತು ॥

ಚಾಲು

ಸತ್ಯಮಹಾತ್ಮರ ಸತ್ವವನರಿಯದೆ ಹತ್ಯವಗೈಯ್ಯುವದ್ಯಾವ್‌ಕೃತ್ಯ ।
ಮರ್ತ್ಯದೊಳಾರ್‍ಯಾವರ್ತದ ವಿದುರಾಶ್ವತ್ಥ ವಿಚಿತ್ರದ ಘನಹತ್ಯ ॥ ೧ ॥

ಘನಸರ್ದ್ದಾರರ ರಣದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ದಿನಚರಿ ಅಬ್ಬರವೇರಿಹುದು। ಜನಗಣವೆಂಬುವ ಗಣನೆಯು ಇಲ್ಲದೆ ಜನರನೆ ಜರ್ಜರಗೊಳಿಸಿಹುದು ‖ ಜನರಿಂದಲ್ಲವೆ ಘನಸರ್ಕಾರಕೆ ಧನದಾಸ್ಯಂಗಳುಒದಗುವುದು । ಜನಗಳಕೊಂದರೆ ಘನರಾಜ್ಯಾಂಗದ ಘನತೆಯು ಮತ್ತೆಲ್ಲುಳಿಯುವುದು ॥ ಜನತೆಯುಕಾದುವ ಘನತೆಯು ರಾಜ್ಯಕೆ ಹೀನಭೂತವೊಂದಿಡಿದಿಹುದು । ಹೀನಭೂತಕಾ ದೇವನಹಳ್ಳಿಯು ಜ್ಞಾನಪೂಜೆ ಬೇಕಿರಬಹುದು ॥

ದೊಡ್ಡ್ಸ್

ಒಂಭೈನೂರ್‌ಮುವ್ವತ್ತೆಂಟನೆ ಏಪ್ರಿಲ್ ತಿಂಗಳ ಇಪ್ಪತ್ತೈದರೊಳು ।
ತುಂಬಿರೆ ಬಹುಪ್ರಜೆಸಂಭ್ರಮದಿಂದಲಿ ವಿದುರಾಶ್ವತ್ಥದ ಜಾತ್ರೆಯೊಳು ।
ಸ್ತಂಭದಿ ಮೆರೆಯುವ ಧ್ವಜ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ಕೂಟದಿ ಕೂಡಿರಲು ।
ಥಂಬಕರಾ ಪ್ರಜದ್ರೋಹಿಗಳಲವರು ಥಂಥಂ ಹೊಡದರು ಗುಂಡುಗಳು ॥

ಶ್ಲೋಕ

ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲು ಲಾಠಿ ಹೊಡೆತಗಳ್ ಮತ್ತೆ ಗುಂಡಿನ ಏಟುಗಳ್ ।
ಸತ್ತ ಹೆಣಗಳ ಲೆಖ್ಖವಿಲ್ಲವು ಹೊತ್ತರೆಷ್ಟೋ ಗುಪ್ತದೋಳ ॥

ಚಾಲು

ಸತ್ಯವು ಕೇಳಿರಿ ಮಿತ್ಯವಿದಲ್ಲವು ಹತ್ಯ ಹತ್ಯಸ್ತ್ರೀ ಶಿಶುಹತ್ಯ ।
ಮರ್ತ್ಯದೊಳಾರ್ಯಾವರ್ತದ ವಿದುರಾಶ್ವತ್ಥ ವಿಚಿತ್ರದ ಘನಹತ್ಯ ॥೨॥

ಗೌರಮ್ಮ ಎಂಬುವ ಗರ್ಭಿಣಿಹೆಣ್ಣನು ಗರ್ವದಿಕೊಂದು ಕೈಯ್ಯಾರ । ಸಾರ್ವ ಜನರಮೇಲ್ ಗುಂಡಿನ ಸುರಿಮಳೆ ಸುರಿಸಿದರಘೋರ ವೈಯ್ಯಾರ ॥ ವಿರಾಟ ಪುತ್ರರ ಭರಾಟ ಭಾರತ ಕರಾಟಕ್ಕಿಂತಲ ವಿಸ್ತಾರ । ನಿರಾಳಗೈದರು ನಿರಾಯು ಧಾಮೇಣ್ ನಿರಾಪರಾಧಿಗಳ್ ಸಂಹಾರ ॥ ಏರಿಸಿಗುಂಡನು ಹಾರಿಸಿದಾಕ್ಷಣ ನೂರಾರು ಕಪಿಗಳು ಭಯಂಕರ । ಕಿರ್ರೆನೆ ಕಿರುಚುತ ಕೊರ್ರೆಂದು ಕೊರಗುತ ಗಿರ್ರೆಂದು ಸತ್ತವು ತರಾತರ ॥

ದೊಡ್ಡ ಡಿನ್

ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚವೆ ನಡುಗಿತು ಈ ಘನ ಗಡಿಬಿಡಿ ಕೇಳಿದ ಕ್ಷಣದೊಳಗೆ ।
ಗೌತಖಲೀಲರು ಹೂಡಿದ ತಂತ್ರದಿ ಕೇಡೆಲೆ ಒದಗಿತು ಕಡೆಯೊಳಗೆ ।
ಬಡತನದೊಳಗೇಲ ಬೆಳೆದಾವೃಷಭನ ಬಡಾಯಿ ಬಹಳಾರಣದೊಳಗೆ ॥
ಹಿಡಿದು ರಿವಲ್ವಾರ್ ಹೊಡೆದರು ಪ್ರಜೆಗಳ ವಡೇ ಚಕ್ಲಿಗಳ ಸವಿದಾಹಾಗೆ ।

ಲೇಖಕರು : **ಬಿ. ನೀಲಕಂಠಯ್ಯ**

(' ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಲಾವಣಿ ')

೧೧೩. ಲಾವಣಿ

('ಕ್ವಿಡ ಇಂಡಿಯಾ' ಚಳವಳಿ ಬಗ್ಗೆ)

ಸರ್ಕಾರದ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯುಬ್ಬರ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅತಿಯಾಯ್ತು ।
ಹೆಣ್ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಗೋಲಿ ಬಾರಾಯ್ತು ।
ಶಾಲೆ ಕಾಲೇಜುಗಳೆಲ್ಲ ಬಂದಾಯ್ತು । ಜೈಲುಗಳೆಲ್ಲ ತುಂಬೊಯ್ತು ।
ನವತರುಣ ದಸ್ತಗಿರಿ ಬಹಳಾಯ್ತು ॥ ೧ ॥

ಎ. ಐ. ಸಿ. ಸಿ. ಸಭೆಗೆ ಹೋದ ಮುಖಂಡರು
ಬರುವುದರೊಳು ದಸ್ತಗಿರಿಯಾಯ್ತು ॥
ಮೈಸೂರ್ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗಚ್ಚರಿಯಾಯ್ತು ।
ನಮ್ಮ ಪ್ರಭುಗಳ ವರ್ಣನೆ ಬರಿದಾಯ್ತು ।
ಆಂಗ್ಲೇಯರಂದದಿ ಆಳರಸರ ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿಯು ತಿಳಿದುಹೊಯ್ತು ॥ ೨ ॥

ಗೋಳಿಬಾರಿನ ಪ್ರಕರಣ ಮೊದಲು ಬೆಂಗಳೂರು
ನಗರದೋಳ್ ಶುರುವಾಯ್ತು ।
ಸ್ಕೂಲ್ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲ್ ಲಾಟಿ ಛಾರ್ಜಾಯ್ತು ।
ಭದ್ರಾವತಿಯಲಿ ಮುಷ್ಕರವಾಯ್ತು ।
ವಿವೇಕವಿಲ್ಲದ ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿಯು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅರಿವಾಯ್ತು ॥ ೩ ॥

ತಂತಿ ಟೆಲಿಗ್ರಾಫ್ ಕಟ್ಟಾಯ್ತು ।
ರೈಲ್ವೆ ಹಳಿಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಸಡಿಲಾಯ್ತು ।
ಬ್ರಿಡ್ಜ್ ಮೋರಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಕಿತ್ತೋಯ್ತು ।
ಈಸೂರ್ ಪ್ರಕರಣ ಜರಗೋಯ್ತು ।
ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿಯು ಬಯಲಾಯ್ತು ॥ ೪ ॥

ಹಳ್ಳಿಹಳ್ಳಿಯಲಿ ಬಗನೆಯು ಮರಗಳು ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದೇ ಉರುಳಿಹೋಯ್ತು ।
ಅಂಟುಜಾಡ್ಯ ತಗಲಿ ಮರ ಸುಟ್ಟುಹೊಯ್ತು ।

ಶೇಂದಿ ಅಂಗಡಿಗಳು ಬಂದಾಯ್ತು ।
ಕುಂಟಸೆಪದಿ ನಮ್ಮಂಟರಸೇಕರ ಲಾಕಪಿನೊಳಗೆ ಇಟ್ಟಾಯ್ತು ॥ ೫ ॥

ವೈಸರಾಯ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಮೆಂಬರಗಳೆಂದು ಕತ್ತೆಗಳೆ ದಸ್ತಗಿರಿಯಾಯ್ತು ।
ಮೇಣೆ ಕತ್ತೆ ಮೇಲೆ ಕಟ್ಟೈಯು ಬಿತ್ತು ।
ಕತ್ತೆಗೆಳೆಲ್ಲಾ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಯ್ತು ।
ಕತ್ತೆಗಳಿಗೆ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಯ್ತು ।
ಈ ಕುತ್ತಿನಿಂದ ಅವು ಪಾರಾಯ್ತು ॥ ೬ ॥

ಪುಂಡು ಕಂದಾಯವು ಹೇರಾಯ್ತು ।
ಜನದಂಗೆ ಏಳಲು ಮೊದಲಾಯ್ತು ।
ರೂಲ್ಸ್ ಟ್ಯಾಕ್ಸುಗಳೆಲ್ಲಾ ಹೆಚ್ಚಾಯ್ತು ।
ಧನದವಲತ್ತಿನ ದುರಹಂಕಾರವು ನಾಶದ ದಾರಿಯು ಪಿಡಿದಾಯ್ತು ॥ ೭ ॥

ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಅಕ್ರಮಕೂಟಗಳೆಂದು ಮೊದಲು ಇವರ ಸಾರಿಯಾಯ್ತು।
ದೇಶ ಪ್ರೇಮಿಗಳ್ಬಂದನ ಶುರುವಾಯ್ತು ।
ದೇಶದಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಚಳವಳಿಯಾಯ್ತು ।
ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮುಖಂಡರು ಹೊರಗೆ ಇಲ್ಲದೆ
ಕ್ರಾಂತಿಯು ಜಗದೊಳು ಬಲವಾಯ್ತು ॥ ೮ ॥

ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ದರ್ಪವು ಆಯ್ತು ।
ಇನ್ನು ಮುಂದಿನ ದಾರಿಯು ಸಿಗದಾಯ್ತು ।
ಸರ್ಕಾರವು ಎಲ್ಲಾ ಬೆಪ್ಪಾಯ್ತು ।
ಕಂದಾಯದ ಹಪ್ತೆಯು ಬಂತು ।
ಇನ್ನು ಬಾಯಿ ಬಾಯಿ ಬಡಕೊಂಡೂ ಕುಂತರಾಯ್ತು ॥ ೯ ॥

ಧೈರ್ಯವು ತಾಳಿರಿ ಬಂಧು ಭಗಿನಿಯರೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯವು ಹತ್ತಿರ ಬಂತು ।
ಎದೆಗುಂದದೆ ಹೇಳುವೆ ಈ ಮಾತು ।
ಗಾಂಧಿಯವರ ಕೃಪೆ ನಮಗುಂಟು ।
ಮಲ್ನಾಡಿನ ತಮ್ಮ ಸೇವೆಯ ಗುಯ್ಯುವ ಸೇವಕನಾಡುವ ಈ ಮಾತು ॥ ೧೦ ॥

ಲೇಖಕರು ; ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿಯ **ಬಿ. ವಿ. ಕಾಮತ್**

(ಕಿರು ಪುಸ್ತಿಕೆ, 1942)

೧೧೪. ದೇಶೀ ದುಮುದುಮ್ಮೆ

ಪ್ರಾರ್ಥನೆ

ಪರದಾಸ್ಯ ಪಾಶದ ಬೇಡಿಯು ಕಡೆಯುವ ಬಗೆಯನು ಕೇಳಿರಿ ದೇಶದ ಜನರೇ
ಮಾತರಂ ವಂದೇ ಮಾತರಂ ॥ ಪಲ್ಲವಿ ॥

ಅರವಿಂದನಾಭನ ಸುರವಂದ್ಯ ಪಾದವ ಶಿರಬೊಳು ವಿನಯದಿ
ಧರಿಸುವೆನು । ನಾನು । ಸರಸತಿ ಪಾದಕೆ ಸಮಿಸುವೆನು । ಬಲು ।
ಕರುಣದಿಮತಿಯನು ಬೇಡುವೆನು ॥ ಪರದಾಸ್ಯ ಬೇಡಿಯ ಕಡಿಯಲು
ಬೇಡುವೆ ಸಾಸಿರ ಹೆಸರಿನ ಜಗದೀಶನನ್ನು ॥ ೧ ॥

ತನುಮನ ಧನಗಳ ಸರಿಯನು ಸುರಿಸುವ ಭರತಮಾತೆಯ ಚರಣ
ಕಮಲವನು । ವರ । ತನಿಭಕ್ತಿ ರಸದಿಂದಲೆರೆಯುವೆನು । ಬಲು ।
ಕನಿಕರದಿಂದಲಿ ಬೇಡುವೆನು ॥ ಮನದ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಕೊನೆಗಾಣಸುವ
ನನ್ನ ಮನೊದೊಳು ಹುರುಪನ್ನು ನಮಿಸಿ ಕೇಳುವೆನು ॥ ೨ ॥

ದೇಶಕೋಶವಬಿಟ್ಟು ದೇಶ ಸೇವೆಯಮಾಡಿ ತೊಳಲುವ ಮೋಹನ ದಾಸರನು ।
ಆಹಾ । ಗಾಸಿಯಾಗಿರುವಂಥ ದಾಸರನು । ಬಲು
ಸೋಸುವ ಲಜಪತರಾಯರನು ॥ ದೇಶದೇವಿಯ ವರಚರಣಕಮಲವನ್ನು
ಶಿರದೊಳು ಧರಿಸಿದ ತಿಲಕರ ನಮಿಸಿ ॥ ೩ ॥

ಪರದೇಶಿಗಳ ಆಗಮನ ಹಾಗೂ ಪರಿಣಾಮ

ತಕ್ಕಡಿ ಹಿಡಕೊಂಡು ಬೇಸಾಯ ಮಾಡುತ ಬಿಳುಪಾದ ಪರಕೀಯ
ಜನರೆಲ್ಲರೂ । ಬಂದು । ಕಕ್ಕಸಬಡುತಲಿ ಕೂಡಿದರು । ನಮ್ಮ ।
ಉಕ್ಕುವ ನಾಡನು ಕೆಡಿಸಿದರು ॥ ಯುಕ್ತಿಯ ಬಲದಿಂದ ನೆಕ್ಕುತ
ರಾಜ್ಯವ ರಾಜಕಾರಣವನ್ನು ಭರದಿ ಹೂಡಿದರು ॥ ೪ ॥

ಬಗೆಬಗೆ ಬೆಳೆಯಿಂದ ಸೊಗಸಾಗಿ ಮೆರೆಯುವ ಮಿಗಿಲಾದ ಬಂಗಾಲ
ರಾಷ್ಟ್ರವನು । ಬಲು । ಸೊಗಸಾದ ಕರ್ನಾಟದೇಶವನು । ವೀರ ।
ಮೊಗದ ಪಂಜಾಬದ ಭೂಮಿಯನು ॥ ಮಿಗಿಲಾದ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ
ದೇಶವ ಮೋಸದಿ ಭರದಿಂದ ಸಮನಾಗಿ ವಶಮಾಡಿಕೊಂಡರು ॥ ೫ ॥

ವೇದಾಂತದಾಕಾಶದೊಳಗೆ ಮಿನುಗುವಂಥ ಸಾಧು ಸಂತರ ಭಾಷೆ
ಯೊಳಗೆ ಮೂಡಿ । ತನ್ನ । ಕದಲದ ಹೊಳಪನು ಜಗಕೆ ನೀಡಿ । ನಮ್ಮ
ಕವಲಾದ ಹಾದಿಯ ತಿರುಗಿ ತೀಡಿ ॥ ಕಾದುತ ಜಗವನು ಮರೆಯಾದ
ಸುಪ್ಯಯೋ ಹಾದಿಯ ತೋರುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ರವಿಯು ॥ ೬ ॥

ವೀರರ ಕರದೊಳು ಮಿನುಗುವ ಕತ್ತಿಗಳೆಲ್ಲಿ ನೋಡಲು ಹೋದ
ವಯ್ಯ । ಚಾಕು । ಚೂರಿ ಕತ್ತರಿ ಕತ್ತಿ ಬಂದವಯ್ಯ । ಮಾರು ।
ಮಾರುದ್ದ ಚತ್ತರಗಿ ರತ್ನವಯ್ಯ ॥ ಕಾರುತ್ತವಿಷವನು ಪರದಾಸ್ಯ
ರಾಹುವು ನುಂಗಿದ ಸುಪ್ಯಯೋ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಶಶಿಯಾ ॥ ೭ ॥

ಶೂರರ ಶೌರ್ಯವ ಕಡಿದರು ನೋಡಿರಿ ವೀರರ ವೀರ್ಯವ ಕುಕ್ಕಿದರು । ಸರ
ಕಾರದ ದಾಸರು ಸೊಕ್ಕಿದರು । ವರ । ಕಾರವಿದೆ
ರಾಜ್ಯವಾಳಿದರು ॥ ಧೀರ ತನವ ತುಂಡು ತುಂಡಾಗಿ ಕಡಿದರು
ಗಂಡಸು ತನವನು ಮೊಂಡಮಾಡಿದರು ॥ ೮ ॥

ಪರದೇಶದರಸನ ದಾಸರು ಸರಸಾಗಿ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಲಿರುತಿಹರು
। ನಮ್ಮ । ಸುರವಂದ್ಯ ದೇಶದಲಿರುತಿಹರು । ತಮ್ಮ । ವರರಾಜ್ಯ
ರಥವನು ಹೂಡಿದರು ॥ ಕರ ರೂಪದಿಂದಮ್ಮ ರೈತರ ಹಣವನು ಹಗಲಿರುಳಿಲ್ಲದೆ
ನುಂಗುತ್ತಲಿಹರು ॥ ೯ ॥

ಜಾಡಬುಡ್ಡವು ತನ್ನ ಗಾಢ ಜಾಳಿಗೆಯಿಂದ ನೋಡದೆ ನೊಣವನು
ಬಗಿಯುವಂತೆ । ಕಾಡು । ಮೋಡವು ಮುಗಿಲನು ಮುತ್ತುವಂತೆ । ನಿಷ

ನಾಡಿಯು ಹಾಡನು ಕಡಿಯುವಂತೆ ॥ ಕಾಡರ‍್ಯೆಲಿನ ಗಾಢ ಜಾಳಿಗೆ ಯೊಳಗೆಮ್ಮ
ನಾಡನು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ನಡಿಸಿದರಯ್ಯೋ ॥೧೦॥

ಪರಕೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರದ ರೇಲಿನವರು ಬಂದು ಗಾಡಿಕಾರರ ದುಡ್ಡು ನುಂಗಿದರು ।
ನಮ್ಮ । ಸರಸಾದ ಭೂಮಿಯ ಕೆಡಿಸಿದರು । ನಮಗೆ । ಪರಮ ಕಲ್ಯಾಣವ
ಮಾಡಿದರು ॥ ಕರರೂಪದಿಂದೆಮ್ಮ ಧನವನ್ನು ಹೀರುತ್ತ ತಿರುಕರಾಗಿರಿಯೆಂದು
ಹರಿಸಿದರೆಮ್ಮನು ॥೧೧॥

ವ್ಯಾಪಾರ ಮುಳುಗಿತು ಬೇಸಾಯ ಬಾಡಿತು ಬರಗಾಲ ಬಿದ್ದಿತು ನಾಡಿನೊಳು ।
ಬೇನೆ । ತಾಪದಿ ಬಳಲುತ ಸೀಮೆಯೊಳು । ಜನಕೆ । ಶಾಪವ ನೀಯುತ ನಾಡಿ
ನೊಳು ॥ ಶೀಪುತ್ತ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಕುಡಿಯುತ್ತ ನೀರನ್ನು ಸತ್ತರಲ್ಲವೆ ನೂರು
ಸಾವಿರ ಜನರು ॥೧೨॥

ತಾರು ಪೋಸ್ಟುಗಳೆಲ್ಲ ಬಂದವು ನಮ್ಮನ್ನು ಪರದಾಸ್ಯದೊಳು ನೂಕಿ ತುಳಿಯ
ಲಿಕ್ಕೆ । ನಮ್ಮ । ಬೇರುಗಳೆಲ್ಲನು ಕಿತ್ತಲಿಕ್ಕೆ । ತಮ್ಮ । ನೂರಾರು ಕಪಟವ
ಬಿತ್ತಲಿಕ್ಕೆ ॥ ಸೂರಿಮಾಡಿದ ನಮ್ಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ವೃಕ್ಷದ ನೂರಾರು ಹರಿಗಳ
ತರಿದು ಬಿಡಲಿಕ್ಕೆ ॥೧೩॥

ಅಂಗ್ಲರ ರಾಜ್ಯಭಾರ

ದಾಸ್ಯ ಪಾಶವ ಬಂದು ಕೊರಳನು ಬಿಗಿದಿತು ನಾಡೆಲ್ಲ ದುಃಖದಿ ಮರುಗುವಂತೆ ।
ಅಮಾ । ವಾಸ್ಯೆಯು ಜಗವನು ಮುತ್ತುವಂತೆ । ಯಮನಾಸ್ಯವು ಜನರನ್ನು
ನಗುವಂತೆ ॥ ಹಾಸ್ಯದ ಮಾತಲ್ಲ ರೈತರ ದಾಸ್ಯವು ಯಮರಾಜನಾಸ್ಯದ ತಲೆಯ
ಮೇಲಾಯ್ತು ॥೧೪॥

ಕೂಳಿಲ್ಲದಂತಹ ರೈತರ ಗೋಳನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಬೇಕ್ಯಾರು ಜಗದೊಳಗೇ । ವಿಷ ।
ಬೇಳಿನ ತಾಪವ ಮನದೊಳಗೇ । ನೀವು । ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿರಿ ಮಾತು ಒಡ
ಲೊಳಗೇ ॥ ಜೋಳವಿಲ್ಲದ ಬಡ ರೈತರ ಧನವನು ಹೀರುವ ಸರಕಾರ ಸರಕಾರ
ವಲ್ಲಾ ॥೧೫॥

ಗವ್ಹರ್ನರ ಜನರಲ್ಲನೆಂಬುವ ದಾಸಗೆ ಎರಡೂವರಿಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯ್ಗಳೂ । ಎಂಟು । ಗವ್ಹರ್ನರ ಜನರೀಗೆ ಲಕ್ಷಗಳೂ । ಅವರ । ನೂರಾರು । ದಾಸರ ಕೋಟಿಗಳೂ ॥ ಏಷ್ಟೆಂದು ಹೇಳಲಿ ಕಷ್ಟದಿ ಹೇಳುವೆ ಕರಡಿಯ ನುಣುಪಾದ ಕೂದಲ ದಷ್ಟು ॥೧೬॥

ಎರಡೆರಡು ಸಾವಿರ ಕಲೆಕ್ಟರ ಜನರಿಗೆ ತಿಂಗಳದೊಳಗಿಷ್ಟು ಬರಿದಾಯಿತು । ನಮ್ಮ । ಕರಿಗಾಲದೊಳು ಪ್ಲೇಗು ತಲೆಯೆತ್ತಿತು । ನಾಡ । ಗಾರರು ತೊಳಲುವ ಕಾಲ ಬಂತು ॥ ಪರದೇಶದಿಂ ಬಂದ ಪರಕೀಯ ಜನರಿಗೆ ಸೂರಿಯಾಯಿತು ನಮ್ಮ ದ್ರವ್ಯದ ಸುಗ್ಗಿ ॥೧೭॥

ಭಾರತ ದೇಶವ ಪರತಂತ್ರ್ಯ ಕೆಸರೊಳು ಹಾಕಿ ತುಳಿಯುವಂಥ ಬಿಳಿಯರಿಗೆ । ನಮ್ಮ । ನೂರಾರು ಸೋಲ್ಜರ ಗೆಳೆಯರಿಗೆ । ಮತ್ತೆ । ಕರಿಯಾಳುಗಳ ಕೋಟಿ ಜನಗಳಿಗೆ ॥ ಕರುಣದ ಸರಕಾರ ಒಡಲೊಡೆಯುವ ಹಾಗೆ ಸುರಿದಿತು ರೈತರ ರಕ್ತದ ಧನವಾ ॥೧೮॥

ಕಷ್ಟವ ಮಾಡುತ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಹೊರೆಯುವ ಆಂಗ್ಲ ದೇಶದ ಕೀಳು । ಜನ ಗಳನು ನೀತಿ ಭ್ರಷ್ಟರಾಗಿರುವಂಥ ಹೊಲೆಯರನು ಅತೀ । ದುಷ್ಟತನದ ಹಾಳು ಮನುಜರನು ಕಷ್ಟದಿ ಬಾಳುವ ಧರ್ಮದ ದೇಶದಿ ತಡೆಯಿಲ್ಲದಲೆ ತಂದು ತುಂಬುತ್ತಲಿಹರೈ ॥೧೯॥

ಬಡವರ ಕಡೆಗೊಮ್ಮೆ ನೋಡಿರಿಯೆಂದರೆ ಕಾಲೊಳು ಬೇಡಿಯ ಜಡಿಯುವರು ಕಷ್ಟ । ಕಡಲಿನ ನೀರನು ಕುಡಿಸುವರು । ತಮ್ಮ । ಬಡಿವಾರ ನಾಡೊಳು ನಡಿ ಸುವರು ॥ ಪೊಡವಿಯೊಳಗೆ ಯಶ ಬಡೆದಂಥೆ; ಬಡವರ ಒಡಲಿಗೆ ಕರುಣದಿ ಬಡೆವರು ಕೇರು ॥೨೦॥

ಪರದೇಶದೊಡವೆಗಳು

ಪರದೇಶದೊಡವೆಯು ಸಿಡುಗು ಬಂದಿತುನಮ್ಮ ಪರಮಪಾವನವಾದ ನಾಡಿ ನೊಳು । ತರ । ತರದ ಬಣ್ಣದ ಮಾಯಾ ಮೋಹಗಳು । ಬಲು । ಸರಸಾದ ಸೊಗಸು ಸಾಮಾನುಗಳು ॥ ಶಿರದಿಂದ ಹಿಡಿಕೊಂಡು ಕಾಲ್ಮುದಿ ತನಕೆಲ್ಲ ಬಡಿದಿತು ಪರದೇಶಿ ಮಾಲಿನ ಮೈಲಿ ॥ ೨೧ ॥

ಶೂರರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಯುವ ಶಸ್ತ್ರವು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿರುವಾಗ ಮಿನುಗುವದು । ಈಗ । ಕರದೊಳು ಕರವಸ್ತ್ರ ಮಿನುಗುವದು ।ಬಲು । ಭರದಿಂದ ಚತ್ತ್ರರಿಗಿ ಕುಣಿಯುವದು ॥ ಪರದೇಶಿ ಮಾಲಿನ ಗುಡು ಗೊಡೆದಿತು ನಮ್ಮ ಬಡವರ ದೋರೆಯ ನುಣುಪಾದ ಎದೆಯಾ ॥ ೨೨ ॥

ನುಣುಪಾದ ಕಾಜಿನ ಸೊಗಸಾದ ಸಾಮಾನು ಗಿರಣಿಯ ನಯವಾದ ಅರಿವೆಗಳೂ ।ಬಣ । ಬಣಗಿನ ಚೀಟಿನ ಥಾನುಗಳೂ । ಕಣ । ಕಣಿಸುವ ಕಬ್ಬಿಸಿ ಭಾಂಡಿಗಳೂ ॥ ಪ್ರಣತೀಯ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂತಲ್ಲೊ ಬಿದ್ದರೆ ಪಳ್ಳೆಂದು ಒಡೆಯುವ ಕಾಜಿನ ದೀಪಾ ॥ ೨೩ ॥

ಛತ್ತ್ರದ ಗಿರಣಿಯು ಹಳ್ಳಿಯ ಜನಗಳ ಹೆಂಡರ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಬರೆಗೊಟ್ಟಿತು । ಮತ್ತೆ । ಛತ್ತ್ರದ ವ್ಯಾಪಾರ ಕಟ್ಟಾಯಿತು । ಸುತ್ತ್ತು ಮುತ್ತಿನ ಜನರಿಗೆ ಕುತ್ತಾಯಿತು ॥ ತುತ್ತಿಲ್ಲದಂತಹ ರೈತನ ಮಡದಿಯ ಒಡೆದು ಹೋಯಿತು ಚೆಲ್ವ ಮಾನದ ಮುತ್ತು ॥ ೨೪ ॥

ಗಿರಣಿಯ ಅರಿವೆಯು ಬಂದಕಾಲಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಜಾಡರ ಹೊಟ್ಟೆಯು ಹೋಳಾಯಿತು ಬಲು ಸರಸಾದ ಸೀಯಿಗೆ ಹಾಳಾಯಿತು । ಅತಿ । ವಿರಸವಾಗಿರುವಂಥ ಬಾಳಾಯಿತು ॥ ಜರದಿಂದ ಕೊರೆಯುತ್ತ ಜಾಡರ ಕರಳನ್ನು ಮೆರೆಯುತ್ತ ಬಂದಿತು ಮ್ಯಾಂಚೆಸ್ಟರರವಿ ॥ ೨೫ ॥

ಮುತ್ತೈದೆ ಕೊರಳೊಳು ಮುತ್ತು ಮಾಣಿಕದಿಂದ ಕೆಚ್ಚಿದ ವಜ್ರದ ಪದಕಗಳೂ ತೋರ ಮುತ್ತಿನ ಸೀರುಳ್ಳ ಮಾಲೆಗಳು ಸುತ್ತು ಮುತ್ತಲಿ ಹೊಳೆವ ಕಟ್ಟಾಣಿಗಳೂ ॥ ಹತ್ತು ನಿಮಿಷದೊಳು ಬದಲಾಗಿ ಬಂದವು ಪರದೇಶಿ ಕರಿಮಣಿ ಪೈಗೊಂದು ಸಾಲು ॥ ೨೬ ॥

ಮುಟ್ಟೀರಿ ಮುಟ್ಟೀರಿ ಮೈಲಿಗಿ ಎಂದೆಂದು ಮಡಿಯ ಮಾಡಿರುವಂಥ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಬಲು ಶಿಷ್ಟರ ದೇವರ ಮನೆಯೊಳಗೆ । ಬಂತು । ಕೆಟ್ಟ ಸಮಯ ನಮ್ಮ

ನಾಡೊಳಗೆ ॥ ಕೆಟ್ಟ ಬಣ್ಣದ ಬಲು ಸಣುವಾದ ಮಡಿಗಳು ಬಂದವು ಅಡಿಗೆಯ ಮನೆಯೊಳಗೆಲ್ಲ ॥ ೨೭ ॥

ಎಷ್ಟೆಂತ ಹೇಳಲಿ ! ದೇವರ ಗುಡಿಯೊಳು ದೇವರು ಪರದೇಶಿಯಾದನಲ್ಲ ! ಅವನ । ಭ್ರಷ್ಟ ಪೂಜಾರಿಯು ದೇಹವೆಲ್ಲ । ಬಲು ದುಷ್ಟಾದ ಬಟ್ಟೆಯು ಬಂದಿತಲ್ಲ ॥ ಕಷ್ಟದಿ ಹೇಳುವೆ ಮನಸಿಟ್ಟು ಕೇಳಿರಿ ಮ್ಯಾಂಚೆಸ್ಟರರವಿಯು ನಮ್ಮ ಹೆಣಕೆಲ್ಲ ॥ ೨೮ ॥

ಇದ್ದರೆ ಪರದೇಶಿ ಸತ್ತರೆ ಪರದೇಶಿ ಸುಟ್ಟರೆ ಪರದೇಶಿಯಾಯಿತಯ್ಯ । ತಪ್ಪ । ಸಪ್ಪನು ತೋರದೆ ಬಂದಿತಯ್ಯ ।ಇದು । ಮುದ್ದು ಕೆಂಡದ ಮಳೆ ಸುರಿಯುತಯ್ಯ ॥ ಇದ್ದರೆ ಹುರಿದಿತು ಸತ್ತರೆ ಸುಟ್ಟೀತು ಮೆದ್ದರೆ ಒಡಲನು ಸುಡುವದಯ್ಯಯ್ಯೋ ॥ ೨೯ ॥

ಬಡಿಗನು ಹರತಾದ ಬಾಚಿಯ ಮೊನೆಯಿಂದ ಎಳೆಯನು ಸಮನಾಗಿ ತರಿಯುವಂತೆ । ಬಡ । ಆದನ್ನು ಕಟುಕನು ಕಡಿಯುವಂತೆ । ಬೇಟೆ । ಬಡಕನು ಮೊಲವನು ಸುಲಿಯುವಂತೆ ॥ ಬಡವರ ಒಡಲೀನ ಕರಳನು ಕೊರೆದೀತು ಪರದೇಶೀ ಸರಕಿನ ಹರಿತಾದ ಚೂರಿ ॥ ೩೦ ॥

ವಕೀಲರು

ಇಂಥ ಸೌಂದರ್ಯದ ರಾಜ್ಯವು! ಇದರೊಳು ನ್ಯಾಯದ ಕಥೆಯನು ಹೇಳುವೆನು । ಕಲಿ । ತಂಥ ವಕೀಲರ ಗುಣಗಳನು ! ಸಾಯು । ವಂಥ ಒಕ್ಕಲಿಗರ ದಾಳಿಯನು ॥ ಪಂಥ ಹಾಕುವೆ ನಾನು ರೈತರ ರಕ್ತವ ಸುರಿಯದ ವಕೀಲರು ಭೂಮಿಯೊಳಿಲ್ಲ ॥ ೩೧ ॥

ವೇದಗಳರ್ಥವ ತಿಳಿಹೇಳಿ ಜಗಕೆಲ್ಲ ದಾರಿಯ ತೋರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು । ಬಲು ಕಾದುತ್ತ ಮಡಿಯುವ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು । ಮತ್ತು । ಬೀದಿ ಬೀದಿ ಕೂಳು ಕೊಡುವವರು ॥ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ವೈಶ್ಯ ಶೂದ್ರರು ಕಳಕೊಂಡು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ರತ್ನವ ತಿರುಕರಾಗಿಹರು ॥ ೩೨ ॥

ಒಳಗೊಂದು ಶರ್ಟಾತು ಮೇಲೊಂದು ಜಾಕೀಟು ಆಮೇಲೆ ಬಂತೊಂದು ಹೊಳೆವ ಕೋಟು । ತಲೆ । ಮೇಲೆ ಹಾಕುವರಯ್ಯ ಡಬರಿ ಹ್ಯಾಟು । ತಮ್ಮ । ಕಾಲೊಳು ಪರದೇಶಿ ಫುಲ್ಲಬೂಟು । ಹುಳತಂಥ ತಲೆಯೊಳು ಕೊಳತಂಥ ಕಾಯಿದೆ ! ಎಷ್ಟೆಂದು ಹೇಳಲಿ ವಕಿಲರ ಥಾಟು ॥ ೨.೩ ॥

ಸಿಗರೇಟು ಸೇದುತ್ತ ಬಡವರ ಒಡಲಿಗೆ ಬೆಂಕಿಯನಿಡುವಂಥ ಮನುಜರಿಗೆ ! ಬಗೆ ! ಬಗೆಯ ಒಯ್ಯಾರದ ಪಶುಗಳಿಗೆ । ಬಂತು ಸೊಗಸಾದ ಧನವೆಲ್ಲ ಕಟುಕರಿಗೆ ॥ ಬಗೆಬಗೆ ಬಣ್ಣದ ನ್ಯಾಯವು ಬಂದಿತು ಪರಕೀಯ ರಾಜ್ಯದ ಕೊರ್ಟಿನೊಳಗೆಲ್ಲ ॥ ೩೪ ॥

ಬ್ರಿಟಿಶ ನ್ಯಾಯದೇವತೆಯು

ದುಡ್ಡಿದ್ದ ಮನುಜಗೆ ನ್ಯಾಯವು ಸಿಗುವದು । ದುಡ್ಡಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ನ್ಯಾಯವಿಲ್ಲ । ಬಲು । ಹೆಡ್ಡ ವಕೀಲರು ಬಂದರಲ್ಲ । ನಮ್ಮ । ದುಡ್ಡನು ಹೀರುತ್ತ ಬೆಳೆವರಲ್ಲ ॥ ದುಡ್ಡಿದ್ದ ದುರುಳನ ಹಾಳು ಬಾಳುವೆಗಿಂತ ದುಡ್ಡಿಲ್ಲದಂತಹ ಜೋಡ್ಡಿಯ ಲೇಸು ॥ ೩೫ ॥

ಪಂಚಾಯತೆಂಬುವ ನಾಡಿನ ನ್ಯಾಯವು ಬದಲಾಯಿತೈ ದುರ್ದೈವದಿಂದ। ಒಂದು । ಪಂಜೆಯುಳಿಯಲಿಲ್ಲ ನ್ಯಾಯದಿಂವ ಬಂತು ಗಂಜಿಯ ಪಕ್ವಾನ್ನ ಜಗಳ-ದಿಂದ ॥ ಪಂಜಾಬದೊಳಗಾದ ಕೊಲೆಯನು ನೆನೆಯಿರಿ । ಜನರನು ಕೊಂದಿತು ನ್ಯಾಯ ಕೈಯಿಂದ ॥ ೩೬॥

ಬಿಸಿಲೊಳು ಕಾದಂಥ ಹುಡಿಯೊಳು ಹೊಟ್ಟೆಯ ಹೊಸೆವಂಥ ಜನರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ನ್ಯಾಯ । ನಮ್ಮ ! ಸೋಸುವ ಜನರಿಗೆ ಶಿಕ್ಕ ನ್ಯಾಯ ರಕ್ತ ಬಸಿದಂಥ ಪಂಜಾಬೀ ಜನರ ನ್ಯಾಯ ॥ ಹೊಸದು ಹೇಳುವದಿಲ್ಲ ನೆನೆಯಿರಿ ಪಂಜಾಬದೊಳಗಾದ ಕೊಲೆಯಂಥ ಘೋರ ಅನ್ಯಾಯ ॥ ೩೭ ॥

ಬಿಸಿಲನು ನೋಡದೆ ಪರದೆಯೊಳಿರುವಂಥ ಮಾನವಂತಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದೆಳೆದು ।

ಅವರ ಬೀಸುವ ಬುರುಬೆಯು ಕವತೆಗೆದು ಅವರ ಮಾಸಿದ ಮೋರೆಯ
ತಿವಿತಿವಿದು ಗಾಸಿಯಾಗಿರುವಂಥ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಮೋರೆ ಮೇಲುಗುಳಿದಂಥಹ
ಕ್ರೂರ ಅನ್ಯಾಯ ॥೩೮॥

ಹೆಂಡವ ಕುಡಿವರೆ ಹೆಂಡತಿಯನು ಮಾರಿ ಭಂಡರಾಗುವಿರೆಂದು ನುಡಿವರಿಗೆ
ಕಂಡ ಕಂಡ ಕುಡುಕರ ಪಾದ ಹಿಡಿವರಿಗೆ ಬಲು ಪುಂಡರ ಕಾಲನು ತೊಳೆ-
ವರಿಗೆ ದೊಂಡಾದ ನ್ಯಾಯವು ಕೊಟ್ಟೀತು ಜನರಿಗೆ ಬಂದಿಯ ವಾಸದ ಸವಿ-
ಯಾದ ಸುಖವ ॥೩೯॥

ಹಕ್ಕಿಗಳೆಲ್ಲವು ಬಿಕ್ಕುತ ಮಡಿದವು ಸೊಕ್ಕಿತು ಅಧಿಕಾರ ಭೂಮಿಯಲಿ ತಕ್ಕ
ಕಾಯಿದೆ ಹೋದವು ಧೂಳಿಯಲಿ ನ್ಯಾಯ ಸಿಗುವಂಥ ಭೂಮಿಯು
ಸ್ವರ್ಗದಲಿ ಸೊಕ್ಕಿನ ಅಧಿಕಾರ ಸರ್ಪವು ತೊರೆದಿತು ನ್ಯಾಯವೆಂಬುವ ಹಕ್ಕಿನ
ಪರಿಯು ॥೪೦॥

ತೂತುಳ್ಳ ಹಡಗವು ಮುಳುಗುತ್ತ ಮುಳುಗುತ್ತ ಕಡಲಿನ ತಳವನು ಕಾಣು
ವಂತೆ । ಕಾದಿ । ಸೋತಂಥ ವೀರನು ಮಡಿಯುವಂತೆ ವಿಷ ವಾತದಿ ಪ್ರಾಣ
ವು ಬಾಡುವಂತೆ । ಸೋತಂಥ ಭೂಮಿಯು ಪರದಾಸ್ಯಕದ ತಸಿಗಿಚ್ಚಿ
ನೊಳು ಬಿದ್ದು ಬೂದಿಯಂತಾಯ್ತು ॥೪೧॥

ಹೆಂಡವು

ಹಳ್ಳಿಹಳ್ಳಿಗಳೊಳಗಿರುವಂಥ ಜನರಿಗೆ ಸುಖವನು ಕೊಡುವಂಥ ಸರಕಾರವು ।
ಪ್ರತಿ । ಹಳ್ಳಿಗೆ ಸಿಗಲೆಂದು ಶೆರೆಸಿಂದಿಯು । ಇಟ್ಟ । ತಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೆ ಹೆಂಡ
ದಂಗಡಿಯು ॥ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುವದಿಲ್ಲ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ಕಂಡಂಥ ಕಥೆಯನು ಹೇಳುವೆ
ಕೇಳಿರಿ ಜನರೇ ॥೪೨॥

ಶೆರೆಯನು ಕುಡಿಯುತ್ತ ಮರೆವರು ದೇಹವ ಸುರಿಯುತ್ತ ಹಣವನು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ।
ಹಣ । ಸೇರುತ್ತ ಹೋಯಿತು ಪರದೇಶಕ್ಕೆ । ನಮ್ಮ । ಮೊರೆ ಕೇಳುವವರಾರು
ಈ ಕಾಲಕ್ಕೆ ॥ ಕ್ರೂರ ರಾಜ್ಯದ ತರವು ಹೆಚ್ಚಿತು ರೈತರ ಕೂಳಿಲ್ಲದಂಥಹ
ಒಡಲಿಗೆ ಕೊಳ್ಳಿ ॥೪೩॥

ಶಿಂದಿಯು ಕುಡಿಯುತ್ತ ಬತ್ತಲೆಯಾಗುತ್ತ ಶೆರೆಯನು ಮನವಣಿ ಕುಡಿ ಕುಡಿದು । ಬಂದು । ಸಂದಿಯೊಳಗೆ ಸೂಳಿಮನೆಗಿಳಿದು । ಮನವ । ಕೊಂದು ನಾಚಿಕೆಯನ್ನು ಮನೆಗೆ ಬಂದು ॥ ಮಂದ ಬುದ್ಧಿಗಳಯ್ಯೊ ಒಂದೊಂದು ದಿವಸಕ್ಕೆ ಒಂದೊಂದು ವ್ಯಸನವ ಕಲಿಯುತ್ತಲಿಪರು ॥೪೪॥

ಹೆಂಡವ ಕುಡಿಯುತ ಪಣವನು ಕಳಕೊಂಡು ಹೆಂಡತಿಯನು ಬಲು ಬಡಿಯುವರು । ತನಿ । ಗೆಂಡದ ಬಡತನ ಸೇರುವರು ತಮ್ಮ ಗಂಡಸುತನವನು ಮಾರುವರು ॥ ಹೆಂಡದ ದೆಶೆಯಿಂದ ಹೊಲ ಮನಿ ಕಳಕೊಂಡು ಹೆಂಡತಿಯನು ಮಾರಿ ಷಂಢರಾಗಿಪರು ॥೪೫॥

ಈಚಲ ರಸದಿಂದ ನಾಚಿಕೆ ಮುಣುಗಿತು ಹೊಲ ಮನೆ ಪಣವೆಲ್ಲ ಹಾಳಾಯಿತು । ಏನು । ಸೋಜಿಗ ಪ್ರಾಣವು ಬಲಗುಂದಿತು । ಬಲು । ವೋಜಿನ ರಾಜ್ಯವು ಉಕ್ಕೇರಿತು ॥ ಈಚಲ ರಸವೆಂಬ ಗಡಜಾವ ಜೀಕಳಿ ಮನದಣಿ ಹೀರಿತು ಬಡವರ ರಕ್ತವ ॥೪೬॥

ಒಂದಲ್ಲ ಎರಡಲ್ಲ ಎಷ್ಟೆಂತೆ ಹೇಳಲಿ ಹಿಂದೀ ಜನರ ಬಲ ಮಂದಾಯಿತು । ರೈತ । ಮಂದಿಯು ಬಡತನ ಮುಂದಾಯಿತು । ಎಂದು । ಕುಂದದ ವೀರ್ಯವು ಬಂದಾಯಿತ ॥ ಕುಂದು ಕೊರತೆಗಳ ಸುರಿಮಳೆ ಸುರಿಯಿತು ಎಷ್ಟೆಂತ ಹೇಳಲಿ ಬಡವರ ಗೋಳು ॥೪೭॥

ಬಿಳಿಯರ ನ್ಯಾಯವು ಬೆಳ್ಳಗೆ ಆಯಿತು ಕರಿಯರ ನ್ಯಾಯವು ಕರಿದಾಯಿತು । ಏನು । ತಿಳಿಯದ ಹೊಳೆಯುವ ಬಾಳಾಯಿತು । ಮಳೆ । ಗಾಲವ ಅಮಾವಾಸ್ಯಯೆಂತಾಯಿತು ॥ ಹೊಳೆವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವು ಬಯಲಾಗಿ ಹೋಯಿತು ಪರತಂತ್ರ್ಯ ಕತ್ತಲೆ ಮುಸುಕಿತು ದೇಶ ॥೪೮॥

ಕಾರು ಕತ್ತಲೆಯಿಂದ ಕಪ್ಪಾದ ನಾಡೊಳು ರಾಮಮೋಹನರಾಯರೆಂಬುವರು । ಬಲು । ಧೀರ ಮಹರ್ಷಿನವರೋಜಿಯುವರು । ನಮ್ಮ । ವೀರ

ಸುರೇಂದ್ರ ಬ್ಯಾನರ್ಜಿಯುವರು ॥ ಶೂರತನದ ಸುರಿಮಳೆಯಂನಂ ಸು
ರಿಸುತ್ತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ದೇವಿಗೆ ದಾರಿ ತೋರಿದರು ॥೪೯॥

ಕಾರು ಕತ್ತಲೆಯುನ್ನು ತರಿಯುತ್ತ ಬೆಳಗಿನ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸೂರ್ಯನು
ಜನಿಸುವಂತೆ । ಅತಿ । ಖೂಳರ ಜಾಳಿಗೆ ಕಡಿಯುವಂತೆ । ದುಷ್ಟ । ಹುಳುಗಳ
ಬಾಳನು ತಡೆಯುವಂತೆ ॥ ಆಳುತನದ ಗೋಳು ಹಾಳುಮಾಡುತ
ಬಂದ ಬಾಳನೆಂಬುವ ಶೂರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ತಿಲಕ ॥೫೦॥

ಉರಿವಂಥ ಕಿರಣದ ಬೆಳಕನು ನೀಡುತ ಬಾಡಿ ಬಾಗಿರುವಂಥ ನಾಡೊಳಗೆ । ಬಲು ।
ಸುರಿಯುತ್ತ ಜೀವದ ಮನದೊಳಗೆ ॥ ಭರದೀ ಸುರಿದನು
ಧೈರ್ಯವ ಜನರೊಳಗೆ ॥ ಕಾರುತ್ತ ವಿಷವನು ಏರುತ್ತ ಬರುವಂಥ
ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಸೊಕ್ಕು ಮುರಿದ ತಾನೆಲ್ಲ ॥೫೧॥

ಪರದಾಸ್ಯ ಪಾಶವ ಕಡಿಯುತ್ತ ಕಾದಲು ಶೂರತನದ ಶೆಳಕು ಹೊಡೆ
ಯಿತಲ್ಲ । ನಮ್ಮ । ಪರವಶರಾದಂಥ ಮನುಜರೆಲ್ಲ । ನಿದ್ದೆ । ಅರಿದೆದ್ದು
ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಂತರಲ್ಲ ॥ ಆರು ವರುಷ ಕೈಮ ಭೋಗಿಸಿ ಮಡಿದನು ಕಾ
ದುರೆಮ್ಮಯ್ಯ ವೀರ ದಳವಾಯಿಯಲ್ಲಾ ॥೫೨॥

ತಿಲಕರ ಪರಲೋಕದೊಳಗಿನ ಚರಣಕೆ ಶಿರದಿಂದ ಬಾಗುತ ಮೋದದಿಂದ
। ಬಂದ । ಸುಲಲಿತ ಮೋಹನ ಚಂದದಿಂದ । ಮುದ್ದು । ಬೆಳಕನು
ಪರವುತ್ತ ಗಾಂಧಿ ಬಂದ ॥ ಕಳೆಯಿಂದ ತುಂಬಿದ ಬೆಳದಿಂಗಳನು
ಸೂಸಿ ಸುರಿವಂಥ ಹುಣ್ಣಿಮೆ ಚಂದ್ರಾಮ ಬಂದ ॥೫೩॥

ನಿಲ್ಲಿರಿ ನಿಲ್ಲಿರಿ ಬೆದರ ಬೇಡಿರಿ ಎದೆಗುಂದದೆ ನಿಲ್ಲಿರಿ ನಾಡೊಳಗೆ
। ಬಂದು । ಇಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿರಿ ನನ್ನ ರಣದೊಳಗೆ । ಇನ್ನು । ಸಲ್ಲದ ಮಾ
ತೊಂದು ಬೇಡೆನಗೆ ॥ ಗೊಲ್ಲರೆ, ಭ್ರಾಂಬರೆ ಬನ್ನಿರಿ, ಎಲ್ಲರು
ಬನ್ನಿರಿ ನನ್ನ ರಣದೊಳಗೆ ॥೫೪॥

ಜಾತಿಯಂ ಬೇಧವ ಮರೆಯಿರಿ ಬೇಗನೆ ನೀತಿಯೊಂದೇ ಎಲ್ಲ ಮನುಜ ರಿಗೆ । ಸಾಕು । ಜಾತಿಯ ಭೇದವು ಕೀಳರಿಗೆ ! ಒಂದೇ । ಮತವೆಲ್ಲ ಬಳಲುವ ಬಡವರಿಗೆ ॥ ಶಾಪವ ನಿತ್ತರೆ ತಾಪದ ರಾಜ್ಯವು ಮಣ್ಣಿಗೂ ಡುವದೆಂದು ತಿಳಿದಿರಿ ಮರುಳರೆ ॥೫೫॥

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೆಂದರೆ ರೈತರ ರಾಜ್ಯವು ರೈತರ ಹಿತವೊಂದೇ ಹಿತವು ನಮಗೆ । ಬಡ । ರೈತರ ಸುಖವೊಂದೆ ಸುಖ ನಮಗೆ । ಬಡ । ರೈತರ ಶ್ರಮವೆಲ್ಲ ಶ್ರಮ ನಮಗೆ ॥ ರೈತರ ರಕ್ತದ ಬಲವೆಲ್ಲ ಕುಂದಿತು ಪರದಾಸ್ಯರೋಗದ ಕಡು ದುಃಖದೊಳಗೆ ॥೫೬॥

ಜಗಕೆಲ್ಲ ಅನ್ನವ ಕೊಡುವಂಥ ರೈತರ ಬಾಗಿರಿ ಚರಣ ಕಮಲಗಳಿಗೆ । ಅವರ । ರೋಗದ ಮೂಲವ ಕಿವಿಯೊಳಗೆ । ಬಲು । ಸೊಗದಿಂದ ಪೇಳುವೆ ನಾನಿಮಗೆ ॥ ಬಗೆ ಬಗೆ ರೋಗದ ಬೀಜವು ಬಂದಿದೆ ಬಗೆ ಬಗೆ ಬಣ್ಣದ ಪರದೇಶರರಿವಿ ॥೫೭॥

ಪರದೇಶಿ ಗಿರಣಿಯ ನಯವಾದ ವಸ್ತ್ರವು ರೈತರ ಕೊರಳಿಗೆ ಉರಲಾಯಿತು । ನಮ್ಮ । ಸರಸಾದ ರಾಟಿಯು ಬಯಲಾಯಿತು । ಬಲು । ಬರೆಗು ಮಾಡುವ ಮಗ್ಗ ಮುಗ್ಗಾಯಿತು ॥ ಕೊರಳಿಗೆ ಕಂತ್ರಾದ ಕರಳಿನ ಗಾಯವು ಮಾಯಬೇಕೆಂದರೆ ಖಾದಿಯೆ ಹಾದಿ ॥೫೮॥

ತರತರಬಣ್ಣದ ಹೊಳೆವಂಥ ಸರಸಾದ ಮಲಮಲಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತುಳಿ ತುಳಿದು । ಭರ । ಜರತಾರಿ ಉಡುಪನು ಶೆಳಿಶೆಳೆದು । ಎಲ್ಲ । ಪರದೇಶಿ ಸಾಮಾನು ಹಿಡಿದೆಳೆದು ॥ ಭರದಿಂದ ಉರಿವಂಥ ತನಿತನಿ ಬೆಂಕಿಯ ಹೆಚ್ಚುವ ಕಿಚ್ಚಿನ ರೊಚ್ಚಿನಲಿಡಿರಿ ॥೫೯॥

ಖಾದಿಯೇ ತಳಹದಿ ಖಾದಿಯೇ ಗೋಡೆಯು ಖಾದಿಯೆ ಮುಡಿಗೆಯು ಬಡಜನರ । ಖಾದಿ । ಹಾದಿಯು ಅನ್ನಕೆ ಹೆಂಗಸರ । ನಮ್ಮ । ಖಾದಿ

ಜು ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ನೂಲುದರ ॥ ಖಾದಿಯೇ ಕಾಮಧೇನು ಪಿಂಜಾರ ಜನರಿಗೆ
ಖಾದಿಯೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳಿಸುವ ಹಾದಿ ॥೬೦॥

ರಾಟೆಯು ತಿರುವಿರಿ ಕಾಟವ ಕಳಿಯಲು ರೈತರ ಹಸಿವನು ಹಿಂಗಿಸಲು
। ಕಷ್ಟ । ರಾಟೆಯೆ ಪರದಾಸ್ಯ ಕರಗಿಸಲು । ನಮ್ಮ । ರಾಟೆಯೆ
ಬಡತನವನೋಡಿಸಲು ॥ ರಾಟೆಯು ಕಾಟವ ತಡೆಯದೆ ಮಡಿದರು
ಸೊಕ್ಕಿನ ಪರದೇಶಿ ವ್ಯಾಪಾರದವರು ॥೬೧॥

ರಣರಂಗದೊಳು ತಮ್ಮ ನೀರುಳ್ಳ ಖಡ್ಗವ ತಿರುವುತ ನೂರಾರು ಜನ
ಗಳನು । ಖಣ । ಖಣಿಸುವ ಬೆಡಗಿನ ಚಾಲೆಯನು । ಹಿಡಿದು । ಹಣೆಯುತ
ಕಾದುವ ವೈರಿಯನು ॥ ರಣದೊಳು ಮಡಿವಂಥವೀರಗೆ
ಬಹಾದ್ದರನೆಂಬುವ ಹಿರಿದಾದ ಬಿರುದು ॥೬೨॥

ಈ ರಾಜ್ಯದೊಳಗೆಲ್ಲ ವೀರರು ಹೋದರು ಹೊಸ ಹೊಸ ವೀರರು
ಬರುತಿಹರು । ಬಲು । ಕ್ರೂರತನದಿ ಕಾರ್ಯ ನಡಿಸುವರು ॥ ನಮ್ಮ
ವೀರ್ಯದ ರಸವನು ಹೀರುವರು ॥ ಶೂರತನದಿ ನಮ್ಮ ಬಡವರ ಕೊರಳ
ನ್ನು ಕೊರೆಯುವ ಹೊಲೆಯರು ಬಹದ್ದೂರರಾದರು ॥೬೩॥

ಬಹದ್ದೂರ ಮನುಜರೇ ಬಣಗಿನ ಪದಕವ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಿರಿ ನಾನು ಕೈ
ಮುಗಿವೆ । ದೇಶ । ದ್ರೋಹವು ಸಾಕಿನ್ನು ಹೊಲೆ ಬಾಳುವೆ । ನಿಮ್ಮ ।
ಕುಹಕತನದ ನಾನು ಬಿಡಿರೆನ್ನುವೆ ॥ ಮೋಹವ ತೊರೆಯುತ ರೈತರ
ಹಿತವನು ಕಾದುತ್ತ ಪಡೆಯುವ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲಿರಿ ॥೬೪॥

ಬಿಸಿ ಬಿಸಿ ರಕ್ತದ ತರುಣರೆ ಏಳಿರಿ ॥ ಬನ್ನಿರಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ರಣದೊಳಗೆ
। ನಾನು । ಲೇಸಾಗಿ ಕಲಿಸುವೆ ಮನೆಯೊಳಗೆ । ನೀವು ॥ ಕೂಸಾದಿ
ರಯ್ಯೊ ನಾಡೊಳಗೆ ॥ ಬೆಸಿಗೆಯು ಮಾತಲ್ಲ ದೇಶದ ಇತಿಹಾಸ
ಸೊಗಸಾಗಿ ಹೊಸೆಯುವ ವಿದ್ಯೆಯ ಕಲಿಸುವೆ ॥೬೫॥

ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿಗಳೊಳಗಿರುವಂಥ ರೈತರ ಮನೆಗಳ ನಿಮ್ಮಯ ಶಾಲೆಗಳು । ಎಲ್ಲ । ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರೆಲ್ಲ ಗ್ರಂಥಗಳು । ಅವರ । ಪೊಳ್ಳಾದ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ, ಮರುಳಾಗಬೇಡಿರಿ, ಶೆರೆಗಾರರಂಗಡಿ ಧರ್ಮದ ಮಠವು ॥೬೬॥

ಪರದೇಶಿ ಶಾಲೆಗೆ ಶರಣು ಹೊಡೆದು ಬನ್ನಿ ಲೇಸೆಮ್ಮ ಬೆಡಗನು ಮರೆಯುವದು॥ ।ನಿಮ್ಮ। ಹೊರತಾಗಿ ದೇಶವು ಕರಗುವದು । ಕೆಟ್ಟ। ನರಕದ ತಳವನು ಕಾಣುವದು ॥ ಶೂರತನದಿ ಬಂದು ಧೈರ್ಯದಿ ಕಾದಿರಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಯುದ್ಧದ ರಣರಂಗದೊಳಗೆ ॥೬೭॥

ರೈತರ ರಕ್ತವ ತಡೆಯಿಲ್ಲದೆ ಹೀರಿ ಗುದುಗರಾಗಿರುವಂಥ ಧನವಂತರೆ । ಧರ್ಮ। ನೀತಿಯು ತೊರೆವಂಥ ವಕೀಲರೇ । ಬನ್ನಿ। ಜಾತಿ ಭೇದವ ಬಿಟ್ಟು ಕುಲವಂತರ॥ ರೈತರ ಧನವನು ಹಿತಕ್ಕೆಲ್ಲ ರೈತರ ಸುರಿಸಿರಿ ಬಣಗಿನಬಿಂಕವ ತೊರೆದು ॥೬೮॥

ಕೈ ಕಾಲು ಹಿಡಂಕೊಂಡು ವಿನಯದಿ ನಮಿಸಿರೆ ಹೆಂಡವ ಕುಡಿವಂಥ ಅನುಜರನು । ನನ್ನ । ವಕೀಲರೆ ಕೇಳಿರಿ ನುಡಿಗಳನು॥ ನಿಮ್ಮ ಸಾಕಿನ್ನು ಬಡಿವಾರ ಸಾಗಿರಿನ್ನು ॥ ನೇಕಾರ ಸಮಗಾರ ವಾಲಗದವನ್ನು ಉಳಿಸಿರಿ ಹೆಂಡದ ಉರಿವಂಥ ಕೆಂಡದಿ ॥೬೯॥

ಹೊಲೆಯರ ಚರಣವ ಗಟ್ಟಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೇಳಿರಿ ಕರುಣದಿ ನುಡಿಗಳನು ॥ ಬಲು ॥ ತೊಳಲುವ ಮನುಜರ ಅಡಿಗಳನು । ಕ್ರೂರ ಗಾಲಿಯೊಳಗೆ ಸಿಕ್ಕು ಮಂಡಿವರನು ॥ ಕಾಲಿಗೆ ಬಾಗಿರಿ ಕರುಣನ ನೀಡಿರಿ, ಸರಸಾದ ನುಡಿಗಳ ಮಳೆ-ಯನು ಸುರಿಸಿರಿ ॥೭೦॥

ಹೊಡೆಯಂದೆ ಬಡೆಯದೆ ಜರಗಿದ ಕಾರ್ಯವು ನೂರಾರು ವರ್ಷೆಲ್ಲ ಬಾಳುವದು। ಹೊಸ। ಗಿಡದಂತೆ ಬಲವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವದು । ಸವಿ। ಗಿಡದಂತೆ ಸುಧೆಯನು ಸುರಿಯುವದು ॥ ಹೊಡೆದರೆ ಹೋಯಿತು ಬಡೆದರೆ ಬಾಡೆತು ಜಡಿದರೆ ಜಾರಿತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಸಿಯು ॥೭೧॥

ಪಂಜಾಬದೊಳಗಾದ ಕೊಲೆಯನು ನೆನೆಸಿರಿ ತುರಕರ ಅಪಮಾನ ಮನದೊಳಗೆ । ನೆನೆದು । ನಂಜೇರಿ ಹೋಗುವ ಮನದೊಳಗೆ । ಕಡಿ । ದಂಜಿಕೆಯನು ಒಂದು ಕ್ಷಣದೊಡೆ॥ ಪಂಜಾಬಿ ಜನರಂಥ ಧೈರ್ಯವ ಚಿತ್ತಿರಿ ಹಿಂದು ಮುಸಲ್ಮಾನರೆಲ್ಲ ರೊಂದಾಗಿ ॥೭೨॥

ಕಾವಿಲ್ಲದಂಥಹ ಕೊಡಲಿಯು ಗಿಡವನ್ನು ಕಡಿಯುವುದೇನಯ್ಯ ಜಗದೊಳಗೆ ॥ ನಮ್ಮ । ಸಾವೆಲ್ಲ ತಿಳಿಯಿರಿ ನುಡಿಯೊಳಗೆ । ಹುಚ್ಚು ಭಾವ ಬಂದಿತು ನಮ್ಮ ನಾಡೊಳಗೆ ॥ ಕಾವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಬೆಣ್ಣೆಯು ಕರಗದು । ಒಂದಾಗಿ ಹೋಗಿರಿ ಈ ಕಾಲದೊಳಗೆ ॥೭೩॥

ನ್ಯಾಯವಿಲ್ಲದ ಕೋರ್ಟು ನ್ಯಾಯವಿಲ್ಲದ ರಾಜ್ಯ, ನ್ಯಾಯವೆಲ್ಲಿಹುದಯ್ಯಾ ಬಡವರಿಗೆ । ಬಿದ್ದ । ಗಾಯವು ಪಂಜಾಬೀ ಕೊಲೆಯೊಳಗೆ । ಪೂರ್ಣ । ಮಾಯುವ ಹಾದಿಯು ಮನದೊಳಗೆ ॥ ಸಾಯುವ ಸಮಯದ ಮರುವಿನೊಳಗು ಸಹ ಮರೆಯಬೇಡಿರಿ ನನ್ನ ದೇಶದ ಜನರೇ ॥೭೪॥

ಆರ್ಯರೇ ಕೇಳಿರಿ ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ನುಡಿಯನು ಇನ್ನೊಂದು ಸಲ ನಾನು ಹೇಳುವೆನು । ನಿಮ್ಮ । ಕಾರ್ಯವ ಮಾಡಲು ಬೇಡುವೆನು । ನಮ್ಮ । ಆರ್ಯರ ಬಿರುದನ್ನು ನುಡಿಯುವೆನು ॥ ಕಾರ್ಯವ ತೊರೆಯುತ್ತ ಹಿಂದಾಗಿ ನಡೆಯುವ ಮಂದ ಬಾಳುವೆಗಿಂತ ಮರಣವೇ ಲೇಸು ॥೭೫॥

ಸ್ಥಿರವಲ್ಲದಂಥಹ ಚಂಚಲ ತನುವನು ನೆರೆನಂಬಿ ಇರುವಂಥ ಬಾಳುವೆನ । ಇದು । ತರವಲ್ಲ ಆತ್ಮವೆ ಸಾಧನವು । ದೇಹ । ನೆರೆನಂಬಿ ಇರುವದು ಬಡ ಮನವು ॥ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯ ನರಕದಿಹೊರಳುವ ಭೂಮಿಯು ಬಿಡಿಸಲು ಸವಿಸಿರಿ ಸುಕುಮಾರ ತನುವನು ॥೭೬॥

ಒಣಗಿದ ಕುಸುಮವು ಹಿಂಡಿದ ಹಾಗೆಲ್ಲ ಪರಿಮಲವನು ಬಲು ಹರವುವದು ।ಬಿಗಿದ। ವೀಣೆಯು ಸರಸಾಗಿ ನುಡಿಯುವದು ।ಕೊಂದ। ಪುನುಗೆಲ್ಲ ಗಮಗಮ ನಾರುವದು ॥ ಗುಣವುಳ್ಳ ಚಂದನ ಬೆಂದರೆಯುರಿದರೆ ಕೊಡುವುದು ಜಗಕೆಲ್ಲ ಸರಸಾದ ಸುಖವ ॥೭೭॥

ಹಡೆದಂಥ ತಾಯಿಯು ಏಳು ಆತ್ಮದ ಸಾಲ ಮರುಳ ಜನರ ನೀವು ಮರೆ
ತಿಹಿರಿ । ಯಾವ । ಒಡಲಿನ ಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿದಿಹಿರಿ ॥ ಯಾವ ನುಡಿಯಿಂದ
ಹಗಲೆಲ್ಲ ನುಡಿಯುವಿರಿ ॥ ಪೊಡವಿಯೊಳಗೆ ಯಶ ಒಡೆದಂಥ ತನಯರ
ಪಡೆದಂಥ ಜನನಿಯು ಋಣವ ತೀರಿಸಿರಿ ॥೭೮॥

ಮದ್ದಿಲ್ಲ ಗುಂಡಿನ ಮಳೆಯಿಲ್ಲ ತೋಫಿನ ಸದ್ದಿಲ್ಲ ನೋಡಿರಿ ರಣದೊಳಗೆ
। ಆತ್ಮ । ಶುದ್ಧಿಯ ಬಲವಾದ ಬಲ ನಮಗೆ ಕ್ರೂರ ಯುದ್ಧ ಬೇಕಿಲ್ಲ
ಜಗದೊಳಗೆ ಕದ್ದು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಮರೆಯಿರಿ ಧೈರ್ಯದಿ ನುಡಿಯಿರಿ
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಯುದ್ಧವಿದೆಂದು ॥೭೯॥

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ವಿಷಯದಸೌಖ್ಯದಿಂದಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪರ
ಭಾಷೆ ಬಲಿಯಾಗಲಿ । ನಮಗೆ । ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿರಬೇಕು ನಾಡಿನಲಿ । ಎಲ್ಲ ।
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬೇಕಮ್ಮ ಆತ್ಮದಲಿ॥ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದಿಂದಲೆ ಪರಮಾತ್ಮ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯು
ಟೊಂಕವ ಕಟ್ಟಿರಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯರಣದೊಳು ॥೮೦॥

ಹೀಗೆಂದು ಧೈರ್ಯದಿ ನುಡಿಯಲು ಗಾಂಧಿಯು ನೂರಾರು ಸಾವಿರ ಜನ
ರೆಲ್ಲರು । ಮುಂದೆ । ಸಾಗುತ್ತ ಕಾರ್ಯವ ನಡೆಸಿದರು । ತಮ್ಮ । ಸೊಗಸಿನ
ತನುಮನ ಸವಿಸಿದರು ॥ ಬಾಗದೆ ಕಡೆಯುತ್ತ ಪರದಾಸ್ಯ ಪಾಶವ ನಡೆದರು
ಗಾಂಧಿಯ ಕಡು ಹಾದಿಯಿಂದ ॥ ೮೧ ॥

ಬಂಗಾಲದೊಳಗಿಂದ ಪಂಜಾಬದೊಳಗಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು ಬಂದರು ಬಲು
ಜನರು । ಮತ್ತೆ । ಭಂಗವಿಲ್ಲದೆ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದರು । ಶಸ್ತ್ರ । ಸಂಗವಿಲ್ಲದೆ
ನಿಂತು ಕಾದಿದರು ॥ ಗಂಗಾಧರನೆಂಬ ಕರ್ನಾಟ ವೀರನು ಕಾದಿದ ಕರ್ನಾಟ
ರಾಜ್ಯದೊಳೆಲ್ಲ ॥೮೨॥

ರೈತರ ಧನವನು ಹೀರುತ್ತ ಬಲವಾಗಿ ಧನವಂಥರಾದಂಥ ಬಲುಜನರು
। ತಂದು । ರೈತರ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಸುರವಿದರು । ಎಲ್ಲ । ರೈತರ ಹಣವನು
ನೀಡಿದರು॥ ಮೋತಿಲಾಲರು ಚಿತ್ತರಂಜನದಾಸರು ಅಂಜದೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬಂದು
ಕೂಡಿದರೆ ॥೮೩॥

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ರಣದೊಳು ತನುವನು ಸವಿಸಿದ ಲಜಪತರಾಯರು ಮುಂದಾದರು
।ಕೀಚಲು। ಮೋಹನ ಅಜಮಲ್ಲ ಸಿದ್ಧಾದರು ।ಪರ। ತಂತ್ರವ ಕಡಿಯಲು
ಹೆಣಗಿದರು ॥ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದೇವಿಯ ಹಿಸಿದಾದ ಹುಲಿಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಬಂಧುಗಳೆಲ್ಲ
ಬಂದು ಕಾಡಿದರು ॥೮೪॥

ಕರ್ನಾಟಕ ಸೀಮೆಯ ಶೂರವೀರರು ಕೂಡಿ ಗಾಂಧಿಯವರ ಮುಂದೆ ಬಂದಾದರು
।ನಮ್ಮ। ಕರ್ನಾಟ ಸೂರ್ಯ ಗಂಗಾಧರರು। ಜಯ ಕರ್ನಾಟವೆಂದೆಂದು
ಕಾದಿದರು। ಕರ್ನಾಟ ನಾಡೆಂಬ ಅಭಿಮನ್ಯು ನಿದ್ದೆಯ ॥ ಅರಿದೆದ್ದು ನಿಂತನು
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ರಣದೊಳು ॥೮೫॥

ಶೆರೆಶೀಂದಿ ಕುಡಿತವು ಬಂದಾಗಿ ಹೋಯಿತು ಶೆರೆಶೀಂದಿಯಂಗಡಿ ಬಂದಾದವು
।ಸರಸ। ಪರದೇಶಿಯಂಗಡಿ ಬರಿದಾದವು ।ನಮ್ಮ। ಕುರುಡರ ಕಣ್ಣೆಲ್ಲ
ಬೆರಗಾದವು ॥ ಹಿರಿದಾದ ಪರದೇಶಿ ಅರಿವೆಯ ಕಾಮನಹೋಳಿಯ ಬೆಳಕನು
ಹರವಿತ್ತು ಮುಗಿಲೊಳು ॥೮೬॥

ಸೊಗಸಾದ ಚಂದ್ರನ ಬೆಳ್ಳಬೆಳದಿಂಗಳ ತೆರೆಗಳು ಬೆಳಕನು ಚಂದದಿಂದ ।ಬಗೆ।
ಬಗೆಯಿಂದ ಹರವುವ ಹಾದಿಯಿಂದ ।ಬಲು। ಸೊಗಸಿನ ಖಾದಿಯು ಅಂದ
ದಿಂದ ॥ ನಗೆಮೊಗದರಸನ ಬಲದಿಂದ ಬಂದಿತು ಪತ್ರಿಯೊಂದು ಮನೆಯಾಳೀ
ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ॥೮೭॥

ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಝಣಝಣ ಝಣರೆಂಬ ಧನಿಯನು ಕೊಡು
ವಂಥ ಕರದಿಂದಲಿ ।ಬೆಳ್ಳ। ಬಣ್ಣದ ಹಂಜಿಯ ಹಿಡಿಯುತ್ತಲಿ ।ಅಚ್ಚ।
ಸುಣ್ಣದ ನೂಲನ್ನು ತೆಗೆಯುತಲಿ ॥ ಬೆಣ್ಣೆಯಂತಹ ತಮ್ಮ ಕರದಿಂದ ಗರಗರ
ತಿರುವುತ್ತ ದಣಿದರು ಕೈರಾಟಿಯನ್ನು ॥೮೮॥

ಜಯಗಾಂಧಿ ಜಯಗಾಂಧಿ ಜಯಗಾಂಧಿಯೆನ್ನುತ್ತ ಬೆಳಕನು ಸುರಿಸುತ್ತ
ನಾಡೊಳಗೆ ।ಏನು! ಭಯವಿಲ್ಲದಂತಹ ರಣದೊಳಗೆ ಬಂದು ಕೊಯಿದರು
ಪರದಾಸ್ಯ ಕ್ಷಣದೊಳಗೆ ॥ ಭಯವೆಂದರೇನೆಂದು ಕೇಳುವ ತರುಣರು ಹೊಕ್ಕರು
ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯ ಕಿಚ್ಚಿನೊಳಗೆ ॥೮೯॥

ಸಿಕ್ಕಲ್ಲಿ ಹೊಡೆದರು ಸಿಕ್ಕಲ್ಲಿ ಒಡಿದರು ಸಿಕ್ಕಲ್ಲಿ ಬಡೆದರು ಅರಸಾಳರು ।ಬಲು।
ಸೊಕ್ಕಿನ ಬಲದಿಂದ ನಡೆಸಿದರು। ನಮ್ಮ ಕುಕ್ಕುತ ಬಲವನು ಸಾಗಿಸಿದರು॥
ಉಕ್ಕುತ ಬರುವಂಥ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯಂ ನೋಡಿ ಬೆರಗಾದರು ನಮ್ಮ
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ವೀರರು ॥೯೦॥

ಭರತಭೂಮಿಯಂ ಚೆಲ್ವ ತೊಡೆಯಂ ಮೇಲಾಡುವ ನೂರಾರು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ
ಸೈನಿಕರು ।ಕಡು। ವೀರರಾಗಿರುವಂಥ ಬಾಂಧವರು ।ನಮ್ಮ। ಶೂರತನದ
ಲಜಪತರಾಯರು ।ಶೂರ। ಹಿಂದು ಮುಸಲ್ಮಾನ ಬಾಂಧವರೆಲ್ಲ ಭಂಗವಿಲ್ಲದೆ
ಸಾಗಿ ಬಂದಿ ಸೇರಿದರು ॥೯೧॥

ಬೆಳದಿಂಗಳನ ಚೆಲ್ವ ಮಳೆಯನು ಕರೆಯುತ್ತ ಗಗನದಿ ಬರುವಂಥ ಚಂದ್ರನನು
।ಬಲು। ಹೊಳೆಯುವ ತೇಜದ ಹಿರಿಯನನು ।ಬಿಂದು। ಸೆಳೆದಿತು ವಿಷವು
ಮಹಾತ್ಮನನು॥ ಬೆಳಗುವ ಚಂದ್ರನ ತೆರೆಹಿಡಿದಿತು ಒಂದು ಸರಕಾರವೆಂಬುವ
ಹಿರಿದಾದ ರಾಹುವು ॥೯೨॥

ರಾಮಮೋಹನರಾಯ ಸರೋಜಿನಿ ತಿಲಕರು ಜನಮನ ಹೊಲವನು ಹರಗಿವರು
।ನಮ್ಮ। ಭೂಮಿಯ ಹದವನು ಮಾಡಿದರು ।ಬಲು। ಕೈಮಲ ಬೀಜವ
ಬಿತ್ತಿದರು॥ ಭೂಮಿಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯರತ್ನದ ಸಸಿಯನು ಬೆಳೆಸಿದರಲ್ಲವೆ
ಸ್ವಾರ್ಥವ ಸುರಿಸಿ ॥೯೩॥

ತಿಲಕರ ಮರಣದ ಬಿಸಿಲನು ತಾಳದೆ ಬಳಲುತ್ತ ಬಾಡುವ ಭೂಮಿಯಲಿ
।ಮತ್ತೆ। ಬೆಳಕನು ಸುರಿಸುತ ಆತ್ಮದಲಿ ।ಬಂದು। ಹೊಲಸನು ತೆಗೆಯಿಸಿ
ಸೀಮೆಯಲಿ ಬಲವಾದ ಮೋಹನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಸಿಯನು ಬೆಳೆಸಿದ ಬಿಸಿಬಿಸಿ
ರಕ್ತವ ಹಣಿಸಿ ॥೯೪॥

ಸ್ವಾರ್ಥವ ತುಳಿದೆದ್ದು ಸ್ವಾರ್ಥವ ತೊರೆಯುತ್ತ ಸ್ವಾರ್ಥದ ಬೇಡಿಯ
ಕಡಿಕಡಿದು ।ಪರ। ಮಾರ್ಥದ ತತ್ವವ ತಿಳಿತಿಳಿದು ।ಜನ್ಮ। ಸಾರ್ಥಕ
ಮಾಡಿರಿ ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗದ ಸರಸಾದ ರಸದಿಂದ ಗಿಡವಾಗಿ ಬೆಳೆವದು
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಸಿಯು ॥೯೫॥

ಹಡೆದಂಥ ತಾಯಿಯು ಕೋಮಲ ಕರಳೊಳು ಕರುಣವಿಲ್ಲದೆ ಖಡ್ಗ ಹೊಡೆಬಹುದು ! ಅದೆ | ಪಡೆದಂಥ ಹಸುವನು ಕಡೆಬಹುದು । ತಮ್ಮ । ಒಡಲನು ಕರಕರ ಕೊರೆ ಬಹುದು ॥ ಹೇಡಿಯಾಗಿರುವಂಥ ಪರತಂತ್ರನ ರಕ್ತದ ಕುಂಡದೊಳೆಂದೆಂದು ಜನ್ಮವು ಬೇಡಾ ॥ ೯೭ ॥

ಭಗ ಭಗ ಉರಿವಂಥ ಕೆಂಡದ ಕಿಚ್ಚಿನ ಶಯ್ಯದಿ ಸುಖದಿಂದ ಮಲಗುವದು । ಬಗೆ । ಬಗೆಯಿಂದ ಮರಣವ ಹೊಂದುವದು | ವಿಷದ । ಹೊಗೆಯಿಂದ ಮೂಗಿನಲೇ ತುಂಬುವರು ॥ ಸೊಗಸಾದ ಕೊಂಡದ ಕೊಡವನು ಕುಡಿಯುವ ಜನ್ಮವಿದ್ದರೆ ಬೇಕು ಪರದಾಸ್ಯ ಬೇಡಾ ॥ ೯೭॥

ಏಳಿರಿ ಬಿಸಿ ಬಿಸಿ ರಕ್ತದ ತರುಣರೆ ಇಳಿಯಿರಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ರಣದೊಳಗೆ | ನಮಗೆ । ಹೊಳೆಯುವ ಸಹನವೆ ಸುಖ ನಮಗೆ ನಮ್ಮ ಬೆಳೆಯುವ ಆತ್ಮವೆ ಬಲ ನಮಗೆ ಹೊಳೆಯುವ ಅಸಹದ ಸರಸಾದ ಶಸ್ತ್ರವ ಹಿಡಿಯಿರಿ ಕರದೊಳು ಕಡು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ॥ ೯೮ ॥

ಯುದ್ಧದ ಮಾತಿಲ್ಲ; ಬಡಿಯುವ ಮಾತಿಲ್ಲ ಕಡೆಯುವ ಮಾತಿಲ್ಲ ರಣ ದೊಳಗೆ । ಆತ್ಮ ! ಶುದ್ಧಿಯು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸುಖ ನಮಗೆ । ನಮ್ಮ । ಬುದ್ಧಿಯು ಒರಿದಾದ ಬಲ ನಮಗೆ ಶುದ್ಧಿಯ ಮನದಿಂದ ಬುದ್ಧಿಯು ಬಲದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿರಿ ಬುದ್ಧನ ಬಂಧನದಿಂದ ॥ ೯೯ ॥

ತತ್ತ್ರಿಯೊಳಿರುವಂಥ ತಿಳಿಯಾದ ರಸವೆಲ್ಲ ದಿನದಿನ ಬಲಿಯುತ್ತ ನಡೆಯುವದು । ತನ್ನ । ಹೊತ್ತಿಗೆ ಬಲುವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವದು । ಒಮ್ಮೆ । ಕುತ್ತದ ಕವಚವ ಕಡೆ ಯುವದು ಕುತ್ತನು ಕಡೆಯಲು ಹಕ್ಕಿಯು ಹಾದಿಯು ನೆನೆಯಿರಿ ಜಾನಕಿ ತನಯನ ವಚನವ ॥ ೧೦೦ ॥ ಮಾತರಂ ವಂದೇ ಮಾತರಂ ॥

ಲೇಖಕರು: **ಸೀತಾತನಯ**

ಕಾವ್ಯನಾಮಾಂಕಿತ ಶ್ರೀಧರ ಖಾನೋಲ್ಕರ
(ಗೋಕರ್ಣ ಸ್ಪಡಿ ಸರ್ಕಲ್‌ನಲ್ಲಿದ್ದ ಮುದ್ರಿತ ಪ್ರತಿ ಶ್ರೀ ಸುರೇಂದ್ರ ದಾಸಿಯವರು ದೊರಕಿಸಿದ್ದು.)

ಗೇಯ ಗೀತೆಗಳ ಅಕಾರಾದಿ

೧೩. ಐಕ್ಯವೊಂದೆ ಮಂತ್ರ ಐಕ್ಯದಿಂದೆ ಸ್ವತಂತ್ರ

೧೪. ಒಂದಾಗದೆ ಸಾಧನೆಗಳು ಫಲಿಸವು

೧೫. ಓಡಿಸಬೇಕು ; ಸೆರ ಮಾರಿಯ ಓಡಿಸಬೇಕು

೧೬. ಕಂಡ ಮೇಲಾದರೂ ಕಣ್ದೆರೆಯದಿಹರೇ

೧೭. ಕರ್ನಾಟ ವೀರರೇಳಿ ; ರಣಭೇರಿ ಕೊಂಬ ಕೇಳಿ

೧೮. ಕರವ ಮುಗಿದು ಪೇಳುವೆನು, ಭರತ ವಾಸಿಗಳೇ

೧೯. ಕಾಂತನ ಕಳಕೊಂಡು ಕಾಮಿನಿಯಂತೆ ಭಾರತ ಹಾಕ್ವದು ಕಣ್ಣೀರ

೨೦. ಕುಡಿ ಕುಡಿ ಕುಡಿ ಪಂಡ ! ಜಗದೊಳ ! ಆಗಲು ನೀ ಭಂಡ

೨೧. ಕುಡಿಯದಿರಿ ಕುಡಿಯದಿರಿ ! ಸೆರೆ ಸೇಂದಿ ಬ್ರಾಂದಿಗಳ ಕುಡಿಯದಿರಿ

೨೨. ಕುಡಿಯ ಬೇಡಿರಣ್ಣ ! ಕಳ್ಳನು ! ಕುಡಿಯ ಬೇಡಿರಣ್ಣ

೨೩. ಕುಡಿಯ ಬೇಡಿ ಸೆರೆ ಸೇಂದಿಗಳ ! ಬಿಡಿರಿ ಬಿಡಿರಿ ದುರ್ವ್ಯಸನಗಳ

೨೪. ಕೂಗಿತ್ತೈ ಮಹಾತ್ಮಾಗಾಂಧಿ ಕೋಗಿಲೆ ಕೈಮೀರಿ ತೆನುತಲೇ

೨೫. ಕೂಗುತಿಹುದುದು ನಮ್ಮ ಕಹಳೆ ನಾಡವೀರರೇ

೨೬. ಕೊತ್‌ಗೊಂಡ ಕೇಳರಿನ್ನ ! ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕೇಳರಿನ್ನ

೨೭. ಕೋಳಿ ಕೂಗಿತು ! ಕನ್ನಡದ ರಣಕಾಳೆ
ಮೊಳಗಿತು ಜನರೆ ಕೇಳಿರಿನ್ನೋಳಕೇಳಿರಿ

೨೮. ಕ್ರಾಂತಿವೀರ ವಾಲಿ ಚನ್ನಪ್ಪನವರ ಕಥಿ
ಪ್ರೀತಿಲಿಂದ ಕೇಳಿರಿ ಕೂತ ಜನರಾ

೨೯. ಖರೇ ಖರೇ ಹೇಳತೀನಿ ಬರಬರತ ದಿನಮಾನ ಘರತಾವ ಬಾಳಚಂದ

೩೦. ಖಾದಿಯು ಸುಖ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಮೀಪದ ಹಾದಿ

೩೧. ಗಾಂಧಿಯೇ ಗಾಂಧಿ ಸರ್ವತ್ರ ಗಾಂಧಿ

೩೨. ಗಾಂಧೀ ಮಹಾತ್ಮರ ನುಡಿಯು ! ಕೇಳಿ !
ಮುಂದೆ ಮುಂದಕೆ ಮಾಡಿರಡಿಯಾ

೩೩. ಜಳವಳಿ ಅಂದರೇನ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳತೀನಿ ಕೂತು ಕೇಳಿರಿ ಸರ್ವಜನ

೩೪. ಚಿತ್ತವಿಟ್ಟು ಕೇಳಿರಿ ಶಿಸ್ತಿನ ಮೊಹರಂದ ಕಥನಾ

೩೫. ಜನಗಣಮನ ಅಧಿನಾಯಕ ಜಯಹೇ ಭಾರತ ಭಾಗ್ಯವಿಧಾತಾ

೩೬. ಜಪಿಸಿರಿ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಮಂತ್ರವನೂ ಧರಿಸಿರಿ ಸ್ವದೇಶಿ ವಸ್ತ್ರವನೂ

೩೭. ಜೈ ಭಾರತ ಭೂಮಿಗೆ ಮಾತೆಗೆ

೩೮. ಜೈ ದೇಶ ಹಿತಾರ್ಪಿತ ಗಾಂಧಿ ! ಮಹಾತ್ಮ ಭಾರತ
ಮಾತೆಯ ಜೀವಾತ್ಮ

೩೯. ತರವೇ ತರವೆಯಿದು ಎಮ್ಮ ಬಂಧುಗಳಾ

೪೦. ತೊಕಡಿಕೆಯನು ಕಳೆಯ ; ದೇಕೆ ಕುಳಿತಿಹೆ ಗೆಳೆಯ

೪೧. ದೇವ ದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಿಹೆವು–ನಾವು

೪೨. ದೇಶಸೇವೆ ಮಾಡ್ವರಾರ್ ; ಈಶಸೇವೆ ಗೈಯ್ವರಾರ್
ದೇಶಕಾಗಿ ಸಾಯ್ವರಾರ್

೪೩. ದಿಗಂತದಾಚೆಗೆ ನದಿವನದಾಕಡೆ ! ಆ ಬೆಟ್ಟದ ಮರೆಗಿದೆ ತಾಯ್ನಾಡು

೪೪. ಧಗಧಗಿಸುತಿದೆ ಭಾರತ ಹೃದಯದೆ ದುಃಖಾಃ ನಲ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತಿವೆ

೪೫. ಧನ್ಯ ಭಾರತ ವೀರ ಕೇಸರಿಗಳೇ ಭಾಪು

೪೬. ಧರಣಿಯೊಳು ಭರತಖಂಡದ ಸಿರಿಗೆ ಸರಿಗಾಣೆವೆಂದು

೪೭. ನನ್ನ ನಾಡ ಚಿನ್ನ ನಾಡ ಬನ್ನ ಬಡುತ ಪೊರೆಯುವಾ

೪೮. ನಮ್ಮದೀ ನಮ್ಮದೀ ಭರತ ಭೂಮಿ

೪೯. ನಮ್ಮನೇತಕೆ ದೂರ--ದೂರ ನಿಲಿಸುವಿರಿ ?

೫೦. ನಮ್ಮವರು ನಾವು ನಮ್ಮದು ಭರತದೇಶಾ

೫೧. ನವಯುಗ ಪದ್ಧತಿ ನವಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರ ನವರಂಗಾಟಗಳೆಜ್ಜಾಯ್ತು

೫೨. ನಾಡವರೇ ನಿಜ ನಾಡಿಗರು

೫೩. ನಾವು ಬಂದೇವ ರಾಷ್ಟ್ರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮಾಡೋದಕ್ಕ
೫೪. ನಾವೆಂತ ಮನುಜರೇಳಿ ; ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿಲ್ಲದವರು
೫೫. ನೀ ಧರಿಸೈ ನಮ್ಮ ದೇಶಿ ಖಾದಿ
೫೬. ನೋಡಿರಿವನು ನಾಡಿನಜ್ಜನು ; ನೀವೆಲ್ಲರಿಲ್ಲಿ
೫೭. ಪದಹಕ ಹೊಂದಿಸಿ ಹಾಡುವೆನು
೫೮. ಪರದಾಸ್ಯ ಪಾಶದ ಬೇಡಿಯು ಕಡಿಯುವ ಬಗೆಯನು
ಕೇಳಿರಿ ದೇಶದ ಜನರೇ
೫೯. ಪರ--ದೇಶದ ಬಟ್ಟೆಯ ಬಿಡು ಬಿಡು ಸುಡು ಸುಡು
೬೦. ಪುಣ್ಯಭೂಮಿ ಭಾರತೀ, ರಮ್ಯಭೂಮಿ ಭಾರತೀ
೬೧. ಬಡ ಬೋರೇಗೌಡ ಹಳ್ಳಿಯ ಜೀವನ ಏನೇಳಲಿ ! ನಾನೇನೇಳಲಿ
೬೨. ಬನ್ನಿ ಬನ್ನಿ ಕಲಿಗಳೇ, ರಾಷ್ಟ್ರಕಿಂದು ಹೊಸಕಳೆ
೬೩. ಬರುವುದು ಬರಲೆಂದೆನ್ನುವೆವು
೬೪. ಬಾವಾ ನೋಡೋಣ ಕನ್ನಡ ಕೇಸರಿಯಾ
೬೫. ಭಪ್ಪರೆ ನನ್ನ ಖಾದಿ ಅಂಗಿ
೬೬. ಭರತ ಖಂಡವೆಂಬ ಸಘದಿ ತರಣೆ ತೆರದಿ ಕನ್ನಡ ದೇಶ
೬೭. ಭಾರತಮಾತೆ ಪಾಲಿಸೆಮ್ಮನು ಕರುಣದಿಂದ
೬೮. ಭಾರತಮಾತೆಯ ಮಕ್ಕಳು ನಾವು ಸೇವಾದಲದ ಸೈನಿಕರು
೬೯. ಭಾರತೀಯರು ನಾವು ಭಾರತೀಯರು
೭೦. ಭಾರತೀಯರೆಲ್ಲ ಕೇಳಿ ! ಭೂರಿ ಚರಕ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು
೭೧. ಭಾರತೀಯರೆ ನಮ್ಮ ಭಾಗ್ಯ ಸಂಪತ್ತು
೭೨. ಭಾರತಾಂಬೆಯ ದೀನಸ್ಥಿತಿಯನು ಕಣ್ಣು ತೆರೆಯುತ ನೋಡಿರಿ
೭೩. ಮಂಗನ್ನ ನೋಡಿದೆನೋ ನಾನೊಂದು

೭೪. ಮನಃ ಪೂರ್ವಕ ಸಾಧಿಸು ಮನುಜ ಸ್ವರಾಜ್ಯಕೆ

೭೫. ಮರೆತೆ ಏತಕಯ್ಯ ನಿನ್ನ ಮಾತೃ ಭೂಮಿಯು

೭೬. ಮಹದೇವಪ್ಪ ಮೈಲಾರರೆಂಬ ! ಮಹಾತ್ಮ ನಮ್ಮ ಊರಿಗೆ ಬಂದು

೭೭. ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿಯವರ ಉಪದೇಶವು ನಮಗಿದು

ರಾಷ್ಟ್ರಕಾರ್ಯಾ ವಿಜಯಾ

೭೮. ಮಾತೃಭೂಮಿ ಜನನಿ ನಿನ್ನ ಚರಣ ಸೇವೆ ಮಾಡುವಾ

೭೯. ಮಾತೆ ಭಾರತೀಯ ಸ್ವತಂತ್ರ ಮಂತ್ರ ವಂದೆ ಮಾತರಂ

೮೦. ಮಾತೇ ಜಯ ಜಯ ಜಯ ಭಾರತೀಜಯ

೮೧. ಮುಳಗಳ್ಯೋ ಈದು ! ರಾಜ್ಯದ ! ಮುಳಗಳ್ಯೋ ಈದು

೮೨. ಮೂಲ ಗಾಂಧಿಯಾ ಮಂತ್ರ ! ಮೇಲೆ ನೂಲುವ ಯಂತ್ರ

೮೩. ಮೂಲ ಮಾತ ನಿಮಗ ಕಾಲ ಬಿದ್ದ ಹೇಳತೀನಿ

ಕೇಳಿಕೊಂಡು ನಡಿಬೇಕ್ರಿ ಸರ್ವಜನಾ

೮೪. ಮೊಹರಂದ ಹಬ್ಬವ ಮಾಡಿ ವೋದವ ಪಡೆಯಿರಿ ಸರ್ವರಾ

೮೫. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ದೇಳಿಗೆಗೆ ಮನವ ನೀನಿರಿಸು

೮೬. ವಂದೆ ಮಾತರಂ ಎಂದು ಸಾರುತಿಹ ಗಾಂಧಿ ಮಾರ್ಗವೆ ಸ್ಥಿರವಾಯ್ತು

೮೭. ವಿರಾಟ ಪುರುಷನ ಭರತ ಪ್ರಪಂಚದಿ ಜಯ ಕರ್ನಾಟಕ ಶೃಂಗಾರ

೮೮. ಶರಣು ಮೋಹನ ದಾಸಗೆ ; ಶರಣು

೮೯. ಶೂರನಾದ ಸಂಗೊಳ್ಳಿಯ ರಾಯನಾಯ್ಕ ಪುಂಡಾ

೯೦. ಶೃಂಗಾರದ ನವರಂಗದ ಮೈಸೂರ್ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಘನವಸ್ತುವನೊಬ್ಬ

೯೧. ಶ್ರೀಕರವೆನಿಸಿದ ಈ ಕರ್ನಾಟಕ ಲೋಕದಿ ಬೆಂಗಳೂರ್ ಮೆರೆಯುತಲಿ

೯೨. ಶ್ರೀ ಘನಸರಕಾರದ ಘನತರ ಮಹಿಮೆಯ ಏನೇಳಲಿ

೯೩. ಶ್ರೀಸಾಮಾನ್ಯರೆಲ್ಲ ಕೂಡಿ ; ಪ್ರೇಮಾತ್ಮರಾಗಿ ನೋಡಿ

೯೪. ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿಹುದೆಮ್ಮ ಭರತಭೂಮಿ

೯೫. ಸಂದೇಶಾ ಪೂಜ್ಯ ಗಾಂಧಿಯರಾ ! ಜಗತ್ತಿನ ಮುಂದಿಡುವೆ ನಿದರಾ

೯೬. ಸಂಸ್ಥಾನದವರಂದರ ಸಾಧಾರಣ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲ

೯೭. ಸರ್ಕಾರದ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯುಬ್ಬರ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅತಿಯಾಯ್ತು

೯೮. ಸರ್ಕಾರದ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯುಬ್ಬರ ಜಗತ್ತಿನೆಲ್ಲೆಯ ವ್ಯಾಪಿಸಿದೆ

೯೯. ಸಖರೆ, ಸೇಂದಿ ಸೆರೆ ಕುಡಿದು ಸುಖವನು ಪೊಂದಿದವರಾರು ?

೧೦೦. ಸತ್ಯ ಸಮರದಾ ಹತ್ಯ ಪೇಳುವೆನು ಚಿತ್ತದಿ ಲಾಲಿಸಿರಿದುಸತ್ಯ

೧೦೧. ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸುಪಂಥವ ! ಬಿಡಬ್ಯಾಡಿ ಬಿಡಬ್ಯಾಡಿ

೧೦೨. ಸರ್ವಧರ್ಮ ತತ್ವಂಗಳ ಸಾರವು ! ನೀತಿ ಧರ್ಮ ಇದು ನಿಜ

೧೦೩. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಎಂದು ದೊರಕುವದು ನಮ್ಮ ದೇಶಕಾದಿನ

೧೦೪. ಸಿಪಾಯಿ ಆಗು ! ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ವಿಜಯಿ ನೀನಾಗು

೧೦೫. ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತಿದೆ ; ಭಾರತ ಮಹಾ ಸಭೆಯು

೧೦೬. ಸುರೆಯನ್ನು ತೊರೆಯಯ್ಯಾ

೧೦೭. ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತರೆ ಸಿಗದು ಸ್ವರಾಜ್ಯವು

೧೦೮. ಸುಮ್ಮನೆ ದೊರಕುವುದೇ ಸ್ವರಾಜ್ಯವು

೧೦೯. ಸೂರೆಯಾದುದು ನಮ್ಮ ಭರತ ಭೂಮಿ
ಸೈರಿಸುವದೆಂತಿದನು ಮಾರಿ ಹೋಗಿಹೆವು

೧೧೦. ಸೆರೆಗುಡುಕರ ಬಾಳುವೆ ಕೆಡುಕು ; ವರ್ಣಿಸುವುದಕಾಗದ ಬದಕು

೧೧೧. ಸೇವಿಸಬೇಡಿ ; ಸೇವಿಸಬೇಡಿ

೧೧೨. ಹೆಂಡವನ್ನು ಕುಡಿಯಬೇಡಣ್ಣ : ಈ ಲೋಕದೊಳಗೆ

೧೧೩. ಹೇಯನ್ನ ಭರತಮಾತೆ : ಹಸಿದಾಯ್ತಿ ಹಸಿದಾಯ್ತಿ

೧೧೪. ಹೊಡೆದೋಡಿಸಿ ಬಿಡಿರೀಗ ; ಈಗ

ಭಾರತೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿದ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ರಾಷ್ಟ್ರವ್ಯಾಪಿಯಾದ ಒಂದು ಸಮಗ್ರ ಆಂದೋಲನವಾಗಿದೆ. ಪರಕೀಯ ಪ್ರಭುತ್ವದಿಂದ ಈ ದೇಶವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲು ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿಯವರ ಮುಂದಾಳು ತನದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಈ ಅಭೂತ ಪೂರ್ವ ಹೋರಾಟ ಇಡೀ ಭಾರತದ ಎಲ್ಲ ಸ್ತರಗಳ ವರನ್ನೂ ತನ್ನ ತೆಕ್ಕೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಹೇಗೆ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವೂ, ಯಶಸ್ವಿಯೂ ಆಯಿತೆಂಬುದು ಈಗ ಚರಿತ್ರೆಯ ಒಂದು ಭಾಗ ವಾಗಿದೆ. ಚಾರಿತ್ರಕವಾದ ಈ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಪಾಲುಗೊಂಡ ಶ್ರೀ ಸಾಮಾನ್ಯ ಹಾಗೂ ಅಸಾಮಾನ್ಯರನ್ನು ಕುರಿತು, ಅವರ ತ್ಯಾಗ, ಸೇವೆ-ಬಲಿದಾನಗಳನ್ನು ಕುರಿತು, ಅವರು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದ ಮೌಲ್ಯ ಗಳನ್ನು, ನಂಬಿಕೊಂಡ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಕುರಿತು, ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಶಿಷ್ಟ ಹಾಗೂ ಜಾನಪದೀಯ' ದನಿಗಳು, ಕವಿತೆಗಳ ಮೂಲಕ, ಹಾಡುಗಳ ಮೂಲಕ, ಲಾವಣಿ - ಗೀಗೀ ಪದ - ದುಂದುಮೆಗಳ ಮೂಲಕ, ಎಂಥ ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡಿ ಅಂದಿನ ಆಂದೋಲನಕ್ಕೆ ನೆರವಾದವು ಎಂಬುದನ್ನು, ಡಾ. ಸೂರ್ಯನಾಥ ಕಾಮತ್ ಅವರು ಸಂಪಾದಿಸಿರುವ 'ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಮರದ ಗೇಯ ಗೀತೆಗಳು' ಎಂಬ ಈ ಸಂಗ್ರಹ, ದಾಖಲಿಸಿರುವ ಕ್ರಮ ವಿಶೇಷ ರೀತಿಯದಾಗಿದೆ.

ಭಾರತೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿಯಿಂದ ಸ್ಫೂರ್ತಿಗೊಂಡ ಹಾಗೂ ಅಂದಿನ ಹೋರಾಟಗಾರರಿಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ನೀಡಿದ ಈ ಗೇಯ ಗೀತೆ ಗಳು ಅಂದಿನ ಕುದಿಗೊಂಡ ಪರಿಸರದ ಚಿತ್ರವೊಂದನ್ನು ತೆರೆ ಯುತ್ತಾ, ಒಂದು ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಭಟನಾ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಎಲ್ಲ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನೂ ಒಳಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ವರೂಪದವುಗಳಾಗಿವೆ.